

CZYTELNIA ~~B~~

Nowiny

TYGODNIK ZIEMI RYBNICKIEJ, WODZISŁAWSKIEJ I RACIBORSKIEJ

Nr 51 (2153)

20 GRUDNIA 1995 r.

Cena 60 gr/6000 zł

ISSN 0239-7021; Nr indeksu 366854

Mili Czytelnicy!

Dziś 32 stronicowe świąteczno-noworoczne wydanie „Nowin”. Oprócz wiadomości z regionu przeczytacie w nim między innymi o:

- Wozach pana Woźnicy (str. 8)
  - Urodzinach w Bytkowie (str. 9)
  - Dowcipnych markłowiczanych (str. 15)
  - Człowieku, który 10 lat przeżył z nowym sercem (str. 16)
  - Jak żyje się na Bugłowcu (str. 17)
- Rozrywka na stronach 31 i 32

Następny numer „Nowin” znajdziecie w kioskach 3 stycznia 1996 roku – jak zwykle w środę.

*Radosnych
Świąt
Bożego
Narodzenia
i
pomyślności
w Nowym
Roku
życzą
„Nowiny”*

JASTRZĘBIE. Wojewoda katowicki podjął decyzję o likwidacji z dniem 31XII br. Górniczego ZOZ i Zespołu Opieki Zdrowotnej w Jastrzębiu. W ich miejsce powstanie Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 2.

W jego skład wejdą szpitale: górniczy, miejskie im. J. Korczaka i przy ul. Zdrojowej oraz ginekologiczno-położniczy w budowie, a także apteka zakła-

– W najbliższym czasie spotkamy się z przedstawicielami związków zawodowych. Zobowiązaliśmy się, że do Rady Nadzorczej wejdą przedstawiciele górnictwa

Wojewódzki specjalistyczny

dowa przy ul. Krasickiego, pracownia rentgenowska, laboratoria: centralne z ul. 11 Listopada i przyszpitalne. Siedzibą nowego szpitala będzie dotychczasowy lokal dyrekcji GZOZ-u, a jego obszarem działania – całe województwo katowickie.

Nadzór nad działalnością szpitala obejmie lekarz wojewódzki. Za finansowanie odpowiedzialny będzie wojewoda. Dyrektor GZOZ-u ma opracować statut i przedstawić jego projekt Radzie Nadzorczej. Pozostałe obiekty należące dotychczas do jastrzębskiego GZOZ-u przekazane będą samorządom miast, w których się znajdują.

– mówi prezydent Jastrzębia Janusz Ogiegło.

Delegaci do Sejmiku Samorządowego zostali zobowiązani do przypomnienia lekarzowi wojewódzkiemu o deklarowanej przez niego kwocie 35 mld starych zł na budowę szpitala ginekologiczno-położniczego w Jastrzębiu.

Jednocześnie wojewoda utworzył Zakład Lecznictwa Ambulatoryjnego w Jastrzębiu. W jego skład wejdą wszystkie placówki lecznicze należące dotychczas do GZOZ-u i ZOZ-u w Jastrzębiu. Obszarem jego działania będą Jastrzębie, Pawłowice i Zebrzydowice.

(AK)

Tylko dla pieszych

ŻORY. Na początku grudnia z żorskiego Rynku uczyniono tzw. strefę ograniczonego postępu oraz ograniczonej prędkości.

Kierowców obowiązuje zakaz parkowania samochodów w obrębie głównego miejskiego placu. Przez pierwszych 10 dni kierowcy, łamiący zakaz na ogół z przyzwyczajenia, byli przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej tylko upominani. Od połowy miesiąca posypały się mandaty.

Handlowcy, samochody zaopatrzeniowe oraz osoby kupujące w rynkowych sklepach towary pokaznych rozmiarów mogą zatrzymać się na Rynku, ale jedynie na 15 minut.

– Rynek stał się praktycznie parkingiem, a tych obecnie w śródmieściu nie brakuje. Chcemy, by należał przede wszystkim do pieszych – mówi Henryk Wiczorek, naczelnik wydziału gospodarki komunalnej.

(WaT)

RYBNIK. Z początkiem nowego roku miasto opuszcza Międzygminny Związek Komunikacyjny.

Pasażerowie korzystający z rybnickich autobusów komunikacji miejskiej będą musieli kupować nowe bilety, różniące się kolorem od biletów MZK.

Ich cena pozostanie bez zmian. Nowy punkt sprzeda-

z Wodzisławiem. Jej trasa będzie prowadzić również przez Biertułtowy. W centrum Rybnika przystanki „500” zostaną usytuowane m.in. obok targowiska i kościoła oo. Franciszkanów. W dalszym ciągu będzie kursować autobus Mię-

Inne bilety nowa linia

ży biletów miesięcznych zostanie uruchomiony w należą-cym do miasta budynku przy ul. Hallera. Powołano również do życia Służbę Transportu Miejskiego, funkcjonującą w ramach Rybnickich Służb Komunalnych. Zatrudniono już sześciu kontrolerów, którzy będą nękać pasażerów-gapowiczów.

Od nowego roku w rozkładzie jazdy czerwonych autobusów pojawi się dodatkowo 46 kursów „500” – nowej rybnickiej linii, łączącej Rybnik

dzygminnego Związku Komunikacyjnego 594, którego pasażerowie będą musieli posiadać bilety związkowe. Służby Transportu Miejskiego zamierzają także wydłużyć trasę docierającej na razie od Niewiadomia linii 599. Jeśli rozmowy z władzami Wodzisławia na temat finansowego udziału w utrzymaniu tej linii zakończą się pomyślnie, autobusem tym będzie się można dostać do wodzisławskich Głównych

(WaT).

Młodzież i alkohol

WODZISŁAW. O problemach związanych z nadużywaniem alkoholu przez młodzież oraz przemocy w rodzinie dyskutowano podczas II Forum do Spraw Profilaktyki Uzależnień.

Wzięli w nim udział przedstawiciele służby zdrowia, policji, straży miejskiej, pedagodzy szkolni, psychologowie z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz duchowni.

Bardzo niepokojącym zjawiskiem jest nieprzebranie przez personel i właścicieli sklepów zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim. Przedstawicielka straży miejskiej stwierdziła, że wyciągnięcie konsekwencji wobec tych osób jest bardzo trudne. Winnych można ukarać właściwie tylko wtedy, gdy się ich złapie za rękę. Uczestnicy Forum uznali, że konieczne jest uświadomienie

sprzedawców i rodziców na ten problem. Zaproponowano zorganizowanie spotkania z właścicielami sklepów monopolowych, by zapoznać ich ze szkodami, które czyni alkohol w młodych organizmach. Wiesław Porębski z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przedstawił wyniki ankiety przeprowadzonej w II LO w Wodzisławiu i Zespole Szkół Medycznych. Okazuje się, że 90% młodzieży miało już pierwszy kontakt z alkoholem. Sporo dzieci spotyka się w domu z przemocą fizyczną, psychiczną a także seksualną. Temu problemowi zostanie poświęcona II

Wiosenna Szkoła Wczesnej Profilaktyki organizowana przez Alinę Sirdak, pełnomocnika prezydenta miasta do spraw uzależnień.

Forum było jednocześnie podsumowaniem pracy profilaktycznej w 1995 r. W Wodzisławiu przeprowadzono kilka programów wśród dzieci i młodzieży. Objęto tymi działaniami kilka tysięcy uczniów szkół podstawowych i średnich. Nauczyciele i pedagodzy brali udział w przeznaczonych dla nich warsztatach.

Najważniejsze jest to, że zebrali się grupa ludzi, która chce się zajmować profilaktyką antyalkoholową. Przelamana została znowa milczenia wokół tego problemu – mówi Alina Sirdak. Nasza działalność zaczyna promieniować na inne miasta i gminy, gdzie również powołuje się pełnomocników do spraw uzależnień.

(jak)

Taryfa ulgowa

JASTRZĘBIE. W tym roku zarząd miasta nie przyznał ani jednego mieszkania dla osób, które są potrzebne do pracy w mieście. Jeszcze w 1994 roku sprawę przyznawania mieszkań osobom niezbędnym miastu regulowało prawo lokalowe. W marcu Rada Miejska przyjęła uchwałę w sprawie zaspokajania potrzeb mieszkaniowych dla członków wspólnoty samorządowej miasta Jastrzębia Zdroju.

Uchwała dała zarządowi miasta prawo wyrażania zgody na zawarcie umo-

wy najmu z osobą spoza miasta, sprostowaną tu z uwagi na potrzeby kadrowe. Uchwała jednoznacznie określa kryteria, jakimi muszą się kierować członkowie zarządu przy zawieraniu umów.

Przed rokiem z prawa przyznania specjalnych mieszkań skorzystano czterokrotnie. Nowe lokale zajęli: prokurator, sędzia, małżeństwo stomatologów i wykładowca języka francuskiego w Nauczycielskim Kolegium Języków Obcych.

(AK)

Inkubator bogatszy

JASTRZĘBIE. Władze Jastrzębskiego Inkubatora Przedsiębiorczości podpisały umowę z zarządem Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej o przejęciu w dzierżawę na 10 lat hali o powierzchni 2,2 tys. metrów i wyasfaltowanego placu (ponad 11 tys. m kw.).

Fundacja JIP liczy, że znajdzie się inwestor skłonny do uruchomienia w udoskonalonym obiekcie działalności produkcyjnej.

– Wejście potencjalnych kontrahentów do hali będzie możliwe dopiero wiosną po uporządkowaniu jej i przyległych do niej terenów. Jednak umowę musieliśmy podpisać już teraz, by zacząć poszukiwania firm chętnych do zainwestowania w Jastrzębiu – mówi prezes zarządu Jerzy Rduch. – Najchętniej widzielibyśmy tutaj firmy skłonne do uruchomienia w hali montowni lub zakładów produkcyjnych wykonujących elementy budowlane. Na placu powstałby skład magazynowy.

Z przejętej przez Jastrzębski Inkubator Przedsiębiorczości hali wyniesione będą wszystkie sprzęty. Pozostanie jedynie dźwig, który będzie mógł być wykorzystywany przez przyszłego użytkownika hali.

Powiększenie zasobów należących do fundacji jest jednym z etapów przeprowadzki inkubatora do Jastrzębia. Cały czas główną siedzibą firm działających w inkubatorze są obiekty w Pawłowicach. Pierwszy krok został zrobiony, następnym będzie prawdopodobnie przeprowadzenie administracji inkubatora do jednego z budynków, jakie miasto otrzymało w spadku po uzdrowisku.

(AK)

Dla kogo dodatki?

JASTRZĘBIE. Do połowy grudnia Wydział Gospodarki Mieszkaniowej wypłacił 725 tys. zł na dodatki mieszkaniowe. Z budżetu wojewódzkiego miasto otrzymało zaledwie 415 tys. zł. Do końca roku do kasy miejskiej wpłynęło jeszcze ok. 28 tys. zł. Deficyt pokryto z budżetu miasta. Najniższy zasiłek wyniósł 2 zł 37 groszy, a najwyższy – 189 zł. Dodatki wypłacono 2425 wnioskodawcom. Odrzucono 142 wnioski. Najczęstszym powodem negatywnej odpowiedzi na wnioski o dodatki mieszkaniowe

jest przekroczony dochód, przekroczona norma powierzchni użytkowej mieszkania, prowadzenie działalności gospodarczej w mieszkaniu, prowadzenie przez mieszkańca gospodarstwa rolnego lub utrata tytułu prawnego do użytkowanego mieszkania.

Najwięcej wniosków o przyznanie prawa do wypłaty dodatku wpłynęło od użytkowników mieszkań Górnicy Spółdzielni Mieszkaniowej, „Lokatora” i Zakładu Gospodarki Komunalnej.

(AK)

Świąteczne referendum

ŻORY. Miejscowi radni wzięli udział w świątecznym referendum. Wraz z projektami uchwał otrzymali przed ostatnią sesją karteczki z pytaniem, na które każdy z osobna miał odpowiedzieć, czy opowiada się za zorganizowaniem, podobnie jak w ubiegłym roku, świąteczno-noworocznego spotkania radnych. Podano również dwa terminy – przedświąteczny i przedświąteczny. Pozostało zakreślić wybrane odpowiedzi.

Zgodnie z wolą większości radnych świąteczne spotkanie odbędzie się 29 grudnia. Jak świętować to demokratycznie!

(WaT)

Milion dla Ciebie

Kolejny milion w naszej zabawie wylosowała Monika Gałązka z Czerwionki. Po odbiór wygranej prosimy zgłosić się osobiście w naszej redakcji w Rybniku, ul. Wyzwolenia 10.

Trzeba płacić

ŻORY. Za postój na miejskim parkingu nie dłuższy niż 60 min. kierowcy zgodnie z najnowszą uchwałą Rady Miasta będą płacić 1 zł. Jeśli będą parkować dłużej niż godzinę, zapłacą 1,5 zł, nawet gdyby ich samochód tkwił na postojowym placu 23 godziny. Bilet, na którym będzie wpisana godzina zaparkowania samochodu ma obowiązywać na wszystkich miejskich parkingach. Wcześniej ujednoliconą opłatą wynosiła 50 gr. Za miesięczny postojowy abonament trzeba będzie zapłacić 25 zł.

Ze względu na drogowe trudności związane z generalną modernizacją kanalizacji śródmieścia i częstymi zmianami organizacji ruchu, radni zdecydowali, że nie będą pobierane opłaty za korzystanie z tzw. parkingów przyulicznych w centrum miasta, usytuowanych na drogach wojewódzkich m.in. przy ul. Moniuszki i Bałdyka.

(WaT)

Dzieci dzieciom

RYDUŁTOWY. Jasełka dla podopiecznych Domu Dziecka w Gorzyczkach przedstawili uczniowie Szkoły Podstawowej nr 4. Imprezę, która odbyła się w kinie „Wawel”, zorganizowały nauczycielki Danuta Maćkowska i Henryka Kajstra.

Odbywała się ona pod hasłem „Dzieci dzieciom”. Po obejrzeniu przedstawienia pt. „Nadzieja nam się narodziła” goście z Gorzyczek otrzymali paczki przygotowane przez uczniów SP 4. Koszty zostały pokryte częściowo przez władze miasta, proboszcza parafii na Orłowcu ks. Bolesława Szyszkę oraz właścicielki dwóch sklepów.

(jak)

● 17 bm. o godz. 11.30 w Jastrzębiu-Zdroju z jednego z budynków przy ul. Kurpiowskiej z V piętra wyskoczył 31-letni mężczyzna, cierpiący na schizofrenię. Była to druga próba samobójcza, nieudana. Jednak mężczyzna połamano obydwie nogi, ma uraz kręgosłupa, który grozi unieruchomieniem na wózku.

● 17 bm. w Zebrzydowicach na drzewie w lesie ujawniono zwłoki 25-letniego mężczyzny, który popełnił samobójstwo.

● 15 bm. o godz. 6 rano na ul. Powstańców w Jastrzębiu kierujący samochodem cinquento wpadł w poślizg, zjechał na lewą stronę jezdni, gdzie zderzył się z jadącym z naprzeciwka TIR-em marki volvo z naczepą. Kierowca TIR-a wykonał manewr zjazdu na pobocze, by uniknąć zderzenia, jednak ciężkie warunki drogowe zrobiły swoje: obydwa samochody znalazły się w rowie. Kierowca cinquenty w stanie poważnym odwieziony został do szpitala prosto na stół operacyjny, ze względu na urazy wewnętrzne, zaś samochód nadaje się do kasacji.

● 11 bm. w Krzyżowicach na ul. Ligonia zatrzymano do kontroli kierowcę ciężarowego stara. Okazało się, że ma we krwi 3 promille alkoholu.

● 13 bm. o godz. 16 na skrzyżowaniu ulic Mazowieckiej i Śląskiej w Jastrzębiu mercedes potrafił 11-letnią

Zdj. Z. Keller

Podzielili się opłatkiem

WODZISŁAW. Ponad sto osób samotnych wzięło udział w wieczerniej wigilijnej zorganizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodzisławiu (na zdjęciu). Odbywa się ona co roku w remizie OSP w Radlinie II. Z podopiecznymi MOPS opłatkami połamali się prezydent Adam Krzyżak oraz ks. proboszcz Antoni Stych. Przy stole zastawionym kilkunastoma tradycyjnymi potrawami wigilijnymi śpiewano wspólnie kolędy. Wieczera trwała przez kilka godzin, a na jej zakończenie podopiecznym wręczono świąteczne paczki ufundowane przez MOPS.

(jak)

WODZISŁAW. Około 140 emerytów i rencistów uczestniczyło w spotkaniu opłatkowym zorganizowanym przez Cech Rzemiosł Różnych. Przygotowano dla nich poczęstunek oraz wypłacono zapomogi pieniężne. – Takie spotkania organizujemy od bardzo dawna – mówi Henryk Hübscher starszy cechu. – Ponadto w ciągu roku odbywają się wyciecz-

ki i inne imprezy dla naszych emerytów.

Oprawa rzemieślniczego opłatka jest zwykle bardzo uroczysta. We mszy św. odprawianej w kościele Wniebowzięcia NMP w Wodzisławiu uczestniczyła cała starszyzna cechowa w togach. Później gościny emerytom użycza I LO udostępniając swoją salę na zorganizowanie poczęstunku.

– Ludzie bardzo sobie cenią te spotkania. Jest to często jedyna okazja w roku, żeby ze sobą porozmawiać – wyjaśnia Kazimierz Grzywacz, dyrektor biura Cechu. – Mimo niezbyt sprzyjającej pogody, jak zawsze przyjeżdżają prawie wszyscy, choć wielu z nich mieszka w podwodziślowskich wsiach.

Cech zrzesza obecnie ok. 550 członków z Wodzisławia, Pszowa, Rydułtów oraz okolicznych gmin. Jego Zarząd co roku w okresie przedświątecznym przekazuje prezenty dla podopiecznych z domu dziecka w Gorzyczkach. Są to zupełnie nowe ubrania będące pracami egzaminacyjnymi czeladników, słodycze, napoje i artykuły spożywcze.

(jak)

WODZISŁAW. Przeciwno zbyt małym środkom finansowym przeznaczonym na obsługę szkół protestuje Konwent Prezydentów i Burmistrzów miast Rybnickiego Okręgu Węglowego. Zostanie on przesłany do Urzędu Rady Ministrów.

Protest prezydentów

Poszczególne miasta takie protesty wystosowały już wcześniej. Przejęcie szkół było głównym tematem dyskusowanym podczas posiedzenia konwentu, które odbyło się w wodzisławskim Pałacu Słubów.

Z wycieńczonego wynika, że każde z miast do utrzymania oświaty będzie musiało dopłacić. Pieniądze z budżetu państwa nie wystarczą nawet na płace nauczycieli i bieżące utrzymanie szkół, nie mówiąc już o remontach i inwestycjach.

(jak)

dziewczynkę, która nagle wtargnęła na jezdnię. Odniosła obrażenia twarzy i została odwieziona do szpitala.

● 13 bm. rano w wolno stojącym budynku przy ul. Świerkłańskiej w Rybniku ujawniono zwłoki mężczyzny lat 47. Przyczyną zgonu był upadek z I piętra budynku i uderzenie głową o betonową obudowę piwnicy.

● 9000 zł wynoszą straty właściciela garażu przy ul. Rajskiej w Boguszowicach, do którego włamano się w nocy z 11 na 12 bm. Skradziono samochód fiat 126p, wiertarkę Boscha, szlifierkę kątową i inne przedmioty. W wyniku działań penetracyjno-pościgowych patrol policji zatrzymał sprawców włamania.

● Nie udany był skok na sklep spożywczy w Raszczykach. Patrol policji ujawnił włamanie 16 bm. o godz. 1.20 w nocy. Włamywacz opuścił sklep otwierając drzwi wejściowe od wewnątrz, a łup umieścił na sankach. Złapano go w bezpośrednim pościgu.

● 10 bm. o godz. 20.10 na ul. 9 Maja w Świerklanach kierujący skodą potrafił 48-letniego pieszego, który znalazł się na jezdni w miejscu niedozwolonym. Pieszy doznał rany czoła, pęknięcia kości czaszki, licznych potłuczeń, złamania uda prawego i urazu kolana. Został odwieziony do Szpitala Górniczego w Jastrzębiu.

● 15 bm. w godz. między 17 a 22 z parkingu przy kopalni 1 Maja w Wodzisławiu skradziono fiata uno (KCF 9725, zielony metalic) za 20 tys. zł.

● W nocy z 16 na 17 bm. w Wodzisławiu przy ul. PCK włamano się do jednego z mieszkań wybijając szybę w drzwiach balkonowych. Zabrano wieżę stereo, kolumny głośnikowe, 30 sztuk płyt kompaktowych, klaserze ze znaczkami i numizmatami. Straty szacuje się na 6 tys. zł.

(ES)

WRD KRP w Rybniku prowadzi postępowanie przygotowawcze w sprawie wypadku w Świerklanach na ul. 9 Maja w dniu 1995.12.10 o godzinie 20.10, w wyniku którego pieszy potracony przez samochód osobowy marki „SKODA”, doznał ciężkich obrażeń ciała. Osoby mogące udzielić informacji na ten temat proszone są o osobisty lub telefoniczny kontakt z WRD KRP, Rybnik pok. nr 20 i 108, tel. 21091-4 w. 322, 321, 330.

Między wojewodą a samorządem

ORNONTOWICE. Pisaliśmy już o inicjatywie lokalnej utworzenia Związku Komunalnego Projektowanego Powiatu Mikołowskiego, w którego skład wchodzi Łaziska Górne, Mikołów, Orzesze, Ornontowice i Wiry.

Gminy te od dłuższego już czasu starają się o wypełnienie luki, jaką jest brak ogniwa pośredniego między administracją wojewódzką a samorządem lokalnym.

Związek ten powołano z myślą o ponadgminnych przedsięwzięciach obejmujących rozwiązywanie takich zadań publicznych, jak np. komunikacja i transport zbiorowy, ochrona ładu przestrzennego, ochrona środowiska i racjonalna gospodarka terenami, prowadzenie placówek służby zdrowia i oświaty. Podejmowane w tym zakresie inicjatywy pozwoliłyby rozwiązać narastające kłopoty, a doświadczenia w tej dziedzinie ułatwiłyby przejście do planowanej reformy administracyjnej.

Rejestrowanie Związku przedłuża się w nieskończoność. Po pracach nad sformułowaniem statutu i poprawkach, jakie należało wprowadzić po przesłaniu dokumentów do centrali (pamiętajmy, że każdorazowo poprawki muszą

zaakceptować rady gmin wszystkich pięciu członków) wydawało się, że rejestracja jest tuż, tuż. Przygotowywano się, że do końca roku nastąpi – a w przyszłym będzie już można podejmować pierwsze kroki.

Tymczasem 17 listopada tego roku weszła w życie ustawa o samorządzie lokalnym modyfikująca nieco tę z 1990 roku.

Do 15 lutego trzeba dokonać zmian w statutach i innych dokumentach samorządowych, by były w zgodzie z wprowadzonymi modyfikacjami. Przykładowo: kierownicy jednostek organizacyjnych (jakimi są np. szkoły) nie mogą być w świetle zmian radnymi. W wielu gminach jest w radzie czasem 3 kierowników gminnych szkół. Trzeba więc organizować wybory uzupełniające, które wymagają czasu.

– *Takie zmiany w połowie kadencji samorządu i pod koniec roku wprowadzają duże zamieszanie* – mówi wójt Ornontowic **Kazimierz**

Adamczyk. – *Odsuwa to także w czasie rejestrację naszego Związku. Prawnicy URM dostrzegli wiele nieścisłości w związku ze zmianą. Wszystkie poprawki nanieśliśmy i 7 grudnia na sesji ostatniej z 5 gmin Związku został przyjęty jednolity tekst. Nie ludzimy się jednak, że rejestracja nastąpi w tym roku.*

Członkowie Związku Planowanego Powiatu-Mikołowskiego spieszą się nie tylko z powodu nabrzmiewających problemów transportu lokalnego czy oświaty. Podjęli oni współpracę z powiatem ziemskim Neuss w Niemczech. Zachodni sąsiedzi instruują ich, jak tworzy się powiat ziemski, jak funkcjonuje w nim administracja lokalna. Przyjmują u siebie pracowników administracji strony polskiej, prowadzą seminaria, udostępniają doświadczenia. Niemcy chcą wiedzieć, że ta współpraca i zadziergnięte więzi nie pójda na marne. Wygodniej będzie im rozmawiać ze Związkiem niż z 5 odrębnymi gminami.

– *Ta sytuacja przypomina trochę przechodzony okres załotów* – dodaje **K. Adamczyk**. – *Jak wiadomo, czasem do małżeństwa nie dochodzi.*

(ES)

ZEBRZYDOWICE. Władze gminy nie przystały dotąd na propozycję dyrekcji kopalni „Morcinek”, która zadeklarowała chęć przekazania na potrzeby szkoły podstawowej w Kaczycach byłego Domu Górnik. Dotychczasowy budynek szkoły w wyniku postępujących szkód górniczych jest częściowo zamknięty.

Nie chcą gotowego

Rada Gminy podjęła już decyzję o rozpoczęciu budowy nowej szkoły. Tymczasem propozycję, wydawać by się mogło nie do odrzucenia, złożyli przedstawiciele kopalni.

– *Oferta kopalni jest kusząca, na razie jednak nie podjęliśmy ostatecznej decyzji. Z pierwotnych wyliczeń wynika, że koszty adaptacji Domu Górnik na potrzeby szkoły będą bardzo duże. Twierdzimy nawet, że środki przeznaczone na remont i przebudowę budynku ofiarowanego nam przez kopalnię będą zbliżone do kosztów budowy nowej szkoły. Stąd przygotowania do rozpoczęcia tej inwestycji przebiegają normalnie* – mówi rzecz-

nik prasowy UG **Kazimierz Grygierek**.

Niedawno odbył się przetarg na opracowanie dokumentacji budynku szkolnego. Za 89 tys. złotych plany wykona firma „Bipromac”. Będą one gotowe w kwietniu 1996 roku. Władze gminy liczą, że prace budowlane rozpoczną się latem przyszłego roku.

– *Nie zamykamy dyrekcji kopalni drogi do dalszych negocjacji. Możliwe, że warunki proponowane nam przez drugą stronę okażą się bardziej korzystne. Na razie gmina nie wyraża chęci przejścia kompleksu trzech budynków. Interesuje nas zaledwie jeden z nich* – wyjaśnia **K. Grygierek**. (AK)

Stawiają na oświatę

MSZANA. Według wstępnych wyliczeń, w przyszłym roku dochody własne gminy zmaleją o około 9 miliardów starych zł.

Taką kwotę gmina będzie musiała odprowadzić do budżetu państwa, ponieważ wskaźnik dochodu na jednego mieszkańca przekroczy przewidziane ustawą normy. Uszczupli to znacznie budżet lokalny. Wiadomo już dzisiaj, że odbije się to niekorzystnie na możliwościach inwestycyjnych gminy.

W pierwszej kolejności kończące będą trwające już budowy. Dobudowane zostanie boisko przy szkole w Polomi. Także przy placówce oświatowej w Mszanie powstaną obiekty sportowe. Władze gminy chcą przyspieszyć prace przy

budowie szkoły w Gogołowej. Dotychczas za inwestycję odpowiedzialna była kopalnia „Borynia”. Przeciagające się w nieskończoność prace nie wróżą szybkiego zakończenia budowy.

– *Będziemy negocjować obowiązującą umowę. Chcielibyśmy ukończyć budowę. Stajemy na bardzo elastycznej pozycji. My przejmujemy finansowanie budowy, a kopalnia zrefinansuje nam poniesione koszty. Dotąd bieg prac uzależniony był od finansowych możliwości kopalni* – mówi sekretarz gminy **Jadwiga Ogrodnik**. (AK)

(AK)

RYDULTOWY. Przez kilka dni w Zasadniczej Szkole Zawodowej przy ul. Obywatelskiej nie odbywały się lekcje.

Zimna szkoła

Ciepłownia „Rydultowy” zamknęła dopływ ciepła do budynku, gdyż Kuratorium Oświaty w Katowicach nie płaciło rachunków. Zadużenie wyniosło ok. 400 mln starych zł. Prywatna firma, jaką jest Ciepłownia „Rydultowy”, nie chcia-

ła dłużej ogrzewać budynku za darmo. W końcu doszło do porozumienia z Kuratorium, i dostawy ciepła zostały wznowione. Uczniowie rozpoczęli normalną naukę.

– *Sprawa wyjaśniła się po interwencji wicekuratora Bernarda*

Labuska. *W trudnej sytuacji pomagała nam też Delegatura w Rybniku* – mówi **Alina Kosowska-Hendzel**, dyrektor szkoły. – *Mimo, że nie odbywały się zajęcia lekcyjne, nie była to całkowita przerwa w pracy szkoły. Warsztaty funkcjonowały normalnie, uczniowie uczestniczyli w praktykach zawodowych, organizowaliśmy także zawody sportowe i wycieczki.*

(jak)

źródeł przy ul. Podhalańskiej w rejonie skrzyżowania z ulicą Zieloną, przy ul. Broniewskiego w rejonie lodowiska „Jastor” i przy ul. Pszczyńskiej w rejonie Kółka Rol-

niczego. W pozostałych ośmiu ujęciach wody dopuszczone zostały do użytku w trybie warunkowym. Przy czym woda pochodząca z ujęcia przy ul. Pszczyńskiej w rejonie restauracji „Jastrząb” nie nadaje się do sporządzania pożywienia dla niemowląt i kobiet ciężarnych.

Warto wiedzieć, z których źródeł można czerpać wodę do przyrządzania potraw na wigilijną wieczerzę.

(AK)

Dotrzymali obietnicy

PNIÓWEK. Kosztem 870 tys. zł w ekspresowym tempie wybudowano i oddano do użytku Dom Ludowy, w którym będą się odbywać imprezy kulturalne dla mieszkańców sołectwa. Utworzenie w Pniówku tego typu placówki władze gminy Pawłowice obiecały tuż po wyborach przed kilku

laty, przy okazji referendum dotyczącego przynależności Pniówka do Jastrzębia bądź Pawłowic. Poprzedni Zarząd Gminy nie wywiązał się z obietnicy. Dopiero w tym roku postanowiono uregulować dług wdzięczności.

Budowa obiektu trwała zaledwie kilka miesięcy. Pierwsze prace budowlane rozpoczęto w maju. Dziś w Domu Ludowym organizowane są zajęcia w kołach zainteresowań, działa zespół muzyczny, odbywają się imprezy taneczne.

(AK)

Bal charytatywny

W czasie karnawałowego wieczoru wystąpią **Eleni i Krzysztof Krawczyk**. Dochód z balu, podobnie jak w latach poprzednich, zostanie przeznaczony na zorganizowanie w czasie wakacji kolonii i półkolonii dla dzieci z rodzin ubogich. Bilety w cenie 500 zł od pary można kupić w restauracji „Olimpia”. (WaT)

RYDULTOWY. Przez kilka dni w Zasadniczej Szkole Zawodowej przy ul. Obywatelskiej nie odbywały się lekcje.

Zimna szkoła

Ciepłownia „Rydultowy” zamknęła dopływ ciepła do budynku, gdyż Kuratorium Oświaty w Katowicach nie płaciło rachunków. Zadużenie wyniosło ok. 400 mln starych zł. Prywatna firma, jaką jest Ciepłownia „Rydultowy”, nie chcia-

ła dłużej ogrzewać budynku za darmo. W końcu doszło do porozumienia z Kuratorium, i dostawy ciepła zostały wznowione. Uczniowie rozpoczęli normalną naukę.

Ostrożnie z wodą

dzili kolejne badania wód, wpływających ze źródeł zlokalizowanych na terenie miasta.

Jedynym ujęciem z wodą zdatną do picia jest źródło, znajdujące się w rejonie ogródków działkowych „Gajówka” przy ulicy Podhalańskiej.

W trzech przypadkach zabroniono spożywania wody lub wykorzystywania jej do celów gospodarczych. Niedopuszczalne jest korzystanie z wody wypływającej ze

Fundacja z pałacem

GORZYCE. Powołana w zeszłym roku Fundacja na Dobro Domu Pomocy Społecznej została niedawno zarejestrowana przez Sąd Wojewódzki w Warszawie.

Głównym jej zadaniem będzie odrestaurowanie zabytkowego pałacyku Laryszów, znajdującego się obok Domu. Planuje się urządzenie tam w przyszłości luksusowego hotelu, który mógłby służyć zagranicznym gościom. Założyciele fundacji liczą, że dzięki usytuowaniu tuż przy drodze do przejścia granicznego w Chałupkach, hotel będzie przynosił dochody. Uzyskane pieniądze mają być przeznaczone na działalność Domu Pomocy Społecznej. Mieszkają w nim ludzie starsi i schorowani, którymi

nie ma się kto opiekować w ich rodzinnych miejscowościach. Kierowani są do gorzyckiego DPS przez ośrodki pomocy społecznej w swoich miastach i gminach.

Pomysł powołania fundacji spotkał się z życzliwym przyjęciem przez władze gminy Gorzyce. Przystąpili do niej również inne miejscowości, głównie z terenu dawnego powiatu wodzisławskiego: Wodzisław, Rydułtowy, Jastrzębie oraz gminy Krzyżanowice, Godów, Mszana i Lubomia. Ponadto wśród członków fundacji jest Przedsię-

biorstwo Budownictwa i Eksportu z Gliwic, wykonawca budowy Domu Pomocy Społecznej.

Długotrwałe zabiegi o rejestrację zakończyły się sukcesem dość niespodziewanie dla władz fundacji. Zwołane wcześniej na 7 grudnia zebranie miało więc charakter sprawozdawczy. Rada Nadzorcza i Zarząd przedstawiły swoją roczną działalność od powołania fundacji do jej zarejestrowania.

– *Fundacja ma charakter otwarty, mogą do niej przystępować następnie gminy, przedsiębiorstwa i osoby prywatne* – mówi **Ryszard Andrukiewicz**, dyrektor Domu Pomocy Społecznej. – *Przy odbudowie pałacyku Laryszów chcemy zintegrować teren byłego powiatu wodzisławskiego.*

(jak)

ORNONTOWICE. Są dwie koncepcje, jeśli chodzi o zagospodarowywanie i utylizację ścieków: wybudowanie jednej oczyszczalni o dużej przepustowości i etapowe podłączanie do niej kolejnych osiedli i dzielnic lub zbudowanie w kilku miejscach małych, lokalnych oczyszczalni na potrzeby jednej dzielnicy.

Miejscowe władze skłaniają się ku koncepcji drugiej.

W Ornontowicach istnieje już jedna oczyszczalnia biologiczno-mechaniczna, własność kopalni „Budryk”, obsłu-

trzeby zlewni, nazywanej umownie Ornontowice-Południe. Równolegle z kończeniem prac zbrojarskich i zabetonowaniem segmentów prowadzone są prace przy budowie sieci kanalizacji sa-

Lepiej kilka małych

gująca przykopalniane osiedle. Druga – gminna, buduje się właśnie w rejonie powstających nowych budynków dla miejscowego zespołu szkół rolniczych. Jest to oczyszczalnia wykonana w czeskiej Karwinie, składająca się z 3 segmentów o przepustowości 180 m sześciennych na dobę, czyli dla ok. 800 mieszkańców. Zaspokoi ona zatem po-

nitarnę i deszczową, bowiem w gminie te dwie instalacje są odrębne. Deszczówka wymaga tylko czyszczenia mechanicznego przez piaskowniki i nie jest kierowana na oczyszczalnię główną, odciążając ją. Usytuowanie oczyszczalni miało na względzie ochronę wód Potoku Leśnego oraz stawów znajdujących się w pobliżu.

– Chcemy na tereny sąsiednich gmin wypuszczać od nas czyste wody – mówi wójt Kazimierz Adameczyk. – Dlatego staramy się oczyszczać wody płynące od południa w kierunku północnym. Wybraliśmy koncepcję małych oczyszczalni lokalnych, bowiem jest to korzystniejsze dla środowiska – zanim ruszy wielka oczyszczalnia upłynie dużo czasu, a jeszcze więcej ścieków do rzek i potoków. Tu z każdym dniem woda staje się czystsza, a inwestycja już odciąża środowisko.

Etapowo także podłączane są do nowej oczyszczalni kolejne ulice obszaru zwanego Ornontowicami-Południem. Całość prac związanych z podłączeniem potrwa zapewne do 1999 roku.

Przewiduje się, że całkowite rozwiązanie problemu oczyszczania ścieków potrwa 15–20 lat. W Ornontowicach powstaną na pewno jeszcze dwie lokalne oczyszczalnie (centrum i północ), oraz jeszcze dwie na wschodzie i zachodzie, bowiem na 5 zlewni podzielono teren gminy. (ES)

JASTRZĘBIE. Od początku grudnia działa w mieście nowoczesny system łączności radiowej, w który wyposażony zostały wszystkie służby dbające o bezpieczeństwo mieszkańców miasta. Sprzętem firmy „Motorola” dysponują dyżurni i dyspozytorzy zespołów ratowniczych i interwencyjnych Policji, Straży Pożarnej i Pogotowia Ratunkowego.

Na jednej fali

Wszystkie służby porozumiewać się mogą w jednym wspólnym paśmie radiowym. Jest ono niezależne od dotychczas wykorzystywanego przez te jednostki. Pozwala to na bezpośrednie wzajemne powiadamianie się o zaistniałych zdarzeniach i wypadkach bez konieczności korzystania z łącz telefonicznych.

Dzięki uruchomieniu nowego systemu łączności polepszy się współpraca

wszystkich służb z Miejskim Ośrodkiem Dyżurnym jako koordynatorem wszystkich działań ratunkowych na terenie Jastrzębia. Jeżeli zastosowanie tego sprzętu sprawdzi się w praktyce, podłączone do niego będą też inne instytucje: wodociągi, energetyka czy gazownia. Możliwe, że w przyszłości do współpracy zaangażowane zostaną urzędy sąsiednich gmin. (AK)

Długowieczna straż

GÓLKOWICE. Jubileusz 90-lecia swojego istnienia obchodziła Ochotnicza Straż Pożarna w tej wsi. Decyzja o jej powołaniu zapadła w 1905 r. w grudniu kilkunastu mieszkańców Gólkowic i Skrzeńskich. Pierwszym prezesem został nauczyciel z Gólkowic Jan Moritz, a komendantem miejscowy właściciel gospody Fischer. W pierwszych latach działalności straż liczyła około 25 członków. Ręczna pompa zakupiona w 1906 r. była używana przez gólkowickich strażaków przez 40 lat, aż do czasów powojennych.

W 1955 r. gólkowicka OSP otrzymała swój pierwszy samochód. Był to

amerykański „Dodge” z wojennego demobilu. Po kilku latach zastąpiono go „Lublinem”. W 1978 r. z okazji 70-lecia Gólkowic strażacy otrzymali samochód gaśniczy Star. Obecną remizę zbudowano społecznie w ciągu dwóch lat.

Obecnie straż w Gólkowicach liczy 46 członków czynnych i drugie tyle wspierających honorowych i młodzieżowych. W związku z jubileuszem złote odznaki „Za zasługi dla pożarnictwa” otrzymali Józef Mendrela i Franciszek Potysz, srebrne – Marian Myska i Bogdan Włodarczyk, a brązowe – Marian Czyż, Ryszard Szczepanek, Mirosław Wójcicki i Zygfryd Undas. Odznaki „Strażak Wzorowy” wręczono Eugeniuszowi Busowi, Antoniemu Mendreli, Wacławowi Mendreli, Dariuszowi Musiołowi i Alfredowi Surmie. (jak)

Niebezpieczne zabawy

W przedostatnim numerze Waszego pisma wydrukowano zdjęcie dzieci ślizgających się po stawie w Kłokocinie. Fakt pozostaje faktem, że takie zdjęcie można w Kłokocinie oraz w innych mniejszych miejscowościach wykonać każdego zwykłego dnia i być może jest to poważny błąd rodziców i wcale już niemłych dzieci. Chciałem zauważyć, że ten konkretny staw ze zdjęcia znajduje się najbliżej... szkoły podstawowej w Kłokocinie, a poza tym tuż obok jest kilka domów, w których mieszkają dorośli odpowiedzialni obywatele,

Furmanką po węgiel

RYBNIK. Ok. 1 tys. ton węgla sprzedaje się codziennie w punkcie sprzedaży węgla kopalni „Chwałowice”. Grudzień kończy praktycznie sezon sprzedaży węgla.

Jego szczyt przypadał na listopad, kiedy to kierowcy ciężarówek z całej Polski w kolejce po opał stali nawet 3 dni. Teraz po węgiel przyjeżdżają głównie „zopatrzeniowcy” opolskich cukrowni i

– Siedzimy na węglu, a węgiel taki drogi, że z biedą można zarobić parę groszy. Nie chcą nas puszczać z końmi do kasy. Trzeba zostawić furmankę i dralować do okienka – skarży się Leon Piechozek

przedsiębiorstw z terenu województwa katowickiego.

Coraz rzadziej przyjeżdżają po węgiel furmanki, które ze względu na konie, mimo kilometrowej nieraz kolejki są obsługiwane poza kolejnością. Zabierają zresztą co najwyżej 1,5 tony węgla, podczas gdy solidna ciężarówka zabiera ich ok. 12.

z Rybnika, ściskając w ręku kopalniane rachunek. Jak sam mówi, furmani od młodych lat. Kiedyś pracował z końmi na kopalni, później w czasie okupacji rozwodził piwo po restauracjach. Dziś ze swoim Kubą wozi węgiel.

(WaT)

Gratulacje dla jubilatów

GORZYCE. Kilka par małżeńskich obchodzących w tym roku jubileusze swoich ślubów uhonorowano listami gratulacyjnymi. W ten sam sposób wyróżniono cztery osoby, które ukończyły 90 lat.

Ruta i Franciszek Okoniowie z Gorzyc oraz Maria i Józef Witoszowie z Gorzyczek są małżeństwami od

60 lat. Natomiast złote gody (czyli 50-lecie ślubu) obchodzili: Klara i Franciszek Wierzonowie z Turzy, Regina i Józef Labusowie z Czyżowic, Róża i Józef Ziedekowie z Gorzyc, Maria i Gabriel Błędowscy z Rogowa oraz Gertruda i Maksymilian Szulcowie z Olzy. 90. urodziny świętowali w tym roku: Zofia Glombica z

Bluszczowa, Walerian Gwóźdź z Czyżowic, Anna Kuczaty z Gorzyc oraz Jadwiga Sobala z Turzy.

Z jubilatami w Urzędzie Stanu Cywilnego w Gorzycach spotkali się przedstawiciele władz gminy składając im życzenia i wręczając skromne upominki. Nie obyło się bez tradycyjnej lampki szampana, a później przy kawie i kołaczku można było porozmawiać i wspominać swoje młode lata.

(jak)

Zdj. Zenon KELLER

Szerzej i z chodnikiem

ORNONTOWICE. W 1993 roku rozpoczęła się modernizacja ulicy Orzeskiej, przelotowej arterii na kierunku Zory – Gliwice. Jak dotychczas pochłonęła ona 6 mld starych zł. Wykonawcy zmieścili się w terminie zaplanowanym na modernizację odcinka do osiedla przy ul. Akacjowej i zakończą go w tym roku.

Droga jest poszerzana o 70 cm, układa się także chodniki z kostki. Równolegle z tymi pracami przebiega budowa sieci kanalizacyjnej, doprowadzającej do nowej oczyszczalni ścieki z południowej części gminy. Trzeba uważać, by inwestycje te wzajemnie się nie opóźniały.

Poszerzona ulica Orzeska z podwyższonym poboczem, ograniczonym solidnymi krawężnikami poprawi bezpieczeństwo, zwłaszcza dzieci i młodzieży, zmierzających do szkoły podstawowej oraz Zespołu Szkół Rolniczych. Spieszono się, by jeszcze w tym roku oddać chodnik na osiedlu przy ul. Akacjowej, bowiem stamtąd właśnie dużo dzieci idzie rano do szkoły. Od ul. Akacjowej chodnik przejdzie na drugą stronę, bowiem ukształtowanie terenu sprawia, że byłby on na wysokości okien w niektórych posesjach.

Prace na ul. Orzeskiej są kontynuowane. Obecnie opracowywany jest projekt modernizacji odcinka od skrzyżowania do ul. Bujakowskiej. Musi on pogodzić prace modernizacyjne z budową sieci kanalizacyjnej. Dotychczas gotowa jest linia kanalizacyjna i – osobno – deszczowa od skrzyżowania z ul. Dworcową do Akacjowej (po stronie zachodniej).

(ES)

„Na śląsko nuta”

SKRZYSZÓW. Folklorystyczny zespół „Jorgusie” z Łazisk Górnych dość często gości w tej wsi. Ostatnio jego założyciele Jerzy i Marek Moskałowie uczyli uczniów miejscowej szkoły śląskich piosenek.

Nawiązali bardzo dobry kontakt z dziecięcą publicznością, która świetnie się bawiła przy „pieśniczkiach i wicach”. W imprezie „Na śląsko nuta” która odbyła się w Wiejskim Ośrodku Kultury, uczestniczyło około 200 uczniów podstawówki.

„Jorgusie” wystąpili również podczas Mikołaja zorganizowanego przez zespół folklorystyczny „Familijo” ze Skrzyszowa. Współpraca z grupą z Łazisk Górnych zacieśniła się, zwłaszcza po jej występie na gminnych dożynkach w tej wsi.

(jak)

Był lipiec 1956 roku. Rybnicy żuźlowcy odnosili swoje pierwsze wielkie sukcesy, ale stadion przy ul. Gliwickiej nie był zbyt często areną wielkich sportowych imprez. Ówczesny sekretarz Komitetu Powiatowego PZPR Jan Pokuta wezwał do siebie znanego w okolicy działacza sportowego, byłego piłkarza Górnika Radlin Ryszarda Pawletko, a wtedy kierownika Wydziału Kultury Fizycznej Miejskiej Rady Narodowej. Sprawa była poważna - 22 lipca trzeba było zorganizować na stadionie zawody, które swą rangą licowałyby z powagą państwowego święta.

Żuźlowcy ścigali się w tamtym czasie na motocyklach składanych w przydomowych warsztatach, toteż zorganizowanie wielkich zawodów żuźlowych wcale nie było rzeczą łatwą. Pawletko wpadł jednak na genialny wręcz pomysł i zaproponował... wyścigi konne. Sekretarzowi pomysł przypadł do gustu, mimo że nikt tu o koniach nie miał pojęcia, a i wyścigów konnych nikt wcześniej w Rybniku nie organizował. Ważnym argumentem „za” okazało się propagowanie rodzimego rolnictwa.

Przedsięwzięcie wymagało wielu przygotowań, toteż powołano do życia oficjalny komitet organizacyjny. Jego członkowie wybrali się na tor wyścigowy do Wrocławia, by skompletować końską ekipę z prawdziwymi dżokejami. Niestety, wytłumaczono tam zapaleńcom z Rybnika, że konie wyścigowe pokonując ostre łuki toru żuźlowego mogłyby się nabawić poważnych kontuzji. Wypożyczenie koniskich emerytów, mających już za sobą sportową karierę też nie było możliwe, gdyż zarabiała one na arenie wrocławskiego cyrku na obrok i ciepły boks.

Wyścigi pewnie by odwołano, gdyby zdesperowani organizatorzy nie wpadli na pomysł odwiedzenia PGR-ów rybnickiego powiatu, aby tam postarać się o „wyścigowe” klacze i walczyki. Był to strzał w „10”. Dyrektorzy Państwowych Gospodarstw Rolnych zapalili się do dzieła i postanowili oddać pod wierzch swoje najlepsze konie. Okazało się nawet, że w niektórych gospodarstwach pracowali mężczyźni, mający za sobą służbę w niemieckiej kawalerii jeszcze za czasów cesarza. Kilku z nich natychmiast awansowano na dżokejów, by godnie reprezentować swój przodujący PGR. O treningach nie było mowy, wszyscy byli święcie przekonani, że co jak co, ale ściganie się, to czworonogi mają we krwi.

Pozostałe konie zgłaszali do gonitwy indywidualni gospodarze, szukając swojej szansy na zdobycie sławy i cennych nagród. Zwycięzca wyścigów miał bowiem otrzymać 1000 zł, co w tamtych czasach stanowiło prawdziwy majątek.

Przygotowując imprezę, rozklejano efektowne plakaty, przedstawiające niedościgłe końskie ideały, rozreklamowano wyścigi w gazetach,

wcześniej za 300 złotych z rybnickiej rzeźni, by wozila furmanką węgla. Gospodarz potraktował start swego „wierzchowca” bardzo poważnie i wcześniej trenował go na okolicznych polach. Nie zabrał się do tego widać zbyt fachowo, bo pozywał koniowi ścięgni i na stadionie Liza zjawiała się cała w ściągaczach i bandażach, przypominając raczej egipską mumię niż wyścigowego konia.

wpadł do piłkarskiej bramki i zwałił się na ziemię, rżąc przeraźliwie i konwulsyjnie przebiegając spętany siatką kopytami.

Po przykrych doświadczeniach z bronią palną, start do drugiego wyścigu odbył się przy pomocy chorągiewki i pewnie wszystko skończyłoby się szczęśliwie, gdyby widok wolno człapiących kobył nie wywołał owacji publiczności, która próbowała mobilizować je do gonitwy. Ponownie spłoszone konie galopowały na osłep. Tylko przygluchawa i mało co widząca Liza spokojnie pokonywała dystans kolejnych okrążeń, by wreszcie dotrzeć do mety. Choć konie biorące udział w pierwszej eliminacyjnej gonitwie nie były już zdolne do biegania, cudem wyłoniono czwórkę finalistów. Liza teraz nie chciała już nawet iść. Ernest Tkocz znalazł jednak i na to sposób - przez trzy okrążenia biegł za swoją szkapą i drewnianym drągiem walił w stary zad. Liza posuwała się do przodu w takim tempie, że dżokej mógł się skupić na kierowaniu koniem, co było o tyle ważne, że ze wzrokiem było u Lizy równie kiepsko, jak ze słuchem. Wreszcie Liza dowlokła swe stare kości do mety. Owacjom nie było końca. Dzielna zwycięska szkapą otrzymała obfity obrok i zwyczajową kokardę. W swój życiowy wyścig włożyła tyle siły, że później nie nadawała się już nawet do furmanki i rychło dokonała żywota w miejskiej rzeźni, przechodząc do historii jako najlepszy koń wyścigowy w dziejach Rybnika.

nizacji tego rodzaju imprez nie oskarżono ich o oszustwo. Okazało się nawet, że wyścigi przyniosły całkiem spory dochód i ich organizatorzy, jako jedni z pierwszych, zarobione pieniądze przekazali na konto budowy Parku Kultury i Wypoczynku w Katowicach, w tym i Stadionu Śląskiego.

Mądrzejsi o jedno doświadczenie rybnicy „koniarze”, mając szansę zrehabilitowania się, weszli w kontakt z Polskim Związkiem Jeździeckim i dwa miesiące później na tym samym stadionie odbyły się normalne już zawody z udziałem markowych jeźdźców i koni. Wierzchowce przewieziono do Rybnika dwa dni przed wyścigami i zakwaterowano w stajniach garnizonu wojskowego, który zajmował część budynków obecnego szpitala psychiatrycznego. By przekonać nawet największych niedowiarzków o autentyczności zbliżających się zawodów, smukłe konie w pełnym rynsztunku oprowadzano wcześniej po ulicach miasta, trąbiąc na wszystkie strony o ich zaletach i sukcesach. Niepocieszeni byli tylko okoliczni gospodarze, którzy po pierwszych wyścigach masowo nachodzili urzędników Miejskiej Rady Narodowej, chcąc zgłosić swoje kobyły do kolejnych zawodów. Trudno dziś dociec, gdzie kończy się historia, a zaczyna legenda...

Ryszard Pawletko znany ze swych niezwykłych pomysłów, wybudował później w Rybniku-Paruszowcu pierwsze naturalne lodowisko oraz pierwszą i ostatnią chybą na Śląsku drewnianą skocznię narciarską, która położona była na skarpcie po lewej stronie drogi Rybnik - Kamień. W zdobyciu potrzebnego materiału pomagał mu nawet miejscowy proboszcz. Skocznia miała tylko jeden feler, została zbudowana na południowym stoku i gdy tylko zaświeciło słońce, zaczynała ociekać wodą. Już w dniu oficjalnego jej otwarcia, które przypadło na dzień słoneczny, śnieg topniał na oczach zgromadzonej publiczności, która długo i jak się okazało na próżno czekała na przyjazd skoczków Stali Ustroń Tajnera i Kozdronia, którzy mieli oddać pierwsze skoki na nowym obiekcie. Skończyło się na skokach miejscowych narciarzy, ba, skakał nawet sam Pawletko. Najdłuższy skok był na odległość 12 metrów. Talentu na miarę Wojciecha Fortuny rybniczanie jakoś się nie doczekali, a beśńiczna skocznia szybko zaczęła niszczeć.

Wysłuchał: WACŁAW TROSZKA

Wielka Rybnicka

Zapewne w historii każdego miasta, poza wydarzeniami zgoła poważnymi i istotnymi dla ich przyszłości, miały również miejsce rzeczy niewiarygodnie wręcz niepoważne.

Dwaj rybniczanie WALENTY WILCZOK i TADEUSZ ŚPIEWOK ze szczerym uśmiechem wspominają wydarzenia sprzed blisko 40 lat...

zaś w zakładach pracy prowadzono przedsprzedaż biletów.

Nadszedł wreszcie wielki dzień. Było słonecznie, ludzie szli na stadion całą szerokością mało ruchliwej wtedy ul. Gliwickiej. Dodatkowym magnesem była wielka loteria fantowa, w której główną nagrodę stanowiła pokazanych rozmiarów enerowska radiola, czyli skrzyżowanie radia z gramofonem i wzmacniaczem sporej mocy. Ci, dla których zabrakło biletów, wylamali liche stadionowe furtki, unosząc z sobą bezradnych porządkowych.

Stadion był już pełen gapiów, ale wciąż brakowało koni. Organizatorzy byli roztrzęsieni... Wkrótce okazało się, iż konie z PGR-ów zjeżdżały na wyścigi ciągnąc furmanki, przystrojone kolorowymi wstążkami. W furmankach usadowiły się rzecz jasna całe załogi, zamierzające gorąco dopingować swe rumaki. Wyprzęgano je dopiero przed stadionem i odprowadzano do boksów. Szybko się jednak okazało, że wprowadzane na stadion zwierzęta niewiele mają wspólnego z czymś, co określa się mianem konia wyścigowego. Jeśli zaś przedstawiały jakąś wartość, to chyba tylko muzealną. O sportowej sylwetce można by mówić tylko wtedy, gdyby z każdej strony uszczuplono je o jakieś dwadzieścia centymetrów.

Zjeżdżali się również indywidualni gospodarze. Najsylniejszym koniem w całej stawce okazała się wiekowa Liza Ernesta Tkocza z Paruszowca, wykupiona przez niego

Dzięki reklamie na stadionie zjawili się wielu dziennikarzy, dołożono więc starań, by tak długo, jak było to tylko możliwe, trzymać ich z dala od koni. Organizatorzy liczyli, że jeśli konie spiszają się na torze jako tako, skandal nie będzie aż tak wielki.

Przedstawienie rozpoczęło. Na linii startu ustawiono pięć pokracznych koni wraz z dżokejami, których PGR-y wyposażyły w efektowne, barwne wdzianka. Wierząc w dobre intencje koni, organizatorzy byli święcie przekonani, że po wystrzale ruszą one do przodu, walcząc o zwycięstwo. Starter wystrzelił, jednak zamiast wyścigu, na torze rozpoczęła się panika. Przerazone konie, nad którymi niedoświadczeni jeźdźcy szybko stracili panowanie, zaczęły wyczyniać rzeczy, których trudno się było spodziewać po zwierzętach określanych mianem domowym.

Jeden, pamiętając skąd wyszedł, próbował uciec tą samą drogą. Cwałując, napotkał jednak zamkniętą już bramę. Zdeteminowany próbował za wszelką cenę pokonać przeszkodę. Skok nie był udany i czworonóg zawisł bezradnie na brzuchu, przebiegając rozpaczliwie nogami. Obsługa toru szybko przysłała z pomocą, ale sprawę skomplikował wystający gwóźdź, na który nadziało się biedne zwierzę. Posoka tryskała na wszystkie strony, a koń wciąż z dżokejem na grzbiecie, rżał i huśtał się w te i wewte. W tej samej chwili inny rumak biegł, wierząc po murawie, zaś jeszcze inny, pędząc na osłep

Święta za pasem...

Rys. T. Chudzik

Twardy orzech do zgryzienia

Orzechy zajmują poczesne miejsce wśród świątecznych łakoci. Duże i złożone są wieszane na drzewku wprost albo w kolorowych koszyczkach. Zawsze znajdują się na świątecznej tacy, ustawionej gdzieś w pobliżu pachnącej, ustrojonej choinki. Dodajemy je do świątecznych wypieków, ciast, tortów, wspaniamy do toreb z noworocznymi lub gwiazdkowymi prezentami dla dzieci.

Najpopularniejszy jest u nas orzech włoski. Już w starożytności był podobnie skutecznym lekiem na ból głowy. My używamy go do deserów, sałatek lub jako dodatek do panierowania. Zawiera on sporo witamin i mikroelementy (potas, fosfor, siarka, wapń, magnez).

Najsmaczniejszy zaś jest nasz rodzimy orzech laskowy, którego nazwa pochodzi od drzewa leszczyny. Orzech ten jest jej owocem. Wpływa korzystnie na układ nerwowy, wzmacnia, służy zwłaszcza osobom wyczerpanym fizycznie lub psychicznie. Jest tak samo jak jego włoski kuzyn bogaty w witaminy i składniki mineralne oraz wysokokaloryczny.

Orzeszki ziemne zwane też arachidowymi lub z amerykańską fistaszkami, zna każdy z nas, choć nie rosną w naszych szerokościach geograficznych. Fistaszki to modne na Zachodzie danie (wraz z paluszkami i suchymi, słonymi ciasteczkami) na tzw. stojących party. Goście na takich przyjęciach nie najadają się do syta, a raczej rozmawiają i prezentują się znajomym. Orzeszki te są bogate w tłuszcz, białko, mangan i witaminę A. Wyrabia się z nich także masło orzechowe.

Najoryginalniejsze są orzechy nanercza (po angielsku kashew), podobne do ziemnych, zasobne w składniki mineralne. Sprzedawane są w puszkach, nie są tanie, ale znawcy twierdzą, że mają oryginalny i niezwykły smak. Pochodzą z tropików.

Owoce przypominające orzechy rodzi również drzewo pod nazwą pistacja. Wykorzystywany jest zarówno ich smak jak i kolor - od zielonego po żółty. Orzeszki pistacjowe są łagodne w smaku i słodkawe. Są dodatkiem do lodów i ciast. Aby zachowały swój kolor, gotuje się je w wodzie i dopiero wtedy zdejmuje skórkę.

Królem orzechowym jest popularny kokos, owoc palmy kokosowej wypełniony słodkawym przezroczystym płynem, który nosi nazwę mleczka kokosowego. Jego biały miąższ, znajdujący się pod twardą skorupką, po zmieleniu staje się kolejną bakalią świąteczną: wiórkami kokosowymi.

LYSKI. W Domu Pomocy Społecznej pod wezwaniem św. Józefa, który istnieje od 1846 roku mieszkają kobiety chore na schizofrenię i różnego typu psychozy. Historia Domu, a także osoba fundatora są fascynujące.

Józef Benedykt Polednik, urodzony 20 marca 1798 roku w Rudach Klasztornych, pochodził ze starej rodziny młynarskiej, osiadłej od wieków na ziemi rybnickiej. Jego ojciec był mistrzem budowlanym w służbie klasztoru w Rudach, matka, szlachcianka, Joanna von Hajok była właścicielką majątku Paproc.

Rys. Kazimiera Drewniak

Ich syn, Józef, dzięki pracowitości, uczciwości i talentom „zrobił wielki majątek”. Ukończył w Rudach gimnazjum, w 1819 roku ożenił się z 19-letnią córką leśniczego, Ewą Ernestyną Gańczarską. Był sekretarzem sądu patrymonialnego i na tym stanowisku właśnie zrobił nie małą fortunę. Stać go było na zakup za 25 tysięcy talarów dóbr rycerskich Lyski-Nowa Wieś. Był ostatnim właścicielem tych ziem.

Przy olbrzymim powodzeniu w sprawach zawodowo-finansowych nie wiodło się Polednikowi w życiu prywatnym. W styczniu 1829 roku urodził się jedyny syn Edward. Był młodzieńcem rozumnym, inteligentnym, przyjaźnie usposobionym do świata i ludzi. Wszyscy go kochali, ojciec świata za nim nie widział i starał się odpowiednio go kształcić i wychować na przyszłego sukcesora swych rozległych dóbr.

W 1846 roku młodzieniec przyjechał na ferie świąteczne do domu. Podczas polowania przeziębził się i zachorował na zapalenie płuc. Mimo rozpaczliwych wysiłków nie udało się uratować mu życia. Miał 17 lat. Do tragedii syna doszła choroba żony i jej dość wczesna śmierć. W Lyskach krąży legenda, że pani Polednikowa raz pewnego odegnała od swoich drzwi potrzebującego, biednego człowieka, który przeklął ją za okrutne serce. Nigdy już nie stanęła na nogi, najprawdopodobniej została sparaliżowana.

Sześć lat przed śmiercią syna Polednik wycofał się ze wszystkich funkcji publicznych i urzędów, jakie piastował – przeniósł się do dworu w Lyskach, by zająć się osobiście administracją majątku. Być może myślał już o oddaniu w ręce synowskie dóbr doskonale urządzonych i przynoszących zyski. Jednak, gdy ukochany następca zmarł – Polednik zrobił coś, co wprawilo w osłupienie ludzi i przyniosło mu nawet pewien rozgłos w kraju. Cały swój majątek postanowił oddać ludziom biednym i potrzebującym. Istnieje wiele spekulacji co do tego szalonego kroku. Część obserwatorów uważała, że rodzinną tragedię żony i syna bogaty pan potraktował jako karę Bożą. Rozdając bogactwo chciał odkupić swoje winy. Złośliwi przypuszczali, że tak wielkie bogactwa zostały zdobyte niezgodnie z prawem i przy ludzkiej krzywdzie. Podobno istotnie Polednik mającym kłopoty finansowe ludziom podsuwał do podpisania papierka. Było to zrzeczenie się praw do ziemi, którą przejmował pan. Jako sędzia wiedział, kto ma

kłopoty majątkowe, i wykorzystywał to w bezduszny sposób.

Czy tak było rzeczywiście – trudno dociec. Jest jednak faktem, że Józef Benedykt Polednik założył fundację, która miała na celu kształcenie młodzieży i pomoc ubogim. W 1846 roku powstał olbrzymi gmach Domu Ubogich Polednika. Uczono tu dziewczęta z biednych rodzin. Z czasem po-

Szalony pomysł bogatego ziemianina

wstała nawet Żeńska Szkoła Gospodarstwa Domowego z bardzo postępowym, jak na owe czasy programem nauczania. Obejmował on poza rachunkowością, biologią, arytmetyką, higieną, nauką obywatelstwa i nauką „o dobrym tonie”, także zajęcia praktyczne w kuchni, ogrodzie, oborze, przy wyrobie masła i serów, a także damskie zajęcia począwszy od robótek ręcznych, pieczenia ciasta a na łataniu odzieży skończywszy.

Ubogim pomagano materialnie, osoby nieuleczalnie chore trafiały do zakładów i szpitali. Koszty ich pobytu były pokrywane z funduszy Polednika. Dziewczęta przebywające w zakładzie otrzymywały posagi lub renty dożywotnie, by miały się za co utrzymać. Kształceni tu chłopcy otrzymywali stypendia i mogli rozpocząć studia nawet za granicą.

Polednik spisał także testament, w którym zawarł statut fundacji i najdrobniejsze wskazówki, co do dysponowania jej zasobami. Jakkolwiek miała charakter świecki, to kuratelę nad nią sprawował Książęco-Biskupi Urząd Wikariusza Generalnego we Wrocławiu. Osoby duchowne miały gwarantować uczciwe i zgodne z życzeniem fundatora dysponowanie gotówką, a także pomnażanie dochodów.

Ponieważ majątek nie dostał się rodzinie (z testamentu wynika, że żył z nią Polednik w zgodzie i miłości) jej przedstawiciele otrzymali dożywotnie renty oraz corocznie wypłacane z okazji dnia jego patrona pokaźne sumy. Być może zabezpieczał się w ten sposób przed obaleniem testamentu i zniweczeniem jego szlachetnego dzieła, choć nigdy się nie dowiemy, czy istotnie spadkobiercy z takim zamiarem się nosili. Testament podkreślał także, że warunkiem uzyskania pomocy było, by podopieczni byli katolikami i postępowali wedle zasad chrześcijańskiej moralności. Mimo to istnieje w dokumencie tym zapis o pomocy każdemu, kto jej potrzebuje bez względu na pochodzenie czy wyznanie.

Odnalezienie testamentu Polednika, czy też jak czytamy tam Polednika, graniczy niemal z cudem. Jego oryginał odnaleziony został w archiwach diecezjalnych we Wrocławiu staraniem obecnego dyrektora Domu Pomocy Społecznej, Władysława Szweda. Dokument sporządzony był ręcznie, pismem gotyckim, archaiczną odmianą języka niemieckiego, niezmiernie trudną do przetłumaczenia. Został jednak przetłumaczony przez biegłego w tym względzie kleryka. Pan na „rycerskich włościach” zastrzegł w nim sobie, by wszyscy, którzy przeczytają jego testament przyłożyli rękę do dzieła pomocy i wychowania ubogich i robili wszystko zgodnie ze wskazówkami mocodawcy. Dyrektor Szwed przeczytał dokument i poczuł się zobowiązany „wrócić do korzeni” tutejszego domu pomocy – pragnie reaktyw-

ować fundację, którą po wojnie zlikwidowano.

Dom w Lyskach nie cierpi i dziś niedostatku. Nie brak pieniędzy na leki, utrzymanie chorych, środki czystości. Problemy są tylko z wiekową siedzibą, pamiętającą jeszcze fundatora. 150-letni z górą budynek nie odpowiada dzisiejszym potrzebom. Wymaga modernizacji, wind, przebudowy

wy pokoi na mniejsze. Obecne liczą sobie po 3-5, w najgorszych wypadkach 10 łóżek. Niezbędny jest kompleks rehabilitacyjny z własnym basenem. Warsztaty rehabilitacyjne odbywają się w odnajmowanych pomieszczeniach probostwa kościoła pod wezwaniem św. Małgorzaty, naprzeciwko domu. Chore kobiety wyrabiają narzuty, kompozycje z suchych kwiatów, traw i słomy, obrazy z resztek materiałów, rzeźbią, haftują i szydełkują. Ich prace zdobią cały dom. Naprawiają także bieliznę i ubrania chorych, drą pierze (to praca zlecona przez okolicznych mieszkańców), uprawiają ogródek i tunele foliowe, z których plody trafiają na wsólny stół. Mimo, że jest ich tutaj 150 – jest cicho, spokojnie i serdecznie. Personel stara się stworzyć tu chorym namiastkę domu. Odbywa się wiele imprez, wigilia z samotnymi z okolicy zapraszany do Domu Pomocy, turnusy rehabilitacyjne, ogniska.

Czasy się zmieniają. Dom Pomocy w Lyskach po testamentem Polednika pełnił w późniejszych latach rolę poczty, posterunku Wehrmachtu, obozu przesiedleńców. Po II wojnie jest domem dla kobiet chorych psychicznie. Z taką chorobą trzeba się nauczyć żyć tak jak z cukrzycą. Leczenie, zdaniem dyrektora Szweda, jest tu sprawą drugorzędą. Podstawowym zadaniem placówki jest stworzenie domu, normalnych warunków egzystencji, współuczestniczenia we wszystkich pracach. Chodzi też o wyrabianie samodzielności, aktywizowanie tych zrezygnowanych często kobiet do życia, stawianie im zadań, obowiązków. By chore nie tęskniły i nie myślały o bliskich, znajomych, którzy nie okazują im większego zainteresowania. Personel domu stara się odnowić więzi chorych z bliskimi, zachęca do wizyt i odwiedzin. Chore mają kieszonkowe na własne potrzeby, mogą wychodzić z domu nawet same na zakupy, do kościoła czy na warsztaty. Położony jednak przy przejazdowej ulicy dom bezskutecznie stara się od lat o ustawienie w pobliżu znaków i informacji dla kierowców o zmniejszeniu prędkości do minimum. W każdej chwili z domu wyjść może chora, otepiona lekami kobieta, której reakcja będzie zwolniona. W trosce o ochronę podopiecznych, które powinny jak najczęściej wychodzić same, bez strachu wobec sunących pojazdów, należałoby stworzyć tu pewne komunikacyjne ograniczenia. Z 82 osób personelu 50 zajmuje się bezpośrednio obsługą chorych.

Tak więc idea Józefa Polednika żyje. W wybudowanym przez niego domu pomaga się potrzebującym. Społeczeństwo Lysek, wśród których wielu zna przynajmniej w zarysach historię Polednika, zaakceptowało tę 150-osobową rodzinę i żyje z nią w zgodzie.

EWA SIWCZAK

Firma w pałacu

JASTRZĘBIE. Tajemnicą owiana jest historia pałacu w Boryni z drugiej połowy XVIII wieku. Nie wiadomo nawet, kto był jego konstruktorem ani pierwszym właścicielem. Znaczący architektury uważają, że najprawdopodobniej twórcą boryńskiego pałacu w Boryni był Samuel Fryderyk Ilgner.

Za tą teorią kryje się podobieństwo architektoniczne innych budowli skonstruowanych przez Ilgnera. Wiadomo, że był on projektodawcą m.in. zamku, kościoła ewangelickiego i zboru w Rybniku oraz nie istniejącego już pałacu w Pawłowicach. Wyszło teoretycznie, że był on również twórcą pałacu w Boryni. Niewykluczone, że projektował go jeden z bliskich współpracowników Ilgnera.

Druga hipoteza przypisuje autorstwo projektu architektowi ksiądz pszczyński Wilhelmowi Puschowi. Tworzący w drugiej połowie XVIII wieku Pusch jest autorem m.in. pałacu w Porębie, dworu „Ludwikówka” w Pszczynie oraz przebudowy pałacu w Tychach. Spór pomiędzy historykami architektury trwa do dzisiaj. Trudno będzie znaleźć jednoznaczną odpowiedź, gdyż gros dokumentów i zapisów dotyczących dzieł pałacu w Boryni zniknęło bez śladu.

Z zachowanych zapisów dowiadujemy się, że w dobie powstania listopadowego dobra rycerskie Boryni nale-

żały do wdowy von Schlutterbach. Kilka lat później nabył je szlachcic z Madeyski. W 1904 roku od pani Durant z domu von Raczek otrzymał je Waldemar Schippan. Tyle udało się ustalić niemieckiemu historykowi Joachimowi von Golitschek. Dane te opublikowano w Schlesien – Land der Schlosser”.

Eksploatacja węgla przez kopalnię „Borynia” uszkodziła zabytkowy pałac. W 1961 roku na koszt kopalni budynek został zrekonstruowany. Usunięto ażurową drewnianą balustradę schodów, dach pokryto dachówką. Jednak z czasem pałac raz jeszcze dotknęły szkody górnicze. W ostatnich latach zabytek był ponownie remontowany. Z kopalinnych środków wybudowano schody wejściowe, odrestaurowano dach, wnętrza i elewację. Pałac nadal jest wykorzystywany. Obecnie swoją siedzibę ma tam polsko-amerykańska firma zajmująca się wydobywaniem i zagospodarowaniem metanu z kopalni Jastrzębskiej Spółki Węglowej „Pol Tex Methane”. (AK)

Stroik własnej roboty

Jest ich w sklepie pod dostatkiem, ale nie ma to jak dekoracja wigilijnego stołu zrodzona z własnego pomysłu. Stroiki nie są trudne do wykonania. Ich podstawą może być duży ziemniak przekrojony na pół, żeby równo stał lub resztki niezbyt miękkiego ciasta. Oba te produkty należy starannie owinąć folią aluminiową. Potem można w nie wetknąć druciki z małymi srebrnymi prezencikami, mikołajkami z materiału, szyszki, orzechy przywiązane kolorowymi wstążkami, a także ostro zakończone gałązki świerku, jemioly czy barwinka.

Takie stroiki mogą mieć różną wielkość: albo bardzo małe, wtedy stawia się je koło każdego nakrycia, albo bardzo duże, na środek stołu. Do każdego powinna być przymocowana lub wetknięta w gałązki świeca i przynajmniej jedna kolorowa bombka. Kawałek łańcuszka ze srebrnej lub złotej folii dopełni całości. I jeszcze nieśmiertelny śnieżnobiałą obrus i elegancka zastawa – wtedy wigilijny stół naprawdę będzie urzekal.

(ES)

Rys. T. Chudzik

KROSTOSZOWICE. – *To były pierwsze jasełka w tej wsi po trzydziestu latach. Okazało się nawet, że poprzednia „Maryja” jest babcią uczennicy odtwarzającej tę rolę obecnie – mówi Weronika Adamczyk, która przygotowała bożonarodzenie przedstawienie.*

Jasełka z morałem

zwracało uwagę na panującą w społeczeństwie obojętność i oziębłość wynikającą z pogoni za karierą i pieniędzmi. W tym roku przesłaniem jasełek jest pokazanie skutków braku rodzinnego ciepła oraz sieroctwa społeczne-

Weronika Adamczyk – Przedstawienie wystawiliśmy na przedświątecznym spotkaniu wszystkich uczniów i nauczycieli w szkole. W pierwszy dzień Bożego Narodzenia jasełka zostały przedstawione wszystkim mieszkańcom Krostoszowice.

– *Tekst przygotowałam na podstawie kilku różnych utworów, składając całość z ich fragmentów. W zorganizowaniu wszystkiego pomagała mi Patrycja Materzok.*

Rok temu jasełka w wykonaniu dzieci ze szkoły w Krostoszowicach zdobyły wyróżnienie kategorii „S” podczas przeglądu w Wodzisławiu. Przedstawienie pod nazwą „Grudniowa noc”

go i naturalnego. „Wigilia sieroty” robi to w sposób dość drastyczny, przedstawiając niezawinione upokorzenia doznawane przez takie dzieci.

– *Na zeszłorocznym przeglądzie nasze jasełka spodobały się ze względu na oryginalny, nietradycyjny tekst. Mieliśmy także żywego „Jezusa”, który przez ten rok trochę nam podrosł – uśmiecha się*

Sala gimnastyczna była pełna publiczności. Występowaliśmy również w okolicznych wsiach dzięki pomocy wójta, który udostępnił nam autokar. Sukces w wodzisławskim przeglądzie zmobilizował dzieci. Teraz są bardzo chętne do występów na scenie. Uzyskaną nagrodę pieniężną przeznaczaliśmy na wspólny wyjazd w góry. (jak)

RYBNIK
Rybnickie Centrum Kultury: 29.XII g. 18.00 – Koncert poświęcony twórczości kompozytorskiej Jana Langosza z Włoch (wystąpią m.in.: chór im. A. Mickiewicza, Miejska Orkiestra Dęta Rybnik).

Kino Premierowe: 20–21.XII g. 17.00 i 19.15 – „System” (USA, 15 l.), 26–27.XII g. 17.00 i 19.15 – „Goldeneye 007” (USA, 15 l.); 28.XII g. 17.00 i 19.30 – „Goldeneye 007”; 30.XII g. 17.00 i 19.15 – „Goldeneye 007”; 1–7.I g. 17.00 i 19.15 – „Goldeneye 007”.

Co, gdzie, kiedy?

DKF „Ekran”: 28.XII g. 19.30 – Impreza z niespodziankami w dniu 100-lecia światowego kina (projekcja specjalna).

Rynek: 25.XII g. 1.30 – Popasterkowe kołędowanie; 31.XII (1.I g. 23.00–2.00 – Powitanie Nowego Roku.

Muzeum w Rybniku (Ratusz): Wystawa Art Protis Renaty Filipowej; „Rybnik nasze miasto”; „Cechy rzemieślnicze w miastach Górnego Śląska (ekspozycje stałe).

Klub Energetyk: 22.XII g. 19.00 – Otwarcie pokonkursowej wystawy plastycznej „W krainie śniegu”; 22.XII g. 17.00 – „Boże Narodzenie” (konkurs plastyczny); 27.XII g. 17.00 – „Sylwestrowa fryzuriada”, g. 18.00 – „Mini-lista przebojów”.

Kino „Apollo”: 20–23.XII g. 17.00 i 19.00 – „9 miesięcy”; 26.XII g. 15.00 i 16.30 – „Pocahontas” (USA, b.o.), g. 18.00 – „9 miesięcy”; 27–30.XII g. 16.15 – „Pocahontas”, g. 18.00 i 20.00 – „9 miesięcy”.

RYBNIK-BOGUSZOWICE
Kino „Zefir”: 20–21.XII g. 17.00 i 19.00 – „Nowy koszmar” (USA, 15 l.); 27–29.XII g. 17.00 i 19.00 – „Operacja słoń”.

JASTRZĘBIE
Kino „Panorama”: 20.XII g. 16.30 i 19.00 – „Ksiądz” (ang. 15 l.); 27–30.XII g. 16.30 i 19.00 – „Wodny świat” (USA, 15 l.).

Kościół św. Katarzyny: 21.XII g. 15.00 – Finał przeglądu jasełek szkolnych.

Hala Sportowo-Widowiskowa: 31.XII g. 20.00 – „Sylwestrowy show”.

Miejski Ośrodek Kultury: 28.XII g. 18.00 – Koncert kolęd Krzysztofa Krawczyka.

LUBOMIA
Kino „Odra”: 20.XII g. 18.30 – „Sędzia Dredd” (USA); 21.XII g. 20.30 – „Sędzia Dredd”; 21–23.XII g. 18.30 – „Wodny świat” (USA).

RACIBÓRZ
Kino „Przemko”: 20.XII g. 17.00 – „Apollo 13” (USA); 27–28.XII g. 19.00 – „Nell” (USA); 27–30.XII g. 17.00 – „Gatunek” (USA); 1–2.I g. 17.00 – „Gatunek”, g. 19.00 – „Nell”; 3–6.XII g. 17.00 – „Liberator II” (USA), g. 19.00 – „Naiwniak” (USA).
Kino „Bałtyk”: 20–30.XII g. 15.00 i 17.00 – „Pocahontas” (USA); 20–22.XII g. 19.00 – „Tyłko instynkt”; 26–30.XII g. 19.00 – „Apollo 13”.

RYDUŁTOWY
Kino „Wawel”: 30–31.XII g. 16.30 i 19.00 – „Francuski pocałunek” (USA)

GOŁKOWICE
Kino „Olza”: 26.XII g. 18.00 – „Prowokator” (pol. 15 l.); 31.XII g. 18.00 – „Małe kobietki” (USA, 15 l.).

WODZISŁAW
Kino MOK „Centrum”: 27–28.XII g. 20.00 – „System” (USA, 15 l.); 29–30.XII g. 18.00 i 20.00 – „System”.

ŻORY
Kino „Vega”: 20–22.XII g. 18.00 i 20.00 – „Don Juan de Marco” (USA); 26–27.XII g. 16.00 – „Święty Mikołaj” (USA), g. 18.00 – „Rycerz króla Artura” (USA), g. 20.30 – „Don Juan de Marco”; 28–30.XII g. 16.00 – „Święty Mikołaj”, g. 18.00 – „Liberator II”, g. 20.00 – „Rycerz króla Artura”. (WaT)

Agent na święta

RYBNIK. Już w drugi dzień świąt w Kinie Premierowym będzie można obejrzeć po raz pierwszy w kraju amerykański film „Goldeneye 007”, nową wersję przygód najsłynniejszego agenta naszej cywilizacji Jamesa Bonda. U boku amanta Pierce’a Brosnana, grającego niepokonanego funkcjonariusza służb specjalnych, występuje m.in. aktorka polskiego pochodzenia Izabela Skorupko. Szpiegowski przebój kinowy będzie gościł na ekranie Kina Premierowego do 7 stycznia (patrz informator). (WaT)

Na tematy sakralne...

WODZISŁAW. Już po raz siódmy została zorganizowana wystawa „Tematy sakralne w twórczości nieprofesjonalnej”. Odbывается ona zawsze w okresie przedświątecznym w wodzisławskim Muzeum.

Tym razem wystawiono ponad 50 prac plastyków-amatorów z naszego regionu. Są to głównie obrazy, ale jest także kilka grafik, rzeźb i płaskorzeźb. Niestety nie udało się pozyskać żadnej szopki. Głównym akcentem bożonarodzeniowym jest obraz Stanisławy Wojtyny „Kolejdniczy”. Ponadto świątecznego nastroju dopełnia płótno Alojzego Otawy „Pasterka”, przedstawiające kościół podczas tego nocnego nabożeństwa. Rok temu urozmaiceniem wystawy były ekspozycje wypożyczone z Muzeum Archidiecezjalnego w Katowicach. Teraz z tego zrezygnowano.

– *Już w zeszłym roku pokazaliśmy wszystko, co można było stamtąd wypożyczyć. Inne dzieła sztuki są zbyt cenne i nigdy nie opuszczają Mu-*

RYBNIK. „W Rybniku na Rynku, koło sklepu >>Nogi<< jedzie chłop na świni, trzymie ją za rogi...” śpiewała przy dźwiękach akordeonu już tylko kilkuosobowa grupa uczestników tegorocznej edycji konkursu gawędziarzy, oczekując cierpliwie w sali kameralnej Miejskiej Biblioteki Publicznej na ogłoszenie werdyktu jurorów.

Większość uczestników trwającego siedem godzin gawędzenia wcześniej opuściła salę. Formuła organizowanego przez miasto, gwarowego w dużej mierze konkursu jest mało widowiskowa i bardzo nużąca. Jego organizatorzy zapewniają, że w przyszłym roku słowne potyczki zakończą

jęc z aktorsko uzdolnionym czworonogiem opowiadała o psie swego taty. Trzecia nagroda przypadła Sabinie Lubańskiej z Liceum Medycznego w Wodzisławiu.

W kategorii zespołów jurorzy za najlepszą uznali wykonaną przez tercet z Zasa-

Szcziga i kudłaty

czy wielki finał z udziałem publiczności, a być może również zaproszonych gości. Niewykluczone, że kolejna edycja konkursu odbędzie się w karnawale, znacznie bardziej sprzyjającym żartom i swawolom niż okres przedświąteczny.

W tegorocznej wzięło udział 41 osób, silną grupę stanowili ludzie młodzi, uczący się w szkołach naszego regionu, prezentujący w większości przypadków własne teksty. W kategorii szkolnej zwyciężyła Katarzyna Masarczyk z Rybnika-Niedobczyc, uczennica klasy II a, II LO im. Hanki Sawickiej, która urzekła jury autobiograficzną opowieścią o „Szczidzie w rodzinie Masarczyków”. Po raz pierwszy za namową swojej polonistki startowała w konkursie przed rokiem, kiedy to zajęła trzecie miejsce. Drugie miejsce jurorzy przyznali Lucynie Hanc z Liceum Zawodowego w Pszowie; występu-

dniczej Szkoły Zawodowej nr 3 w Żorach scenkę z „Fyrcoka” Rudolfa Pacioka. Grupa z II LO im. Hanki Sawickiej w Rybniku otrzymała wyróżnienie.

Wśród dorosłych gawędziarzy triumfował pracownik miejscowej lokomotywowni Janusz Konkol z Rybnika. Mimo braku bujnej czupryny opowiadał „jak chciał zostać kudłatym”. Drugie miejsce zajęła Anna Adamczyk z Koła Gospodyń Wiejskich w Roju, a trzecie Alojzy Krawczyk emeryt z Kłokocina.

Za najlepszy dorosły zespół jurorzy uznali duet Eryki Krawczyk i Anny Stroneczek z Kłokocina. Nagrodę II otrzymał trzyosobowy zespół klubu emerytów i rencistów z Niewiadomia: Ewa i Józef Malkowie oraz Irena Porwoł, który częstując publiczność śledziami przedstawił ostatkowe obrządki, związane z żegnaniem karnawału. (WaT)

Anna Sługa z Jastrzębia-Szerokiej opowiadała o swoich przeżyciach z młodości. Zdj. Zenon Keller

Katedrą Wileńską, Ostrą Bramą i farą w Nowogródku. Ciekawostką jest, że artysta poprosił o umieszczenie obok tego płótna tekstu z tablicy w nowogródzkim kościele. Upamiętnia on fakt ślubu w 1422 r. Władysława Jagiełły z Zofią, księżną Holszańską, przyszłą matką polskich królów Władysława Warneńczyka i Kazimierza Jagiellończyka.

Bardzo oryginalną techniką wykonane zostały trzy ikony, które są dziełem Augustyny Stabli. Z daleka sprawiają wrażenie zwykłych obrazów, dopiero gdy się podejrze bliżej widać, że są wyhaftowane.

Spośród innych ciekawych prac należałoby wymienić płaskorzeźby Henryka Foksa – m.in. tryptyk „Święta Barbara”, grafiki Eweliny Szarowskiej-Francus oraz wizerunek ukrzyżowanego Chrystusa wykonany na desce przez Stanisława Wojtynę.

Na wystawie swoje prace zaprezentowali głównie artyści nieprofesjonalni, stale współpracujący z wodzisławskim Muzeum. Potrwa ona do połowy lutego.

(jak)

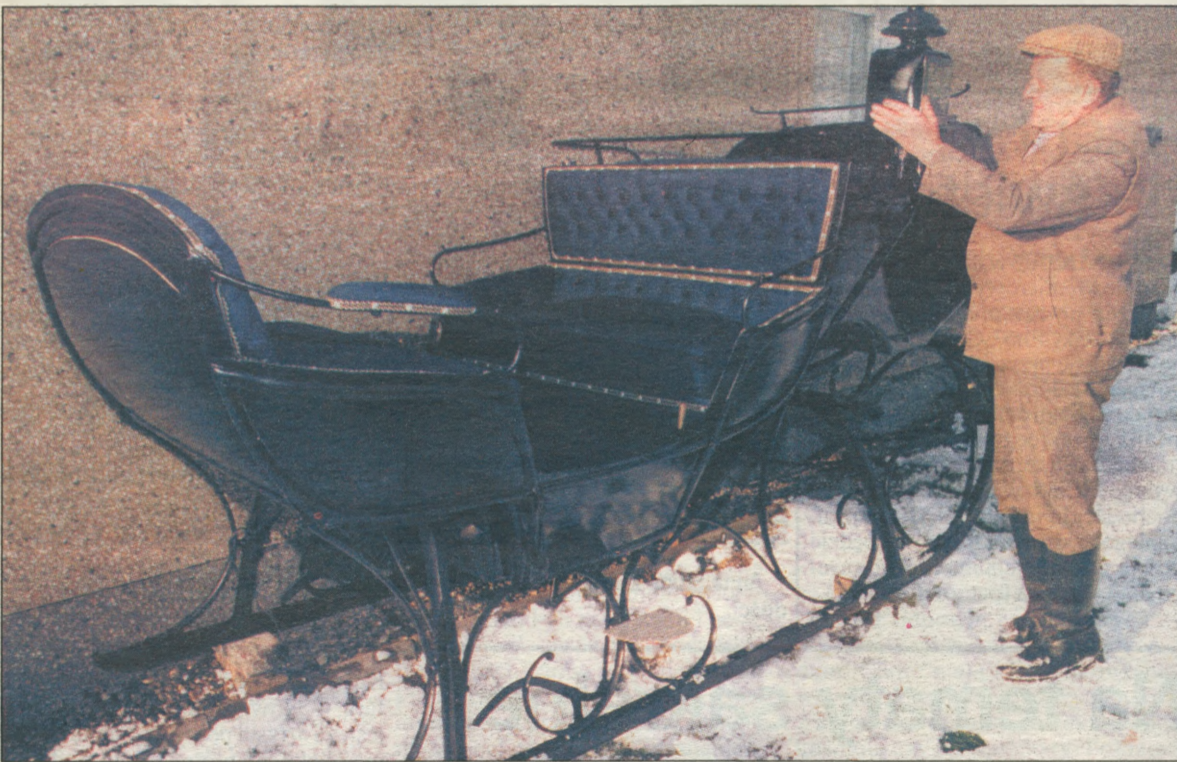

Wozy pana Woźnicy

ORZESZE-ZAWIŚĆ. Ma karawan, lando półkryte, bryczkę, a nawet dwie pary sań. Józef Woźnica całkiem przypadkiem odkrył w sobie miłość do starych powozów i bryczek, oraz do zabytkowych końskich uprzęży.

Ich historii nie zna. Jest to niemożliwe. Wiele z nich to dobra poniemieckie, z rozparcelowanych dworów, z zajętych po wojnie „przez lud” majątków ziemskich. Jeden z powozów trafił tu z

to głowa orła w locie. Pan Woźnica dorobił drugą, identyczną głowę. Nikt nie pozna, która jest dorabiana. Przez rok może odnowić i przywrócić do użyteczności dwa wozy.

Zdj. Z.K.

Pszczyny, inny z Chorzowa. Pan Woźnica zabierał je za darmo, ale częściej kupował. W swoim warsztacie zaś doprowadzał do dawnego blasku. Maluje, wykonuje tapicerkę, szyje ze skóry pokrowce i pokrycia, toczy orczyki na tokarce, dopasowuje metalowe elementy. Z dwóch ozdobnych zakończeń w saniach zachowało się tylko jedno. Była

Poza nimi w szopach znajdują się zabytkowe uprzęże, kantary czyli uzdy, poduszki ochronne, by chomąta nie niszczyły się od końskiego potu, grzbietniki i piękne stare siodła. Jest tu autentyczna wojskowa kulbaka, siodło węgierskie. Do uprzęży potrzeba specjalnego rodzaju skóry, tzw. blankowej. Jeździ się po nią aż do Ka-

lisza. Ale oplaca się, bo skóra jest miękka i nie przepuszcza wilgoci. Pan Józef szyje na specjalnej rymskiej maszynie.

Praca nad renowacją, dopasowywaniem części, dorabianiem brakujących elementów, szyciem tapicerki dokładnie wedle wzoru pierwotnego, jest czasochłonna, żmudna, wymaga talentu i wycucia stylu. Ale jaką daje satysfakcję, gdy popatrzy się na efekt końcowy. Piękne lando półkryte służyło już małżeństwu polsko-niemieckiemu, które ten właśnie pojazd zaprzężony w konie zażyło sobie jako środek lokomocji na ślub. Powoził pan Józef w czarnym smokingu, białych rękawiczkach i cylindrze. W nim też zrobił sobie zdjęcie zachwycony Amerykanin, który przebywał w Polsce z misją handlową i trafił do Zawiaści. Bryczki oczarowały go.

– Ile może być warty już odnowiony pojazd? – zastanawia się Józef Woźnica. – Około 100 mln zł. Ale nikt mi za niego nie da takiej ceny. Traktuję jednak te powozy jako swego rodzaju zabezpieczenie na stare lata. Na pewno za kilka lat, gdy tego typu rzeczy już nie będzie, gdy ich resztki zbutwieją gdzieś lub zostaną porąbane na opał, moje powozy ludzie będą chcieli kupić. Już dziś są chętni. Hotele, ośrodki turystyczne, bogacze są zainteresowani zabytkowymi powozami. Byli u niego przedstawiciele gazet, telewizji, a nawet Polskiej Kroniki Filmowej. Nikt z nich jednak nie wymyślił, co zrobić z powozami, gdzie znaleźć dla nich odpowiednie miejsce, by nie niszczały. Większość stoi na wolnym powietrzu, jak chociażby sianie, czarno-granatowe cudo z

Największy kłopot, że owych bryczek i powozów nie ma gdzie trzymać. To duże rzeczy, zajmujące miejsce, a w obojętym wszystkim możliwe szopy i budynki są już zajęte. Trzeba znaleźć dla nich inne pomieszczenie. Byli u niego przedstawiciele gazet, telewizji, a nawet Polskiej Kroniki Filmowej. Nikt z nich jednak nie wymyślił, co zrobić z powozami, gdzie znaleźć dla nich odpowiednie miejsce, by nie niszczały. Większość stoi na wolnym powietrzu, jak chociażby sianie, czarno-granatowe cudo z

Opisywanie korzeni

RYDUŁTOWY. Historią regionu Ewald Brzezinka zainteresował się w czasach swojej młodości. Od ponad 40 lat poszukuje różnych dokumentów, zbiera stare przedmioty i wykonuje dokumentacje fotograficzne zabytkowych budowli.

Kieruje sekcją historyczną Towarzystwa Miłośników Rydułtów, publikuje na łamach lokalnego miesięcznika „Kluka” artykuły związane z dziejami tego miasta.

– Razem z kolegą Robertem Jaroszem przechowywaliśmy stare książki pisane jeszcze po niemiecku. Gdy w latach 50. spalił się jeden z drewnianych kościółków w naszej okolicy postanowiliśmy jakoś przyczynić się do ocalenia tego typu obiektów. Zdecydowaliśmy, że objedziemy na rowerach wszystkie drewniane budowle na ziemi rybnicko-wodzisławskiej i sporządzimy ich dokumentację techniczną na wypadek gdyby coś się złego stało – opowiada Ewald Brzezinka o początkach swojej działalności historycznej. – Najpierw zabraliśmy się za spichlerz w leżącej niedaleko Rydułtów Czernicy. Później zaczęło się to coraz bardziej rozkręcać. Proboszczowie opowiadali nam o zabytkach sakralnych, które były wewnątrz kościołów. Opisywaliśmy je i robiliśmy zdjęcia.

Podczas tej pracy dokumentacyjnej dwaj historycy – amatorzy zaczęli korzystać z istniejących na probostwach kronik parafialnych. Były one kopalnią wiedzy o miejscowościach wchodzących w skład parafii. Żeby zdobyć ciekawe informacje historyczne o regionie, trzeba było czasem dużej pomysłowości.

– Pamiętam jedno bardzo zabawne zdarzenie. Proboszcz w Pstrążnej udostępnił nam kronikę tylko na jeden dzień. Kronika była dla nas bardzo pożyteczna, ponieważ opisywała Czernicę, a w tej wsi powstała kopalnia Charlotta – wspomina Ewald Brzezinka. – Jak ją zdobyć? Kolega był nauczycielem. Wpadł na taki pomysł, że rozebrał kronikę na poszczególne strony i dał uczniom do przepisania. W parę godzin mieliśmy całą kronikę, choć każda strona była pisana inną ręką.

W tym czasie zaczęto tworzyć zbiory muzealne ziemi rybnickiej. Powołano komitet, który miał doprowadzić do powstania muzeum. Dwaj koledzy zostali zaproszeni do udziału w jego pracach. Otrzymali odpowiednie zaświadczenia i jeździli po całym powiecie, zbierając wiadomości o zabytkach albo nawet same zabytki, dostarczając je do muzeum.

– Dawało nam to dużo frajdy, a wielu się dziwiło, że tacy młodzi ludzie zajmują się już historią – wspomina Ewald Brzezinka. – Notatki o naszej pracy ukazywały się w prasie regionalnej.

Swojej historycznej pasji pan Brzezinka nie zdradził podczas pracy w kopalni „Ignacy”. Zbierał różne stare dokumenty, narzędzia i lampy górnicze. Był współtwórcą Izby Pamięci kopalni „Rydułtowy”, która powstała w latach 80. Brał udział w opracowaniu pierwszej monografii tej kopalni wydanej z okazji jubileuszu jej dwustulecia. Przez cały czas zbiera dokumenty o historii Rydułtów i górnictwa na naszym terenie. Jest autorem cyklu publikacji o herbach miejscowości, które weszły w skład dziesięciu Rydułtów.

– Tłumaczę jedyną kronikę naszego miasta, którą napisał w Niemczech Leopold Walla. Poszczególne artykuły z tego dzieła publikuję w „Kluce” – mówi Ewald Brzezinka. – Sekcja historyczna Towarzystwa, której przewodniczę liczy 5 członków. Pracujemy nad dokumentacją zabytkowych budowli, fotografujemy je, szukamy danych technicznych i historycznych na ich temat. Opracowaliśmy apel do mieszkańców, by pomogli gromadzić różne zabytkowe eksponaty. Marzyłoby się nam stworzenie takiego małego muzeum ze zbiorami kopalnianej Izby Pamięci oraz Szkoły Podstawowej nr 1. Historię naszego miasta propagujemy wśród dzieci i młodzieży. Jestem zapraszany na lekcje do szkół, gdzie opowiadam uczniom o Rydułtowach. To miasto jest ubogie w zabytki. Pozostało tylko kilka dziewiętnastowiecznych budynków. Tym bardziej trzeba się zająć ich opisem i ochroną.

(jak)

Nasze szopki u sąsiadów

RACIBÓRZ. W okresie świątecznym czynna jest w niemieckim Bambergu, niedaleko Norymbergi, wystawa prac rzeźbiarskich naszego artysty, **Aleksandra Maglysza**. Złoży się na nią około 100 prac, a wśród nich tradycyjne, polskie szopki.

– Pierwszą szopkę wykonałem siedem lat temu, uczestnicząc w ogólnopolskim konkursie, zorganizowanym przez „Cepelię” – powiedział nam. – Wówczas moja szopka, zaprezentowana wśród kilkuset innych na ekspozycji w warszaw-

skiej Starej Kordegardzie, zdobyła pierwszą nagrodę.

Raciborzanin A. Maglysz nie po raz pierwszy wystawia swe rzeźby za granicą, gdzie duże uznanie zwracają kolekcjonerów zdobyły zwłaszcza tak ulubione przez twórcę Madonny z Dzieciątkiem. W przyszłym roku dojdzie do skutku kolejna jego ekspozycja w Niemczech, tym razem prawdopodobnie w muzeum w Hamburgu.

(D.A.)

Ze śniegiem i w tropikach

Boże Narodzenie obchodzone jest niemal na całym świecie, pod każdą szerokością geograficzną. Co prawda my przyzwyczailiśmy się do obspanych śniegiem drzew, skrzących się w oknach świeczek i lampek choinkowych, łagodnego mrozu, co sprawia, że tym przytulniej i cieplej robi się przy wigilijnym stole. Ale ta sceneria dana jest – i to nie zawsze – tylko ludziom żyjącym w strefie umiarkowanej.

W zamerykanizowanej Australii sklepy i magazyny toną w sztucznym śniegu, choć bywa, że w wigilijny dzień

panują tu dwudziestostopniowe upały. Srebrzyste choinki i tysiące czerwonych Mikołajów to także zachodnia tradycja przejęta przez ludność Australii. Nie ma tam prawie potraw, jakie znamy w Polsce – karpia zastępuje z powodzeniem pletwa rekina. Ludność napływowa – a takich w Australii najwięcej – urządza święta według własnych tradycji.

Ten dzień w większości państw Czarnej Afryki jest jedynym, kiedy jada się mięso lub jada się do syta. Pije się sfer-

mentowany napój z bananów, je orzeszki ziemne, groch – maniok i pataty. Bogatsi mogą sobie pozwolić na ryż i gotowane warzywa, a nieliczni – na pieczone mięso. Pracujący w Afryce misjonarze uczą jak stroić drzewka, wystawiają jasełka w szkołach, a nawet uczą koled.

Wigilia w Ameryce Południowej ma także gorącą, tropikalną scenerię. Tego dnia ludzie zbierają się razem (rodziny są tam liczne) piją gorące napoje lub

miejscowe alkohole. Przy tym pełno jest śmiechu, gwaru, rozmów. Tego dnia także dużo się je i nie jest przestrzegana zasada postności potraw. Mięso pieczone z rusztu, owoce południowe, miejscowe potrawy regionalne (placki, pierogi), a także frutti di mare (w miejscowościach położonych bliżej oceanu) zapełniają stoły biesiadne. Na Kubie także w wigilię głównie się je i pije. Mleczko ze świeżego kokosu, palmowe wino, a na końcu tradycyjny kubański rum pokrępią ducha. Dla ciała jest fasola w gęstym sosie, ryż z szafranem, pieczona yukka,

no i chrupiący prosiak, pieczony na wolnym ogniu.

Amerykanie, Francuzi jedzą w Boże Narodzenie indyka nadziewanego na wiele sposobów lub w ostateczności kaczkę. Na Alasce, której mieszkańcy toną w olbrzymich choinkowych lasach ustawia się w domach drzewka sztuczne, a wigilia nie jest obchodzona tak uroczysto jak u nas. Całą noc czynne są bary i restauracje, dzieci wieszają nad kominkiem skarpety, by nazajutrz coś w nich znaleźć, a wielkie jedzenie zaczyna się tam w pierwszy dzień świąt.

(ES)

Nie było nazbyt hucznie i okazale, raczej skromnie i elegancko: olbrzymi tort z 38 świeczkami i szampan, który przepijaliśmy „do kamery”, koledzy z Kabaretu „Długi”, prowadzący tę fetę i... widzowie Teletrójki, którzy przez kilka nocnych godzin z 3 na 4 grudnia świętowali razem z nami 38 urodziny OTV Katowice.

A kim byli gospodarze tego programu i „my”? Kierownictwo katowickiego Ośrodka wymyśliło, aby na tę okazję zaprosić do studia spikerów, którzy w różnych okresach czasu, swoją twarzą i głosem firmowali Ośrodek w Bytkowie.

I tak oto krótko po północy zasiedliśmy przed kamerami studia S-1: **Lilianna Czarska**, wtedy przed 38 laty aktorka teatru im. Wy-

sem. Pierwszy raz jestem w prawdziwym studio. Kamery, jakieś głosy z poleceniami, nie wiem gdzie i do kogo mówić. I już następna osoba. Przed gmachem tłum rośnie, pytania „o co pytają”? I tak mija kilka dni. Aż nadchodzi ten pamiętny dla mnie poniedziałek i któryś z kolegów w akademiku leci do mnie z egzemplarzem „Dziennika Polskiego”. Jestem wśród wybranej trójki.

coraz zazdrośniej popatrywałem w stronę Katowic, gdzie potężniał tamtejszy Ośrodek, a marzeniem krakowskich aktorów i reżyserów było właśnie tam realizować swoje spektakle i filmy. Mówiło się wtedy w Krakowie, że takiej kadry technicznej, tak pracowitych i fantastycznych ludzi jak w Bytkowie nie ma nawet w Warszawie. To może dlatego właśnie **Lidia Zamkow** reżyserowała w Katowicach wszystkie swoje spektakle. I nie tylko ona.

I oto pewnego dnia zjawiłem się w Katowicach, oferując moje skromne usługi spikerskie. Przyjęto mnie z rezerwą, prosiłem bardzo, zobaczmy co pan potrafi, bo w Krakowie to pan był na razie w...

W latach 60. „szedł” z Katowic m.in. serial „Ściagany”. Pierwsza oryginalna wersja o człowieku, który zbiegł z więzienia, by dochodzić swej niewinności, a do tego (żeby było większe napięcie) aktor grający główną rolę nie miał... ręki. Nie byłoby w tym nic nadzwyczajnego, ot jeszcze jeden serial, gdyby nie to, że byłem rzeczywiście cholernie podobny do owego aktora z serialu. I co robią moi koledzy? Stają za kamerą, gdy ja zapowiadam program, ... chowają za siebie jedną rękę i robią zupełnie takie same miny jak bohater serialu i ja. Mają nadzieję, że nie wytrzymam i pęknięcie ze śmiechu. Udało mi się!

Bywało też nie do śmiechu!

Pewnego ranka zjawiamy się w Bytkowie (pracowałem wtedy jako dziennikarz jednego z działów), który otoczony jest kordonem milicji. A z okna pokoju, który zajmowałem z kolegą, widzimy rzecz straszna: na płachcie białego śniegu leży nieruchoma kobieca postać w kałuży krwi. W linii prostej jakieś 50 metrów od mojego redakcyjnego okna. A ja byłem jednym z kilku ostatnich osób, które opuściły Ośrodek poprzedniej nocy.

Przesłuchaniem nie było końca. Dopiero po wielu miesiącach okazało się, że była to ostatnia ofiara śląskiego wampira.

Tu, w Bytkowie, zostawiłem prawie 18 lat swego życia. Tu, podczas popołudniowego dyżuru dotarł do mnie telegram od teścia: „Basia urodziła dwóch chłopców, wszyscy zdrowi!”

Potem, przez lata całe, wielu moich znajomych twierdziło (co jest zupełnie niezgodne z prawdą) że

Wiele razy miałem przyjemność stać przed kamerami z Marią Borecką.

Urodziny w Bytkowie

spiańskiego w Katowicach. Tak, to ona przecież zapowiedziała pierwszy program z Bytkowa, dokładnie 3 grudnia 1957 roku o godzinie 17. Z mojej lewej strony usiadła **Jadzia Żelazna**, prawdziwa gwiazda spikerska pierwszych lat istnienia Ośrodka. A po mojej prawej stronie **Krysia Loska**, której przypominać nikomu nie trzeba. „Zdradziła” nasz Ośrodek w latach 70., stając się bez dyskusji pierwszą damą polskiej TV. Niestety, zabrakło w naszym gronie **Józefa Kopocza**, którego akurat zmogła grypa, i tak to niżej podpisany stał się jedynym reprezentantem męskiej części spikerskiego korpusu TV Katowice na jej urodzinach.

Oczywiście było nas o wiele więcej, nawet kilkanaście osób, ale na te skromne urodziny zaproszono tylko tę czwórkę. No i kazano nam wspominać, wspominać, wspominać!

A gdy przyszła kolej na mnie, poczułem (jak to zawsze bywało przed kamerą) przyspieszone bicie serca, ale i nieklamane wzruszenie – przecież zostawiłem tu kilkanaście lat swojego młodego życia, przygód, radości, nerwów. I teraz znowu, w tym samym studio, w którym przed wielu laty w czasie prowadzenia programu uległem wypadkowi porażenia prądem z winy dyżurnego elektryka, który źle połączył mój mikrofon do... statywu reflektora. I tylko dzięki przytomności umysłu Krysii Loski, która gołymi rękami wyrwała z przewodu kabel elektryczny, znowu tu jestem i po prostu żyję.

A jak to się zaczęło?

Jest rok 1962. Telewizja... Kraków (!) ogłasza wielki konkurs na spikerów nowo tworzonego Ośrodka, jeszcze nie na Krzemionkach, ale w części studia radiowego na ul. Szlak. Fakt ogłoszenia tegoż konkursu elektryzuje wszystkich studentów, aktorów i w ogóle o niczym innym się w Krakowie nie mówi. Od 10 lat działa TV w Warszawie, od 6 OTV w Katowicach, już wiadomo, że jest to wynalazek XX wieku, a Kraków nieco później, ale jednak też chce sobie zafundować tę diabelską zabawkę. Zgłasza się kilka tysięcy kandydatów.

Za ostatnie pieniądze robię sobie zdjęcie u najslawniejszego krakowskiego fotografa-czarodzieja, pana Karasia, i... czekam. Właśnie rozpocząłem ostatni, piąty rok polonistyki na UJ i... pierwszy rok studiów na wydziale aktorskim tutejszej PWST. Otrzymuję zawiadomienie o dopuszczeniu mnie do pierwszego etapu. Niewiele z tego pamiętam, straszliwe zamieszanie, milicja pilnuje wejścia do gmachu, większość pań przybywa z rodzicami, znany aktor będący w „stanie wskazującym” rozdziela już autografy jako przyjęty poza konkur-

A za tydzień, bez żadnych ceregieli sadzają mnie przed kamerą i zapowiadam program z udziałem pewnego bardzo sympatycznego pana profesora, który potrafi jednocześnie fantastycznie rysować i opowiadać. Straszliwie zdenerwowany po programie, acz zadowolony z pierwszych opinii, otwiera przed nami... całą walizkę..., no tego, co pozwala zapomnieć o nerwach. Później jeszcze wiele razy miałem przyjemność zapowiadać coraz słynniejszego prof. Zina i jego programy.

Ale oto wyłania się inny problem. Jak połączyć studia na dwóch kierunkach z TV. Rezygnuję ze Szkoły Teatralnej. Ale nie zapomnę krótkiej rozmowy z koleżanką z roku, późniejszą największą gwiazdą pol-

przedszkolu. No i dostało mi się: mój trzeci dyżur spikerski wypadł pod koniec stycznia 1964 roku w dniu otwarcia Olimpiady, daję słowo, nie pamiętam skąd, ale chyba z Innsbrucku. Dodam tu ważną kwestię: w tamtych latach wszystkie programy z zagranicy transmitowane były specjalnym kablem łączeniowym właśnie przez Katowice. To katowicki Ośrodek był niejako odpowiedzialny za jakość transmisji z jakiegokolwiek miejsca świata. Rozpoczynam dyżur – łączymy się z Eurowizją i... żeby brzydko nie powiedzieć, rwało się chyba sto tysięcy razy, co 10 sekund przeparszałem, prosiłem o wyrozumiałość, waliłem teksty o pełnej poświęcenia pracy naszych techników, itd., zdając sobie sprawę, że po drugiej

I jeszcze jedno zdjęcie z urodzinowego spotkania w Bytkowie, od lewej: Krystyna Loska, niżej podpisany, Urszula Rój – przedstawicielka najmłodszego pokolenia prezenterów, Lilianna Czarska i Jadwiga Żelazna.

skiej piosenki **Ewą Demarczyk**, która zadała mi pytanie, powracające do mnie potem wielokrotnie: – Jędrak! Nie będziesz kiedyś żałował?

Zdradziłem teatr, porwany, uwiedziony przez nową muzykę. A muszę tu młodszym Czytelnikom wyjaśnić, że telewizja właśnie wtedy się rodziła. Moi rodzice w Wiśle dokonywali całej odległej wyprawy do znajomych, żeby mnie zobaczyć. Dopiero po roku uciuli ze swojej nauczycielskiej pensji na to swoje własne чудо, na ten najbardziej wtedy pożądany mebel w postaci aparatu, który teraz przyparzyłby wszystkich o uśmiech politowania. Takie to były wtedy aparaty, ale najważniejsze, że coś tam było widać.

Po ukończeniu studiów jeszcze trochę pobylem w Krakowie, ale

stronie kamery tysiące widzów nie szczeni mi inwektyw. Taki to był mój chrzest w Bytkowie. A działo się to w tym samym studio, w którym teraz, po tylu latach, popijamy sobie „do kamery” szampana z wyżej wymienionej okazji.

Gdy ktokolwiek, przy różnych okazjach i spotkaniach, pytał mnie o tzw. przygody antenowe, byłem w kłopotcie; przeciwieństwo każdego dyżuru spikerskiego był swoistego rodzaju przygodą, a to dlatego, że wszystko odbywało się wtedy „na żywo”, nie rejestrowano żadnego programu, aktorzy, dziennikarze, i my, spikerzy, wchodziliśmy do studia na tak długo, ile trwał program. Że w lecie w świetle reflektorów można było skończyć z gorąca, no to co z tego? TAM okien nie ma. Zupełnie jak w kopalni.

Oczywiście, ...różnie bywało!

podczas tego dyżuru byłem nieco bardziej niż zwykle swobodny! Nieprawda! A fakt – że w tym czasie urodziło się w TV kilka par bliźniaków można wiązać wyłącznie z... nasileniem promieniowania nadajnika. Tak to przynajmniej tłumaczyli fachowcy od techniki!

Gdy przyszło mi się rozstać z TV, przypominałem sobie jeszcze raz słowa Ewki Demarczyk: „Czy warto było?”

Warto było. Przez tych kilkanaście lat poznałem wspaniałych ludzi. Późnymi nocami zjeżdżali do Bytkowa najwspanialszy aktorzy i reżyserzy, te nocne niekończące się próby, rozmowy, nerwowe pokerki. Największe gwiazdy w dezabilu – zdenerwowane, prawdziwe. Takie, jakimi są naprawdę. Setki rozmów z ludźmi, których nigdy bym nie

poznał. A jednak zapamiętam na zawsze tych dwóch żołnierzy Armii Czerwonej, którzy jako jedyni przeżyli incydent radziecko-chiński nad Ussuri. Po rozmowie w holu studio zeszli do mieszczącego się w kiosku „Ruchu” i za skromne honorarium wykupili wszystkie głupstwa jakie były w takich kioskach. A potem straszliwa awantura: te pieniądze nie były dla nich, tylko dla towarzyszącej im świty generalskiej. Oddali wszystko, a ja im kupiłem parę głupstewek. Ich twarze, lzy szczęścia, że jednak zawiozą coś do swych wiosek na Syberii, że potwierdzą tym swoją obecność na końcu innego świata.

I tak sobie o tym wszystkim myślałem na tych 38 urodzinach w Bytkowie i jeszcze o wielu innych „przygodach”, które tak naprawdę nie były żadnymi przygodami, ale telewizyjną codziennością, gdy bezustannie nawałowały urzędzenia, a ludzie byli i są tylko ludźmi. Pamiętam jeszcze z Krakowa mojego ówczesnego prof. Kazimierza Lepszego, wtedy – rektora UJ. Gdy wyszedł z hermetycznie zamkniętego studia, zapowiedział wszem i wobec: NIGDY WIĘCEJ! I to powiedział człowiek, który codziennie mówił do kilkudziesięciosobowego audytorium studentów. I dotrzymał słowa. Nigdy więcej nie wystąpił przed kamerami „na żywo”.

38 lat to mało i dużo. W technice telewizyjnej to chyba cała epoka. I niech ktoś dzisiaj wytłumaczy naszej młodzieży, że był taki czas, gdy nie było wcale telewizji! Jak to nie było?!

Urodziny dobiegają końca. Może za dwa lata, na okrągłe 40-lecie w Bytkowie będzie wielka feta. Ale te skromne urodziny już się kończą. Wjeżdża urodzinowy tort, pali się 38 świeczek, które błyskawicznie topnieją i nie wiadomo, czy Telewizowie cokolwiek zauważą. Już prawie czwarta nad ranem. Krysia Loska prześpi się kilka godzin w hotelu, żeby jutro być we Wrocławiu, gdzie poprowadzi wielki koncert. Jeszcze mi zdąży powiedzieć, że Henryk (jej mąż) budował warszawskie metro, teraz będzie się mocniej udzielał we władzach piłki nożnej, że zięć jest wziętym w Warszawie kardiologiem, a Grażynka (córka Krysii Grażyna Torbička – przyp. A.N.) no, wiadomo! Godnie zastępuje mamę w TV. Ja mogę się zrewanżować opowieścią o mojej wnuczce Oli, na co Krysia robi wielkie oczy i mówi:

– Jędrak, a pamiętasz jak ci się urodzili synowie?

Tylko, że ja już jestem starszym szpakowatym panem, a Krystyna wciąż zjawiskowo piękną dziewczyną.

Mistrzostwa głuchych

W gronie ośmiu zawodników, którzy zakwalifikowali się do finału mistrzostw Polski głuchych w szachach, znalazło się aż trzech reprezentantów Śląskiego Klubu Sportowego Nieślyszących Rybnik.

Organizatorem zawodów rozegranych od 25 do 28 listopada był KS 27 Górnik Czerwionka, a honorowy patronat nad nim sprawował burmistrz Czerwionki-Leszczyn **Marek Kornas**.

Szachiści zmagali się o miano najlepszego w kraju na dystansie 7 rund w systemie kołowym każdy z każdym. Zwyciężył **Jerzy Okęcki** z Warszawy wygrywając 6 gier i 1 remisując. Pozostałe miejsca zajęli: 2. **Mariusz Ćwik** – 4 pkt (Radom), 3. **Wiesław Kuczyński** – 4 pkt (Wrocław), 4. **Marek Śmiłowski** – 4 pkt (Rybnik), 5.

Krzysztof Michalcuk – 3,5 pkt (Łuków), 6. **Erwin Brachaczek** – 2,5 pkt (Rybnik), 7. **Roman Nadowliński** – 2,5 pkt (Stupsk), 8. **Jan Fydrych** – 1 pkt (Rybnik).

Tytuł mistrza kraju uzyskany przez Jerzego Okęckiego daje mu prawo do reprezentowania Polski na mistrzostwach świata, które odbędą się w 1996 roku w Holandii.

Poza burmistrzem nagrody ufundowali również związkowcy z KWK „Dębieńsko” i przewodniczący Rady Miejskiej Czerwionki-Leszczyn. (gk)

Cztery medale weteranów

Bardzo udane okazały się mistrzostwa Polski weteranów w tenisie ziemnym rozgrywane od 8 do 10 grudnia w Zabrzu dla zawodników Górnika Boguszowice.

Bonifacy Werner ograł wszystkich przeciwników w kategorii wiekowej powyżej 65 lat i zdobył złoty medal, a **Józef Łazar** w kategorii pow. 60 lat był trzeci. Srebrny medal przywiózł z tych mistrzostw **Stanisław Nowak** (kat. pow. 55 lat), który w grach singlowych z powodu kłopotów z ręką musiał kilka razy

zejść z kortu mimo prowadzenia. Medal wywalczył w deblu, gdzie wspomagał go **Kazimierz Jarosz** z Częstochowy. Drugi medal dla siebie i czwarty dla zespołu, tym razem brązowy w grze podwójnej zdobył **Bonifacy Werner**, któremu partnerował **Bojanowski** z Katowic. Jak powiedział nam doświadczony w bojach weteranów **Stanisław Nowak**, za niespodziankę tych mistrzostw może uchodzić wysoka pozycja **Józefa Łazara** debiutującego w imprezie.

(gk)

Leszek Sołdan z Olsztyna zwyciężył w Mistrzostwach Polski Go, które odbyły się w wodzisławskim MOK-u. Bardzo dobrze wypadli gospodarze.

Mariusz Ferenc z Wodzisławia był drugi, a **Jan Lubos** trzeci. W finałowej ósemce o mistrzostwo kraju walczyli jeszcze dwaj zawodnicy z naszego regionu – **Janusz Chłodek** z Rydułtów i **Wojciech Wiczorek** z Żor. W najbliższym czasie **Mariusz Ferenc** będzie walczył z **Leszkiem Sołdanem** o udział w mistrzostwach świata, które odbędą się w przyszłym roku w Tokio. Rozgrywka będzie prowadzona systemem play-off, a do Japonii pojedzie ten zawodnik, który pierwszy odniesie trzy zwycięstwa. Równocześnie z mistrzostwami Polski odbywała się

Finały chińskiej gry

finałowa runda Pucharu Śląska. Rozgrywki te organizuje Silesian Go Group zrzeszająca kluby z naszego województwa. Zwycięstwo odniósł **Mariusz Ferenc** przed **Jackiem Hapetą** z Łazisk Górnych i **Januszem Chłodkiem**. W kategorii junior najlepsza okazała się **Aleksandra Lubos**. Puchar w kategorii Best Progress zdobył **Adam Kaluża** z Wodzisławia. Za debiut turniejowy nagrodzono 10-letnią **Annę Lubos** z Wodzisławia, która była najmłodszą uczestniczką tych rozgrywek.

– *Go to stara chińska gra, która jest znana od 4 tysięcy lat. Ze względu na dużo większą ilość możliwych*

kombinacji jest bardziej skomplikowana od szachów – mówi **Jan Lubos**, szef Wodzisławskiego Klubu Go. – *Ponadto Go jest grą konstrukcyjną, polegającą na budowaniu określonego porządku na planszy w przeciwieństwie do szachów. W Polsce jej propagowaniem zajmował się **Lech Pijanowski**, znany miłośnik gier umysłowych.*

Obecnie w Polsce w Go gra kilka tysięcy osób. Wodzisław jest jednym z silniejszych ośrodków w kraju odnoszącym duże sukcesy. Wodzisławski Klub Go działa przy Miejskim Ośrodku Kultury.

(jak)

Zespół **Czarne Konie** zwyciężył w turnieju siatkarskim drużyn nie-zrzeszonych o puchar MOSiR-u. W meczu finałowym pokonał 2:0

Amatorzy przy siatce

TKKF Budowlani. Trzecie miejsce zajęła drużyna absolwentów SP 3, a czwarte Policjanci. Zwycięski zespół wystąpił w składzie: **Marek Przybysz**, **Mariusz Lechowicz**, **Mariusz Szeremeta**, **Dariusz Firut**, **Robert Kozyrski**, **Marek Budzik**.

(jak)

Sędziowska liga

W dniach od 28 do 30 grudnia w hali rybnickiego MOSiR-u zostanie rozegrany IV Ogólnopolski Turniej Koszykówki Sędziów. Oficjalne otwarcie turnieju w czwartek 28 grudnia o godz. 11.00. Mecze eliminacyjne w grupach będą trwać do godz. 18.00. Cały następny dzień wypełnią kolejne spotkania eliminacyjne. W sobotę 30 grudnia przed południem odbędą się mecze półfinałowe i finał. Organizatorzy zapewniają, że drużyny nie będą nawet próbować przekupywać sędziów.

(WaT)

W zawodach na szczeblu rejonowym w ramach wojewódzkiej gimnazjady w koszykówce chłopców szkół średnich, w których startowały zespoły I Liceum Ogólnokształcącego Wodzisław, Zespołu Szkół Technicznych Wodzisław, Technikum Mechanicznego Jastrzębie i Technikum Elektrycznego Jastrzębie, zwyciężyli koszykarze ZST.

ZST Wodzisław w ćwierćfinale

Wyniki poszczególnych gier: I LO Wodzisław – TM Jastrzębie 58:39, ZST Wodzisław – TE Jastrzębie 107:29, ZST – I LO 78:43.

Wodzisławscy koszykarze spotkają się w ćwierćfinale ze szkolnymi reprezentacjami Pszczyny, Raciborza i Rybnika. Dwie najlepsze drużyny z tej grupy awansują do półfinałów.

Opiekun ZST Wodzisław **Józef Kancelista** nie ukrywa, że w tym roku wynik jaki osiągną jego zawodnicy, będzie zdecydowanie lepszy niż przed rokiem. Wodzisławianie występują w składzie: **Marcin Kowaluk**, **Jacek Lodowski**, **Michał Besterda**, **Jacek Telinga**, **Daniel Szwankowski**, **Krzysztof Fornagiel**, **Krzysztof Sandecki**, **Marcin Suchecki**, **Krzysztof Morawiec**, **Damian Kędziora**, **Dariusz Baliński**, **Piotr Winch**.

Ćwierćfinały odbędą się w lutym przyszłego roku.

(gk)

Siatkówka

Wyścigi na dochodzenie

Wielu emocji dostarczyli swoim kibicom siatkarze Górnika Radlin podczas pojedynków z Włókniarzem Bielsko-Biała. Oba mecze były do siebie bardzo podobne, mimo że zakończyły się odmiennymi wynikami.

Gospodarze na występ przeciwko liderowi serii B I ligi zmobilizowali nawet rekonwalescentów: **Michała Kisielewicz** i **Tomasza Laskowskiego**. Postawa popularnego w Radlinie „Kisiela” korzystnie wpłynęła na postawę drużyny. Początek sobotniego meczu należał do gości. Świetnie spisywał się 19-letni rozgrywający Włókniarza **Jakub Bednaruk**, który raz po raz skutecznie oszukiwał blok radlinian. Goście wygrali dwa sety i wydawało się, że nic nie jest w stanie uchronić Górnika od porażki. W trzecim secie

trener **Zbigniew Błaszczak** wprowadził do gry **Michała Kisielewicz**. Ten jak na kapitana drużyny przystało poderwał gospodarzy do walki. Ze stanu 3:7 radlinianie doprowadzili do remisu 9:9, by w końcówce przechylić szalę zwycięstwa na swoją stronę. W kolejnym secie niesieni dopingiem kibiców zawodnicy Górnika bez problemu rozprawili się z zaskoczonymi bielszczanami wygrywając seta do 2. Tie breakowi towarzyszyły ogromne emocje. Skoncentrowani goście objęli prowadzenie 8:5. Po regulaminowej zmianie stron gospodarze zdobyli z rzędu 7 punktów. Prowadzenia nie oddali już do końca.

Gdy w rewanżu Włóknierz wygrał dwa pierwsze sety, kibice szykowali się na powtórkę scenariusza z soboty. I rzeczywiście mecz przebie-

gał zgodnie z ich przypuszczeniami. Zespół Górnika znów poderwał się do walki i wyrównał. Przypnieć trzeba, że w czwartym secie nie przyszło to łatwo. Decydujący punkt gospodarze zdobyli po zagrywce **Jaroslawa Fijola**.

W tie breaku siatkarze zmieniali się stronami przy stanie identycznym jak w sobotę – 8:5 prowadził Włóknierz. Jednak tym razem goście nie sprezentowali punktów Górnikowi. W końcówce drużyna z Radlina pogubiła się zupełnie i bielszczanie schodzili z boiska w dobrych humorach.

GÓRNIK RADLIN – WŁÓKNIARZ BIELSKO-BIAŁA 3:2 (7:15, 14:16, 15:12, 15:2, 15:9) i 2:3 (11:15, 3:15, 15:3, 15:13, 10:15).

Górnik: **Luks**, **Witoszek**, **Kosatka**, **Taterka** (w sobotę w „6”), **Marczuk**, **Szelec** (w sobotę w „6”

– **Laskowski** (w niedzielę w „6”), **Brzezinka** (w niedzielę w „6”), **Kisielewicz**, **Jasek**, **Fijol**.
***

W niewesołych nastrojach powrócili do Jastrzębia siatkarze KS Jastrzębia-Borynia z Ozorkowa. Zawodnicy i działacze liczyli na komplet punktów w meczu z beniaminkiem, tymczasem przyszło im przełknąć gorzką pigułkę. Jeszcze w sobotę wszystko przebiegało zgodnie z planem. Drużyna trenera **Zdzisława Grodeckiego** nie miała kłopotów z wygraniami nad słabo dysponowanymi gospodarzami. Cały mecz trwał zaledwie 47 minut. W rewanżu zdecydowani siatkarze Bzury podjęli walkę, czym zaskoczyli gości, pokonując ich 3:1.

BZURA OZORKÓW – KS JASTRZĘBIE-BORYNIA 0:3 (6:15, 11:15, 4:15) i 3:1 (16:14, 8:15, 16:14, 15:12).

Jastrzębie-Borynia: **Wrzeszcz**, **Gremplewski**, **Milbrant**, **Gpiecki**, **Nawrat**, **Dejewski** – **Papszun**, **Krawczyk**, **Nowak**.

(AK)

Mikołaj z pucharem wójta

KS Płomień Połomia zorganizował 9 i 10 grudnia mikołajkowy turniej halowy piłkarskich piątek. Do udziału w nim zaproszono reprezentacje szkół podstawowych ze Świerklan, Gogołowej, Połomia i Mszany. Ostatni z wymienionych nie przyjechali tłumacząc się „zbyt wysokimi kosztami dojazdu” (dla niezorientowanych – Połomia jest częścią gminy Mszana).

Wyniki rywalizacji uczniów klas 4-6: Świerklany – Gogołowa 17:3, Połomia – Gogołowa 11:0, Świerklany – Połomia 12:4. Najlepszym strzelcem turnieju okazał się **Michał Salamon**, zdobywca 14 bra-

mek, a bramkarzem – **Marcin Ploch** (obaj ze Świerklan). Puchar fair play przypadł młodym piłkarzom z Gogołowej.

Zwycięzcy, drużyna SP Świerklany wystąpiła w składzie: **Marcin Ploch**, **Przemysław Stryczek**, **Michał Salamon**, **Adam Górecki**, **Adam Machulec**, **Rafał Wronka**, **Łukasz Śpiewok**, **Marcin Szulik**. Opiekunem drużyny jest **Artur Harasimów**.

Wyniki gier uczniów klas 7. i 8.: Świerklany – Gogołowa 15:3, Połomia – Gogołowa 21:6, Połomia – Świerklany 19:1. Najlepszymi strzelcami zostali zdobywcy 17 bra-

mek **Łukasz Mura** i **Marcin Mazurek**, a bramkarzem **Grzegorz Bytomski** (wszyscy z Połomia). Puchar fair play podobnie jak w grupie młodszej otrzymali chłopcy z Gogołowej.

Zwycięzcy, reprezentacja SP Połomia wystąpiła w składzie: **Grzegorz Bytomski**, **Marcin Mazurek**, **Łukasz Mura**, **Krzysztof Rduch**, **Krzysztof Krawczyński**, **Wojciech Stencel**, **Janusz Adamczyk**, **Krzysztof Karkoszka**, **Janusz Kampik**. Opiekunem drużyny jest **Daniel Grzegoszczky**.

Turniej sędziowali **Alfred Porąbka** i **Czesław Adamczyk**.

(gk)

Pływacy Nautiliusa Jastrzębie zwyciężyli w rozegranym w czeskim Nowym Jičinie międzynarodowym Modrym Mitingu. Klasą dla siebie był 11-letni **Sebastian Strojek**, który zwyciężył we wszystkich konkurencjach wieloboju oraz w finale wyścigu na 100 metrów po powierzchni.

Bezkonkurencyjny Sebastian

Udane występy zanotowali również **Maciej Kijora**, **Małgorzata Cichocka** i **Paweł Gębczyński**. Najmłodszy z grona zawodników jastrzębskiego klubu **Maciej Kijora** zwyciężył w wyścigu na dystansie 25 metrów pod wodą, a na 50 i 100 metrów po powierzchni zajął drugie miejsca. Dało mu to drugą lokatę w klasyfikacji wielobojowej. Podobnie wypadła **Małgorzata Cichocka**. Zwyciężyła na 25 metrów pod wodą, była trzecia na 100 metrów po powierzchni. Szanse na

zwycięstwo w wieloboju zaprzepaściła dopiero w wyścigu na 200 m po powierzchni, w którym zajęła siódme miejsce. Ustabilizowaną formę zaprezentował **Paweł Gębczyński**. We wszystkich konkurencjach zajmował trzecie pozycje. W wieloboju sklasyfikowany został również na trzecim miejscu.

W zawodach uczestniczyli zawodnicy 9 klubów z Austrii, Czech, Słowacji i Polski. W klasyfikacji drużynowej bezapelacyjnie zwycięstwo odniósł Nautilus. (AK)

Tudzież na Czarnym Łądzie

Eugeniusz Tudzież, zawodnik młodszej generacji jest pierwszym rybnickim żużlowcem, który startował na kontynencie afrykańskim. Po niezbyt udanym sezonie na krajowych torach Tudzież wraz z czterema innymi polskimi żużlowcami i trenerem Markiem Cieślakiem wyjechał na cykl turniejów do Republiki Południowej Afryki, gdzie speedway zdobywa coraz większą popularność.

Po powrocie z Afryki dotychczasowego kapitana rybnickiego RKM-u poprosiliśmy o krótką rozmowę.

– W Johannesburgu wyładowaliśmy w niedzielę 8 października, było bardzo gorąco. Tę gwałtowną zmianę temperatury każdy z nas odchorował, mnie dopadła grypa, którą na szczęście po kilku dniach udało się wyleczyć. Dwa dni czekaliśmy na nasze motocykle. W czwartek na torze Brakpan w Johannesburgu odbył się pierwszy trening. Na początku wszyscy pilnowali nas, byśmy nie przebywali zbyt długo na słońcu, później pilnowaliśmy się już sami. Wykorzystując czas wolny zwiedzaliśmy kopalnie diamentów i kopalnie złota, a także coś w rodzaju skansenu, gdzie prezentowano stare sposoby wydobycia i odlewania złota. Byliśmy również w olbrzymim parku narodowym, pełnym zwierząt, które do tej pory oglądałem tylko na ekranie telewizora.

W Durbanie nad Oceanem Indyjskim zamieszkaliśmy w hotelu oddalonym 200 m od plaży. W oceanie niezależnie od pogody woda ma temperaturę 24 stopni. Kąpiele były wspaniałe, ale tylko wtedy, gdy były spore fale. Gdy ocean jest spokojny nikt się nie kąpie, gdyż zbyt blisko plaży podrywają rekiny. Ale nie wszystkie noclegi były luksusowe, jedną z nocy spędziliśmy w otoczonych drutem kolczastym wojsko-

wych koszarach, na dodatek zabrakło jeszcze wody.

Odwiedziliśmy również legendarne Sun City. Do niedawna w RPA hazard był zabroniony, inwestorzy dogadali się więc z królem niezależnego od stolicy kraju Pretorii księcia i na jego terenie wybudowali najpierw jedno kasyno, a później hotele i restauracje. Choć nie jestem hazardzistą, próbowałem szczęścia z „leworekim bandytą”. Kosztowało mnie to 200 randów, czyli ok. 50 dolarów. W Sun City przebywały dziewczęta, które wkrótce miały wziąć udział w wyborach Miss Świata, ale każda z nich miała solidną obstawę. Niektóre z nich wyglądały o dziwo bardzo przeciętnie.

Pierwszy turniej rozegraliśmy na torze w Brakpan w Johannesburgu wieczorem, przy sztucznym oświetleniu, zresztą jazda w dzień była praktycznie niemożliwa. W sumie wzięliśmy udział w 6 meczach drużynowych z zespołem RPA i dwóch turniejach indywidualnych. Wszystkie mecze udało nam się wygrać. Sam zwyciężyłem w jednym turnieju indywidualnym, w drugim zająłem czwarte miejsce.

Afrykańskie tory są bardzo trudne, tym bardziej, że nie znają tam czegoś takiego, jak równanie toru. Tory, które okalają betonowe, a nawet blaszane bandy są praktycznie uniwersalne i

odbywają się na nich również wyścigi sidecarów czy ciężarówek. Raz startowaliśmy nawet zaraz po zakończeniu takich wyścigów. Nasza jazda przypominała raczej motokros. Dwukrotnie startowaliśmy przy użyciu zwykłej gumki, gdyż nie było na torze maszyny startowej. Nie było też tradycyjnych wykluczeń, za jakiegokolwiek przewinienie w powtórzonym starcie stawiano się 10 m za innymi zawodnikami. Różne były również nawierzchnie, zdarzały się piaskowe czy wręcz betonowe, na których nie sposób było złożyć się na łuku. Najkrótszy tor, na którym startowaliśmy w Nelspritt miał 200 m długości, najdłuższy w Bloemfontein blisko 500.

Zostawiłem tam cały swój sprzęt z wyjątkiem silnika. W połowie stycznia rozpoczną się pierwsze w historii RPA rozgrywki ligowe, do końca lutego cztery drużyny walczyć będą w ośmiu czwórmeczach. W każdym zespole w roli zawodnika kontraktowego ma występować jeden Polak. Każdy z nas trafi do innej drużyny. Wszystko rozstrzygnie się w ciągu kilkunastu najbliższych dni. Starty w afrykańskiej lidze byłyby dla mnie znakomitą przygotowaniem do krajowego sezonu.

Mimo że chciałbym jeździć w Rybniku, nie mogę podpisać kontraktu z RKM-em na proponowanych przez klub warunkach. Dużo korzystniejszej są propozycje innych klubów. Prowadzę rozmowy z Włóknierzem Częstochowa i Polonią Bydgoszcz, ale nie ukrywam, że wolałbym jeździć w Bydgoszczy. Z Rybnika nie chcę odchodzić definitywnie, dlatego interesuje mnie przede wszystkim roczne wypożyczenie. Obecnie z całą drużyną przygotowuję się do nowego sezonu. Wszystkim kibicom chciałbym życzyć Wesołych Świąt.

Zanotował WACŁAW TROSKA

Nagrody dla kolarzy

Najlepsi młodzi kolarze z Rydułtów zostali uhonorowani przez władze miasta podczas specjalnie zorganizowanego spotkania, które odbyło się w Urzędzie Miejskim.

Zbigniew Wyrzykowski z Liceum Technicznego w Wodzisławiu i Marcin Piernik z Zasadniczej Szkoły Zawodowej w Rydułtowach. LKK Feniks, w którym trenują wszy-

Młodzi rydułtowski kolarze osiągnęli w minionym sezonie wiele znaczących wyników, m.in. mistrzostwo Śląska w jeździe drużynowej na czas. Stoją od lewej: Łukasz Swoboda, Michał Hołuj, Tomasz Mikołajczuk, Łukasz Zielonka, Zbigniew Wyrzykowski i Marcin Piernik.

Zdj. Zenon Keller

Rodzicom wręczono listy gratulacyjne, a chłopcy dostali nagrody książkowe. Wyróżnieni zostali: Łukasz Swoboda z SP 1, Michał Hołuj z Liceum Zawodowego, Tomasz Mikołajczuk z Technikum Górniczego w Rybniku, Łukasz Zielonka,

scy ci młodzi kolarze otrzymał od władz Rydułtów 20 mln starych zł na zakup sprzętu sportowego. W podobny sposób zostaną uhonorowani także młodzi zawodnicy z innych dyscyplin sportowych.

(jak)

Zmiana taktyki

Udanym pociągnięciem popisał się trener koszykarzy MKKS Rybnik Czesław Grzonka podczas meczu jego podopiecznych ze Sportowcem Częstochowa. Gdy po kilku minutach gry w drugiej części meczu rybniczanie przegrywali sześcioma punktami, szkoleniowiec MKKS zdecydował się na zmianę systemu obrony. Zrezygnował z krycia strefą. Koszykarze z Rybnika zaczęli grać agresywniej i przyniosło to pożądane efekty. Po dziesięciu minutach gry w drugiej części meczu MKKS objął prowadzenie 67:62. Do końca spotkania rywale nie potrafili poradzić sobie z dobrze grającą drużyną z Rybnika. Ostatecznie MKKS wygrał ze Sportowcem 99:84 (44:43). Punkty dla rybniczian zdobyli: J. Marciniak 33, A. Pierchała 30, J. Szymura 15, T. Grzybek 10, T. Sosna 5 i J. Juraszczyk 3.

(AK)

Brachman najszybszy

W tradycyjnych biegach przełajowych o Puchar prezesa OZLA Katowice, które odbyły się w Olkuszu bardzo dobrze wypadli zawodnicy RMKS Rybnik. W biegu na 2000 m zwyciężył Tomasz Brachman przed swym kolegą klubowym Krzysztofem Diebelem. Na dystansie 1500 m wśród młodzieńców trzecia była Beata Bech. W kategorii juniorów młodszych w biegu na 3000 m trzecie miejsce zajął Marek Pytlak.

(jak)

Blanik pomógł Czechom

W zawodach ostatniej kolejki czeskiej ligi gimnastycznej wystartował zawodnik Klubu Gimnastycznego Radlin Leszek Blanik. Tym razem, ze względu na chorobę gimnastyków klubu Hradecany Praga (epidemia grypy) reprezentował on Sokół Brno.

Drużyna ta znajdowała się na IV miejscu. Ostatecznie po zakończeniu rozgrywek zespół z Brna uplasował się na II pozycji, zdobywając srebrny medal. Najlepszym zawodnikiem był Leszek Blanik.

(jak)

Milan z dolarami

Zespół AC Milan Skorpion z Knurowa zwyciężył w Szczygłowicach w silnie obsadzonym turnieju halowej piłki nożnej o puchar Radia Flash. Pokonując w finale 2:1 (1:0) wicemistrza Czech Istebnika, Milan

zdołał główną nagrodę: olbrzymi puchar i 2,5 tys. dolarów.

– To nasze pierwsze poważne zwycięstwo. Najtrudniejszy był dla nas mecz półfinałowy z jednym z faworytów – gliwicką Novą. Większość z nas to koledzy z

Jedno z eliminacyjnych spotkań Flash Cup.

Zdj. Zenon Keller

Po zwycięstwa nad morze

Dużym sukcesem młodych szczyptorników, z Żor zakończył się ogólnopolski mikołajkowy turniej piłki ręcznej rozegrany w Szczecinie. W rywalizacji dziewcząt urodzonych w 1983 roku dwa zespoły MOSiR Żory wystąpiły w finałach. Ostatecznie drużyna MOSiR II wygrała cały turniej. W meczu finałowym podopieczne trenera Ro-

berta Lacha pokonały AKS Gdynia 8:4 (4:1).

Zwycięska drużyna wystąpiła w składzie: Sylwia Dumanowska, Marta Jachimowska, Sabina Ucherek, Alicja Szafrńska, Izabela Różga, Aleksandra Rauszer, Marta Cholewiak, Olga Pieliesz, Dagmara Lach, Karolina Semeniuk, Anna Rudzka i Agata Makara. Dodatkowo pierwszy zespół żorskiego MOSiR

prowadzony przez trenera W. Koziała zajął trzecie miejsce.

Zawodniczki z Żor doczekały się również nagród indywidualnych. Sylwia Dumanowska uznana została najlepszą bramkarką turnieju, a Izabela Różga i Agnieszka Skrzeczyńska znalazły się w drużynie gwiazd zawodów.

Występująca w konkurencji zespołów rocznika 1984 drużyna UKS 6 Czuchów – MOSiR Żory zajęła w końcowej klasyfikacji czwarte miejsce.

(AK)

Nabór piłkarzy

KS Płomień Połomia prowadzi nabór chłopców do grup trampkarzy młodszych (1983, 84 i 85) oraz starszych (1981 i 82). Zapisy przyjmuje trener Janusz Sobala we wtorki i piątki od 16-17.30 w sali gimnastycznej SP Połomia.

(gk)

Piłka nożna

Dopiero teraz możemy podać końcowe tabele rundy jesiennej rozgrywek juniorów klasy A Podokręgu Racibórz oraz klas A i B Podokręgu Rybnik.

KLASA A – RACIBÓRZ

1. Kornowac	15	36	55:14
2. Lyski	15	33	51:11
3. Rudy Wlk.	14	30	49:27
4. Studzienna	15	26	37:38
5. Rafamet	15	25	35:29
6. Brzezcie	15	25	33:25
7. Unia II	15	22	38:28
8. Ruda Koz.	14	22	32:28
9. Zawada Ks.	15	22	37:41
10. Górki Śl.	15	19	18:28
11. Ocoice	15	17	23:23
12. Nieboczowy	15	15	13:43
13. Adamowice	15	14	32:43
14. Krowiarki	15	13	18:28
15. Grzegorzowice	15	13	18:47
16. Samborowice	15	7	15:51

Mecz ostatniej kolejki pomiędzy drużynami z Rudy Kozielskiej i Rud Wielkich nie doszedł do skutku. Spotkanie odbędzie się dopiero wiosną.

KLASA A – RYBNIK

1. Połomia	12	31	36:5
2. Polaris	12	30	52:17
3. Mszana	12	28	34:14
4. Stanowice	12	23	37:19
5. Jejkowice	12	23	33:21
6. Niewiadom	12	18	21:29
7. Palowice	12	15	22:19
8. Zawada	12	13	15:19
9. Kolejarcz	12	11	21:28
10. Łaziska	12	11	15:40
11. Turza	12	10	7:23
12. Skrzyszów	12	7	11:29
13. Rowień	12	2	16:57

KLASA B GR I – RYBNIK

1. Dębieńsko	13	31	31:13
2. Baranowice	13	30	32:10
3. Rój	13	26	24:10
4. Rogoźna	13	24	29:21
5. Przegędza	13	22	36:18
6. Ochociej	13	21	32:22
7. Gaszowice	13	20	18:20
8. Łuków	13	19	25:34
9. Grabownia	13	19	20:12
10. Bełk	13	15	18:29
11. Wileza	13	11	26:36
12. Zwonowice	13	7	25:43
13. Chwałęcice	13	6	13:35
14. Orzepowice	13	6	12:38

KLASA B GR II – RYBNIK

1. Świerklany	11	33	50:9
2. Radziejów	11	27	51:16
3. Radlin II	11	24	49:18
4. Skrzeńsko	11	17	20:17
5. Gólkowice	11	16	32:34
6. Jankowice	11	15	18:17
7. Kłokocin	11	14	16:31
8. Godów	11	13	19:40
9. Bzie	11	10	16:30
10. Czyżowice	11	9	17:42
11. Ruptawa	11	6	15:29
12. Szeroka	11	6	17:37

(AK)

Jastrzębska liga „piątek”

Wyniki 4 kolejki: Dymiące Kufaje – Jastrząb 1:4, Opolska – Amator 7:5, Czarni – Jedyńka 5:4, Udinese Calcio – Strażak Rio 6:6; wyniki 5 kolejki: Jedyńka – Opolska 5:6, Dymiące Kufaje – Czarni 8:4, Jastrząb – Strażak Rio 1:3, Amator – Udinese Calcio 1:7.

1. Udinese	5	13	50:15
2. Jastrząb	5	12	26:12
3. Opolska	5	9	27:24
4. Strażak	5	7	28:26
5. Amator	5	7	20:22
6. Dymiące Kufaje	5	4	24:29
7. Jedyńka	5	3	25:36
8. Czarni	5	3	14:48

(AK)

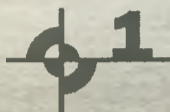
APEXWODZISŁAW, ul. 26 Marca 7, tel. 55-32-45
(parking za Domem Kultury)

- KOMPUTERY
- PROGRAMY

Bezpłatna dostawa komputerów do domu.

Oprogramowanie dla firm już od 179 zł, programy edukacyjne, biurowe, gry, Windows 95.
Polecamy systemy zarządzania średnią i dużą firmą PROBIT.

n1872

**HURTOWNIA
„JEDYNKA”**poleca art. pończosznice firm WOLA, STOBRAWA, ZENIT
FILMAR, NAGRO
w cenach producenta

Rybnik, Młyńska 4, tel. 223-69 wew. 22

pn - pt od 8.00-18.00, sob. 8.00-12.00

Racibórz, ul. Głęboczka 37, tel. 19-00-84

pn - pt od 8.00-18.00, sob. 8.00-12.00

Zabrze, ul. W. Wałęskiego 6

pn - pt od 8.00-15.00, sob. 8.00-12.00

n1989

CENTRALA ARTYKUŁÓW WYKOŃCZENIA WNĘTRZ**E&M
CENTER*** Salon sprzedaży
i Magazyn44-270 Rybnik
ul. Kadłubka 33
(przecznica ul. Wodzisławskiej)
tel.: 22689**OFERUJE:**

- płyty wiórowe oraz laminowane,
- panele boazeryjne,
- listwy wykończeniowe (wielki wybór),
- blaty kuchenne,
- drzwiczki ażurowe+akcesoria,
- parkiety i mozaiki,
- płyty gipsowo-kartonowe firmy „Rigips”
- panele podłogowe.

Prowadzimy ponadto sprzedaż: kasetonów,
płytek ceramicznych**ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY!**Godziny otwarcia hurtowni: od Pn do Pt w godz. 8.00-17.00
w soboty od 8.00 do 13.00

n0259k

CENTRALA ARTYKUŁÓW WYKOŃCZENIA WNĘTRZ**E&M
CENTER*** Salon sprzedaży
i Magazyn44-270 Rybnik
ul. Kadłubka 33
(przecznica ul. Wodzisławskiej)
tel.: 22689**OFERUJE:**

- płyty gipsowo-kartonowe firmy „Rigips”
+ akcesoria
- płyty wiórowe i laminowane
najwyższej jakości

ZAPRASZAMY DO WSPÓŁPRACY!Godziny otwarcia hurtowni: od Pn do Pt w godz. 8.00-17.00
w soboty od 8.00 do 13.00

n0250k

**HURTOWNIA ZABAWEK
i artykułów szkolnych****ZAPASZA**

8.00-18.00

Żory, ul. Śmieszek 17
(obok boiska)
Tel. 346-125

n1876

TELEGRAM

Zawiadamiamy, że rozpoczęliśmy produkcję styropianu.

Cena 90.00 (900.000) za m³.Świętek Jerzy 44-300 Wodzisław Śl.,
ul. Czyżowicka 61, tel./fax 55-15-80.**„MURBET”**

n1206

**KOMPUTER DLA KAŻDEGO
OPTIMUS S.A.****KASY FISKALNE** (raty -10% pierwsza wpłata, do 3 lat), Leasing**RATY**

tel. 26-451 do 54 w.203

TNT Computer Systems44-200 RYBNIK, ul. Wiejska 7, fax:22-167
9.00-17.00, w soboty 9.00-12.00

n1713

OKNA I DRZWI PVC**PPHU KONSEK s.c.**Poszukujemy
partnerów handlowych44-240 ŻORY, ul. Moniuszki 5 tel./fax (0-36)342164; 44-200 RYBNIK, Plac Wolności 15 tel./fax (0-36) 24992
44-300 WODZISŁAW ŚLĄSKI, „Centrum Techniki Grzewczej” ul. Jana Pawła II 6-8, tel. (0-36) 553960VEKA - NIEMIECKI PROFIL - NR 1 W POLSCE
WYBRAŁEŚ TO CO NAJLEPSZE !!!**VEKA - ZŁOTY MEDAL "BUDMA '95"**

n277k

PHILIPS LIGHT DEALER

HURTOWNIE OŚWIETLENIA

44-207 Rybnik
ul. Gliwicka 210☎
2566344-335 Jastrzębie
ul. Mazowiecka PU 1 (HAWANA) 711-777

☎

OFERUJEMY

- ★ **ŹRÓDŁA ŚWIATŁA** - żarówki gł. szeregu, małogabarytowe, ręcione, sodowe, halogenowe, energooszczędne
- ★ **ŚWIETŁÓWKI** - 4-65 W, TLD, SUPER 80, specjalistyczne
- ★ **BATERIE** - zwykle, alkaliczne, akumulatorki
- ★ **OPRAWY** - domowe, (żyrandole, kinkiety, plafoniery)
- przemysłowe (uliczne, parkowe, halogenowe, świetłówkowe do stropów podwieszanych)
- systemy świetłówkowe (Banki, biura, sklepy).
- ★ **GNAZDA, WYŁĄCZNIKI, PRZEDŁUŻACZE**
- ★ **KABLE, PRZEWODY, ZABEZPIECZENIA**
- ★ **OŚWIETLENIE AWARYJNE**
- ★ **KOMPLETY CHOINKOWE**

**UWAGA SKLEPY !!! od 1 grudnia
WIELKA PROMOCJA!!!****ŻARÓWKI ENERGOOSZCZĘDNE****PHILIPS****34%****TANIEJ**¹⁾

HURT od 12,10 zł + VAT 22%

DETAL od 17,71 zł z VATEM

GWARANCJA 18 MIESIĘCY!!!1) ceny obowiązują na czas promocji, ilość ograniczona
przeznaczone do sklepów detalicznych
i odbiorców indywidualnych**ZAPRASZAMY**
8.00-16.00

n0280k1

**HURTOWNIA ZABAWEK
i artykułów szkolnych****ZAPASZA**

8.00-18.00

Żory, ul. Śmieszek 17
(obok boiska)
Tel. 346-125

n1876

Warunkowo zwolnieni atakują

KNURÓW. 10 grudnia, w niedzielne popołudnie, idący opustoszałą ulicą mężczyzna zauważył dziwny ruch. Dwie osoby były kogoś leżącego na ziemi, w końcu uciekły.

Mężczyzna podążył w kierunku, w którym rzecz się rozgrywała. Pobity leżał rozebrany i miał potwornie poranioną głowę.

Ofiara dwóch bandytów to 32-letni pracownik kopalni „Knurów”. Z dotychczas zebranych informacji wynika, że przy piwie powiadomił swoich katów, że chce kupić tani telewizor. Nie ustalono, czy ich znał, czy po prostu zagadnął. Tamci wszakże odpowiedzieli, że mają chętnego do sprzedania telewizora. Byli przekonani, że skoro ktoś chce kupić telewizor, to ma przy sobie przynajmniej ze 3 miliony gotówki.

Wywieźli mężczyznę na łąkę i tam zażądali pieniędzy. Gdy spotkali się z odmową, zaczęli po kolei ścigać z niego ubranie - koszulę, spodnie, kurtkę szukając ukrytych pieniędzy. Ponieważ nic nie znaleźli, przynieśli wielki, prawie 4-kilogramowy kawałek betonu i zaczęli ofiarę bić po głowie. Mężczyzna

stracił przytomność. Gdyby nie świadek, który ich widział i zainteresował się ucieczką - prawdopodobnie ofiara zmarzyłaby na śmierć.

Już w szpitalu okazało się, że rany są rozległe i poważne. Złamanie podstawy czaszki, uszkodzenie gałki ocznej, krew wymieszana z płynem mózgowo-rdzeniowym, liczne rany cięte i szarpane głowy i szyi, złamanie podstawy nosa. Mężczyzna walczy o życie, a i tak nie wiadomo jaki będzie jego stan, jeśli przeżyje.

Jeszcze tego samego dnia ustalono personalia napastników. Przystępcy mają po 20 i 21 lat, są mieszkańcami Knurowa, i - co najważniejsze - obaj przebywali na warunkowym, przedterminowym zwolnieniu z zakładu karnego. 12 grudnia prokuratura w Gliwicach aresztowała obydwo mężczyzn pod zarzutem rozboju i siłowania zabójstwa.

EWA SIWCZAK

Samorząd z kulturą

GODÓW. W spotkaniu animatorów kultury śląskiej w Trzebini brali udział przedstawiciele tej gminy - Urszula Santarius i wójt Ludwik Piechaczek. Dyskutowano o współpracy zespołów kulturalnych z władzami samorządowymi. Analizowano wielkość wydatków na kulturę w poszczególnych gminach. Uczestnicy doszli do wniosku, że przy obecnym poziomie finansowania około 10 % budżetu powinno być przeznaczane na działalność kulturalną. W przeciwnym wypadku nie będzie ona przebiegać prawidłowo. Kultura znacznie powoli dogorywać.

W przyszłym roku budżet gminy przewiduje, że na te cele zostanie wy-

dane 11% dochodów (bez bibliotek). Władze samorządowe w Godowie przywiązują dużą wagę do działalności kulturalnej, a szczególnie folklorystycznej. Wójt wspomagał reaktivowanie zespołu w Podbuczu, które nastąpiło w zeszłym roku. Najważniejszą inwestycją związaną z kulturą jest obecnie budowa obiektu sportowo-kulturalnego w Skrbeńsku. W tym roku budynek został zadaszony i osadzono okna. Rozpoczęto już zakładanie instalacji. W 1996 r. powinny zakończyć się roboty budowlane i będzie można przystąpić do wykonczenia tego obiektu. Miejskowa społeczność czeka na niego już od wielu lat.

(jak)

WODZISŁAW. Bardzo wiele młodzieży korzysta z materiałów zgromadzonych na wystawie: „Sto książek na stulecie kina”. Została ona zorganizowana w czytelni Miejskiej Biblioteki Publicznej głównie z myślą o uczniach wodzisławskich szkół średnich. Mogą oni dowiedzieć się więcej o historii kina, a także zapoznać się z książkami na podstawie których nakręcono filmy.

Na stulecie kina

– Często dopiero tutaj młodzież dowiaduje się, że wiele głośnych filmów, jak np. „Forest Gump” ma swoje literackie pierwowzory – mówi **Dorota Zubelewicz**, która wraz z **Ewą Wrożyną-Chalupską** jest autorką tej ekspozycji. – Wystawę zwiedzali uczniowie kilku klas, którzy mieli napisać artykuły i wypracowania o historii kina. Wielu z nich prosi o skserowanie zgromadzonych materiałów. W czytelni ustawiono kilka tablic, na których są wyeksponowane artykuły z czasopism filmowych, zdjęcia, biogramy słynnych aktorów i reżyserów, a także notki o znanych wytwórniach amerykańskich – takich jak **Metro-Goldwyn-Mayer, Columbia Pictures, Universal** czy **Warner Brothers**. *Sporo z tych informacji pochodzi z najnowszego nabytku wodzisławskiej biblioteki – „Historii kina”. Chciało z niej korzystać bardzo wielu czytelników.*

Wystawa w jakiejś mierze zaspokaja ich pierwszą ciekawość. Na bliższe zapoznanie się z tą książką trzeba poczekać dłużej – gdyż jest tylko jeden jej egzemplarz. By ułatwić zainteresowanym uzyskanie potrzebnych informacji, na jednej z tablic zamieszczono spis wszystkich pozycji na temat filmu i kina, które posiada biblioteka. Osobno zgromadzono książki, które były podstawą scenariuszy słynnych dzieł filmowych.

(jak)

Imię dla pupilka

RYBNIK. W piątek 8 grudnia o godz. 1.00 bez jakiegokolwiek pomocy weterynarza przyszło na świat pierwsze źrebię w historii sekcji jeździeckiej elektrownianego klubu „Energetyk”.

Źrebię szybko stało się pupilkim całej sekcji, wśród jej członków ogłoszono konkurs na imię dla niego. Zgodnie z tradycją pierwsza litera tego imienia musi się pokrywać z

Kilkunastodniowemu źrebięciu dopisuje apetyt.

Zdj. Z. K.

Matką kilkunastodniowego źrebaka jest **Atlantida**, klacz rasy wielkopolskiej, ojcem - ogier pełnej krwi angielskiej **Jaxa**, który również jest własnością „Energetyka”. W końcu kwietnia będą się źrebić dwie kolejne klacze **Rozeta** i **Czubatka**.

pierwszą literą imienia matki. Końskie chrzciny odbędą się jeszcze przed świętami. Imię zostanie wylosowane spośród najlepszych propozycji; będzie tort i butelka markowego szampana.

(WaT)

Nauczyciele prezentują

JASTRZĘBIE. Po raz trzeci otwarta została wystawa prac nauczycieli wychowania plastycznego, uczących w jastrzębskich szkołach podstawowych i średnich. Prezentowane są rysunki, pastele, grafiki i malarstwo dziesięciu pedagogów. Autorami prac są: **Zofia Alama, Robert Bareja, Zofia Durbacz, Renata Dziadek, Barbara Gierczak, Maria Imiolczyk, Barbara Lisowska-Minkiewicz, Irena Malolepszy, Mariusz Radomski i **Elżbieta Stępień**.**

Wystawa jest bardzo różnorodna, i to zarówno pod względem treści, for-

matu bądź techniki. Obok tradycyjnych, pojawiają się kolaże i tzw. techniki mieszane, własne.

W opinii uczestników głównym celem prezentacji jest możliwość konfrontacji i wymiany doświadczeń. Na otwarciu wystawy obecni byli także uczniowie, którzy mogli zapoznać się z dokonaniem swoich nauczycieli. Ekspozycja udostępniona jest zwiedzającym do 31 grudnia w Miejskim Ośrodku Kultury, przy ul. Wielkopolskiej.

(dsa)

których społecznościach (np. Sumer, Polinezja) małe figurki stanowiły niejako element kultu przodków, uosabiając postaci tych, którzy odeszli. W religiach i wierzeniach wielu ludów figurki kobiece symbolizowały kult matki-ziemi, związany z płodnością, sezonowymi pra-

dnie z panującą modą), zamykały i otwierały oczy.

W średniowiecznej, chrześcijańskiej Europie lalek używano jako zwykłych zabawek. Wówczas to, uznając przedmioty luksusowe za przejaw zbytku, pozostającego w

bibeloty, zdobiące wnętrza mieszczanskich domów.

W XVII i XVIII w. pojawiły się w sprzedaży pierwsze lalki mechaniczne, produkowane we Francji, Niemczech i Austrii. W tym samym czasie nie tylko w Pol-

zwał na bardziej precyzyjne modelowanie kształtów. Do tego doszła wspomagająca zabawki elektronika, w wyniku czego na dobre w domach u dzieci zagościły lalki chodzące, tańczące, śpiewające, a nawet pływające.

U schyłku lat 60. na rynku pojawiła się chyba dobrze wszystkim znana lalka **Barbie**. Z biegiem czasu to właśnie ona stała się przedmiotem marzeń małych dziewczynek. Dla rodziców „cukierkowa” Barbie ze swoimi urozmaiconymi strojami, domami, samochodami, motocyklami i innymi akcesoriami stała się nie tylko postrachem dla kieszeni, ale także przykładem złego smaku i gustu. **Zabawką, która niczego nie uczy, która nie rozbudza w dziecku różnicowanego widzenia świata, spontaniczności, wyobraźni.**

Swoistym znakiem czasu wyznaczonym przez Barbie jest i to, że chyba po raz pierwszy w historii człowieka dziewczęta, a nawet dorosłe kobiety, starają się do niej upodobnić fizycznie. Nie brak pań, które przy pomocy operacji plastycznych zmieniają swój image. Amerykanka **Cindy Jackson** z Ohio kosztowała około 40 tys. dolarów poddała się aż 18 takim zabiegom, by stać się wierną kopią długowłosej i długonogiej laleczki.

(opr. D.A.)

Od szmacianki po Barbie

cam na roli i odradzaniem się życia.

W starożytnej Grecji lalka była nie tylko zabawką dziecięcą, ale i symbolem ściśle związanym z wiarą w istnienie duszy. Sądono bowiem, że każdy człowiek posiada duszę w postaci ducha, który w kształcie laleczki mieszka w żrenicy oka, opuszcza człowieka w chwili śmierci jako widmo i żyje własnym życiem jako jego cień, utrzymując łączność z żywymi poprzez sny.

Lalki starożytnych Greków i Rzymian sprzed ponad 2000 lat przeważnie przedstawiały dorosłe kobiety i były sporządzone z gałganek, ze skóry, z drzewa, albo z terakoty (gliny), rzadziej z kości słoniowej lub wosku. Najczęściej malowano je na kolor ciała. Często posiadały ruchome nogi i ręce, bardziej wyszukane nosiły przyklejone loki czy koki (ufryzowane zgo-

niezgodzie z propagowanym, ascetycznym trybem życia, lalki stały się bardziej prymitywne. Oprócz przedstawiających kobiety (mieszczki, wieśniaczki) sporo pojawiło się figurki rycerzy na koniach, mnichów czy wędrownych muzykantów.

Dopiero w renesansie pojawiły się lalki-arcydziała. W tym właśnie czasie chyba po raz pierwszy nieznan nam z imienia twórca wymyślił lalkę-modelkę, eksponującą różnorodne, modne stroje. Lalka wówczas niejako zastępowała „żywą” modelkę, bowiem czas wykształcenia się tego zawodu nastąpił dopiero w XIX w. Równoległe z lalką-modelką na dobre zaczęto produkować dla niej specjalne akcesoria, w postaci pierwszych domków i pokojów, w czym specjalizowali się fachowcy z Niemiec, Anglii, Holandii i Francji. Lalki traktowano wówczas nie tylko jako zabawki, ale swego rodzaju cenne

sce modne stały się laleczki porcelanowe, wyrabiane w manufakturach saskich i miśnieńskich. Standardem stały się lalki zamykające i otwierające oczy, mówiące „mama” czy „tata”. Niemniej biedniejsze dzieci wiejskie i miejskie jeszcze od początków naszego wieku bawiły się lalkami słomianymi lub uszytymi z płótna, wypchanymi trocinami.

W XIX w. lalka była nie tylko zabawką, mającą umilić czas dzieciom, starano się również nadać jej pewien wyźwięk edukacyjny. Stąd też pojawiły się pierwsze jej egzemplarze przedstawiające dzieci czy niemowlęta.

Z biegiem lat do produkcji lalek zaczęto używać celulozoidu, plastiku, nylonu i innych tworzyw syntetycznych. Z jednej strony potaniało to produkcję, przez co lalka-zabawka stawała się bardziej dostępna nawet dla warstw uboższych, z drugiej strony nowy rodzaj tworzywa po-

G&T MURA
PWHUP G&T MURA
HURTOWNIA MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH
44-251 Rybnik-Boguszowice ul. Rajska 50A
Tel./fax. 0-36 / 203-41

SOLIDNY DACH NAD GŁOWĄ
Sprzedaż, doradztwo techniczne, wykonawstwo, projekt.

I.B.F. Gamrat
dachówka cementowa, barwiona w masie i malowana

ROCKWOOL®
dachówka ceramiczna marsylka, karpiówka
rynnny PCV GAMRAT

FAKRO®
styropian, wełna mineralna - płyty, maty różnych twardości i grubości

VELUX®
okna dachowe - bogactwo wymiarów

NDN
folie budowlane

JOPEK, DÖRKEN
cegły - klinkier, MAX oraz płytki elewacyjne

MATRES, REVCO
tynki mineralne, akrylowe

malazol
gonty dachowe - dachówki bitumiczne
płyty dachowe ONDULINE, ONDURA
izoplast

ONDULINE

WYKONUJEMY DACHY OD DWU POKOLEŃ

BIURO RACHUNKOWE
mgr Krystyna Cichos

RYDUŁTOWY, ul. Bema 4
tel. 577-378

prowadzi:
- Książki Przychodów i Rozchodów,
- Ewidencje Przychodów-Ryczałtów,
- Ewidencje VAT,
- Księgi Rachunkowe.

sporządza:
- Deklaracje Podatkowe,
- Zeznanie Podatkowe.

udziela:
- Porad podatkowych.

czynne od godz. 7⁰⁰ do 15⁰⁰

FABA
FIRMA HANDLOWA
zaprasza na świąteczne zakupy
zmechanizowanego sprzętu AGD
i przepływowych ogrzewaczy wody
do swoich sklepów:

"ELEKTRON"
Wodzisław Śl.
Rynek 25
tel./fax 55-28-85

"ELEKTRA"
Rybnik
Raciborska 26
tel. 244-02

Oferujemy swoim klientom
dogodne RATY BEZ ŻYRANTÓW

HURTOWNIA
"PAPIRUS"

ŻORY, ul. TRAUUGUTTA 10 (obok LD)

Poleca:
- art. szkolne
- art. papiernicze
- opakowania
- papierosy

Czynne 8.00-17.00
34-27-23

PPUH "FABET" Sp. z o.o. 44-240 Żory
ul. Boczna 6 tel (036) 340-500, 340-501

FABET
STROPY PREFABRYKOWANE
RÓŻNYCH TYPÓW
oraz wszystko do budowy domu

GARAŻE PREFABRYKOWANE
- szer. 3.0m; 3.2m; 3.6m
- pojedyncze, podwójne kompleksy.

* elementy ściennie (bloczki, pustaki)
* stal, wyroby stalowe, belki nadprożowe)
* Wypożyczalnia elektronarzędzi i sprzętu budowlanego (tel. 340 526)

Tanio - szybko - najwyższa jakość

JAWA

Autoryzowany dealer
JAWA firma
ENDURO
Racibórz, ul. Solna 17/2
tel/fax: 036/15-28-53

Oferujemy pełną gamę motocykli
JAWA
za gotówkę i na raty!
Pełna obsługa gwarancyjna i pogwarancyjna.

Tomo
Hurtownia TOMO poleca:

PLYTY MEBLOWE
BLATY KUCHENNE
BOAZERIA PANELOWA
SKLEJKA LIŚCIATA

wkręty do drewna

554-489
Wodzisław Śl, ul. Łużycka 1

Ford

Autoryzowany Dealer firma
HOSSA
Racibórz, ul. Rzeźnicza 2
(Rynek) tel./fax: 0-3615 20-18

Oferujemy pełną gamę samochodów FORD
za gotówkę lub na raty.

Pełna obsługa gwarancyjna i pogwarancyjna

Producent oferuje:
Okna plastikowe
austriackiego systemu Panorama 1000
Stalarka aluminiowa: drzwi, okna, witryny
Okna dachowe, materiały montażowe i wykończeniowe
Doradztwo, transport, montaż, serwis.

Kupując u nas oszczędzasz czas i pieniądze!
Konsum s.c. ul. Buhla 22 b
Rybnik-Zebrzydowice
tel. 25-708 wewn. Konsum

AUTOREX
AUTORYZOWANY DEALER FSO
SAMOCHOZY POLONEZ CARO, TRUCK, CARGO
- pełny wybór wersji i kolorów
Realizujemy indywidualne zamówienia

AUTOREX TYCHY -
AUTORYZOWANY DEALER FSO WARSZAWA
ZAPRASZA KLIENTÓW Z REJONU RYBNIKA DO NOWO OTWARTEGO PUNKTU

RYBNIK, UL. RUDZKA 102,
TEL. 215-74. 09030287
W GODZ. 10.00-17.00, W SOBOTY DO 13.00

Klienci odbierający samochód w w/w punkcie otrzymują w prezencie radiodtwarzacz samochodowy. Doskonałe systemy ratalne!

POKRYCIA DACHOWE

- powlekane blachy
- dachówkowa fińska, szwedzka, polska
- trapezowa szwedzka, polska
- płyty bitumiczne BITUWEL
- akcesoria do montażu
- okna dachowe FAKRO
- folie paroprzepuszczalne JUTAFOL
- systemy rynnowe SAFOM, MARLEY

KOL-MET S.C.
Wodzisław Śląski, ul. Markłowska 23
tel. 55 30 77 wew. 19;
TRANSPORT GRATIS DO 100 km.

W każdym nowym tygodniu pierwszy klient dokonujący zamówienia na blachy powlekane otrzyma 5% rabatu

Kochamy przeszłość
ale żyjemy przyszłością.
Otwórzmy.....

OKNA NA XXI WIEK!

Jeśli z PCV ...
to tylko systemu "DECEUNINCK"
- seria "MONDIAL 2000"
o nieporównywalnej jakości i trwałości

Jeśli drewniane ...
to wyłącznie systemu "DEPA"
z drewna egzotycznego
o wyjątkowej estetyce i komfortcie

Jeśli z aluminium ...
to na pewno "SCHUCO"
o największych możliwościach konstrukcyjnych

już na naszym rynku!

partners
MR. PARTNERS ENGINEERING
ul. Wiejska 10, 44-200 Rybnik, tel./fax (036) 22976, 28806

MARKLOWICE. Od lat ta podwodzińska wieś pełni na Śląsku podobną rolę jak Wąchock w centralnej Polsce. Krąży o niej wiele dowcipów, które powtarzają sobie mieszkańcy okolicznych miast.

Skąd wzięły się te kawały? Jedni uważają, że wszystko zaczęło się od prymaaprilisowego żartu któregoś z lokalnych gazet. Podobno w latach 50. 1 kwietnia ukazała się w niej informacja, że w Wodzisławiu zostanie otwarty sklep z dewocjonaliami. Pod wskazanym adresem ustawiła się ogromna kolejka. Czasy były takie, że podobne dowcipy nie podobaly się lokalnym władzom, które nakazały przeprosić mieszkańców i wyjaśnić zamieszanie. Dziennikarz tak zredagował sprostowanie, by stanowiło ono przytyk dla tych, którzy dali się nabrać. „Nie dziwiłbym się, gdyby to jacyś markłowiczanie przyjechali po świeczki do Wodzisławia, ale że wodzisławianie nie znają prymaaprilisu?” Stało się to podobno początkiem dowcipów o Markłowicach.

Mieszkańcy tej wsi tłumaczą wszystko dużo prościej – uważają, że żarty wynikają z zwykłej zazdrości. Jak było naprawdę i kto opowiedział pierwszy kawał o Markłowicach z pewnością się nie dowiemy.

Faktem jest, że mieszkańcy tej wsi wykazywali się już w przeszłości dużym poczuciem humoru. Opowiada się o Markłowicach historię, która ma o tym świadczyć. Otóż na placu kościelnym znajduje się masywna płyta nagrobna. Została ona tak mocno osadzona, że wszelkie próby jej podniesienia kończą się niepowodzeniem. Podobno pochowano tam skąpego właściciela studni. Kiedyś w Markłowicach były dwie publiczne studnie, z których mieszkańcy czerpali wodę. Właściciel jednej z nich, położonej na tzw. Górnioku nie grzeszył hojnością. Często studnię zamykał, utrudniał innym korzystanie z niej, a podobno nawet próbował racjonować wodę. Po śmierci mieszkańcy zrobili mu swoisty dowcip. Znalaziono źródło wody na przykościelnym cmentarzu i w tym miejscu wykopano grób. Tam złożono ciało skąpca, by mu już wody starczyło na zawsze.

Markłowice przed I wojną światową były bardzo silnym ośrodkiem polskości. Wieś miała jednak proboszcza Niemca, któremu patriotyzm markłowiczanie się nie podobał. Do otwartego konfliktu z ks. Schubertem doszło na tle budowy nowego kościoła. Stary, drewniany był już zbyt mały na potrzeby rozrastającej się wsi. Markłowiczanie chcieli zbudować kościół murowany. Księdzu – germanizatorowi niezbyt się spodobał pomysł, by polska wieś

miała nowy kościół. Torpedował więc tę inicjatywę. Pewnego grudniowego dnia 1910 roku drewniany kościół spłonął w sposób dość tajemniczy. Jego wyposażenie jakimś cudem parafianom udało się uratować. Podobno oficjalne orzeczenie brzmiało, że pożar spowodowały gnieźdzące się w kościele kawki. Ksiądz Schubert zlecił przygotowanie projektu nowej świątyni berlińskiemu architektowi – protestantowi. To z kolei nie spodobało się markłowiczantom. Znaleźli

Ach, te Markłowice

swojego – młodego raciborzanina Józefa Affe. Gdy na Boże Narodzenie trzeba było wybrać między dwiema makietami, parafianie długo się nie zastanawiali. Już przed pierwszą mszą, które odprawiano w jednej ze stodół, projekt berlińczyka został po prostu zniszczony.

Kolejny dowcip zrobili markłowiczanie swojemu proboszczowi przy wyborze patrona nowego kościoła. Uzyskali zgodę wrocławskiej kurii, by stał się nim polski święty – Stanisław ze Szczepanowa, zamiast św. Walentego. Niemcowi z pewnością było to nie w smak. Markłowiczanie nie chcieli też, by ksiądz Schubert brał udział w konsekracji nowej świątyni. Gdy kuria zwlekała z jego odwołaniem, postanowili „wykurzyć” go sami. Górniczy pracujący w kopalni „Emma” podłożył ładunek wybuchowy pod probostwem. W nocy wysadzili część budynku tak, by księdzu nie się nie stało. Proboszcz tak bardzo się wystraszył, że czym prędzej wyniósł się z Markłowic. Jak widać mieszkańcy tej wsi wykazali się nie tylko dowcipem, ale także dumą i odwagą.

Te cechy podobno odziedziczyli po swoich przodkach. Część z nich to potomkowie Tatarów, którzy osiedlili się tutaj po nieudanej próbie zdobycia Wodzisławia. – *Gdy przyszedłem do Markłowic w 1984 r. zobaczyłem, że wieś jest zaniedbana i zniszczona przez szkody górnicze. Mieszkańcy, gdy ktoś dowcipkował o Markłowicach tylko zwieszali głowy. Zaczęło mnie to niepokoić – mówi obecny proboszcz ks. Kazimierz Kopec. Markłowiczanie nie mieli czym się pochwalić. Dlatego starałem się prowadzić duszpasterstwo pozytywne, budować, remontować, upiększać i rozwijać, żeby tu*

wszystko zaczęło rosnąć. A równocześnie zbierałem skrętnie dowcipy o Markłowicach. Nie były one złośliwe, często wynikały z istniejącej sytuacji. Tak jak ten, który mówi, że parafianie kupili proboszczowi dwie kozy, by wygryzły trawę rosnącą w rynnach. W humorystyczny sposób pokazywało to rzeczywistość, wobec której mieszkańcy byli bezradni. Trzeba było stworzyć coś, żeby zaczęli dźwigać głowy.

Czasy „wodzisławskiej niewoli”, gdy Markłowice na 20 lat straciły samodzielną również skwitowano dowcipem: „W tej gminie obowiązywała swoista ordynacja wyborcza. Z najwyższego wzgórza spuszczano koło

– w czyją chałupę uderzyło, ten zostawał wójtem. Raz zdarzyło się, że koło trafiło w „hajzlik”. Dlatego w Markłowicach przez 20 lat nie było wójta”.

Markłowiczanie szybko reagują dowcipami na aktualne wydarzenia. Gdy reprezentacja Polski miała kłopoty z pokonaniem San Marino we wsi mówili: „Jakby to grała Polonia Markłowice wygalibyśmy po 5:0, a przy okazji trawa na obu boiskach byłaby wygryziona”.

Po serii włamań do okolicznych kościołów opowiadano inny dowcip: „Do jednej z rybnickich świątyni wpadał nagi człowiek. Skonsternowany ksiądz tłumaczy mu, że nie wypada pokazywać się nago podczas nabożeństwa. – A te aniolki? – pada pytanie. – One są z kamienia – tłumaczy ksiądz. – A ja jest z Markłowic”.

Markłowickie dowcipy sami mieszkańcy wsi traktują z przymrużeniem oka. Twórcom radiowego kabaretu Masztalskich przyznano honorowe obywatelstwo gminy. Ksiądz Kopec wydał książeczkę z kawałami „Ach te Markłowice”, która bardzo szybko została wykupiona przez jego parafian. Anegdotą pozostanie na szczęście groźna historia o tym, że w miejscowym kościele umieszczono za szybką kroplę krwi. „Tylko tyle zostało po ostatnim żartowniszu który opowiadał dowcipy o Markłowicach” – mówią z uśmiechem mieszkańcy wsi. Trzeba jednak uważać, by nie urazić markłowickiej dumy.

– *Podczas meczu Odry Wodzisław jeden z piłkarzy słabo grał. Zdenerwowany kibic krzyknął: „Do Markłowic z nim”. Zaraz dostał w głowę i usłyszał: „Żebyś wiedział, gdzie są Markłowice” – śmieje się ksiądz Kazimierz Kopec.*

MAREK JAKUBIAK

Magiczne drzewo wszelkiego dobra

Dzisiaj trudno wyobrazić sobie Święta Bożego Narodzenia bez ustrojonej choinki, która zwłaszcza dzieciom kojarzy się z oczekiwanymi co roku prezentami.

Ten zwyczaj na dobre narodził się i zaistniał w środowisku protestanckich Niemiec. Trzeba przy tym dodać, że w XVI-wiecznej Polsce zachodniej i północnej, ale też i w innych stronach (choćby na Śląsku Cieszyńskim), reformacja luteraska cieszyła się powodzeniem u bogatego patrycjatu, drobnych mieszczan, biedoty i pospólstwa. Idee te przenikały również do kręgów szlacheckich, co w sumie zaowocowało ustawami sejmowymi z lat 1555, 1562, 1570 i 1573 (tzw. Konfederacja Warszawska) gwarantującymi praktycznie wolność wyznania. Otwartość na nowe idee płynące z Zachodu spowodowała, że w początkach XIX w. zagościła w Polsce na stałe tradycja ustawiania w domach w czasie Świąt Bożego Narodzenia pachnącego żywica drzewka.

Korzenie tego obyczaju sięgają daleko wstecz, nawet do tradycji antycznego Rzymu, jak również religii zarówno Germanów jak i naszych słowiańskich przodków.

Nie wszyscy pamiętamy, że samo Święto Bożego Narodzenia, zwane po słowiańsku Godami, zostało ustanowione dopiero w IV w. W Europie Zachodniej i Środkowej obchodzi się je 25 grudnia, zaś we wschodniej – z uwagi na duży związek z

drzewie: świętym jesionie (zwanym *Igdrasil*), którego wierzchołek niczym grecki Atlas wspierał niebo, korzenie sięgały w głąb krainy bogów, olbrzymów i ludzi, zaś pod konarami mieścił się cały świat. Gdy potwory i ogień unicestwią ziemię, gdy wszystko wróci do pierwotnego chaosu po „zmierzchu bogów”, życie przetrwa – wedle germańskich mitów – jedynie w pniu owego świętego drzewa. W tej koncepcji *Igdrasil* był niezniszczalny i z niego to miał – jak sądzili Germanie – odrodzić się nowy, lepszy świat.

Święte drzewa występowały również w pierwotnej mitologii Słowian Zachodnich, jeszcze przed przyjęciem przez nich chrześcijaństwa. Stanowiły one z jednej strony uosobienie bogów czy też różnych, tajemnych, magicznych sił. Szczególną wagę przywiązywano do dębu, lipy, klonu, jaworu, wiązu i jesionu. Otaczano je ochroną i przypisywano im moc leczniczą. Dęby, przykładowo, w całej Słowiańszczyźnie pomawiano o związki z gromowładcą – Perunem. Lipa z kolei, którą oszczędza piorun, skupiała wierzenia o zabarwieniu leczniczym, zaś w ciągu chrystianizacji właśnie z tym drzewem kojarzono kult Matki Boskiej. Jedną z głów-

okresem Wielkiej Nocy – przyjmuje się raczej datę 6 stycznia. W starożytnym Rzymie chrześcijańskie święto niejako zastąpiło kult irańsko-babilońskiego boga słońca – Mitry, zwanego *Sol Invictus* (Słońce Niezwyciężone). Misteria Mitry, polegające m.in. na wspólnych ucztach, dawały oczyszczenie z grzechów, głosiły wiarę w nieśmiertelność duszy i zmartwych wstanie po śmierci, w dobre i złe demony walczące o duszę człowieka.

Po antycznym Rzymie odziedziczyliśmy zwyczaj kołędowania i oplatka, a nawet sam termin „wigilia” („wilija”), po łacińsku oznaczający czuwanie, związany ze strażą nocną (u Rzymian noc dzieliła się na 4 straż, które pełniły w miastach swe dyżury po 3 godziny każda).

W swej liturgii Boże Narodzenie sięga korzeniami nawet – jak się wydaje – niektórych wierzeń ludów tzw. barbarzyńskich, mieszkających poza obrębem Cesarstwa Rzymskiego. Związana z nimi należy wiązać zwyczaj ustawiania bożonarodzeniowego drzewka.

W mitologii germańskiej drzewo zajmuje pozycję szczególną. Wedle niej pierwsi ludzie, mężczyzna *Ask* i kobieta *Embla* powstała z dwóch kawałków drewna: jesionu oraz wiązu. W ogóle idea wszechświata w wierzeniach Germanów posiadała swe uosobienie w

nych form słowiańskiego kultu drzew było składanie ofiar w postaci zwierząt, jada i napojów. Towarzyszyły im słowa modlitwy, połączone z konsumpcją ofiar, śpiewem pieśni obrzędowych, płasami i ogólnym weseleniem się. Te tzw. *rosalia* odbywały się głównie w 10 dni po Zielonych Świątkach, ale także w wigilię Bożego Narodzenia, jak poświadczają nam przekazy kronikarzy polskich z XV w. Z pewnością więc i pradawnemu, przedchrześcijańskiemu nurtowi wierzeniowemu Słowian zawdzięczać wypada mniej lub bardziej uświadomione przyjęcie zwyczaju ustawiania choinki w domach, w okresie Świąt Bożego Narodzenia.

Strojenie choinki świeczkami, kolorowymi zabawkami, łańcuchami czy bombkami z pewnością wiąże się z doktryną religii protestanckiej, która nakazuje swym wyznawcom dążenie do dobrobytu i bogactwa się. Tak więc zielone drzewko to z jednej strony symbol rodzącego się życia, jego trwałości (bo drzewa iglaste nie zrzucają na zimę szpilek), z drugiej zaś strony bogactwa i dobrobytu. W ten to mniej więcej sposób do końca XIX w. pachnące żywica drzewko z lasu pojawiło się w katolickich domach jako swoisty znak Bożego Narodzenia.

(Opr. D.A.)

Działa na zmysły

Trudno ocenić jak dawno temu w jadłospisie ludzi znalazł się miód. Oprócz samych walorów smakowych symbolizował on w wielu kulturach dostatek i dobrobyt.

Znali go z pewnością nasi prapradziadkowie jeszcze w czasach przed powstaniem starożytnych cywilizacji Grecji i Rzymu.

Najstarsi Słowianie hodowali także pszczoły (zwane pierwotnie „bczołami”) w barciach, czyli w sztucznie uformowanych dziuplach w obrębie pni rosnących drzew, najczęściej sosnach.

Słowianie użytkowali miód do słodzenia potraw, zaś w formie syconej (tzn. z dodatkiem wody, po sfermentowaniu przegotowany i odstawiony do skwaśnienia) był on ulubionym napojem naszych przodków.

Miodu od dawien dawna używano nie tylko w normalnych celach spożywczych; w lecznictwie ludowym praktycznie zawsze uważano go za specyfik leczący różne choroby układu pokarmowego,

przeziębienia i stany zapalne, a także jako środek przeciwwrotoczny, bakteriostatyczny i obniżający ciśnienie krwi.

Właściwości smakowe, zapachowe i odżywcze oraz skład miodu zależą od tego, z jakiego nektaru kwiatowego, spadzi lub niekiedy soku innych roślin został on sporządzony przez pszczoły. Dla zobrazowania wysiłku tych pożytecznych owadów (dostarczających przecież nie tylko sam miód, ale np. także kit, przerabiany na różnego typu maści, emulsje czy roztwory) wystarczy powiedzieć, że na kilogramowy słoik miodu składa się nektar pobrany przez pszczoły z około 1,5 – 2 milionów kwiatów, a więc mniej więcej 50 – 70 drzew.

Podstawowymi składnikami miodu są tzw. cukry proste (zdecydowanie jednak odmienne od cu-

kru powszechnie używanego np. do słodzenia herbaty) – glukoza i fruktoza, z licznymi mikroelementami, takimi jak np. witaminy, sole mineralne i enzymy. Co ważne, wszystkie te substancje są łatwo przyswajalne przez organizm ludzki. W powiedzeniu, że miód jest dobry na wszystko, wcale nie ma przesady!

(Opr. D.A.)

Z cudzym sercem

ŻORY. Jest piątym pacjentem profesora Religi, któremu w zabrzańskiej klinice kardiologicznej wymieniono serce. Miał szczęście, dostał serce o 20 lat młodsze od siebie; żyje z nim już dziesiąty rok. Z każdym dniem ustanawia kolejny rekord długości życia po transplantacji.

Mieszkający na żorskim osiedlu Powstańców Śl. **Wojciech Kobierski**, ginekolog i położnik, w niczym nie

sprężyny, dźwigam ciężarki, raz w tygodniu jeżdżę na basen do Rybnika. Chodzę również na spacerzy z psem. 5 lat temu w szpitalu

niedokrwienie narządów wewnętrznych. Miałem wstręt do jedzenia, co doprowadziło do osłabienia organizmu; przy 182 cm wzrostu ważyłem zaledwie 50 kg. Z czasem pojawił się również wstręt do wody, którą na siłę piliem po łyżeczce. Trafiałem do Instytutu Kardiologii w warszawskim Aninie, pod koniec miesięcznego pobytu nie byłam w stanie zrobić trzech kroków o własnych siłach.

Jako lekarz wiedziałem, że jedynym ratunkiem jest przeszczep serca i gdy ordynator prof. Wiktor Różyło wziął mnie na decydującą rozmowę przerwałem mu i powiedziałem, żeby nie marnował czasu, bo

stawą udanej transplantacji. Powiedziałem wtedy, że jeśli mam umrzeć za dwa tygodnie, to mogę już jutro, ale jeśli jest szansa, to gotów jestem poddać się operacji.

Późnym popołudniem byłem już w Zabrze. Mam najpopularniejszą grupę krwi A Rh+, więc łatwiej było o dawcę. Nie musiałem czekać i bać się, czy zdąży się znaleźć. Kwadrans po północy rozpoczęła się operacja; skończyła się o szóstej rano. Przed zastrzykiem z narkozą żona powtarzała mi: „Zobaczysz wszystko będzie dobrze...”. Później zasnąłem... Obudziłem się i ku mojemu zdziwieniu stwierdziłem, że żyję. Myślałem najpierw, że to sen, ale zacząłem dotykać różnych przedmiotów. Nie miałem żadnego poczucia obcości. Serce, które miałem w sobie było już moim sercem. Nie obawiałem się też kolejnych dni, byłem zbyt wyniszczony chorobą – wspomina Wojciech Kobierski.

Trzy dni po operacji wrócił apetyt, zjadł normalne śniadanie, i już na długo przed obiadem zagroził pielęgniarsce, że ją zje, jeśli nie przyniesie mu czegoś do przekąśnięcia.

Nigdy nie spotkał się z rodziną człowieka, którego serce nosi w sobie.

– Wiedziałem tylko, że dawcą był 30-letni, dobrze zbudowany kierowca ciężarówki z Bielska-Białej, który ucierpiał w wypadku i był sztucznie utrzymywany przy życiu. Nie znałem nazwiska, nie miałem adresu. Wiedziałem, że spotkanie z bliskimi tego człowieka byłoby dla nich rozdrapywaniem ran.

Zabrzeńska klinika opuścił po miesiącu. Później była rehabilitacja w Aninie, gdzie trafił na ten sam oddział prof. Różyły. Z czasem wrócił do Siemiatycz, gdzie wtedy mieszkał. W lutym 1987 przeprowadził się z żoną do Żor, by być bliżej mieszkających w Bielsku sędziwych teściów.

– Zastanawiałem się, dlaczego to ja zostałem wybrany przez los. Dostałem się w ręce najlepszych specjalistów, ale miałem też wielkie szczęście. Jako lekarz byłem przy narodzinach wielu, wielu dzieci. Wiedząc, że ode mnie zależy czyjeś zdrowie i życie zawsze starałem się robić wszystko jak najlepiej, w końcu od ordynatora zależy, jaki jest oddział. Myślę, że to szczęście to moja nagroda. Nigdy nie myślałem, że po transplantacji będę żył tak długo. Sądziłem dwa, trzy lata, dobre i to... Tymczasem rozpoczęłam 10 rok i we wrześniu przyszłego roku będę hucznie świętował kardiologiczny jubileusz.

Jako ginekolog Wojciech Kobierski pracuje do dziś w żorskiej przychodni „Eskulap”.

Zanotował Wacław Troszka

W październiku br. w 10. rocznicę pierwszego przeszczepu prof. Zbigniew Religa spotkał się ze swymi pacjentami. Na zdjęciu z Wojciechem Kobierskim.

przypomina kardiologicznego rekordzisty.

– Mój tryb życia się nie zmienił, od rana do wieczora jestem na wysokich obrotach, nie śpiam dodatkowo i nie odpoczywam. Uprawiam natomiast sport; rozciągam

nr 1 po raz ostatni odebrałem poród. Piję kawę, sporadycznie alkohol.

Niewyleczona, nieodleżana grypa spowodowała trwale uszkodzenie mięśnia sercowego. Serce zaczęło się rozrastać do wielkości głowy dziecka. Konsekwencja to

wiem, co może mnie uratować. Powiedziałem wtedy o konsultacji u prof. Zbigniewa Religi. Spotkałem się z nim 25 września. Sprawdził wyniki wszystkich badań i stwierdził, że mam zdrowe płuca; to dlatego, że nigdy nie paliłem. Zdrowe płuca są pod-

Jest piękną tradycją, że wigilijne dania przechodzą z pokolenia na pokolenie. W rodzinach, gdzie oboje małżonkowie pochodzą z różnych stron, a nawet różnych krajów, dochodzi do kompromisów i są wybierane zależności od gustów wigilijne przysmaki jednej lub drugiej strony. Produkty – płody pól, rzek i lasów – nie stwarzają co prawda wielkiego bogactwa wyboru, mimo to każ-

Menu zdradza urodzenie

da okolica ma coś swojego w wigilijnym menu.

Ludzie ze wschodu ze smakiem jedzą kutię, karpia w szarym sosie nie może zabraknąć na wigilijnym stole Pomorzan, gospodynie z Poznańskiego nie zapomną o kluskach z makiem. Na Śląsku robimy michy moczki,

pieczemy także dużo wcześniej malutkie pierniczki, które do świąt czekają, by zmięknąć.

Karp – mimo swego specyficznego smaku – przyrządzany w najróżniejszy sposób jest potrawą wspólną nam wszystkim.

(ES)

Strusie nie boją się zimy

JASTRZĘBIE. Zainspirowany telewizyjnym programem o największych ptakach świata, mieszkaniec Ruptawy-Cisówki Bernard Szponik postanowił założyć hodowlę strusi.

Przed trzema laty zakupił u największego w Europie hodowcy tych wielkich ptaków pięć piskląt i przywiózł na swoje gospodarstwo.

Bernard Szponik na stałe mieszka w Niemczech. Stadem zajmuje się obecnie jego brat i współwłaściciel ptaków Rudolf.

– Po tym programie telewizyjnym, w którym pokazywano hodowlę strusi w Holandii brat podjął decyzję, że pojedzie i kupi kilka sztuk. Latem 1992 roku małe strusie wielkości kury w papierowych kartonach odbyły samochodową podróż do Polski. Na granicach nie mieliśmy żadnych kłopotów. Problemy zaczęły się dopiero na miejscu. Nie mieliśmy doświadczenia. Niestety, trzy ptaki padły: jeden złamał nogę i trzeba było go uspić, a dwa polknęły gwoździe – opowiada o początkach hodowli Rudolf Szponik.

Nie zrażony początkowymi niepowodzeniami Bernard Szponik dokupił kolejne 5 ptaków. Od tego czasu strusie mają się dobrze. Bez problemu znoszą zimę. Gdy przychodzą mrozy, nie wychodzą z pawilonu hodowlanego. Jednak większość czasu spędzają na wybiegu. Żywią się specjalną paszą, ale nie gardzą też trawą i sianem. Utrzymanie stada jest drogie. Pasza sprowadzana jest z Niemiec.

Jeden worek kosztuje 35 marek. Miesięcznie stado Szponików zjada średnio pięć worków paszy.

– Hodowane przez nas strusie pochodzą z Afryki. Ten gatunek żyje około 60 lat. Nasze są na razie dziećmi. Dopiero w przyszłym roku możemy spodziewać się pierwszych piskląt. Kura osiąga dojrzałość płciową w drugim roku życia, kogut dopiero po ukończeniu czterech lat – mówi Rudolf Szponik. – Mielśmy już kilka jałowych jaj. Trafiły na patelnię mamy.

Strusie w Ruptawie-Cisówce wzbudziły zrozumiałe zainteresowanie tutejszych mieszkańców. Latem przyjeżdżają wycieczki z przedszkola i szkoły. Kupnem młodych strusi zainteresowani są inni mieszkańcy okolicznych wsi. Chęć stworzenia wybiegu dla tych ogromnych ptaków wyraził właściciel restauracji w Zembrzydowicach. Liczy, że będzie to nie lada atrakcja przyciągająca nowych klientów. Sprzedaż strusi może okazać się bardzo dobrym interesem. Cena pary dorosłych ptaków sięga 26 tysięcy marek.

– Dotąd z hodowli mamy jedynie satysfakcję. Na szczęście strusie nie boją się zimy. Dużym zaskoczeniem był dla nas widok zażywających śnieżnych kąpiel ptaków, które nic nie robiły sobie z pa-

Zdj. Z.K.

Przez długi czas, bo do połowy wieku XIX, autorstwo tego utworu przypisywano utalentowanemu i uznanemu kompozytorowi, Josephowi Haydnowi.

Nikt nie przypuszczał, że najsłynniejszą kolędą świata napisał dwóch ubogich ludzi: młody wikary Josef Mohr oraz skromny nauczyciel i wiejski organista Franz Xaver Gruber.

„Stille Nacht, heilige Nacht” czyli „Cicha noc, święta noc” to kolęda śpie-

Światowy przebój z małej parafii

wana na całym świecie, we wszystkich wersjach językowych. Narodziła się, jak większość ludzkich osiągnięć, z potrzeby.

W 1818 roku, w małej miejscowości Oberndorf pod Salzburgiem, położonej u stóp majestatycznych Alp, w miejscowym kościółku pod wezwaniem św. Mikołaja zepsuły się organy. Zamilkły, niestety, na kilka dni przed Bożym Narodzeniem. Młody wikary instrumentu naprawić nie umiał, postanowił więc napisać utwór muzyczny, który można wykonać na innym instrumencie. A że miał talent, napisał wierszowaną historię owej nocy, gdy na świat przyszło Boże Dziecię. O skomponowanie muzyki do swego poematu poprosił Franza Xawerego Grubera. Organy miała zastąpić gitara.

Kolęda wypadła znakomicie. Mohr śpiewał tenorem, Gruber – basem i przygrywał na gitarze, kościelny chór powtarzał końcowe słowa zwrotek. Prapremiera utworu miała przypaść w Pasterkę 1818 roku.

Małeńki, zaśnieżony Oberndorf z pietyzmem kultywuje pamięć tamtego wydarzenia. Co roku w noc wigilijną z oddalonego o 5 km od Oberndorfu kościółka w Arnsdorf, gdzie uczył niegdyś F.X. Gruber, a gdzie istnieje muzeum „Cichej nocy”, wychodzi procesja setek ludzi z zapalonymi świecami. Pasterka w kaplicy rozpoczyna się od kolędy „Stille Nacht”, wykonanej zgodnie z pierwowzorem – na gitarze, tenor i bas. I choć w Oberndorfie nie ma już tamtej kaplicy (zniszczyła ją powódź), tradycja i pamięć trwa.

(ES)

nującego zimna. Wiem, że w okolicy jest jeszcze paru hodowców. Widać nie tylko my zainteresowaliśmy się sprowadzaniem

egzotycznych ptaków do Polski – mówi Rudolf Szponik.

(AK)

Kawałek Rybnika

Buglowiec to wyjątkowy zakątek. Kilkanaście hektarów pól otoczonych lasem, poprzecinanych gęsto szeregami rozsypanych się z wolna plotów, które miały chronić zasiewy przed zwierzętami. Od najdawniejszych czasów musiał być równie malowniczy, skoro ścigał tu ludzi mimo dużego oddalenia od większych skupisk.

Ceniono tu sobie każdy kawałek ziemi, walczone o niego, nie brakowało dzieci i ludzi młodych. Teraz całe polacie zamieniają się w usiany drzewami ugór. Kilka opuszczonych domów zdążyło się rozsypać, jeden z nich ktoś usiłuje remontować. Więcej ludzi pojawia się tutaj w soboty i niedziele. Przyjeżdżają, by odwiedzić i pomóc w cięższych pracach starszym rodzicom, babciom czy teściom.

Być może jakieś dwieście lat temu Bugel – przypuszczalny założyciel osady – wydeptał w miejscu, gdzie teraz biegnie prosta droga, leśną ścieżkę. Z czasem, gdy na żyzną, opadającą od wschodu polanę przybyło za nim więcej ludzi, wspólnie wycinali drzewa, tak by przejechały tamtędy wóz lub bryczka.

Kiedy Buglowiec znajdował się w granicach Niemiec, ze względu na to, że składał się z dwunastu domostw, nazywano go „Aposteldorf”. Dzisiaj to część trzynastej dzielnicy Rybnika. Do niedawna żyło się tutaj z pracy na roli. Teraz pozostały zaledwie dwa gospodarstwa – Groborzy i Musiolów. Z dwunastu domów zamieszkiwanych zawsze przez liczne rodziny, takich, po których krzątają się ludzie, jest tylko osiem. Żyje w nich dwadzieścia jeden osób, najstarsza liczy sobie 92 lata, dwoje najmłodszych chodzi jeszcze do szkoły. Z każdym rokiem jest ich coraz mniej.

– W ogóle się nie oplaci pracować. Żadna baba nie chce tu przyjść – mówi Edmund Groborz, który prowadzi gospodarstwo z młodszym, trzydziestoletnim synem. Starszy ma zamiar wrócić na ziemię ojca i postawić tu nowy dom.

– Jak żech miał 30 lat temu, tak mam teraz – 5 sztuk bydła i jednego konia; drugi mi zginął przy ożrebieciu. Kiedyś za kwintal zboża coś się kupiło, teraz worka nawozu nie kupia. Nie oplaci się sprzedawać, futruja nim ino. W tamtym roku sprzedolech trocha na targu w Rybniku – w skupie to się dopiero nie oplaci.

Szła też kiedyś dorobić w lesie. Nie wycionga bez dzień na droga 10 m drzewa, a za metr placom 2 zł. 15 lat temu tak było i teraz tak jest. Gospodarka je na pierona... Ni ma leko, co zrobić – opowiada Edmund Groborz – W zeszłym roku pociągnęli nam woda ze Stodół. Godali, że jak chcemy mieć droga, to najpierw musi być wodociąg. Jo wody nie potrzebują, mam studnia, ale dolech se tyż to zrobić. W tym roku poszli my do prezydenta pytać o ta dro-

ga. Powiedział nom, że mamy se ja sami zrobić. Kto? – Tych pięciu starych ludzi? Pryndzj poumieromy niż zrobjmy colkie dwa kilometry drogi. Takie je miasto Rybnik.

– Najważniejszo je droga – mówi przy powitaniu Roch Wiczorek. – Zimą i latem to pół biedy, ale na wiosna i jesień nie idzie sie tu dostać.

Na wonglu leżymy, a jak tu trudno o opał. Nie żeby go nie było, ale wola kosztuje?! Ludzie dostają za zdano ziemia dwa miliony renty – dodaje sześćdziesięciosiedmioletni, emerytowany górnik.

Także w domu Anna Nosiadek rozmowę rozpoczyna sprawą drogi: – My należymy do miasta Rybnik – powtarza kilka razy. – Jo była tam interwenio-

Wielu jo się przy tym piecu nawarzyła. On mo więcej jak czterdzieści lat.

Ploty w Bugłowcu przestaje się naprawiać.

wać, że w latarni przy moim domu przepoliła się żarówka, to mi wczoraj przyszli – po trzech miesiącach... – Wyludnio sie ten nasz Buglowiec. Teraz w trzech domach mieszko po jednej osobie, a było i po dwanoście.

Jo sie urodziła w 1921 roku. 1 września 1939 był mój ślub cywilny, a 3 września wesele. Cało wieś szła do Stodół na wesele – tam co to teraz mo Szymik – piechty, na furach, bryczkami. Na

drabinioku siedziła i przygrywała nom orkiestra. Nazod przywiózł nos już wojskowy wóz. Potem chłopu mi na wojna zabrali i dali Ukrainca. Misza mu było, jo mu godała „Michol”. Przed wojną wszystkie my tu rodziły w domu, w Rudach zamawiało sie ino akuszerka. Jo tu miała najgorzy jak te Rusiska nadlazaowały, a żech była w ciąży. To takie chachory były, tak sie mścili. Patrzyli na mój brzuch i godali: Tu Nie-

Z dwunastu domów zamieszkiwanych kiedyś przez liczne rodziny pozostało zaledwie osiem.

Jo ukrywała dwóch Żydów. Pamiętom, że jeden był Węgrem i nazywał sie Weiss. Pomyślalach se: Co jo do nich zrobia, to mojemu chłopu też to uczyniom. Wtedy jeschcech nie wiedziata, że on był w amerykańskiej niewoli w Kanadzie. Ci Żydzi uciekli z oświęcimskiego Marszu Śmierci. Kiery był tam słaby, to ino sie słyszało: „puk, puk, puk!”. Leżało ich sam, leżało...

Siedzieli u mnie w piwnicy na materacach aż Rusy wlażyły. Powiedzieli mi: Co pani dla nas dobrego uczyniła, to wszystko pani Bóg wróci. Pani urodzi

pięknego syna. No i ten syn sie urodził. Wcześniej miałam dwie córki.

Tak jak zawsze wszyscy tu o sobie wszystko wiedzą. Przed oczyma sąsiada nie umknie żaden grzech, niewiele tajemnic da się uchować. Kiedy dwa-

Półowa z tego, co bych mógł zebrać, niszczone dzięki i żodyn mi za to nie zapłaci.

Gospodarze muszą się powoli godzić na to, że skończył się czas pracy na swoim. Patrzą ze smutkiem na niszczone pola, zorane coraz częściej ryjami dzików przedostających się przez ogrodzenia, którym brakuje sztachet. Ploty na Bugłowcu przestaje się naprawiać.

– O ta droga – powiedział nom prezydent – pretensje mamy mieć do swoich ojców i dziadków, że sie tu osiedlili.

Tekst GRZEGORZ KOWALCZYK
Zdjęcia ZENON KELLER

Wszystkim naszym Klientom
życzenia zdrowych, wesołych
Świąt Bożego Narodzenia
i Szczęśliwego Nowego Roku 1996
składa

PPUH „NOVIX”

Jeśli masz predyspozycję
do objęcia i poprowadzenia
firmy dystrybucyjno-marketingowej -
zadzwoń!

Tel. 22-621 w. 361

P.P.H.U. „ELCHEMEX”
zaprasza na
świece i ozdoby
święteczne i karnawałowe

Duży wybór, niskie ceny
Wodzisław Śl. Pszowska 204
Tel. 553-955

Szanownym Klientom

członkom i działaczom Spółdzielni
oraz całej załodze
zdrowych i pogodnych Świąt Bożego Narodzenia
oraz pomyślności w Nowym Roku

życzą
Zarząd i Rada Nadzorcza
„Społem” Powszechniej
Spółdzielni Spożywców
w Rybniku

POŻYCZKI GOTÓWKOWE
ZAKUPY RATALNE
na bardzo dogodnych warunkach
oferuje Państwu

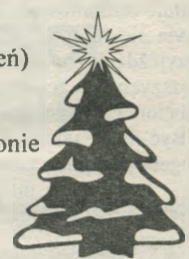
S.C. TUTAJ

- oprocentowanie efektywne
w skali roku od 18,17% do 20,07%
- szybkie terminy realizacji

Centrala:
Rybnik, Rynek 6, II p. tel. 23-975
Knurów, ul. Szpitalna 8, p. 119
Zapraszamy do współpracy placówki handlowe
zainteresowane sprzedażą ratalną.

ANTENY SZEROKOPASMOWE
jedna na wszystkie programy

- siatki, logarytmiczne, delty plus, spectry 2000 i kierunkowe
- wzmacniacze i zasilacze antenowe
- kabel antenowy i satelitarny
- piloty uniwersalne (jeden pilot do kilku urządzeń)
- mierniki cyfrowe, syreny alarmowe
- obrotnice do czasz satelitarnych
- dekodery pal/secam zdalne sterowanie do TV, fonie
- szwedzkie maszty antenowe
- obejmują kominowe, uchwyty murowe
oraz inny asortyment

ZAPRASZAMY od 9.00-17.00 sobota 9.00-13.00.
Wszystkim naszym Klientom składamy serdeczne
życzenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia
oraz Szczęśliwego Nowego Roku 1996

„SAMEX” Rybnik ul. Zawiszy Czarnego 23

**Zarząd Spółdzielni Mieszkaniowej „Marcel”
w Wodzisławiu Śl. - Radlinie ul. Mariacka 30**

ogłasza przetarg nieograniczony na sprzedaż 15
mieszkań typu M-3 o powierzchni użytkowej 52 m kw. przy
ul. Orkana 7A, B oraz 1 M-4 o powierzchni 63,10 m kw.
Cena wywoławcza 1 m kw. wynosi 425 zł. Przetarg
odbędzie się w dniu 28.12.1995 r. o godz. 15,00 w ZDK
„MARCEL” w Wodzisławiu Śl. ul. Mariacka. Wpłata
wadum w kwocie 1.120,00 na M-3 oraz 1.340,00 na M-4
w kasie Spółdzielni Mieszkaniowej do 28.12.1995 r.
- od 8,00 do 14,00. Przed przystąpieniem do przetargu,
mieszkania można oglądać od 18 grudnia do 22 grudnia
w godz. od 10,00-15,00.
Szczegółowe informacje udzielane są pod numerem
telefonu 592-661.

Klientom
Baru Myśliwskiego oraz
sklepu monopolowego

w Rybniku
przy ul. Wyzwolenia 61

najlepsze życzenia świąteczne
i noworoczne składa
personel oraz właściciel.

S.C. „SKAT” w Żorach
Al. Wojska Polskiego 21A
Tel. 345-317

zatrudni mężczyznę
na stanowisko

Kierownika Klubu Bilardowego

Wymagania:
- wykształcenie minimum średnie
- wiek do 35 lat
- praktyka w organizacji imprez kulturalnych
- posiadanie samochodu

SYLWESTER!

wesela ★ bankiety
okolicznościowe

organizuje „RONDO”

Rybnik, ul. Wysoka 15/17
Tel. 261-79, 256-56.

CLUB
„Palazzo”
Żory, ul. Fabryczna 10
zaprasza
na
zabawę sylwestrową

Bilety w cenie 150 zł od pary
do nabycia w klubie.

Zarząd Miasta Żory
ogłasza

Przetarg ustny nieograniczony (licytację) na wysokość czynszu najmu za
4 lokale użytkowe mieszczące się w budynku przy ul. Wodzisławskiej 1.

Opis nieruchomości i cel umowy - 4 lokale mieszczące się w budynku przy
ulicy Wodzisławskiej 1, III piętro, pokoje
nr 312, 313, 314 i 315 o powierzchni
użytkowej po 16,24 m² każdy

Przeznaczenie działalność biurowa

Cena wywoławcza 6,00 zł/1 m² powierzchni użyt.
miesięcznie (opłata za media i VAT
naliczane oddzielnie)

Waloryzacja czynszu co kwartał wskaźnikiem wzrostu cen
towarów i usług konsumpcyjnych,
ogłaszanych przez Prezesa GUS za
kwartał poprzedni.

Przetarg odbędzie się w dniu 04.01.96 o godz. 9.00 w siedzibie Urzędu Miasta.
Aleja Wojska Polskiego 25, sala nr 6.
W przypadku niedojścia do skutku I przetargu w w/w terminie, ustala się II termin
na dzień 11.01.96 o godzinie 9.00. W drugim terminie przetargu cenę
wywoławczą obniża się o 25%.
Przystępujący do przetargu zobowiązani są do wpłacenia wadium w kasie
Urzędu w wysokości 200,00 zł za każdy lokal najpóźniej do godziny 8.30 w dniu
przetargu.
Wadium podlega zaliczeniu na poczet czynszu osobie, która przetarg wygra.
przypadkowi, jeżeli osoba wygrywająca przetarg uchyli się od podpisania
umowy oraz zwrotowi pozostałym osobom, które przetargu nie wygrały.
Blizszych informacji udziela Referat Lokalowy Wydziału Gospodarki Komunalnej
Urzędu Miasta w Żorach, pokój 203, tel. 341-981 w godzinach 7.30 do 15.30.

Zakład BetoniarSKI
Wyrób dachówek

Bieńkowice, ul. Pomnikowa 1
- przyjmujemy zamówienia na I i II
kwartał 96 r. na dachówki karpiołki
oraz zaktadkowe.

Oferowane kolory:
ceglasty, czerwony,
brązowy i szary.

Tel. 196-466.

**Górnicza Spółdzielnia Budownictwa Mieszkaniowego
im. St. Staszica w Wodzisławiu Śl. ogłasza przetarg
nieograniczony na najem lokali użytkowych wbudowanych w
partery budynków mieszkalnych, położonych w:**

- Rybniku:
- przy ul. Gliwickiej 62 o pow. użytkowej 32,90 m²
- przy ul. Wiertniczej 46 o pow. użytkowej 45,90 m²
- Wodzisławiu Śl.
- przy ul. 26 Marca 108 o pow. użytkowej 60,7 m²

Oferty przetargowe należy składać w siedzibie Spółdzielni w
Wodzisławiu Śl. ul. Kubsza 12 w terminie 14 dni od daty
ukazania się ogłoszenia.

Spółdzielnia zastrzega sobie prawo wycofania się z przetargu
bez podania przyczyn.

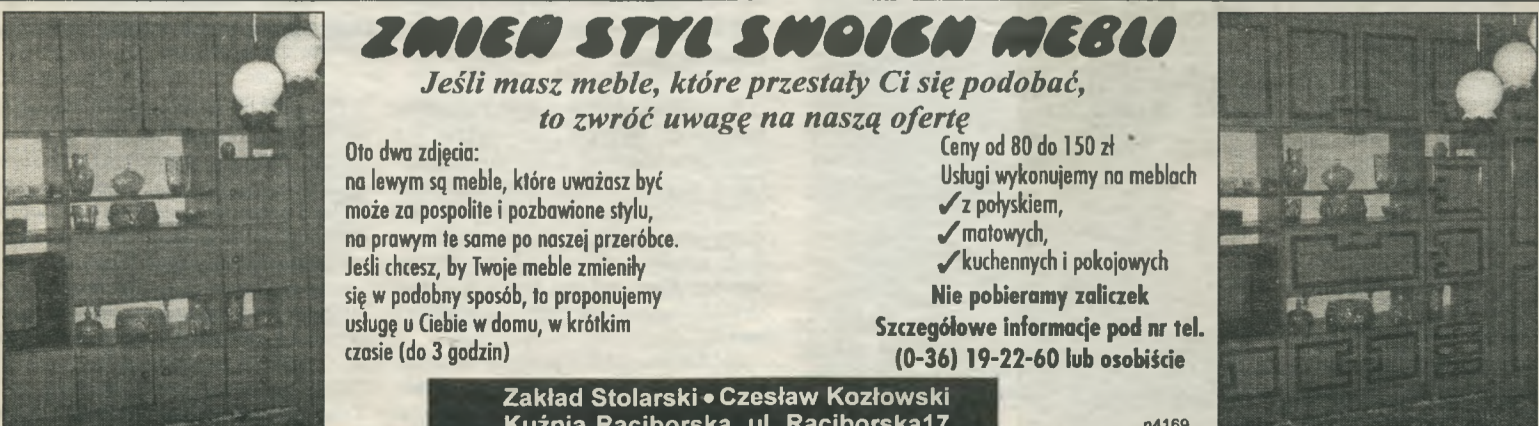
ZMIEN STYL SWOICH MEBLI
Jeśli masz meble, które przestały Ci się podobać,
to zwróć uwagę na naszą ofertę

Oto dwa zdjęcia:
na lewym są meble, które uważasz być
może za pospolite i pozbawione stylu,
na prawym te same po naszej przeróbce.
Jeśli chcesz, by Twoje meble zmieniły
się w podobny sposób, to proponujemy
usługę u Ciebie w domu, w krótkim
czasie (do 3 godzin)

Ceny od 80 do 150 zł
Usługi wykonujemy na meblach
✓ z polyskiem,
✓ matowych,
✓ kuchennych i pokojowych

Nie pobieramy zaliczek
Szczegółowe informacje pod nr tel.
(0-36) 19-22-60 lub osobiście

Zakład Stolarski • Czesław Kozłowski
Kuźnia Raciborska, ul. Raciborska 17

**HURTOWNIA MATERIAŁÓW
BUDOWLANYCH
I WYKOŃCZENIOWYCH
"PANEL - BUD"**

Rybnik - Radoszowy, ul. Niewiadomska 45
(trasa: Rybnik - Racibórz)

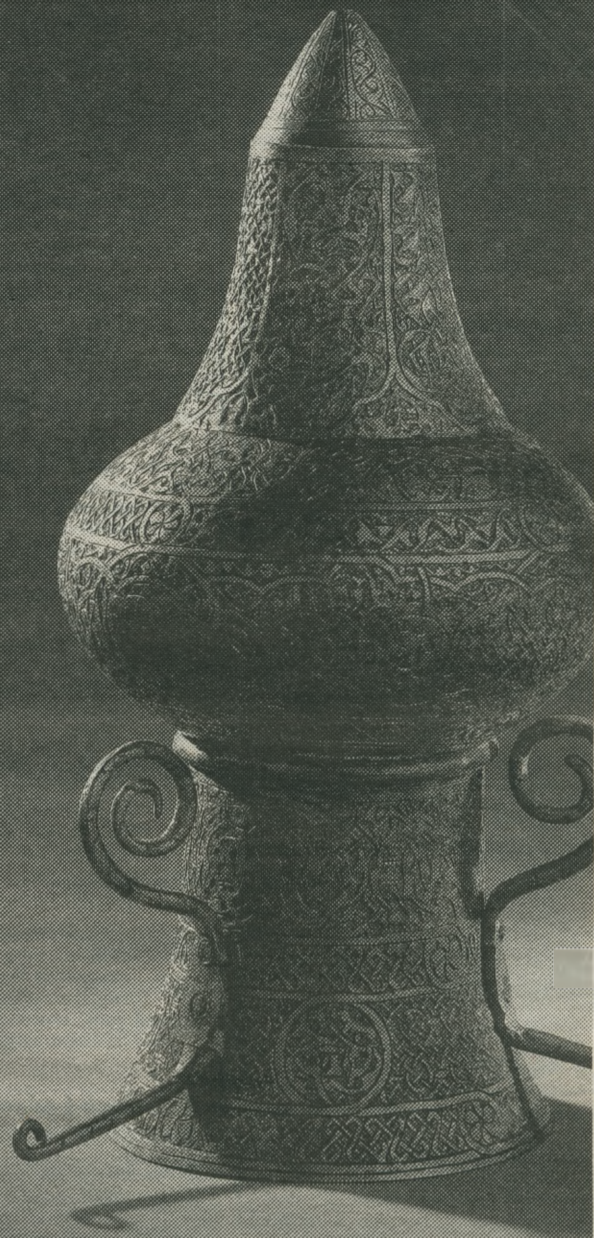
oferuje:

- panele boazerijne i PCV
- panele podłogowe
- pokrycia dachowe
- materiały izolacyjne
- kasetony
- tarcice

Zapewniamy montaż boazerii
wewnętrznej i zewnętrznej.
tel. 090308458

Lampę Alladyna?

CO CHCESZ
DAĆ POD
CHOINKĘ?

BANK ŚLĄSKI S.A. Z NAMI TWOJA PRZYSZŁOŚĆ

Siedmiomilowe buty?

Czapkę niewidkę?

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....

Dla naszych Klientów życzenia są bardziej realne. Wszystkim przyszłym i obecnym Klientom oraz

Udziałowcom życzymy wspólnych prezentów i samej pomyślności w nadchodzącym 1996 r.

Rada Nadzorcza, Zarząd i Pracownicy Banku Śląskiego S.A.

AUTO SALONY KOMISY

AUTO SALON "MARGO"

zaprasza szanownych Klientów do Rybnika ul. Wodzisławska 203 (trasa Rybnik-Wodzisław) Tel. 036/28-691 wew. 5029 090/304953

Wesołych Świąt oraz szczęśliwego
Nowego Roku dla wszystkich
Klientów i gości
Auto Salon "Margo"

Oferujemy ceny świąteczne i promocyjne.

FIAT PUNTO 90 1,6i (1995) klimatyzacja, gwarancja, bogate wyposażenie, 5-drzwiowy, VW GOLF III 2,8i VR6 (1994), klimatyzacja, skóra, bogate wyposażenie, VW GOLF 1,3i (1990), VW GOLF II 1,8i (1991), VW PASSAT 1,6 turbo diesel (1989), SEAT TOLEDO 2,0i GT bogate wyposażenie (1992), NISSAN PRIMERA 1,6i 16V (1994)

5-drzwiowy, bogate wyposażenie, NISSAN PRIMERA 1,6i 16V (1991) 4-drzwiowy, bogate wyposażenie, RENAULT 19 1,4i (1993) 5-drzwiowy, OPEL VECTRA 1,6i (1990) 5-drzwiowy, HYUNDAI PONY 1,5 (1992) kupiony w Polsce, bezwypadkowy, OPEL KADETT 1,6i sedan (1991) kupiony w Polsce, bezwypadkowy, AUDI 80 1,6 turbo diesel (1988), AUDI 80 1,8i (1990), FORD SIERRA 1,6 (1987), HONDA CIVIC 1,5i 12V (1985), PEUGEOT 405 1,9 diesel (1989), MAZDA 626 2,0i (1988), NISSAN SUNNY 1,3i 16V (1992) bogate wyposażenie, CINQUECENTO 704 (1994), FIAT 126p 652 (1992).

Sprzedaj za gotówkę i na RATY!
INWEST BANK.

Skup, zamiana, pośrednictwo.

AUTO SALON "EUROPA CARS"

zaprasza Szanownych Klientów do Rydułtów-Orłowa, ul. Obywatelska 26 (były sklep górniczy) Oferujemy:

FIAT CINQUECENTO nowy na gwarancji, bogate wyposażenie, okazjna cena, SEAT TOLEDO diesel metalik model 92, FORD FIESTA 1,1i model 93, MAZDA 323F 16V model 93 ocłona na całość, 5-drzwiowa, AUDI 100 2,3i (1993), pełne wyposażenie, JUGO KORAL 92/93 zakupiony u dealera w kraju, OPEL VECTRA 1,6i model 92 metalik, bogate wyposażenie, OPEL VECTRA 1,6 model 91, CITROEN ZX 92/93 5-drzwiowy, GOLF III 1,8 model 93 5-drzwiowy, FORD ESCORT 1,3 (1993) perła metalik 5-drzwiowy, GOLF II 1300 rejestracja 92, GOLF II 1,8 GT model 91, TOYOTA CELICA 2,0 model 93 bogate wyposażenie, FORD SIERRA sedan 2,0 diesel (1990).

Promocja świąteczna w wysokości do 5%

Sprzedaj za gotówkę i na raty. Komis-zamiana-pośrednictwo-skup. Tel. 036/577-021 wew. 5815. Możliwość ubezpieczenia samochodu na miejscu - FIRMA FENIX. Czynne: od poniedziałku do piątku 9.00-17.00, soboty od 9.00-14.00, niedziela 14.00-17.00.

Wesołych i zdrowych Świąt
Bożego Narodzenia
oraz szczęśliwego
Nowego Roku 1996
życzy
Auto Salon "EUROPA CARS"

AUTO-SALON-KOMIS "MAD MOBIL"

Licencjonowany Dealer Inwest Banku i PTS-u proponuje państwu kredyty złotówkowe i dewizowe do 7 lat, oprocentowanie od 10,59%. Kredyty bez zyrantów i bez pierwszej wpłaty. Wszystkie formalności załatwiamy na miejscu. Skupujemy wszystkie marki (płatne gotówką), przyjmujemy samochody w rozliczeniu i zapraszamy do bezpłatnego komisju.

Rybnik-Niedobczyce, ul. Wodzisławska 228
Tel. 27-146 wew. 325 lub (090) 304-480

AUTO KOMIS PAWELEC

Z nami sprzedasz szybciej
i kupisz bezpieczniej

Przyjmujemy auta w komis, możliwość zamiany, sprzedaż za gotówkę i na raty. Oprocentowanie dla aut do 5 lat 16%, auta powyżej 5 lat 21%. Formalności ratalne załatwiamy na miejscu. Zapraszamy codziennie 8.00-19.00. Jastrzębie Zdrój, ul. Astrów 1 przy ul. Cieszyńskiej. Tel. 63-710.

AUTO SALON "POLAN"

Rydułtowy ul. Miła 10 (boczna Krzyżkowskiej) tel. 577-767 zaprasza polecamy:

VW PASSAT 1,6 TDI (1991) dodatki - klimatyzacja, OPEL ASTRA GLS 1,6i (1993) dodatki, AUDI 80 2,0 pełny wtysk, (1993) dodatki, FIAT PUNTO SX 75 1,3i (1995) bezwypadkowy na gwarancji, FORD ESCORT CLX 1,3i (1992), RENAULT 19 1,4i (1992), RENAULT CLIO RT 1,8i (1991) bogata wersja, HONDA ACCORD 2,0 LS 16V (1993) pełny wtysk, TOYOTA COROLLA XLI 1,3i 16V (1993) dodatki, DAIHATSU APPLAUSE 1,6i 16V (1991), MERCEDES 124 2,3 (1988), OPEL KADETT 1,6i (1990).

Zapraszamy od poniedziałku do piątku od 10.00-18.00, soboty od 10.00-14.00, niedziela od 14.00-17.00.

Sprzedaj za gotówkę i na raty (Invest Bank), skupujemy, przyjmujemy w pośrednictwo sprzedaży, zamian.

Wesołych i zdrowych Świąt
Bożego Narodzenia
oraz do siego
roku 1996

życzy
AUTO-SALON "POLAN"

MOTORYZACJA

ALARMY-MONTAŻ: samochody, obiekty, AUTORYZOWANA FIRMA ZABEZPIECZENIE MIENIA, Andrzej Wojnarowski, Jastrzębie Zdrój. Tel. 718-306. [n785]

CZĘŚCI CITROEN, PEUGEOT, RENAULT. Rybnik, ul. Mikołowska 60B tel. 28-609 (8.00-17.00). [n426]

TŁUMIKI MEFEX, BOSAL, ASMET POLMO i inne. Sprzedaż, montaż. Świerklany, ul. Zorska 35. Tel. (090) 308-356. [n1696]

AUTO-GAZ - montaż urządzeń - RATY. Rybnik, Zielona 8A (boczna Zembrzydwickiej). [n3068]

SKUPIJĘ zachodnie samochody po wypadku. Auto PIELCZYK, Wodzisław, tel. 55-14-53. [1908]

CINQUECENTO - raty, gotówka, w ciągłej sprzedaży oferuje firma "MOTOR PLACE", Rybnik, ul. Kościuszki 8, tel. 22-479. [n1525]

WYPOŻYCZALNIA samochodów osobowych i dostawczych, 15-20 zł za dobę, Polmozbyt Rybnik, Mikołowska 136. [n1974]

WYPOŻYCZALNIA samochodów. Maluch 30 złotych. Zgłoszenia Żory, os. Sikorskiego 11 L/1. Tel. 345-045. [n1601z]

WYPOŻYCZALNIA samochodów. Żory, Kościuszki 25. Tel. 344-708. [n1602z]

HAKI holownicze 342-612. [n204]

TANIO sprzedam ładowarkę typu KNA-250 - stan idealny, po remoncie. Tel. do godz. 15.00 - 55-13-00, po 15.00 - 55-56-24. [n1830]

AUTO KOMIS "GOLDPOL" Rybnik, Kotuza, tel. 090/308485. Zapraszamy od 9.00-18.00. Prowadzimy skup i sprzedaż samochodów, przyjmujemy w komis (również samochody ciężarowe). Prowadzimy sprzedaż ratalną. Zapraszamy. [n3998]

FIRMA zakupi fiaty 125, 126, polonezy, skody, golfy i inne w okazyjnej cenie. Tel. 27-146 wew. 325. [n2014]

SPRZEDAM opła kadeta 1,6i (1991) wersja frisco, bogate wyposażenie. Rybnik, Cmentarna 17. [n3949]

WYPOŻYCZALNIA lawet samochodowych. Rybnik, tel. 220-77, 25-766. [2044]

AUTOSERWIS s.c. "KAJT" Sumina ul. Rybnicka 22 przyjmie do napraw mechaniki i blacharki - samochody osobowe i dostawcze. Tel. 393-125. [2046]

CHCESZ sprzedać samochód - zadzwoni - 22-503 do 14.00. [4057]

SPRZEDAM fiata 126p (1989), tel. 26-146. [2055]

ROZRUSZNIKI I ALTERNATORY - części krajowe i zagraniczne. Sklep Firmowy AUTO ELEKTRO "KOCZY" 44-300 Wodzisław ul. Pszowska 139 czynny od 9.00-17.00. [2085]

KUPIĘ samochód rozbity lub do remontu do 10.000 zł. Tel. 55-31-71. [4119]

SPRZEDAM Nissan Sunny - 1992. 55-42-83. [1334]

SPRZEDAM FORDA SCORPIO (1990), 23 tys. zł, tel. 090-313018. [4068]

KUPIĘ busa 207 lub 208 po wypadku lub do remontu, tel. 090-313018. [4068]

ROZRUSZNIKI I ALTERNATORY - części nowe i używane, faktury VAT. AUTO ELEKTRO - "KOCZY" 44-361 Syrynia ul. 3 Maja 33, tel. 516-540. [2085]

STAR 28 bardzo tanio sprzedam. Tel. 348-054. [4124]

FIAT 126p - 1984. Tel. 551705. [1329]

SPRZEDAM FORDA SCORPIO (86/87), instalacja gazowa, Żory, Pawlikowskiego 1b/5. [4139]

SPRZEDAM golf diesel (1987). Tel. 26-706 wew. 364. [4154]

SPRZEDAM fiata 126p (XI. 1985). Tel. 239-75 i po 18.00 55-60-58. [2100]

FORD granada (1978) 2,1 diesel - cena ok. 30 mln. Rydułtowy, Traugutta 199, tel. 577-431. [4153]

OKAZJA! sprzedam zakład wulkanizacyjny - tanio. Tel. 55-28-62 po 15.00 Wodzisław Śl. [4125]

SPRZEDAM Cinquecento 700 94/95 zielony metalik, katalizator. Tel. 28-779. [4079]

SPRZEDAM nową pompę wtyskową do 1,6 D golf - 220 zł. Tel. 343-902. [4107]

SPRZEDAM, zamienię mercedes 190 benzynowy (1986), dodatki, tel. 20-570 po 19.00. [4114]

SPRZEDAM poloneza caro 1,5 (marzec 1993). Czerwonka, tel. 313-798. [4136]

RENAULT clio (1993), 1,1 5-drzwiowy, stan idealny, bezwypadkowy. Czerwonka, 311-566. [4150]

OPEL GSi 2,0 (1987). Tel. 341-381. [4161]

SPRZEDAM FSO 1500 (1980). Rybnik, Wrębowa 15c22. [2120]

SPRZEDAM ciągnik "sam" - Rybnik, tel. 27-421 (17.00-19.00). [3993]

POLONEZA 1,6 (prześciówka) 1991, granatowy, przebieg 44 tys. sprzedam. Rybnik, tel. 242-18 po 14.00. [4182]

SPRZEDAM, zamienię ford escort 1,3 (1986/87) 5-drzwiowy, wiśnia metalik, polonez (1987/88), FSO 1500 (1987). Wodzisław-Biertułtowy, Rogozina 78. [2120]

SPRZEDAM renault 5 (1983) poj. 950, fiata 126p (1978), poj. 600 po remoncie blacharki. Tel. 711-544 wieczorem. [4180]

SPRZEDAM audi 80 1600D (1982). Tel. 592-805. [2120]

SPRZEDAM audi 80 1,8 (1985) stan idealny. Wodzisław-Biertułtowy, Rogozina 56/11. [2120]

CINQUECENTO 704 pierwsza rejestracja (1992) sprzedam. Tel. 717-705. [4193]

OPEL kadett 1,6D sedan, szary metalik (1988) - cena 152 mln. Turza Śl., Wodzisławska 37A. [4194]

CINQUECENTO 700 (VIII 1993), 36 tys. km, jasnozielony, cena 135 mln. Tel. 232-26. [4177]

SPRZEDAM PEUGEOTA 405 1,6 (1988), bezwypadkowy, tel. 55-12-37. [4172]

SPRZEDAM FORD-Transit 2,5D, rok 1988, nie ocłony, tel. 342-660. [224/95]

SPRZEDAM Ładę Samarę, 1991, czarna (11.700,00). 036 718-276. [338]

SPRZEDAM Ford Escort 1,6D; 1986 (11.000,00). Jastrzębie, Mazurówiec 3. [337]

KUPIĘ Simson skuter od roku 1989. Tel. 345-456. [z-1673]

SAMOCHÓD używany sprzedasz gotówka. Kupisz (także na raty). Rydułtowy, ul. Bohaterów Warszawy 150 (cegielnia). [z1662]

FIATA 126p sprzedam. Żory, ul. Rybnicka 220. [z1664]

SPRZEDAM audi 80 (1990) 1,8. Łódź 042/16-64-42. [4190]

SPRZEDAM ursus C-330 i C-360. Polomia, ul. Centralna 19. [4053]

SPRZEDAM CINQUECENTO 899 (1993), 47 000 km przebiegu, tel. 391-356 od 8.00-14.00, 396-379 po 14.00. [4188]

SKUP i sprzedaż samochodów - raty. Rybnik, Zembrzydwicka. [4166]

SPRZEDAM FSO 1500 (1979). Orzepowice, Długa 41A. [4168]

SPRZEDAM opel vectra 1,6 (1992). Tel. 28-552. [4089]

SPRZEDAM Ford Sierra - 1984. Gogołowa, Słoneczna 10. [1380]

SPRZEDAM wyważarkę do kół i ściągacz do opon, tel. (036) 55-67-73. [1374]

SPRZEDAM fiat 126p Bis - 1991. Wodzisław, Młodzieżowa 56B, tel. 555-183. [1372]

93' POLONEZ Truck 1,6, 78 tys. km., 5 bieg, nadbudowa, hak hol., stan b. dobry, faktura Vat, cena 12.000 zł. Tel. (036) 55 34 04. [1370]

NISSAN Vanette 2,0D, 8 osob. - dostawczy, oszklony - 1992, złoty metalic, Mitsubishi Galant 1,8 TD - 1988, niebieski metalic, Toyota Corolla Combi 1,3, 12V, katalizator, biała - 1989 sprzedam. Tel. 555-071 po godz. 18.00. [1368]

FORD Scorpio 2,0 GL - 1985 - sprzedam. 55-12-43. [1366]

RENAULT 19 1990, 1,4 cm³, Fiat 126p 1992, Fiat Tipo 1991, 2000 cm³, 16 V bogato wyposażony - sprzedam. (036) 55-18-90. [1365]

SUPER okazja! Toyota Camry - 1989, 104 mln+cto. 511-677. [1362]

SPRZEDAM ciągnik SAM - 1993 zarejestrowany wraz z oprzętem. Wodzisław-Zawada, ul. Konwaliowa 61. [1360]

NISSAN Sunny 1,4 LX 16V 1992 sprzedam. Olza, Słoneczna 12, tel. grzecz. 55-43-88. [1357]

GOLF II (1991) 1,3 sprzedam. Tel. grzecz. 266-39. [4175]

SPRZEDAM opła kadetta S 1,3 (1986), wyposażenie GT, białe tablice - 3,5 tys. DM. Tel. 205-77. [4176]

SPRZEDAM FIAT 126p (1988). Tel. 55-15-06. [4177]

SPRZEDAM HYUNDAI EX CL 91/92, granatowy metalik, 3-drzwiowy, przebieg 20 tys. mil. Tel. 311-401. [4172]

SPRZEDAM seat Ibiza sportline (1992/93) efektowny wygląd, zadbane, 98 KM. Tel. grzecz. 22-442. [4183]

SPRZEDAM 126p (1993). Tel. 215-12. [4184]

KUPIĘ ciągnik typu sam. Żory, tel. 345-663. [4185]

SPRZEDAM VW golf, 1,8 GTI (1988) ABS, alu-felgi, komputer. Tel. 55-15-31. [4163]

SPRZEDAM opel kadett 1,3 (1988), opel corsa 1,0 (1988), seat Ibiza 1,2 (1991), audi 80 1,6 (1991). Możliwość zakupu na raty. Rydułtowy, Nowa 97 - ulica obok szpitala. [2121]

KUPIĘ mieszkanie własnościowe lub spółdzielcze może być zadłużone, na terenie Żor, Rybnika, okolic. 036/344136. [n218]

DO WYNAJĘCIA sklep w centrum miasta - Wodzisław - 55-13-25. [4059]

DO WYNAJĘCIA stoiska w sklepach spożywczych w Wodzisławiu i Jastrzębiu. Informacja tel. 27422. [2058]

SPRZEDAM M-2 w Żorach - parter. Wiadomość: Radom, tel. 048/63-14-73. [4084]

ODSTĄPIĘ sklep z odzieżą używaną w centrum Rybnika, Sobieskiego 19 I piętro. [4134]

ODSTĄPIĘ sklep przemysłowy z wyposażeniem oraz towarem. Rybnik. Tel. 23-401. [4104]

DO WYNAJĘCIA w Rybniku pomieszczenia magazynowe, chłodnicze, biuro. Tel. 235-06 wew. 61. [3926]

KUPIĘ M-4 w Rybniku. Tel. 24-553. [4159]

SZUKAM garażu do wynajęcia Rybnik-okolice Chabrowej. Tel. 27-300 po 16.00. [4025]

MIESZKANIE własnościowe Żory sprzedam. Możliwość rat tel. 090/308488. [222]

RYBNIK centrum, ul. Sobieskiego 1 - lokal na działalność, I piętro - do wynajęcia. Tel. 30-51-45 po 19.00. [4085]

DO WYNAJĘCIA pomieszczenia na jurtownię. Wiadomość: Piece, Graniczna 2 po 18.00. [4087]

SPRZEDAM pawilon handlowy na targowisku w Boguszowicach, tel. grzecz. 211-69. [4100]

DO WYNAJĘCIA budynek gospodarczy z garażem - może być do adaptacji (Borynia). Tel. 710-038. [4103]

SPRZEDAM wolnostojący sklep mięsno-wędliniarski z całym wyposażeniem - od zaraz do handlowania. Cena do uzgodnienia. Rybnik-Nowiny, Chabrowa 12, tel. grzecz. 55-20-92. [4140]

POSZUKUJĘ 2 lub 3 pokojowego mieszkania na okres 5 lat na terenie Leszczyn lub Rybnika. Tel. 312-517. [4137]

DO WYNAJĘCIA mieszkanie w Rybniku. Tel. 210-38. [4151]

SPRZEDAM M-4 w Leszczynach, tel. 311-729. [4142]

WYDZIERŻAWIĘ pawilon handlowy na targowisku miejskim. Tel. 27-015 lub 27-447. [2117]

WYNAJMĘ lokal (półpiętro) w Wodzisławiu, Ks. Konstancji 14. Wiadomość: Zakład Fryzjerski. [1361]

DO WYNAJĘCIA lokal na I piętrze na biuro albo działalność gospodarczą w centrum Wodzisławia. Tel. 55-43-94. [1363]

SPRZEDAM kiosk handlowy 55 m kw. Wiadomość: Kokoszyce, ul. Młodzieżowa 88 oraz piec cukierniczy 3-komorowy. [1364]

KUPIMY kamienicę w centrach miast. "INFOMARK" 55-37-01, 23-881. [1383]

MIESZKANIE typ szwedzki (początek Os. Nowin) 2 pokoje - IVp., kuchnia z oknem, 25.000 zł. - sprzedamy. "INFOMARK" 55-22-26, 23-881. [1383]

SPRZEDAM mieszkanie M-2, M-3, M-4, M-6 Żory, Rybnik, Bielsko. Tel. 341 041 MA-KLER. [r-226/95]

KWATERY - MIESZKANIE, Murarska - centrum Żor. [r-k225/95]

ATS PERSONAL NIERUCHOMOŚCI - POŚREDNICTWO. ŻORY, ul. Moniuszki 6, tel. 345-723, 345-602, 9.00-17.00. Rybnik, ul. Plac Wolności 13, tel. 24-372. 10.00-17.00. [z1667]

SPRZEDAM M-3, M-4 - "ANMAR" - 341-010. [Z1661]

WYNAJMĘ M-2 w Jastrzębiu na okres 2-4 lat, płatne z góry. 717-723 po 20.00. [343]

NA GABINETY lekarskie lub działalność gospodarczą wynajmę M-3 (okratowane) na parterze - osiedle Pawlikowskiego w Żorach, tel. 244-34. [4198]

NIERUCHOMOŚCI "GMB". Kupno, sprzedaż, najem. Grunty, mieszkania,

NOWINY

FIRMY - członkowie Stowarzyszenia Pośredników w obrocie nieruchomościami polecają rzetelne, profesjonalne usługi: „INFOMARK” Wodzisław, Kubsza 28A tel. 552226, Rybnik, Sobieskiego 9 tel. 23 881. AGENCJA NIERUCHOMOŚCI H.A. Nitka, Rybnik, pl. Kopernika 1, tel. 21120 Knurow pawilon Merkury, tel. (032) 1350669. [n1258]

KUPIĘ działkę budowlaną Żory lub okolica. Tel. 346-285. [n3890]

SPRZEDAM dom, Piece k/Rybnika. Wiadomość: Piece, Polna 14. [3979]

BIURO Nieruchomości ACRO. Rybnik, ul. B. Chrobrego 16, tel. 24-817, oferuje kupno, sprzedaż domów, mieszkań, działek na terenie ROW. [z1629]

KUPIĘ parcelę lub rozpoczętą budowę - rejon Wodzisław, Jastrzębie, tel. 604-20. [1351]

WESOŁYCH ŚWIĄT oraz Dosiego Roku swoim Klientom życzy AGENCJA NIERUCHOMOŚCI H.A. NITKA. 21-120.

DOM w Świerkianach 70 000 zł sprzedaje AGENCJA H.A. NITKA 21-120.

DOMY w budowie w Żorach i Gaszowicach 55 000 zł sprzedaje AGENCJA H.A. NITKA 21-120.

POSZUKUJEMY do sprzedaży i wynajęcia: mieszkania, domy, lokale, parcele. AGENCJA H.A. NITKA 21-120. [2063]

FIRMY - członkowie Stowarzyszenia Pośredników w obrocie nieruchomościami polecają rzetelne, profesjonalne usługi: AGENCJA NIERUCHOMOŚCI H.A. NITKA Rybnik Pl. Kopernika 1 tel. 21-120, Knurow pawilon Merkury tel. (032) 135-06-69. „INFOMARK” Wodzisław ul. Kubsza 28A tel. 55-22-26, Rybnik Sobieskiego 9 tel. 23-881. [2102]

SPRZEDAM dom - Biertułtowy. Wiadomość: 22-314 po 16.00. [4156]

TANIO sprzedam działkę budowlaną w Pszowie-Krzyżkowicach. Tel. 265-57. [4073]

SPRZEDAM parcelę budowlaną 1400 m kw. - Rybnik, Łanowa (na przeciw MERKPOLU). Tel. 313-767. [4148]

SPRZEDAMY M-4 i domy - Kaczyce, Jastrzębie. Raty, 22 ary. Na autokomis lub hurtownię. GMB 615-73. [z1672]

SPRZEDAMY mieszkania: M-3, M-4, M-5, M-6 - teren ROW. ATS PERSONAL, tel. 345-602, 24-372, 610-96. [z1671]

OFERUJEMY do sprzedaży domy i parcele budowlane na terenie ROW. ATS PERSONAL 345-723. [z1670]

ATS PERSONAL NIERUCHOMOŚCI - POŚREDNICTWO. ŻORY, ul. Moniuszki 6, tel. 345-723, 345-602, 9.00-17.00, RYBNIK, ul. Plac Wolności 13, tel. 24-372. 10.00-17.00. [z1668]

PARCELE z rozpoczętą budową budynku handlowego (fundamenty) w centrum Żor oraz parter kamienicy w Rybniku sprzedam. W rozliczeniu przyjmę samochód, mieszkanie. Tel. 345-692 (po 20-tej). [z1669]

WYCENA NIERUCHOMOŚCI, MAJĄTKU TRWAŁEGO ORAZ MASZYN I URZĄDZEŃ dla potrzeb Urzędów. Przedsiębiorstw oraz osób fizycznych i prawnych dla celów: kredytowych, odszkodowań, uwłaznień, szkód górniczych, spadkowych, porady prawne - biegły, uprawniony rzeczoznawca; Żory, ul. Murarska 5, tel. 0-36/345-987. [z229/95]

SPRZEDAM działki budowlane Żory okolice, Ochaby Wielkie 1000 m², Chybie 600 m², dom 340 m², działka 1,6 ha zakład 600 m², Żory, MAKLER 341 041. [r-k226/95]

HALE 4x100 m kw. na gruncie 1,5 ha w Syryni do sprzedaży. „INFOMARK” 55-22-26, 55-37-01. [1383]

DOM w terenie ekologicznie czystym Kuźnia Raciborska, lata 80. - 70 tys. zł sprzedamy. „INFOMARK” 55-22-26, 23-881. [1383]

DOM w Łańcach lata 70., parcela 9 ar gotowy do zamieszkania 55 tys. zł. „INFOMARK” 55-37-01, 23-881. [1383]

INFOMARK - NIERUCHOMOŚCI - POŚREDNICTWO. Poszukujemy domów, lokali handlowych do sprzedaży oraz wynajęcia. Wodzisław Śl, ul. Kubsza 28A, tel. 55 22 26, 55 37 01, Rybnik, ul. Sobieskiego, tel. 23-881. [1383]

PARCELA pod zabudowę obiektem 4-kondygnacyjnym w centrum Raciborza 330 m kw. - sprzedamy. „INFOMARK” 55-37-01, 23-881. [1383]

HALA produkcyjna pow. 400 m kw. z pomieszczeniami socjalno-administracyjnymi, parcela 40 arów, ogrodzona Wodzisław Śl. - sprzedamy. „INFOMARK” 55-22-26. [1383]

POSZUKUJEMY domów do sprzedaży. „INFOMARK” 55-37-01, 23-881. [1383]

POŚREDNICTWO „INFOMARK” zaprasza wszystkich z terenów Raciborza, do nowo otwartej placówki w Raciborzu przy ul. Londzina 15. [1383]

SPRZEDAMY parcele: - Rydułtowy 350 m kw., - Rybnik 1400 m kw., - Żory 1563 m kw., - Wodzisław Śl. 1500 m kw. oraz wiele innych ofert. „INFOMARK” 55-37-01, 23-881. [1383]

PARCELA 1,8 ha z uzgodnieniami pod stację paliw przy trasie przelotowej sprzedamy. „INFOMARK” 55-37-01, 23-881. [1383]

PARCELA 6,238 m kw. pod zabudowę mieszkaniową i usługową przy trasie Rybnik-Gliwice oraz 23,9 ara - sprzedamy. „INFOMARK” 55-22-26, 23-881. [1383]

NOWY dom w okolicy Czerwionka-Leszczyny o ciekawej architekturze gotowy do zamieszkania, parcela 4 ary - sprzedamy. Cena 140 tys. zł. „INFOMARK” 55-37-01, 23-881. [1383]

POŁOWĘ domu w okolicy Orzesza pow. użytkowa 60 m kw. cena 25.000 zł. - sprzedamy. „INFOMARK” 55-37-01, 23-881. [1383]

DUŻY dom w stanie surowym na obrzeżach miasta Wodzisławia, pow. całkowita 600 m kw. na parceli 54 ary, cena 130 tys. zł - sprzedamy. „INFOMARK” 55-37-01, 55-22-26. [1383]

POŚREDNICTWO, WYCENY, EKSPERTYZY STANU TECHNICZNEGO NIERUCHOMOŚCI. SPRZEDAŻ RATALNA. „INFOMARK” 55-22-26, 23-881. [1383]

OBIEKT magazynowo-produkcyjny pow. łączna 2200 m kw., w tym hala 13x100 m, wys. 5 m. blisko Wodzisławia - sprzedamy. „INFOMARK” 55-37-01, 55-22-26. [1383]

DOM z lat 90. w Rydułtowach pow. użytkowa 130 m kw., parcela 520 m kw. do zamieszkania 75 tys. - sprzedamy. „INFOMARK” 55-37-01, 23-881. [1383]

TANIO sprzedam działkę budowlaną Zawada. Wiadomość: Wodzisław, Radlińskie Chałupki 72. [1359]

NAUKA I PRAGA

NAUKA jazdy kat. B w budynku Rejonu Energetycznego, Rybnik, Sławików 3, tel. 210-71 wew. 366 (raty!). [n128]

PRZEDSIĘBIORSTWO Oświatowe „WUR” Rybnik, Sobieskiego 9, tel. 236-43 organizuje kursy: rzeczoznawców, wycen majątkowych, LO eksternistyczne, agentów ochrony, agentów celnich, komputerowy, sekretarek, masażu, kosmetyczny, instruktorów nauki jazdy, kosztorysowania, kasjerów walutowych, kroju i szycia, spawania, księgowości. [n2651]

KURSY: przygotowujące do egzaminów do szkół średnich (j. polski, matematyka), LO i LE - eksternistyczne, angielskiego, niemieckiego, księgowości. Zapisy: Firma Oświatowa „ATENA”, Rybnik, Korfańskiego 6, Tel. 229-69, 262-75. [n3741]

JĘZYK polski, tel. 342125. [n199/95]

AGENCJA towarzyska - Rybnik zatrudni atrakcyjne panie, zakwaterowanie. Tel. 036/203-85. [n314]

INDYWIDUALNE kursy komputerowe, tel. 712-835. [2007]

NIEMIECKI lekcje, korepetycje. Tel. 55-65-49 po 19.00. [1309]

MAGISTRA technika farmacji zatrudnię. Tel. 55-12-39. [1314]

MAGISTRA i technika farmacji - zatrudnię. Tel. 516-703. [1323]

SZWACZKI zatrudnimy - stała praca, dobra płaca. Wodzisław-Marcel. Tel. 55-84-07. [2062]

FIRMA Usługowa zatrudni akwizytorów. Tel. 242-73. [4048]

WARSZTAT samochodowy zatrudni osobę do obsługi klienta. Wymagana znajomość naprawy, obsługi i eksploatacji samochodów osobowych i dostawczych. Zatrudnimy mechaników i blacharzy samochodowych. Tel. 36/343331. [220]

KURSY KOMPUTEROWE OIS HABAR, Rybnik ul. Wiejska 7, tel. 26-451 wew. 271. Placówka Oświatowa zarejestrowana w Kuratorium. [1896]

OGŁOSZENIA

ZATRUDNIMY młode panie do towarzystwa, możliwość zakwaterowania. Informacje od godz. 17.00; tel. 23-950. [4131]

„OMEGA” Żory, Boryńska 2, tel. 345-959. Kursy: LO eksternistyczne, wychowawców kolonii, komputerowe, księgowości komputerowej i ogólnej, bankowości, sekretarek, maszynopisania, masażu leczniczego, kosmetyczek, spawania gazowego i elektrycznego, palaczy co, monterów i konserwatorów sieci i instalacji gazowych, SEP, BHP, pedagogiczny dla właścicieli placówek handlowych. Czynne od 9.00-16.00. [2673]

PREZENTERA do dyskoteki zatrudnię. Wysoki zarobek. Rybnik, Tuwima 15. [4142]

ZATRUDNIMY bezrobotnych. Wynagrodzenie 6-10 mln. 250-45 do 49 wew. 157, 257-62 po 15.00. [2068]

DWÓCH porządkowych do dyskoteki przyjmę. Tel. 30-51-19. [2067]

UWAGA! Rybnik, Żory, Jastrzębie, Wodzisław. Praca natychmiast - wynagrodzenie 8-16 mln. 250-45 do 49 wew. 157, 257-62 po 15.00. [2068]

J. POLSKI - korepetycje, przygotowanie do egzaminów. Tel. 25-517 lub 555-380. [4098]

PROJEKTOWANIE instalacji elektroenergetycznych, automatyki i oświetlenia. Komputerowe wspomaganie projektowania. 39-17-75 wew. 136. [4105]

MŁODE kelnerki zatrudnię. Rybnik, Tuwima 15. [4142]

PILNIE zatrudnimy kelnerkę, kawiarnia „Delicje”, tel. 253-31. [2093]

PRACA natychmiast - przekwalifikowanie na miejscu. 250-45 do 49 wew. 157, 257-62 po 15.00. [2068]

KELNERKI, osobę w charakterze barmana, discjockeya oraz rencistów lub emerytów do pracy w kuchni zatrudnię. Tel. 26-126. [2119]

POSIADAM biegłą znajomość j. niemieckiego w mowie i piśmie - szukam pracy. Tel. 717-620. [1358]

PRAWNIK z praktyką w zawodzie w Zakresie Zarządzania i Organizacji małych i średnich firm - przyjmie stałą pracę. Tel. 717-620. [1358]

J. NIEMIECKI dla dzieci 511-677, tenis stołowy dla dzieci 511-677. [1362]

„RUCH S.A.” Zespół z siedzibą w Wodzisławiu Śl. poszukuje kandydata do pracy w charakterze akwizytora. Wymagania: wykształcenie minimum średnie, dyspozycyjność, samodzielność. Wskazany telefon, ewentualnie samochód osobowy. Zgłoszenia przyjmuje Dział Ekonomiczno-Pracowniczy, tel. 553-492 wew. 122, 123 Wodzisław Śl., ul. Ks. Konstancji 12. [1377]

ZLECIMY budowę pawilonu handlowo-usługowego w centrum miasta Wodzisław Śl. Oferty składać: Biuro ogłoszeń Nowin, Wodzisław, pl. Śl. Krzyża 2. [1381]

P.P.H. „MIRANA” zatrudni: Kierownika Działu Zaopatrzenia, wykształcenie wyższe handlowe lub ekonomiczne do 35 lat - osoby z grupą inwalidzką. Opiekunkę do dziecka - wykształcenie wyższe, mile widziana znajomość języków, wiek do 30 lat. Gorzycki, Wiejska 79, tel. 511-545. [1384]

S.C. „SKAT” w Żorach zatrudni mężczyzn w charakterze barmana. Żory, Al. Wojska Polskiego 21A, tel. 345-317. [r-k228/95]

LEKCI tenisa ziemnego udzielam: Nowak Stanisław, tel. 27-576. [4174]

BIURO Rachunkowe przyjmie księgową - 341-010. [z1660]

HANDEL

GARAŻE - BLASZAKI - 344-343. [n2713]

VARIOPAINT - materiał do dekoracji i trwałego wykańczania wnętrz. Dystrybucja materiałów, szkolenia, usługi. RATY. TEL. 201-23. [1091]

KOTŁY C.O. - tel. 312-198. [n1929]

PŁYTY październikowe „12,16,18” - boazeria gr. 10 oferuje hurtownia „KARINA” Rybnik, Kolejowa 1, tel. 225-42. [n1945]

UŻYWANE kserokopiarki - tel. 225-42 „KARINA” Rybnik, Kolejowa 1. [n1945]

FIRMA Handlowa „MARAMO” 44-310 Wodzisław Śl. ul. J. Matejki 3, tel. 55-84-72 oferuje więzby dachowe i łaty. Transport gratis. Faktury VAT. [n1951]

SPRZEDAM charty afgańskie. Tel. 71-49-07. [n3902]

PETARDY, sztuczne ognie HURT-DETAL. Wodzisław Śl-Cyganek ul. Jastrzębska 65, czynne od 9.00 (obok wulkanizacji). [n1245]

SPRZEDAŻ blach trapezowych i gładkich powlekanych Huty „Florian” dachówkowe - import. Ornontowice, Leśna (obok huty szkła). [2026]

OWCZARKI niemieckie sprzedam. Tel. 39-30-87. [4012]

BILARD sprzedam. Tel. 591-876. [1350]

SPRZEDAM owczarki niemieckie. 591-984. [4096]

PILNIE kupię numer telefonu w Żorach. Tel. 218-28. [4130]

KAMERĘ panasonic - sprzedam. 231-71. [4157]

SIATKĘ ogrodzeniową ocynkowaną powlekaną oraz ocynkowaną oferuje tanio Zakład Wyrobu z Drutu. Rybnik, Gliwicka 59, tel. 252-93. [4159]

Zajazd u Danusi
informuje wszystkich Klientów o zmianie numeru telefonu na nr 394-152

ZAPRASZAMY.

Życzymy Wesołych Świąt!

n2123

BIURO RACHUNKOWE S.C. KWADRAT
uprawnione decyzją Min. Finansów nr 164/95 do prowadzenia kompleksowej obsługi księgowej wszystkich rodzajów działalności gospodarczej

OFERUJE SVOJE USŁUGI

Rybnik ul. Hibnera 8a
tel. 24506

n2071

SPRZEDAM gry telewizyjne zarobkowe Racibórz tel. 15 03 94 wieczorem. [85/95]

SPRZEDAM automat do prania AEG - 400 zł, kosiarkę do trawy - 300 zł. Tel. 343-902. [4107]

SPRZEDAM videokamerę „sony” 375E - 1850 zł, fotoaparat kodak S 900 TELE - 250 zł, commodore C-64 II - 200 zł. Tel. 394-110. [4127]

SKUP skór, wełny, nutria 26 zł., inne GS Zebrydowice: czwartki 8.00-14.00. [336]

SKLEP tapet zaprasza. Wodzisław, Targowisko ul. Bogumińska. [1348]

TANIO KUPISZ

ELEMENTY BETONOWE:
* ścienne * stropowe
* dachowe * i inne

Znakomite do utwardzania dróg i placów

PPUH „FABET”
Żory, Boczna 6

TELEFONY:
(036) 340-500
(036) 340-501

n2064

SEX SHOP

ZAPRASZAMY

sobota 9.00 - 13.00
niedziela 10.00 - 17.00
Czynne:
(w podwórku)
Sobieskiego 19
Przy ulicy
w Rybniku!
Już jest!

n2064

„SOLMARK”
HURTOWNIA SOLI WIELICKIEJ

Ceny producenta
Transport gratis
Jankowice k/Rybnika,
ul. Płaskowa 14
Tel. 392-082

n2106

Górnicza Spółdzielnia Budownictwa Mieszkaniowego im. St. Staszica w Wodzisławiu Śl.

zawiadamia wszystkich zainteresowanych, że dysponuje jeszcze kilkoma wolnymi mieszkaniami lokatorskimi kategorii M-5 z nowych inwestycji na terenie Rybnika. Wymagana pierwsza wpłata na poczet zaliczki na wkład mieszkaniowy przed przydziałem mieszkania wynosi 4.000,00 zł.

Splata pozostałej kwoty zaliczki na wkład mieszkaniowy - na bardzo korzystnych warunkach finansowych.

Szczegółowych informacji udziela dział członkowski GSBM w Wodzisławiu Śląskim przy ul. Kubsza 12, tel. 555-261 lub 556-404 wew. 230.

INFORMACJA DLA PASAŻERÓW

Międzygminny Związek Komunikacyjny w Jastrzębiu Zdroju informuje Pasażerów o kursowaniu autobusów komunikacji miejskiej w okresie świątecznym:

Na terenie miast/gmin: Jastrzębie Zdrój, Wodzisław, Rybnik, Czerwionka-Leszczyny, Pszów, Rydułtowy, Pawłowice, Zebrydowice, Świerklany - linia 597, Markłowice autobusy kursować będą:

w dniu 24.12.1995r. (Wigilia) - ograniczenie kursowania autobusów rozpocznie się od godz. 16.00 do całkowitego zawieszenia komunikacji o godz. 18.00,

w dniu 31.12.1995r. (Sylwester) - ograniczenie kursowania autobusów rozpocznie się od godz. 18.00 do całkowitego zawieszenia komunikacji o godz. 20.00

Na terenie miasta Żory - linia 535 kursować będzie jak wyżej. Natomiast linie: 530, 531, 532, 533, 534, 537, 538 i 578 kursować będą:

w dniu 24.12.1995r. (Wigilia) - ograniczenie kursowania autobusów rozpocznie się od godz. 17.00 do całkowitego zawieszenia komunikacji o godz. 19.00,

w dniu 31.12.1995r. (Sylwester) - ograniczenie rozpocznie się od godz. 20.00 do całkowitego zawieszenia komunikacji o godz. 21.00

Po w/w godzinach w dniu 24 i 31.12.1995r. autobusy komunikacji miejskiej nie będą kursować,

W Święta tj. 25.12.1995r. i 01.01.1996r. kursować będą autobusy oznaczone w rozkładach jazdy na terenie miasta Rybnika i gminy Jejkowice deltami (trójkąty), na pozostałym terenie zaznaczone w rozkładach jazdy jako kursujące w Święta.

MIKUŁA - sprzedaż parkietu, okuć do stolarki budowlanej. Rybnik-Niedobczyce, ul. Bończyka 30, tel. 27-204 (wieczorem). [2092]

SPRZEDAM pianino. Rybnik, Graniczna 111. [4138]

AMIGI wszystkie typy, używane i nowe (A 1200), gwarancja 6 miesięcy, rachunki, niskie ceny. FALMAX, 393-727. Także skup i zamiana. [4152]

SPRZEDAM półkę, regały - drewno (nowe). Tel. 250-03. [4146]

TANIO sprzedam piec cukierniczy, przyciępę przystosowaną do handlu. Zatrudnię cukiernika-ciastkarza. Tel. 711-229. [4145]

SPRZEDAM komputer 486 DX. Tel. 227-26. [4194]

SZNAUCERY szczeniata - sprzedam. 036 711-842. [339]

SPRZEDAM automat. 710,062. [320]

SPRZEDAM komputer IBM. Tel. 551-558. [4178]

ROTTWAILERY - owczarki niemiecki - sprzedam. Świerklany Dolne, Nowa 19. [4179]

OWCZAREK południowo-rosyjski, idealny obrońca. Sznaucery miniaturowe. Czyżowice, Rogowska 31. [1379]

JAMNIKI szorstkowłose sprzedam. Turza 1000-lecia 38 (Trzaskalik). [1378]

SPRZEDAM skubarkę elektryczną do kur - 300 zł, śrutownik elektryczny - 300 zł, waga dziesiętan - 150 zł., drzwi blaszane garażowe - 300 zł., pompa elektryczna do wody - 200 zł., wirówka elektryczna do mleka - 150 zł. Tel. 712-382. [8/J]

PC 486 idealny dla firmy sprzedam, tel. 55-20-65 do 15.00. [1369]

JAMNICZKI miniatury rodowodowe (036) 511-150. [1367]

SPRZEDAM stare pianino marki „seller”. Tel. 275-76. [4174]

SPRZEDAM tanio syntezator „YAMAHA” PSR 4500. Tel. 239-75 (9.00-17.00). [2100]

ZEPTER - zestaw junior nowy sprzedam. Tel. 23-221. [4164]

GWOŹDZIE - producent, możliwość dowozu. Tel. 032/135-65-35 wieczorem. [2112]

PIANINO sprzedam. Rybnik, Rudzka 100A. [4171]

SPRZEDAM futra: z nutrii ciemnobrązowe, z wilków syberyjskich, tel. 711-544 wieczorem. [4180]

USŁUGI

AUTORYZOWANA FIRMA ZABEZPIECZEN MIENIA- Andrzej Wojnarowski, Jastrzębie, tel. 718-306 poleca montaż systemów alarmowych do ochrony: mieszkań, domów, sklepów i innych obiektów. [n2353]

NAPRAWA lodówek i zamrażarek u Klienta. Tel. 227-26 od 8.00-22.00. Autoryzowany serwis AGD. [n3685]

PARKIET - produkuję, układam, cykluję. Tel. 036/55-37-02. [n1997]

ZAMKI junkersy, boazerie, wyciszanie drzwi, inne prace. Tel. 27-774. [n613]

NAPRAWA pralek, inż. Sierny, Rybnik, telefon całodobowy 211-87. [n158]

DEZYNEKSCJA tel. 280-33. [n547]

ROLETY. Żaluzje - produkcja, montaż na zamówienie. Tel. 55 44 58, 55 48 24, 55 62 51. [n857]

TAPETOWANIE - malowanie. 717 214. [233]

ZESPÓŁ muzyczny - profesjonalność. 551131. [931]

RENOWACJA WANIEN -246-82. [n1769]

CYKLINOWANIE, malowanie parkietów, podłóg. VAT, Leśniak, Popielów, ul. Lokalna 5. [n1353]

ŻALUZJE zewnętrzne antywłamaniowe z MECHANIZMEM BEZPIECZEŃSTWA, małe kasety-tanio. Jankowice, Nowa 22, tel. 30-51-41. [1065]

VIDEOREJSTRACJA 511-517. [1082]

MALOWANIE, tapetowanie, podatek VAT - 577 565. [n1793]

CZYSZCZENIE dywanów i żaluzji pionowych bez demontażu. 24-126, 26-441. [n3939]

ANTENY satelitarne, obrotowe - sprzedaż, montaż, gwarancja. 305-125. [n3655]

VIDEO FILMOWANIE cyfrowy montaż, tel. 305-125. [n3655]

ZAKŁAD wykonuje schody z balustradą, boazerie, panele, szafy wnękowe, garderoby, kuchnie i może współpracować z innymi zakładami. Tel. 21-393. [n1948]

KAFELKOWANIE 719-446. [n3732]

SPRZĄTANIE wnętrz - czyszczenie dywanów, tapicerki, żaluzji, mycie, polerowanie każdego rodzaju podłogi. Tel. 28-274. [n3671]

RZECZOZNAWCA majątkowy mgr inż. Beata Świątek, Wodzisław Śl. ul. Czyżowicka 61, tel. 55-15-80, tel. kom. 090308210. [n1222]

CLARKE - czyszczenie dywanów; tapicerki. Pieczka 23-504. [n3870]

VIDEOREJSTRACJA i fotousługi. Nowość! Videorejstracja i fotografowanie prac maturalnych, studniówek i bali maturalnych. Tableau absolwentów - zdjęcia w szkołach, tel. 311-927. [n3829]

ŻALUZJE, rolety. Tel. 27-547. [n3853]

ŻALUZJE pionowe, poziome zewnętrzne - szybko, tanio. Rybnik, tel. 220-49. [n1906]

ŻALUZJE pionowe, poziome najtaniej. Jastrzębie, tel. 715-740. [n1906]

ŻALUZJE, rolety. Producent. Żory, tel. 343-249. [n1906]

NOWOŚĆ - tapety natryskowe, renowacja mebli. Tel. 201-23. RATY. [n1091]

MALOWANIE, tapetowanie - rachunki VAT. Tel. 341-436. [n807]

KAFELKOWANIE 713-415. [n300]

KAFELKOWANIE, hydraulika, remonty kompleksowe. Tel. 55-57-22. [n3834]

CZŁOWIEK orkiestra. 713-381. [n3833]

ŻALUZJE - Zakład Produkcji Żaluzji „VERTICAL” hurt, detal, montaż, naprawy, gwarancja, VAT - pionowe od 195.000, poziome ALU - 120.000, kolorowe - 165.000, rolety antywłamaniowe alum. - 2.050.000, PCV - 1.850.000. Leszczyny, Czeresniowa 13. Czynne od 9.00 do 16.00, tel./fax 036/312-541. [n1747]

SERWIS TV VIDEO. 22-376. [n3899]

TRANSPORT - AVIA. Faktury VAT. 0,50 zł/km. Tel. 204-16. [n1976]

ŻALUZJE - montaż, naprawa, tel. 24-735. [n3880]

KRAWIECTWO lekkie i ciężkie - szycie miarowe. Rybnik, Wiejska 34 c, tel. 24-810. [n3955]

CZYSZCZENIE dywanów, tapicerek. „PERS” Rybnik, 392-024 lub 230-31 wew. 5024. [n3957]

NAPRAWA sprzętu RTV, montaż pilotów, PIP telegazety, RGB, przestrojenia, SIGMA-elektronics, Rybnik, Mikołowska 66, tel. 24-726. [1273]

KARCHER - czyszczenie dywanów, tapicerki, tel. po 16.00: 555-247. [n3940]

PIANO-SERVICE. Strojenie, renowacja, sprzedaż pianin i fortepianów. 311-673. [n1603]

MALOWANIE, tapetowanie, tel. 222-41. [n3935]

MONTAŻ boazerii - panele, sufity, pawlacze. Tel. 556-396. [n1262]

USŁUGI AUTOKAROWE s.c. „SKAT” Żory tel. (0-36) 343-940. [n207]

MALOWANIE, tapetowanie, podatek VAT - 577-565. [n1993]

SKI service - Rybnik, tel. 036/23-392. [n3923]

KARCHER - czyszczenie dywanów, wypożyczalnia maszyn do czyszczenia. Żory, tel. 341-922. [n1919]

VIDEOREJSTRACJA (cyfrowa obróbka materiału). Tel. 26-215. [2011]

„DOMGIPS”: gładź gipsowa, malowanie, adaptacje poddaszy 63 262. [313]

„INFO” BIURO RACHUNKOWE, BIURO UBEZPIECZEŃ - Żory, Wodzisławska 5, 345-618. [2021]

MALOWANIE, tapetowanie, kafelkowanie. 555-654. [4010]

SERWIS spawarek energoelektronicznych 55-45-19. [1276]

KAFELKOWANIE - 25-758. [3608]

CZYSZCZENIE dywanów, wykładzin i tapicerek. Faktury VAT. Tel. 25-117 w godz. 10-12 i 16-18. [2047]

ŻALUZJE, 311-909. [4062]

ŻALUZJE, rolety - konkurencyjne ceny - 24-273. [3740]

„VERTEX” PROPONUJE ŻALUZJE PIONOWE, POZIOME, ROLETY ZEWNĘTRZNE. BIURO HANDLOWE PRODUCENTA - WODZISŁAW ŚL. ul. RYBNICKA 10. TEL. 55-67-39 DLA POSIADACZA OGŁOSZENIA NIESPODZIANKA!!! [1906]

EKSPRESOWA naprawa pralek automatycznych, tel. 233-72. [4072]

ZESPÓŁ muzyczny z praktyką, wesela, zabawy, tel. 20-339. [4070]

MONTAŻ boazerii zewnętrznych i wewnętrznych, tel. 090-313018. [4068]

KAFELKOWANIE, hydraulika, kominki, VAT. Tel. 618-19. [n76/95]

ŻALUZJE, markizy, kasetony reklamowe - Mitko s.c. WODZISŁAW 55-29-64, RYBNIK 22-489, JASTRZĘBIE 718-647. [1301]

KAFELKOWANIE, montaż sanitariatów, roboty wykończeniowe. Tel. 31-14-77. [4121]

CZYSZCZENIE dywanów, tapicerek samochodowej, wypożyczanie sprzętu. 55-48-28. [z-1647]

„SOL-ART” reklama świetlna i tablicowa Rybnik, Stawowa 8a, tel./fax 25-447, Wodzisław, Mendego 1, tel. 55-22-86. [2076]

ŻALUZJE - hurt, detal, montaż. BONIMEX, Czyżowice, ul. Belsznicka 38 B, 511-067, 55-22-00, 555-893 - poziome od 11,50 zł/m kw., pionowe od 19,00 zł/m kw. Expressowe terminy. [2072]

CZYSZCZENIE żaluzji, dywanów, tapicerek w 15 minut - suche. Firma „BRUDEX” 226-21 wew. 340 (8.00-14.00). [3523]

„VIDOR” - VIDEOREJSTRACJA i fotousługi, 55-46-01. [1769]

KOMINKI, szyby żaroodporne. Rybnik-targowisko, pawilon 27. Tel. 28-599 - Wilczok, po 16.00. [3228]

FIRMA „ROLMEX” oferuje rolety zaokienne, żaluzje poziome, pionowe oraz czyszczenie żaluzji pionowych. Rybnik, tel. 396-376. [1736]

ROBOTY budowlane oraz kafelkowanie, malowanie, tapetowanie. Faktury VAT, raty. Żory, Męczenników Ośw. 28 A lub tel. po 17.00 21436. [223/95]

KAFELKOWANIE, roboty murarskie. Firma „EDBUD” Rybnik, tel. kom. 0-90-317039. [4088]

DOMY pod klucz. 618-19. [78/95]

ZESPÓŁ muzyczny - 219-26. [4144]

POSIADAM VW bus - oczekuję propozycji. Tel. 394-129 po 16.00. [4191]

AKORDEONISTA tel. grzecznościowy 343-086 po godz. 18-tej. [z1666]

BOAZERIE - montaż, tel. 28-782. [4165]

GŁADŹ gipsowa (szpachla) tel. 36 342281 od 9.00-15.00. [r-k231/95]

PROJEKTY domów gotowe i na zamówienie, nadzór budowlany „Dom System” Wodzisław Śl. Pl. Św. Krzyża 2, tel. 55-12-43. [1373]

WTRYSKARKI 250 g wolne moce. Tel. 552713. [1372]

FILMOWANIE - efektywny montaż cyfrowy, Turza Śl., ul. Tysiąclecia. [1371]

VIDEOREJSTRACJA - 25-138. [4162]

KAFELKOWANIE, malowanie, tapetowanie. Tel. 229-56. [4187]

TOWARZYSKIE

„PATRYCJA” Biuro Matrymonialne, Czerwionka-Leszczyny, skrytka 12. [n1394]

BRUNETKI, blondynki zapraszają NIGHT KLUB „WIDOK”, strip-tease, czynne od 20.00 do 4.00. [76/95]

NIGHT CLUB „VOYAGE” proponuje towarzysstwo pięknych dziewczyn. Bar nocny, masaże erotyczne - lokal Jastrzębie-Bzie motel „Leśna”. Tel. 036 717 345 (13.00-6.00). [n314]

PRZEŚLICZNE dziewczęta zapraszają do siebie na super masaże, śmiało pokazy.

Możesz nas zaprosić do siebie. Rybnik-WIL-LA, MINETON”, tel. 036 / 20385, od 11.00. 100% dyskrecji. [n314]

ATRAKCYJNY kulturalny chłopak szuka zamożnej pani. P.G. box 107 44 -102 Gliwice. [3954]

POŚREDNICTWO matrymonialne skr. pocz. 27, 44-335 Jastrzębie Zdrój V. Tel. 712-295, po 17.00. [z-1621]

RESTAURACJA WISIENKA w Boguszowicach, ul. Patriotów 23 zaprasza na DISKO-DANCING w piątek, sobotę, niedzielę od godz. 20.00-4.00. Organizujemy imprezy okolicznościowe, wesela, komunie, stypy. Zapraszamy na BAL SYLWESTROWY 95/96. Przeprowadź biletów w bufecie. Tel. 26-146. [1798]

BIURO MATRYMONIALNE skr. pocz. 27, Jastrzębie V. 712-295. [z-1621]

PUSSY HOT - panie do towarzystwa, tel. 23-950. [4131]

WDOWA lat 45, bez zobowiązań pozna kulturalnego pana. Cel matrymonialny. Oferty: Nowiny 4086. [4086]

RÓŻNE

DŁUGI kopalniane (węgiel) KWK „Jankowice” kupię. Tel. 077/663-289, 661-750. [n1956]

WYPOŻYCZALNIA sukien ślubnych i wieczorowych. Rydułtowy, Krzyżkowska 41. [n1244]

TECHNICS na zamówienie ekspresowo - najtaniej „SIGMA-electronics”, tel. 222-96 do 97, 234-86 do 87 wew. 17. [1052]

BIURO Rachunkowe. Sobieska Irena. Komputerowe prowadzenie Ksiąg Przychodów i Rozchodów - pełnomocnictwo, doradztwo podatkowe. Skrzyszów, ul. Powstańców Śląskich 8, tel. 65-177 (obok Poczty). [1292]

TŁUMACZENIA językowe „DaWiMa” Rybnik, ul. Wiejska 7, 26451 w. 204. [2070]

BIURO RACHUNKOWO - Doradczycy „OPAL”, obsługa podmiotów gospodarczych i ludności w zakresie księgowości, doradztwa podatkowego i gospodarczego. Tel. 577-021 w. 5108 godz. 8-16. [2096]

ZESPÓŁ muzyczny, 711-680. [4034]

„INFOMARK” ŻYCZY wszystkim szanownym klientom zdrowych, pogodnych świąt, oraz znalezienia właściwej drogi do sukcesu w Nowym 1996 Roku. [1383]

ZDROWIE

SCHUDNIESZ! Poprawisz zdrowie! - i jeszcze ci za to zapłacą. Zadzwoni - 710-615 (godz. 17.00-19.00). [n318]

TURYSTYKA

LICENCJONOWANE przewozy autokarowe do Niemiec i całej Europy. „INTER-TOUR” - Rybnik, ul. Raciborska 1, tel. 215-43.

ŚWIĘTA I SYLWESTER! - jeszcze w sprzedaży. „INTER-TOUR”.

WCZASY ZIMOWE - Narty! B. bogata oferta w Polsce (np. Zakopane od 181 zł), Słowacji, Austrii, Francji, Włoszech. Cotygodniowe loty czarterowe z Warszawy do krajów egzotycznych. INTER-TOUR Rybnik, ul. Raciborska 1, tel. 215-43. [k-316]

PODARUJĘ

PODARUJĘ telewizor czarno-biały i heblarkę stolarską. Tel. grzecz. 240-73. [7]

PODARUJĘ maszynę dziewiarską VERITAS (do naprawy) z kompletnym oprzyrządowaniem. Tel. 226-27 po 15.00. [b-5]

Przewodniczącemu Rady Miasta Rydułtowy
Panu mgr. inż. Antoniemu Warło
wyrazy współczucia z powodu śmierci
Matki

składają
RADA MIASTA RYDUŁTOWY
oraz pracownicy Urzędu Miasta Rydułtowy

Panu GRZEGORZOWI KOMORKOWI
Inspektorowi w Urzędzie Gminy Marklowice
szczerze wyrazy współczucia z powodu śmierci

MATKI

składają
Wójt Gminy i współpracownicy

Serdeczne podziękowanie za wyrazy współczucia
złożone wieńce i kwiaty oraz liczny udział
w uroczystości pogrzebowej

śp. BOLESŁAWA RUGOR
wszystkim uczestnikom pogrzebu

składa
Żona z Rodziną

Firma **„ELMAX”**

oferuje **AKUMULATORY** - wszystkie typy
hurt - detal
Ceny fabryczne
Serwis gwarancyjny i pogwarancyjny
Rachunki VAT

Połomia, ul. Wolności 54

n2107

Komis Maszyn Rolniczych
SKR Gorzyczki ul. Raciborska 1
(k/Wodzisławia) tel. 511-610
posiada w sprzedaży sprzęt rolniczy:
ciągniki C-360, C-330, przyczepy,
rozrzutniki, rozsiewacze, pługi,
sadzarki, kopaczki, kosiarki.
Ceny do uzgodnienia.

n1287

Producent METALLCO

blachy trapez, fala oraz płaskie
formatyzowane ocynk, lakier
ceny od 1,50/kg.
siatki ogrodz., technolog., budowl.,
izolacyjne oraz BEKAERT
akcesoria do dachów i ogrodzeń
stal zbroj. kształtowa, rury.
Żernica k/Gliwic ul. Powstańców Śl.
tel./fax 135-12-66, 135-16-78, 136-25-32
Skład Orzesze-Zawisz ul. Centralna 4
tel. 121-35-91

k313

MITKO s.c.

44-300 Wodzisław Śl. ul. Targowa
(dworzec PKS)
tel. 55-29-64,
71-86-47, 22-489

**MARKIZY
ZADASZENIA
ŻALUZJE PIONOWE
KASETONY**

n1048

**SKUP SKÓR
I NUTRII**
wyprawione i niewyprawione

RYBNIK - w godz. 11.00-13.00
miejsce - droga dojazdowa
do targowiska od ul. Młyńskiej
Racibórz - 14.00-15.00 Plac
Dominikański

**SKUPY W KAŻDY PIĄTEK
PRZY SAMOCHODZIE OSOB.
AUDI 80**

n3848

**ZAJAZD
KARLICZEK
U MARKA**
w Świerkianach

ma zaszczyt zaprosić Szanowną Panią
oraz Szanownego Pana w każdą sobotę
na DANCING pod hasłem:
„Mam ochotę na chwileczkę zapomnienia”
oraz zaprosić Szanowną Klientkę na
BAL SYLWESTROWY

Rezerwacja miejsc pod nr tel. 30-51-19
Przyjmujemy również zamówienia
na różnego rodzaju imprezy okolicznościowe

n2067

DESKA PODŁOGOWA „BAR”
ostateczna malowana

dąb, buk, sosna

blacha trapezowa powlekana - długość wg życzenia Klienta

blacha powlekana płaska, blacha płaska ocynkowana

P.H.U.P. „DOMUR” 44-270 RYBNIK, ul. Górnośląska 31A, tel. 27-145 w. 362

„INCO-VERITAS” spółka z o.o.

Zakład Produkcji Artykułów Elektrotechnicznych
44-310 Wodzisław Śląski-Radlin, ul. Mariacka 93
(obok boiska „GÓRNIK” Radlin)
tel./fax 55 41 81, 55 82 16

**odda w najem WOLNE POMIESZCZENIA:
na biura, na działalność produkcyjną
lub na prowadzenie prywatnych szkół**

Wiadomość pod w/w telefonami.

n2086

**Rewelacyjne ceny piwa
45 gatunków z 15 browarów
wody i napoje (też Tyskie)**

nowa Hurtownia w Spółdzielni
Ogrodniczej w Rybniku
ul. Prosta 15 (obok „Wojciecha”)

- wielka promocja
- na zamówienie piwo w kegach
- informacja tel. 230-73

n2058

P.H. UNITO

w Rybniku zatrudni:

- przedstawicieli handlowych posiadają-
cych minimum średnie wykształcenie,
łatwość nawiązywania kontaktów z ludź-
mi, prawo jazdy i własny samochód
- pracowników do działu sprzedaży ze
średnim wykształceniem i znajomością
obsługi komputera
- mężczyzn z II i III grupą inwalidzką
w charakterze pracowników magazyno-
wych i kierowców.

Zgłoszenia osobiste
w Zarządzie Przedsiębiorstwa
w Rybniku-Niewiadomiu
ul. Sportowa 7

n2090

Górnicza Spółdzielnia Budownictwa Mieszkaniowego im. St.
Staszica w Wodzisławiu Śl. zawiadamia wszystkich
zainteresowanych, że dysponuje jeszcze kilkoma wolnymi
mieszkaniem lokatorskimi kategorii M-5 z nowych inwestycji
na terenie Rybnika.

Wymagana pierwsza wpłata na poczet zaliczki na wkład
mieszkaniowy przed przydziałem mieszkania wynosi
4.000,00zł.

Splata pozostałej kwoty zaliczki na wkład mieszkaniowy na
bardzo korzystnych warunkach finansowych.

Szczegółowych informacji udziela dział członkowski GSBM w
Wodzisławiu Śląskim przy ul. Kubsza 12, tel. 555-261 lub

n322k

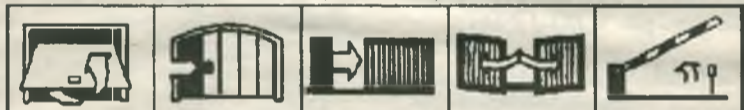
B R A M Y

- GARAŻOWE UNOSZONE /krajowe i zagraniczne/
- OGRODOWE - przesuwne, samonośne
- GARAŻE BLASZANE
- SZLABANY PARKINGOWE
- URZĄDZENIA DO AUTOMATYCZNEGO OTWIERANIA I ZAMYKANIA /PILOT/

Gros

RYBNIK, UL. Piasta 3 tel./fax 24-577
TURZA ŚL. UL. 22 Lipca 20 tel. 511-115
„OMAN” Racibórz, ul. Polna 2, tel. 15-27-83

n181

**Nadleśnictwo w Rudach Raciborskich ogłasza
przetarg nieograniczony na niżej
wymienione środki transportowe:**

1. Samochód Łada Niva 2121 rok. prod. 1990 cena wywoławcza 8400 zł + VAT
2. Samochód Fiat 126p rok. prod. 1988 cena wywoławcza 3800 zł + VAT
3. Autobus Jelcz 080 rok. prod. 1983 cena wywoławcza 5000 zł + VAT
4. Walec drogowy 8 - 14 rok. prod. 1978 cena wywoławcza 2500 zł + VAT

Przetarg odbędzie się w siedzibie Nadleśnictwa
w Rudach Raciborskich ul. Rogera 1 w dniu 4.01.96 o godz. 9.00
Wadium w wysokości 10% należy wpłacić w kasie Nadleśnictwa
najpóźniej do godz. 9.00 w dniu przetargu.

n2098

HONDA W RYBNIKU

Mija dokładnie rok, kiedy w naszej gazecie ukazał się artykuł „Europejski
standard”, kiedy to pisaliśmy, że powstał w Rybniku, przy ul. Wodzisławskiej
54, pierwszy salon samochodowy z prawdziwego zdarzenia.

„Salon na Rondzie”, bo o nim mowa, zdażył się już dobrze wpisać w krajobraz
Rybnika. Stał się on od 1 grudnia autoryzowanym dealerskim salonem
samochodów Honda. Obecnie przyjmowane są zamówienia na samochody
Honda objęte kontyngentem 96, które produkowane są w Swindon, w Anglii.
Są nimi modele Civic 5D i Accord.

Honda Civic 5D, bogato wyposażona w wersji standardowej, w cenie od
38.900 zł. Honda ta jest hitem roku 1995 na rynku zachodnioeuropejskim
Honda Accord, nowy model 1996 roku, będzie miał swoją premierę
sprzedaży w Polsce w styczniu przyszłego roku. Cena Accord zaczyna się już
od 53.900 zł.

Samochody Honda sprzedawane w sieci dealerskiej Honda Poland posiadają
dwuletnią gwarancję bez ograniczenia przebiegu kilometrów. Wszystkie
samochody można nabyć w „Salonie na Rondzie” na dogodnych warunkach
ratalnych. Bliższe informacje można uzyskać pod numerem telefonu 227-27.
Przy salonie Honda-Kucza, bo taką oficjalną nazwę nosi punkt dealerski
„Salon na Rondzie”, znajduje się również serwis samochodów Hondy.
Wkrótce będzie prowadzona sprzedaż części zamiennych i materiałów
eksploatacyjnych do wszystkich Hond jeżdżących po naszych drogach.

n2109

RANCHO

oferuje:

- kurczak mrożony, świeży
- oraz elementy 4,80 zł/kg
- karp żywy 5,00 zł/kg

Zapraszamy na zakupy:

Rydułtowy, ul. Śobieskiego 16

RANCHO II

Rydułtowy, ul. Obywatelska 26
tel. 577-386

n4066

**UWAGA PACJENCI
Z ZABURZENIAMI
HORMONALNYMI!**

„HUMANA FERRE”

w Jastrzębiu-Zdroju
przy Al. Piłsudskiego 4
k/Supersamu

wykonuje odczynnikami firmy
zachodniej badania poziomu
hormonów: fT₃, fT₄ oraz TSH i
inne estrogenu, progesteronu
oraz PSA - czynnik określający
stopień i charakter przerostu
prostaty.

Analityka lekarska czynna
od poniedziałku do piątku
od 7.15 do 14.00
Informacja pod nr telefonu
036-713 148.

n328

ZARZĄD GMINY GORZYCE

ogłasza przetarg nieograniczony

na sprzedaż samochodu osobowego marki POLONEZ
rok produkcji 1989, stan licznika 51.336 km

Przetarg odbędzie się w Urzędzie Gminy
w Gorzycach, przy ul. Kościelnej 15
w dniu 4.01.1996 r. o godz. 10.00 w sali posiedzeń.

Cena wywoławcza ustalona została
na kwotę 7.410,00 zł. Przed przystąpieniem
do przetargu uczestnicy winni wpłacić wadium wynoszące
5% ceny wywoławczej, tj. kwotę 370,50 zł.

Po zakończeniu przetargu uczestnicy
za wyjątkiem osoby, która wygrała
przetarg, otrzymują niezwłocznie zwrot wadium.
Zarząd zastrzega sobie możliwość
unieważnienia przetargu bez podania przyczyn
oraz zatrzymania wadium, jeżeli oferent, który wygrał przetarg uchyli się
od zawarcia umowy.

n327k

Zarząd Miasta Wodzisławia Śląskiego ogłasza konkurs na stanowisko
dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wodzisławiu Śląskim ul.
Daszyńskiego 2.

W konkursie mogą uczestniczyć kandydaci spełniający następujące warunki:
- wykształcenie wyższe bibliotekarskie lub wyższe i studium podyplomowe
bibliotekoznawstwa i informacji naukowej
- 6 lat stażu pracy (w tym 5 lat w bibliotece).

Kandydaci na stanowisko dyrektora powinni wykazać się znajomością
przepisów obowiązujących dla instytucji kultury, własną koncepcją
działalności instytucji, znajomością zagadnień dot. miasta Wodzisławia
Śląskiego.

Oferty kandydatów powinny zawierać:

- kwestionariusz osobowy
- odpis dyplomu i inne dokumenty potwierdzające posiadane
kwalifikacje i osiągnięcia zawodowe
- opinie z miejsc pracy z ostatnich 5 lat
- zaświadczenie o stanie zdrowia stwierdzające możliwość pracy na
stanowisku kierowniczym
- pisemną koncepcję działalności instytucji (nie więcej niż 3 strony
maszynopisu).

Dokumenty należy składać w terminie 30 dni od daty ukazania się
ogłoszenia, w zaklejonych kopertach opatrzonech godłem oraz dopiskiem
„Konkurs na stanowisko dyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej w
Wodzisławiu Śląskim”, w Referacie Kultury Urzędu Miasta Wodzisławia Śl.,
ul. Bogumińska 4. Regulamin przeprowadzenia konkursu znajduje się do
wglądu w Referacie Kultury i Sztuki.

n326k

D.H. MERKPOL - 1 TEL. 230-97 RYBNIK UL. WODZISŁAWSKA
D.H. MERKPOL - 2 TEL. 55-88-40 PSZÓW UL. TRAUGUTTA

Codziennie w godz. 7.00-20.00 Soboty 7.00-16.00 Niedziela Rybnik 10⁰⁰-16⁰⁰ Pszów 9⁰⁰-15⁰⁰

SUPER OKAZJA!!! Do wygrania **2 FIATY 126P**
i wiele innych cennych nagród w WIELKIM
KONKURSIE ŚWIĄTECZNO-NOWOROCZNYM
 za jedyne **100 zł!** Szczegóły na sklepach.

SPECJALNA OFERTA TYGODNIA na okres od 21.12 - 27.12.95

Nazwa artykułu	Stara cena	Nowa cena	Nowość!
Tkaniny poliestrowe	~~96.000,-~~ 9.60,-	48.000,-	Eksportowa tkanina
Tkaniny kreponowe	~~122.000,-~~ 12.20,-	61.000,-	karnawałowa z polyskiem
Dzianiny	~~50.000,-~~ 5.00,-	25.000,-	w odcieniu srebrnym już w sprzedaży.
Tchibo EXCLUSIVE 250g	~~70.000,-~~ 7.00,-	35.000,-	Cena promocyjna!
Coca Cola, Sprite, Fanta 1,5l	~~80.000,-~~ 8.00,-	69.900,-	
Vizir 2,4 kg worek	~~22.500,-~~ 2.25,-	18.500,-	
	~~109.000,-~~ 10.90,-	99.000,-	

Wszystkim naszym Klientom składamy serdeczne życzenia Świąteczne i Noworoczne

UWAGA! UCZNIOWIE VIII KLASY!

Firma Oświatowa

ATENA

Rybnik, ul. W. Korfańtego 6 (obok poczty)
 tel. 229-69, 262-75
 organizuje w II LO w Rybniku kurs przygotowujący do egzaminów do szkół średnich

ZAPRASZAMY

n1413

Rodzina z dwojgiem dzieci

(3 lata oraz 2-gie dziecko 3 miesiące)
 blisko Dusseldorfu - Niemcy

szuka od 1.01.1996 r. AU-PAIR dziewczynę na jeden rok z podstawową znajomością języka niemieckiego.

Podanie o pracę wraz ze zdjęciem proszę o przysłanie na adres:

Dr C.u N. SIMONS
 vor den Höfenzo
 D - 40668 Meerbusch

n0331

OKNA Z PCV

Panorama i Poltrokal Typowe i na wymiar

- drzwi PCV, aluminium, drewno

Eleganckie, tłoczone typu „classic”

- parapety, witryny
 - doradztwo, pomiary, montaż, transport. Upusty! Raty!

Ceny fabryczne - Okfens Czeladź ZPUH Rybnik, Wodna 3 (boczna Wyzwolenia)
 Tel. (036) 252-35

n176

Sklep Sportowy „Junior - Ład”
 Wodzisław-Biertułtowy
 ul. Korfańtego 32

Sprzęt sportowy i turystyczny. Wyposażenie sal, boisk, siłowni.

Największy wybór urządzeń sportowo-rehabilitacyjnych: rowerki treningowe, atlasy, ścieżki steppery, urządzenia wielofunkcyjne.

Uwaga! Możesz odliczyć od podatku.

Nadruki na odzieży sportowej

KOMIS SPORTOWY

Realizujemy każde zamówienie Własny transport - do 20 km gratis

RATY! - wszystkie formalności na miejscu

ZAPRASZAMY!

n2052

ATESTOWANE PUSTAKI ŻUŻLOWE

oferuje

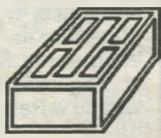
WYTWÓRNIA

Rybnik-Golejów

tel. (0-36) 28-616 po 16.00

14 cm WYSOKOŚĆ 14 cm
 12 cm SZEROKOŚĆ 25 cm
 38 cm DŁUGOŚĆ 38 cm

n1980

n1663z

KURTKI SKÓRZANE NA RATY BEZ ŻYRANTÓW

Sklep "SEZAM" Żory

tel. 345-668

BOGATY WYBÓR
 ul. Kacza 3

HURTOWNIA PETARD I FAJERWERKÓW

PPHU Szymik, Wodzisław Śl.
 ul. Koszykowa 27 (boczna Pszowskiej)
 tel. 55-52-35

zaprasza na zakupy!

SUPER CENY * SUPER WYBÓR

n319k

W

firmie

„MEBLOTEX”

umeblujesz swoje biuro i mieszkanie
 Rybnik, ul. Grunwaldzka 46, tel. 280-93

Specjalna oferta dla **10% TANIEJ!**
młodych małżeństw

Twoje podłogi mogą być jeszcze piękniejsze

DYWANY * WYKŁADZINY

Rybnik, ul. Kraszewskiego 2 (róg Łony)
 tel. 24-150

NIE ZWLEKAJ!

Do 20 km transport gratis.

n0310k

PŁYTKI CERAMICZNE

- ❖ ściennie, podłogowe
- ❖ mrozoodporne, elewacyjne, gresy
- ❖ kleje, fugi

P.P.U.H NOVIX oferuje w sklepach
 RYBNIK, ul. Sosnowa 5
 tel. 25-042 w.252
 wjazd od ul. Mikołowskiej
 (baza TRANSROW-u)
 pn.-pt. 9.00-17.00

GLIWICE- Sośnica, ul. Sikorskiego 122, tel. 38-53-38
 Czynne od pn.-piątku od 9.00 - 17.00
 soboty od 9.00 - 13.00

n1505

MASZ PROBLEM Z OGRZANIEM SWOJEGO DOMU, MIESZKANIA, BIURA, HALI PRODUKCYJNEJ - ZADZWOŃ - ROZWIĄZEMY KAŻDY TWÓJ PROBLEM

44-240 ŻORY **NATAL** tel. 342-468
 ul. Kacza 3 dom: 348-757

ZABEZPIECZAMY PRZED ZAMARZANIEM ZBIORNIKI, RUROCIĄGI, SILOSY, RYNNY, PODJAZDY, CHODNIKI, itp.
DO 30.01.96 SPECJALNA OFERTA ŚWIĄTECZNA - 10% RABATU
WARUNEK: ZAWARCIE UMOWY NA 1996 ROK

n1665z

OCIEPLENIE BUDYNKÓW

knipping
OKNA

KATOWICE
 (032) 103 05 56

Rybnik ul. 3-go Maja 11
Tel. (036) 23-687, 24-196

n0311k

MEBLE

RYBNIK, UL. BRONIEWSKIEGO Os. Nowiny (pawilon hand. WANDA)
czynne od 9-18.30 w soboty od 10-14

Oferujemy: Łóżka sosnowe ❖ meble sosnowe
❖ sofy dziecięce ❖ sypialnie ❖ kpl. wypoczynkowe
❖ zestawy młodzieżowe i dziecięce
❖ szafy (duży wybór) ❖ materace (duży wybór)
❖ meble kawiarniane i biurowe
❖ meble Swarzędzkiej Fabryki Mebli oraz meble stołowe
i gabinetowe Fabryki Mebli i Bilardów „Kaczor”

Raty!

n1841

MEBLE SKÓRZANE

... i nie tylko

Rybnik ul. Sw. Antoniego (dawna ul. Buczka)
nad restauracją „Magnolia”

n1961

OZDOBY CHOINKOWE
I ŚWIĄTECZNE

w pełnym asortymencie

KLOCKI LEGO ZABAWKI

Hurtownia „SZKOLAK”

Rybnik, ul. Szkolna 44

tel./fax 28-852

ZAPRASZAMY

8.00-16.00

n1952

SKÓRZANE KURTKI
NA RATA
NISKIE CENY
BEZ ZYRANTÓW
PÓŁROCZNA
GWARANCJA

SKLEP „STYL”
Żory ul. Szeroka 12
Wodzisław Śl.
ul. Księżnej Konstancji 15

PRZY ZAKUPIE JEDNEJ
KURTKI **ZNIŻKA**
150,000 zł
PO OKAZANIU TEGO
OGŁOSZENIA!!!

n1582z

ZOBACZ!

Jedyna okazja - jeszcze w tym roku
już od 14.12-31.12.1995

wielka świąteczna obniżka
cen JEANSÓW

renomowanych firm:
DIESEL, MUSTANG, EASY

zaprasza sklep Wodzisław Śl. ul. 26-go Marca 2A.

n2066

BIURO LEASINGU

44-200 RYBNIK, ul. Wiejska 7 (parter p.10)
tel/fax 22-988, tel. 26-451 w. 281

40-032 KATOWICE, ul. Dąbrowskiego 22, tel./fax 156-34-52

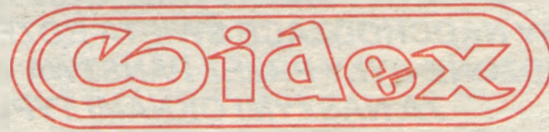
**KUPI TWOJEJ FIRMIE KAŻDE URZĄDZENIE
SZYBKO! PROFESJONALNIE!
BEZ ZBĘDNYCH FORMALNOŚCI!**

Warunki finansowe mogą być negocjowane z leasingodawcą

- ❖ Okres leasingu: 6-36 miesięcy.
- ❖ Efektywne oprocentowanie: do 23% w skali roku
- ❖ Przedmiotem leasingu mogą być: samochody osobowe i dostawcze (nowe i używane); komputery wraz z oprogramowaniem; sprzęt chłodniczy; wyposażenie sklepów, kawiarni i barów; maszyny dla przemysłu piekarniczego i gastronomicznego; wszelkie inne urządzenia.

Całość rat leasingowych zaliczana jest w koszty działalności gospodarczej

n248k

SPRZEDAŻ

PO ATRAKCYJNYCH CENACH

Wyroby hutnicze, materiały budowlane
pokrycia dachowe, paliwa

ZARZĄD:
44-300 Wodzisław Śl.
ul. Jana 16
tel./fax (036) 555-375,
556-777, 551-703,
555-164, 556-519

MAGAZYN:
Turza Śl
ul. Ligonja.
tel. (036) 511-814,
511-906
fax (036) 511-606

Dodatkowo przy zakupie powyżej 10 ton stali zbrojeniowej
Ø 10 - 16, kątowników 25 x 25 - 45 x 45
i blach 3 - 12 mm

UDZIELAMY BONIFIKATY 4% - 8%

n1770

ANDAL

Rybnik, ul. Sobieskiego 13, tel. 26-535

Rybnik, pl. Wolności 10, tel. 27-050

Wesołych Świąt Bożego Narodzenia

oraz

Szczęśliwego Nowego Roku

życzą wszystkim swoim

bytym

przyszłym

i obecnym

Klientom

właściciele i pracownicy
firmy „ANDAL”

n1474b

*Serdeczne Życzenia
z okazji
Świąt Bożego Narodzenia
oraz Nowego Roku
składa Państwu
Przedsiębiorstwo
A-P Żory*

AP
inierlec
ŻORY

*Okna
z PVC i al.*

P.P.U. "A-P" Sp. z o.o. Żory ul. Boczna 6
tel. (0-36) 345-922, 340-340, 340-423, fax: 345-933

n323k

Wszystkim Naszym Klientom
Radosnych Świąt
oraz wszelkiej pomyślności
w nadchodzącym 1996 roku
życzy

„SEMET”
w Wodzisławiu Śl.

Zapraszamy na świąteczne zakupy
do Sklepu Wyposażenia Wnętrz
Wodzisław Śl., ul. Jana Pawła 11 6
oraz do Hurtowni Materiałów Budowlanych,
Wodzisław Śl., ul. Rybnicka 123A

n324k

**ŻYCZYMY WSZYSTKIM NASZYM KLIENTOM
ABY NADCHODZĄCE ŚWIĘTA BOŻEGO NARODZENIA
SPĘDZONE BYŁY PRZEZ PAŃSTWA W CISZY I SPOKOJU
ZA NASZIMI OKNAMI TYPU REHAU.**

EFEKT
L L

Rybnik, ul. Wiejska 26, tel. (0-36) 25301
Rybnik, ul. Zembrzydowicka, tel. 28451 w. okna Efekt

Polecamy:
- okna PCV Rehau, Panorama
- okna drewniane
- drzwi PCV zewnętrzne
- drzwi drewniane wewnętrzne
- okna dachowe FAKRO
- grzejniki PURMO
- parapety

n278k

AUTOTAK

Tak kupisz na raty

PEŁNA INFORMACJA
ORAZ PUNKTY ZAWIERANIA UMÓW:
1. C.I.A. D.H. „HERMES”
Rybnik, ul. B. Chrobrego 6, tel. 248-83
2. C.I.A. D.H. „GWAREK”
Jastrzębie Zdrój, ul. Harcerska 1B, tel. 714-783

TYLKO DO KOŃCA GRUDNIA 1995 TRWA WIELKA
KAMPANIA PROMOCYJNA - 50% OBNIŻKI PODCZAS
ZAWIERANIA UMÓW!

n2065

ENERGOEKODOM
Rybnik, ul. Mikołowska 55, tel. 222-37

*****
GRZEJNIKI PANELOWE - IMPORT ANGLIA
* CERAMIKA SANITARNA *
* KABINY *
* ZLEWOZMYWAKI NIERDZEWNE *
* BATERIE *
* ELEMENTY WYPOSAŻENIA ŁAZIENEK *
* MATERIAŁY INSTALACYJNE *
*****

Poniedziałek-piątek 8.00-16.00
HURT - DETAL - RATY

n2009

P.P.U.H. „TOMIZA”
oferuje
**CHOINKI
SZTUCZNE**
i ozdoby
świąteczne

Rybnik, ul. Kasprowicza 25
Tel. 23-402

Zapraszamy do współpracy
hurtownie, sklepy,
handlowców indywidualnych.

n186a

**PIECE GAZOWE
NA PROPAN-BUTAN**
z katalizatorem
i bez katalizatora
oraz butle gazowe.

HURT DETAL
Sklep
"SEZAM"

Możliwość odpisania zakupu od podatku

**ŻORY UL. KACZA 3
TEL. 345-668
ŻORY, RYBNICKA 220
TEL. 345-412**

n1407

AUTOTAK składa
serdeczne
życzenia świąteczne
i noworoczne
swoim obecnym
i przyszłym Klientom!

n2065

SAMOCHODY
Przyjazne dla Ciebie i Twojej rodziny - to samochody koreańskie:

NEXIA ESPERO, TICO, DAMAS
w różnych wersjach i różnych kolorach
Oferujemy je za gotówkę i na bardzo
korzystnych warunkach kredytowych.

PPHU „AUTO LUX”
Rybnik, ul. Działowska 191, tel. 245-17

Autoryzowany dealer DAEWOO MOTOR

1. Zapewniamy pełny serwis gwarancyjny i pogwarancyjny
2. Ubezpieczenia pojazdów
3. Znakowanie pojazdów, montaż alarmów i radioodbiorników

Oferujemy również autoryzowany serwis FSM 126p, CINQUECENTO oraz CITROENA, a także sprzedaż samochodów CITROEN w RYBNIKU, ul. Wodzisławska 112, tel. 245-17, 27-511.

**PRZYJDŹ, ZOBACZ - NA PEWNO KUPISZ!
NA TE SAMOCHODY STAĆ KAŻDEGO!**

n320k

JAL

44-335 Jastrzębie Zdrój
ul. Turystyczna 63a
tel. (0-36) 714-824, godz. 10-18

**OFERUJE
URZĄDZENIA
CHŁODNICZE**

szafy-lady
schładzacz do piwa
zamrażarki przeszklone

prod. krajowej i duńskiej
łódówki, kuchnie, automaty
Polar, Elcold, Juka, Bochnia, Donfoss

raty, leasing
zniżki dla młodych małżeństw

TRANSPORT GRATIS

n929

RES-TYPE
ul. Warszawska 10
40-008 Katowice
tel. 106 88 28,
102 84 98
fax 58 88 69

**fir
my
regionu
ŚLASKA**

Oddział Rybnik
ul. 3 Maja 30
p. 810/VIII p.
tel. 281 62
w. 319

- zalety

- najdłużej na rynku
- jedyny katalog ofertowo-branżowy
- najtańszy i najskuteczniejszy
- rzetelność i aktualność informacji
- współpraca z zagranicą
- 3 języki obce
- członek i założyciel
Regionalnej Izby Gospodarczej
- pewność - reklama trafia do adresata

- wady

- brak

UDANY BIZNES!

n5000

NOWINY

TELEWIZJA POLSKA

SRODA - 20.12.1995 r.

PROGRAM I

- 6.00 Kawa czy herbata?
7.45 VIP - rozmowa Jedynki
8.00 Moda na sukces - serial USA
8.30 Małe obracanie groszem
8.45 Dzieci dzieciom - pr. muz. dla dzieci
9.00 Wiadomości
9.10 Mama i ja
9.25 Gimnastyka
9.30 Domowe przedszkole
9.55 Porozmawiajmy o dzieciach
10.00 „Siłwa” - serial USA
10.50 Muzyczna Jedynka
11.00 Poradnik petenta
11.15 Ryby i rybki
11.30 Nasze państwo
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn notowań
12.40 Chochlikowe psoty, czyli zmagania z gramatyką
13.00 Sztuka niesztuka
13.25 Rozumieć sztukę
13.45 Muzea niezwykłe „Magia zabawek”
14.10 Zgadnij! Wykaż się!
14.15 „Wielki objazd siostry Wendy” - serial prod. ang.
14.25 „Lumen 2000” - mag.
14.50 Program dnia
15.00 Krajiną łagodności
15.30 „Moda na sukces” - serial USA
16.00 Raj - mag. młodzieżowy
16.25 Baw się z nami
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Miliard w rozumie - teleturniej
17.50 Z kamerą wśród zwierząt
18.10 Słoneczny patrol (20) - serial USA
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.10 „Kiedy rozum śpi” - film fab. prod. pol.-fińskiej
22.00 Puls dnia
22.20 Rodzic po ludzku - finał akcji
23.00 Wiadomości
23.15 „Dekalog, Dziesięć” - film fab. prod. TVP
0.15 „Tajemnica Giono” - film dok. prod. franc.
1.20 „Lumen 2000” - mag.
1.50 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.00 Panorama
7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia Zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 Wszystko tylko nie miłość - serial
9.00 Świat kobiet
9.30 „Każdą chwilę dzieciom...”
10.00 Po rozum do głowy
10.25 Teatr Telewizji: „Henryk VI na towach”
11.45 „Na tropach lampartów nad Morzem Martwym”
12.30 Mój mały świat
12.50 Akademia Zdrowia Dwójki
13.00 Panorama
13.20 „Chłopcy z ulicy Panisperna”
14.05 Clipol
14.40 Muzyczne nowości Dwójki
14.55 Powitanie
15.00 „Gargantua” - serial anim.
15.25 Pejzaże wsi polskiej:
16.00 Zwierzęta wokół nas
16.30 5 x 5 - wygramy razem
17.00 Film dokumentalny
17.55 Losowanie gier liczbowych Totalizatora Sportowego
18.00 Panorama
18.10 Program lokalny
19.05 Koło fortuny - teleturniej
19.35 Po rozum do głowy - progr. dla dzieci
20.00 Stan Borys... pisze pamiętnik artysty
20.50 Sport telegram
21.00 Panorama
21.35 Ekspres reporterów
22.05 Teatr Dwójki: Janusz Głowacki „Miłość po dziewiętej”
22.45 „Mistrzowie światła”
0.15 Panorama
0.20 Offertorium na Adwent i Boże Narodzenie
1.05 Zakończenie programu

PROGRAM III

- 7.00 TV Polonia
9.00 Poranek z Telewizją Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Namiętność” - serial
11.40 Dziś w Tele 3 - rep.
12.00 Aktualności
12.05 „Skarga” - dramat obycz. prod. pol.
13.30 „Europa nieznana” - film dok.
14.00 Mity medycyny - mag.
14.20 Muzyczne promocje
14.35 Kleks - program dla dzieci
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 „Kof Rozrabiaka” - serial animow.

- 15.35 „Timberwood i przyjaciele” - serial anim.
16.00 „Piętnastolatki” - serial
16.35 Dziś w Tele 3 - rep.
16.50 Pryzmat - mag. niepełnosprawnych
17.20 „Cristal” - telenowela
18.00 Gość dnia
18.10 Aktualności
18.40 Portrety miast - pr. przygotowany przez Agencję Reklamy Telewizji Katowice
18.45 Reportaż red. częstoch.
19.00 Życie na gorąco - mag.
19.30 „Czyste szaleństwo” - serial
20.00 „Spender” - serial krym. prod. ang.
21.00 Persona
21.30 Co dalej z lotniskiem? - rep.
21.45 Muzyczne promocje
22.00 Aktualności
22.05 Program na czwartek
22.10 „Namiętność” - telenowela
23.00 Rytm przemian
23.30 Sport
23.45 „Kodeks honorowy”
0.00 Nasze stulecie - franc. film dok.
1.00 Życie na gorąco - mag. (powt.)
1.30 Noc filmowa: „Co ludzie powiedzą” - serial angiel.
2.00 „Ellington” - ang. dramat sens.
3.30 Film fabularny
5.00 „Na ratunek” - dramat sens.
6.30 „Granice sportu” - serial dok.

POLSAT

- 8.00 Kalambury
8.30 Klub Lady Fitness
8.40 Opiekunicy duszek
9.00 HaloGra!My
9.20 Ye!Ye!Ye!
9.30 Skrzydła - serial
10.00 Misja Eureka
10.55 Kostka szczęścia
11.00 Jesteśmy
11.30 As, dama, walet - prog. rozryw.
12.30 Magazyn sportowy
14.00 Oskar - mag. filmowy
14.30 4 x 4 - mag. motor.
15.00 Kostka szczęścia
15.05 HaloGra!My
15.25 Ye!Ye!Ye!
15.35 Czarodziejka z księżycyca
16.00 Informacje
16.15 Link Journal - magazyn mody
16.45 I wszyscy razem - serial
17.15 Grace w opałach - serial USA
17.40 Kostka szczęścia
17.45 Kalambury
18.15 Mamuśki - serial USA
18.45 Informacje
18.55 Dallas - serial USA
19.50 Informacje
20.05 Airwolf - serial
21.00 Gliniarz i prokurator - serial USA
22.00 Informacje i biznesinformacje
22.25 Dolina lalek - serial USA
22.50 Plus Minus
23.20 Sztuka sprawiedliwości
23.50 Motowiadomości
0.20 Pożegnanie

CZWARTEK - 21.12.1995 r.

PROGRAM I

- 6.00 Kawa czy herbata?
7.45 VIP - rozmowa Jedynki
8.00 „Różowa Pantera” - serial kom.
8.30 Pory roku - Zima - pr. dla dzieci
9.00 Wiadomości
9.10 Mama i ja
9.20 Gimnastyka buzi i języka
9.30 Domowe przedszkole
9.55 Porozmawiajmy o dzieciach
10.05 „Prawnicy z Miasta Aniołów”
10.50 Muzyczna Jedynka
11.00 Gotowanie na ekranie
11.20 To jest łatwe
11.30 Taki jest świat
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn notowań
12.40 Tętno pierwotnej puszczy
13.10 Mała, wielka, niebieska kula
13.25 Ptakolub - mag. miłośników ptaków
13.40 Opowieści bałtyckie
14.00 Zwierzęta świata
14.30 Przez łądy i morza
14.50 Program dnia
15.00 Potop popu
15.30 „Max Glick” - serial niem.
16.00 Dla młodych widzów: Niezwykłe muzea - Muzeum Zabawkarstwa
16.25 Dla dzieci: Smieciosztuka
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Filmidło - magazyn filmowy
17.40 Automania
18.10 „Tata major” - serial prod. USA

- 18.30 Magazyn katolicki - Wigilia
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.10 „Nietykalni” - serial prod. USA (1)
21.00 Wieczór publicystyczny
22.00 Rzuć palenie razem z nami
22.20 Diariusz
22.30 Pegaz
23.00 Wiadomości gospodarcze
23.15 Miniatury: „Cesarstwo rzymskie”
23.20 „Potęga obrazu Leni Riefenstahl”
0.20 Hity Jedynki
2.00 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.00 Panorama
7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia Zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Dzieciaki, kłopoty i my” - serial kom. USA
9.00 Transmisja obrad Sejmu, w przerwie ok. 13.00 Panorama
14.55 Powitanie
15.00 „Dookoła świata z Willym Fogiem” - serial anim.
15.25 Akademia Zdrowia Dwójki
15.35 Studio sport
16.00 „Jaskółki i ludzie”
16.30 5 x 5 - wygramy razem
17.00 Orędzie - progr. publicyst.
18.00 Panorama
18.10 Programy lokalne
19.05 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19.35 Klub pana Rysia
20.00 Program publicystyczny
20.50 Sport telegram
21.00 Panorama
21.35 Sto na sto, czyli sto filmów na stulecie kina: „Piknik pod wiszącą skałą” - film prod. austral. lub „Fanny i Alexander” film szw., rež. I. Bergman
0.35 Panorama
0.40 Art noc
1.25 Zakończenie programu

PROGRAM III

- 7.00 TV Polonia - retransmisja prog. satelitarnego
9.00 Poranek z Telewizją Katowice
11.00 Program dnia
11.05 Wojna domowa - serial prod. polskiej
11.45 Dziś w Tele Trójce
12.00 Aktualności
12.05 „Spender” - serial prod. polskiej
13.00 Czyste szaleństwo - prog. rozrywkowy
13.25 Sto lat kina
14.00 Kodeks honorowy
14.20 Rock kwadrans
14.35 Zgadula - teleturniej dla dzieci
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 Blok dziecięco-młodzieżowy
16.35 Dziś w Tele 3.
16.50 Lancet - mag. medyczny
17.20 Cristal
18.00 Gość dnia
18.10 Aktualności
18.20 Aktualności gospodarcze
18.40 Portrety miast
18.45 Hallo, Britain - teleturniej
19.00 Wieczór z Telewizją Katowice
19.30 Billy Idol - koncert
20.00 „Wszyscy są podejrzani” - dram. obyczajowy prod. węgierskiej
21.45 Rock kwadrans
22.00 Aktualności
22.05 Program na piątek
22.10 Wojna domowa - serial prod. polskiej
22.50 Zwiastun
23.00 Wieczorynki autorskie
23.30 Z szabelką - pojedynki
23.45 Co dalej z lotniskiem? - reportaż
0.00 V Festiwal Laureatów Konkursów Muzycznych Międzynarodowy Konkurs Dyrigentów im. Grzegorza Fitelberga
1.00 Wieczór z Telewizją Katowice
1.30 „Najstraszliwsze morderstwa” - serial dokum. USA
2.00 „Improwizacja” - film sens. prod. USA
3.30 Film fabularny
5.00 „Nagle zeszłego lata” - ang. film fab. z 1993 roku
6.30 Krok za krokiem - serial dokumentalny

POLSAT

- 8.00 Kalambury
8.30 Klub Lady Fitness
8.40 Czarodziejka z księżycyca
9.00 HaloGra!My
9.20 Ye!Ye!Ye!
9.30 Grace w opałach
10.00 Dallas
10.55 Kostka szczęścia
11.00 Kuba zaprasza
11.30 Pamiętnik nastolatki
12.00 W drodze

- 12.30 Link Journal - magazyn mody
13.00 Twój lekarz - mag. medyczny
13.30 Plus Minus
14.00 Egzamin dojrzałości - pr. rozr.
15.00 Kostka szczęścia
15.05 HaloGra!My
15.25 Ye!Ye!Ye!
15.35 Grand Prix
16.00 Informacje
16.15 Tylko dla dam
16.45 I wszyscy razem - serial
17.15 Webster - serial USA
17.40 Kostka szczęścia
17.45 Kalambury
18.15 Sztuka informacji
18.45 Informacje
18.55 Jastrząb atakuje - amer. ser. sens.
19.50 Informacje
20.05 Nieustraszone - serial USA
21.00 Z ostatniej chwili - serial USA
22.00 Informacje i biznesinformacje
22.25 Życie jak sen - serial USA
22.50 Plus Minus
23.20 4 x 4 mag. motor.
23.50 Gillette World Sport Special
0.20 Pożegnanie

PIĄTEK - 22.12.1995 r.

PROGRAM I

- 6.00 Kawa czy herbata?
7.45 VIP - rozmowa Jedynki
8.00 „Moda na sukces” - serial USA
8.30 Przedświąteczny przekładaniec
9.00 Wiadomości
9.10 Mama i ja
9.25 Domowe przedszkole
10.00 „Star Trek - następne pokolenie” serial s-f USA
10.50 Muzyczna Jedynka
11.00 Od niemowlaka do przedszkolaka
11.15 Zrób to tak, jak my
11.30 U siebie
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn notowań - Wigilijne ryby
12.45 Zaścianek - fenomen polski
12.55 Szkoła niejedno ma imię
13.00 Jeśli nie Oxford, to co - informacje
13.05 Innowacje edukacyjne - własna szkoła
13.25 Książki, które wstrząsnęły światem
13.45 600 sekund dokumentu
13.55 Firma - „Piotrek”
14.10 Kto ty jesteś, jacy jesteście?
14.30 Zaścianek - fenomen polski
14.50 Program dnia
15.00 Muzyczna Jedynka
15.30 „Moda na sukces” - serial USA
16.00 Dla młodych widzów - Fronda
16.25 Dla dzieci: Ciuchcia
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Tata, a Marcin powiedział...
17.30 Goniec - tygodnik kulturalny
17.45 Test - mag. konsumenta
18.05 Randka w ciemno
18.50 Zulu Gula - program satyryczny Tadeusza Rossa
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.10 Sto na sto, czyli sto filmów na stulecie kina: „Łowca jeleni” film fab. prod. USA
22.15 Puls dnia
22.30 WC kwadrans
22.50 Wigilijne dzieło pomocy dzieciom
23.00 Wiadomości
23.15 Mdm, czyli Mann do Maternity, Materna do Manna
23.40 Parada pradiada - pr. rozr.
24.00 „Przybysz z deszczu” - film fab. prod. franc.
1.55 Goniec - tyg. kulturalny
2.15 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.00 Panorama
7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia Zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Pełna chata” (19) serial kom. prod. USA
9.00 Transmisja obrad Sejmu, w przerwie obrad, ok. 13.00 Panorama
14.55 Powitanie
15.00 „Wilczek” - „Księżycowa skała” ser. anim. prod. USA
15.25 Akademia Zdrowia Dwójki
15.35 Reportaż
16.00 Studio sport - NBA
17.00 30 ton - lista, lista, lista przebojów
17.30 „Maski uprawiają sport” - serial
18.00 Panorama

- 18.10 Program lokalny
19.05 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19.35 Instalacja - program dla dzieci
20.00 Wesoło, czyli smutno
20.50 Sport telegram
21.00 Panorama
21.30 Halo, weekend
21.40 KOC - komiczny odcinek cykliczny
22.15 „Rok z życia pewnej rodziny” - film fab. prod. USA
24.00 Panorama
0.05 Fabryka Houk - widowisko muzyczne
0.55 Zakończenie programu

PROGRAM III

- 7.00 TV Polonia
9.00 Poranek z Telewizją Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Namiętność”
11.40 Dziś w Tele Trójce
12.00 Aktualności
12.05 „Wszyscy są podejrzani” - węg. dram. obycz.
13.35 „Billy Idol” (powt.)
14.00 „Z szabelką - pojedynki”
14.20 Muzyczne promocje
14.35 „Od śreniowiecza do współczesności”
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 „Przygody Małego Księcia”
15.35 „Obcy w rodzinie”
16.00 Miód i pszczoły
16.35 Pani modna - mag. mody
17.00 Tele - zakupy
17.20 Cristal
18.00 Gość dnia
18.10 Aktualności
18.40 Studio pod bukiem
19.00 Teleekspert - teleturniej
19.30 Zwycięstwo na morzu - dok. ang.
20.00 „Help” - muz. film fab. prod. ang.
21.00 Obserwatorium
21.30 Muzyczne promocje
21.45 Gazeta domowa
22.00 Aktualności
22.05 Program na sobotę
22.10 „Namiętność”
22.40 „Szaleństwo na kółkach”
23.00 100% LIVE - program muzyczny
0.00 Nietykalni
1.00 Teleekspert
1.30 Noc filmowa
3.30 Film fabularny
5.00 „Niesamowita MC Coy” - film fab. prod. USA
6.30 Country Club

POLSAT

- 8.00 Kalambury
8.30 Klub Lady Fitness
8.40 Grand Prix
9.00 HaloGra!My
9.20 Ye!Ye!Ye!
9.30 Webster - serial
10.00 Jastrząb atakuje
10.55 Kostka szczęścia
11.00 Tylko dla dam
11.30 Plus Minus
12.00 4x4
12.30 Sztuka sprawiedliwości
13.00 Mag. sportowy
14.30 Pamiętnik nastolatki
15.00 Kostka szczęścia
15.05 HaloGra!My
15.25 Ye!Ye!Ye!
15.35 Richie Rich
16.00 Informacje
16.15 Kuba zaprasza
16.45 I wszyscy razem - serial
17.15 Wychować Mirandę - serial kom. USA
17.40 Kostka szczęścia
17.45 Kalambury
18.15 Przygody Leona
18.45 Informacje
18.55 Statek miłości - serial
19.50 Informacje
20.05 Strażnik Teksasu - serial USA
21.00 Na celowniku - serial USA
22.00 Informacje
22.15 Biznes tydzień
22.30 „Skandale” - film USA
0.15 Playboy
1.10 Pożegnanie

SOBOTA - 23.12.1995 r.

PROGRAM I

- 7.00 Eko - echo
7.15 Z Polski
7.30 Wszystko o działce i ogrodzie
7.55 Agrolinia
8.30 Świąteczne 5-10-15
8.55 Program dnia
9.00 Wiadomości
9.10 Ziarno
9.35 „Przygody Hucka Finna” - film fab. USA
10.35 Atom, gwiazdy, życie - Telefon gwiazdny i komórkowy
10.50 Co wy na to?
11.00 „Tajemnica uzdrawiania” - serial dok. prod. USA
11.50 Wigilijne dzieło pomocy dzieciom
12.00 Wiadomości
12.10 Kraj
12.30 Koncert życzeń

- 13.00 Zwierzęta świata - serial dok.
13.30 Walt Disney przedstawia: „Puchatka gwiazdka”
14.45 „Świerszcz za kominem” - teatr
15.45 Swojskie klimaty
16.10 „Bill Cosby show” serial kom. USA
16.35 Swojskie klimaty
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.25 Nowożeńcy - teleturniej
17.55 Swojskie klimaty
18.05 „Dzień za dniem” - serial USA
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.10 „Rocky” - film fab. prod. USA
22.15 W oparach absurdu - pr. rozrywkowy
23.10 Wiadomości
23.20 Sportowa sobota
23.45 „Wybraniec śmierci” - film fab. prod. USA
1.15 Muzyczna Jedynka
1.45 „Tragiczna pomyłka” - film fab. prod. wł.
3.10 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.00 Panorama
7.10 Folkowe nuty
7.30 Tacy sami
7.50 Spotkanie z językiem migowym
8.00 „Legendy Wyspy Skarłow” - serial anim.
8.20 Powitanie
8.30 Programy lokalne
9.30 Mój telefon bezpieczeństwa - wydanie świąteczne
10.00 Życie obok nas - serial dok.
10.30 Polaków portret własny
11.00 Godzina z Hanna Barbera - filmy anim.
12.00 „Wyższe sfery” - film fab. prod. USA
14.00 Wydarzenie tygodnia
14.35 Słów cięcie, gięcie, czyli rebusy Szymona Majewskiego
15.05 Familiada - teleturniej
15.40 „Fitness Club”
16.05 „Grzegorz Turnau - portret artysty”
17.00 „SeaQuest” - serial s-f prod. USA
17.55 Losowanie gier liczbowych Totalizatora Sportowego
18.00 Panorama
18.10 Program lokalny
18.30 7 dni świat
19.05 Gra - teleturniej
19.35 Szalone liczby - teleturniej dla dzieci
20.00 Program artystyczny
21.00 Panorama
21.30 Słowo na niedzielę
21.35 Chimera - mag. kulturalny
22.15 „Gra w kotka i myszkę” - thriller prod. ang.
23.10 Jose Carreras - portret hiszp. tenora
0.30 Panorama
0.35 Jazz Fair '95 - Henryk Miśkiewicz - koncert
1.20 Zakończenie programu

PROGRAM III

- 7.00 „Mała Rosey” - serial dla dzieci
7.20 „Przygody Małego Księcia” - serial dla dzieci
7.40 „Namiętność” - telenowela prod. wenezuelskiej
9.10 Program dnia
9.15 Sobota z Telewizją Katowice - mag. dla kobiet
11.00 Kolejowe przygody wzdłuż Europy - serial przyrodniczy
11.30 W cztery świata strony - mag. turystyczny
12.00 Aktualności - prog. informacyjny
12.05 Maximum Rock'n'Roll
12.30 „Szopki pana Adama”
12.45 Pięlgryzka do źródeł wiary
13.00 „W oczekiwaniu...”
13.30 Gol - mag. piłkarski
13.45 Przeboje „Soboty w Bytkowie”
14.00 Kino rodzinne: „Tylko wtedy, gdy się śmieję” - serial komediowy prod. ang.
14.30 Zagadki przeszłości - serial dok.
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 Świąteczna opowieść
15.40 „Roger Odrzutowiec”
15.45 „Słonica Nellie”
15.50 „Kocham moje miasto”
16.00 „Banda z ulicy Szewskiej”
16.35 Rozmowa tygodnia
16.50 Country Bar
17.20 „Tak, panie premierze”
18.00 Gość dnia
18.10 Aktualności
18.30 Nie tylko o muzyce
19.30 Wigilia z Jose Carrerasem - pr. muz.
20.00 „Bernard i Dzin” - kom. obycz. prod. ang.
21.15 „Piękny czas oczekiwania”
21.45 Muzyczna Tele Trójka

22.00 Aktualności
22.05 Program na niedzielę
22.10 Sport
23.00 „Pauho Villa” - film fab. prod. USA
0.30 Akademia Jazzowa
1.00 Noc filmowa
3.30 Film fabularny
5.00 „Niewinny” - film fab. prod. USA
6.30 Dance Club

POLSAT

8.00 W drodze
8.30 Moto-myszy z Marsa
9.00 Filmy animowane
9.20 Smakosze i rozkosze
9.30 Ye!Ye!Ye!
10.00 Rodzinne potyczki „Home Front” - film USA
11.35 Przedwieczna katastrofa
12.00 „Spartakus” - film fab. prod. USA
15.05 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
15.15 Filmy animowane dla dzieci
15.50 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
16.00 Informacje
16.15 „Nie przysyłaj mi kwiatów” - film USA
17.55 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
18.00 Wokół kobiecych gier
19.00 Disco Relax
19.50 Informacje
20.05 „Polowanie na Czerwony Październik” - film USA
22.30 „Paparazzo” - film prod. brytyjskiej
23.55 Pożegnanie

NIEDZIELA - 24.12.1995 r.

WIGILIA

PROGRAM I

7.00 Program dnia
7.10 Arktyczna odyseja
8.00 „Dziadek do orzechów” - film balet. prod. USA
9.25 Kukułka
9.35 „Przygody Hucka Finna”
10.30 Wigilia w Raju
11.00 U źródeł - film dok.
12.00 Anioł Pański
12.20 Da Capo - progr. red. katolickiej
12.35 Pierwsze święta na swoim... - rep.
13.00 Na rogu świata i nieskończoności
13.30 „Boskie prezenty” - bajka muz.
13.55 „Wigilie z Ojcem Świętym” - rep.
14.05 „Czarodziej z Oz” - film fab. prod. USA
15.50 „Wigilie z Ojcem Świętym” - rep.
16.05 Kolędy Pospieszalskich
16.55 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 „Stół nakryty obrusem białym...” - rep.
17.55 Od przedszkola do Opola - Dzieci śpiewają kolędy
18.40 „Wigilie z Ojcem Świętym” - rep.
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.00 Homilia Prymasa Polski
20.05 Wigilijne dzieło pomocy dzieciom '95
20.25 „Boże Narodzenie u Branych” - kom. prod. USA
22.10 „Dzisiaj w Betlejem - kolędy '95” - rep.
22.55 Wigilijne dzieło pomocy dzieciom '95
23.20 Kabaret Starszych Panów
23.55 Pasterka - Transmisja Mszy Świętej z Watykanu
1.50 „Mój wujaszek Beniamin” - kom. kost. prod. franc.
3.20 Zakończenie programu

PROGRAM II

7.00 Echa tygodnia
7.30 Film dla niesłyszących: „Ręce mordercy” - film fab. prod. ang.
8.25 Słowo na niedzielę
8.30 Programy lokalne
9.30 Powitanie
9.45 Ojczyzna - polszczyzna
10.00 Klasztor „Biali mnisi z Le Mont Saint Michel”
10.30 „Mork i Mindy” - serial USA
11.00 Ulica Sezamkowa
12.00 „Chłopiec do bicia” - film kost. prod. ang.
13.45 Święty Mikołaj i inne chłopaki
14.15 Jaś Fasola „Wesołych Świąt Panie Fasola”
14.50 Wiadomości Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy
15.00 Familiada - wyd. specjalne
15.35 Powitanie
15.40 „Z pamiętnika mej duszy” - film biogr. o Marku Grechucie
16.30 Wigilia w Dwójce
16.45 Nowe horyzonty

17.20 „Święta w Connecticut” - film fab. prod. USA
18.50 Programy lokalne
19.00 Kolędy w Świętej Lipce
19.35 Przygody Animków
20.00 Koncert wigilijny - retransmisja koncertu z Wiednia
21.00 Panorama
21.30 Halo Dwójka - wyd. świąteczne
21.45 Z kolędami u Czarnej Madonny
22.10 „Mężczyzna na poddaszu” - komediodramat prod. USA
23.40 „Widzenie” - widowisko art.
0.15 „Mój najlepszy rok”
1.45 Gwiazdka w Wiedniu - Dionne Warwick i Placido Domingo
2.35 Zakończenie programu

PROGRAM III

7.00 „Betlejem śląskie” - rep. Sacrum Profanum
7.30 „Księżniczka astronautka” - serial
8.00 „Mysz Willy wędruje przez świat” - serial
8.30 „Natura - Świat wokół nas”
9.00 „Polska Marynarka Wojenna”
9.30 Program dnia
10.10 Klub Globtrotera
11.00 „Tak uczył nas Luter” - kolędy protestanckie
11.30 „To się wydarzyło w Judei” - rep.
12.00 Aktualności
12.05 Świąteczna kuchnia góralska
12.25 „Chłopczyk z zapiekami”
12.40 Wigilia w Bytkowie
13.00 „Od Paryża do...” - film dok.

PROGRAM III

14.00 Telefoniada
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 „Świąteczna opowieść” - franc. film anim.
15.35 „Święty Mikołaj i opowieść o mlecznych zębach” - bajka dla dzieci
16.00 Pieśni Bożonarodzeniowe w wykonaniu londyńskiego Emmanuel Choir
16.30 Przy wigilijnym stole - rep.
17.00 Wigilia w Bytkowie
17.20 Boże Narodzenie z Pavarottim - koncert świąteczny
18.10 Wigilia w Bytkowie
18.30 Aktualności
19.00 Kolędy
19.30 „Mój świat” - rep.
19.45 „Gdy się Chrystus rodzi” - kolędy
20.00 „Tak Wirginio, Św. Mikołaj istnieje” - film obycz. prod. USA
21.45 Wigilia w Bytkowie
22.00 Aktualności
22.05 Program na poniedziałek
22.10 „Póki się znów nie spotkamy” - serial
23.40 Góralskie koledowanie
0.00 Transmisja z Pasterki w Piekarach Śl.
1.30 Noc filmowa
3.30 „Napoleon” - film fab.
5.00 „Powrót Sherlocka Holmesa” - kom. sens. prod. USA
6.30 „Święta po lwowsku”

POLSAT

8.00 Jesteśmy
8.30 Hullabaloo
9.00 Czerwone buciki - film anim.
9.20 Smakosze i rozkosze
9.30 Maski - magazyn
10.00 Disco Relax
11.00 Kolędy w TV POLSAT
11.50 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
12.00 „Spirit of Saint Louis” - film USA
14.30 Wędrowniki myśli
14.55 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
15.00 Dyzurny satyryk kraju
15.25 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
15.30 Fashion TV
16.00 Informacje
16.15 „Magiczne chwile” - film prod. brytyjskiej
18.00 „Kawałek raj” - film USA
19.40 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
19.50 Informacje
20.05 Koncert Jubileuszowy TV Polsat
21.05 „Parasolki z Cherbourg” - film prod. franc.
22.45 Na każdy temat
23.45 Pożegnanie

PONIEDZIAŁEK - 25.12.1995 r.

I DZIEŃ ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA

PROGRAM I

7.00 Program dnia
7.05 „Prawdziwy skarb wyspy Montecristo” - film przyrodn.
7.45 „Dzisiaj w Betlejem - kolędy '95”

8.30 „Gwiazdka” - film anim.
8.55 UNICEF - dzieciom - Koncert galowy z Sali Kongresowej
10.00 „Przygody Hucka Finna” - ser. USA
11.00 „505 tajemnic - skarb pruski w Krakowie” - film dok.
11.55 Msza Święta „Urbi et Orbi”
12.40 Współczesny katolicyzm - progr. dok.
13.50 W Starym Kinie: „Gospoda Świąteczna”
15.35 Śmiechu warte
16.00 Magda Umer - mężczyźni jej życia - pr. rozrywk.
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.25 „W 80 dni dookoła świata” - film fab. prod. USA
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.10 „Kevin sam w domu” - kom. prod. USA
22.00 Hanna Banaszak i jej goście
22.55 Oko w oko - świąteczna gala z Edytą Górną
23.40 „Szukając sprawiedliwości” - film sens. prod. USA
1.10 „Obcy w domu” - film fab. prod. franc.
2.50 Zakończenie programu

PROGRAM II

7.00 Kolędy na Jasnej Górze
7.30 „Podróże z Adamem Bujakiem - Boże Narodzenie w Betlejem” - rep.
8.00 „Noc wigilijna” - film anim. USA
8.30 Programy lokalne
9.30 Powitanie
9.35 Małe ojczyzny - „Świątynia”
10.10 Łatwe i przyjemne w wykonaniu „Poznańskich Słowików”
11.00 Scena Młodego Widza - „Abigel”
12.00 „Heidi” - film fab. USA
13.40 Świąteczny koncert kabaretu OT.TO
14.30 „100 filmów z Wiesławem Gołasem” - film dok.
15.10 Powitanie
15.20 Koncert kolęd
15.35 „Miłość, szmaragd i krokodyl” - film przyg. USA
17.15 Bogusław Kaczyński zaprasza...
18.00 Program lokalny
18.10 Spotkanie z Bailadą
19.05 Koło fortuny - teleturniej
19.35 Krzyżówka 13-latków
20.00 Koncert wigilijny z Wiednia
21.00 Panorama
21.30 Koncert kolęd Edwarda Pałusza
21.55 „Pracująca dziewczyna” - kom. prod. USA
23.40 Diana Ross, David Bowie, Rod Stewart i ich goście - największe muzyczne show 1995
1.10 Piwniczne kolędy dla Herodów
1.50 „Opowieść o wole i ośle w Betlejem” - widowisko art.
2.20 Zakończenie programu

PROGRAM III

7.00 „Nie tylko o muzyce - Wanda Polańska”
7.30 „Ślub brązowego misia” - film anim. USA
8.00 „Alicja w krainie czarów” - film anim. prod. austral.
9.00 „Królówka Śniegu” - film dla dzieci
9.55 Omówienie programu i świąteczny gość
10.05 Świąteczny koncert z Wiednia
11.00 Order uśmiechu
12.00 Aktualności
12.05 „Sekrety Biblii” - film dok.
13.30 „Miej trochę wiary” - progr. muz.
14.20 Świąteczny gość
14.35 Kleks - prog. dla dzieci
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 „Romuald i dzieci pustyni” - film anim.
15.35 Najwięksi iluzjoniści świata - progr. rozrywk.
16.35 Świąteczny gość
16.50 Pozłacany warkocz
17.20 Cristal
18.00 Aktualności
18.10 Latynoskie noce
18.50 Świąteczny gość
19.00 Oj, ni ma jak Lwów
19.30 „The Heart of Christmas” - film fab. prod. kanad.
20.00 „Drobne opominki” - film obycz. prod. kanad.
21.45 Świąteczny gość
22.00 Aktualności
22.05 Program na wtorek
22.10 Póki się znów nie spotkamy - serial
23.40 Pastorałki
0.00 „Nieszczęścia Alfreda” - komedia prod. franc.
1.30 Noc filmowa
3.30 „Oszustwo” - kom. prod. USA
5.00 „Pan mamusia” - kom. prod. USA
6.30 Kolędy

POLSAT
8.00 Ye!Ye!Ye!
8.30 Richie Rich
9.00 Na każdy temat
10.00 „Gwiazdkowy dar” - film USA
11.40 Chleb, kiedy myślę - reportaż
12.00 „Zabić drozda” - film USA
14.15 Życzenia od Świętego Mikołaja
14.30 Kuba zaprasza
15.00 Gra!my
15.30 Strachy z Transylwanii
16.00 Informacje
16.15 „Śniadanie u Tiffany'ego” - film USA
18.15 U Guniów wesele - Kabaret „Pirania”
18.50 Wokół kobiecych gier
19.50 Informacje
20.05 „Czarownice z Eastwick” - film USA
22.15 Życzenia od Świętego Mikołaja
22.30 „Gremlinsy” - film USA
0.25 Pożegnanie

WTOREK - 26.12.1995 r.

II DZIEŃ ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA

PROGRAM I

7.00 Program dnia
7.05 Film przyrodniczy
8.00 Kolędy Pospieszalskich
8.30 Szaleństwa Alwina Wiewiórki - film anim.
9.00 Dla dzieci: Dlaczego lubimy Boże Narodzenie?
9.40 Kolędy „Gawędy”
9.55 „Przygody Hucka Finna” - serial
11.00 Koncert życzeń
11.50 Dwoje w buszu - film dok.
12.45 Polski Londyn - film dok.
13.15 Kodeks Bożewicza
13.35 Serial wszechczasów: „Północ - Południe”
14.25 Kultura duchowa narodu
15.25 Magda Umer - Mężczyźni jej życia
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.25 „W 80 dni dookoła świata” - film USA
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.10 „Szklana pułapka” - film fab. prod. USA
22.30 Wojtek Pszoniak
23.50 Kabaret Starszych Panów
0.25 „Mona Lisa” - film sens. prod. ang.
2.05 Zakończenie programu

PROGRAM II

7.00 Pieśni na Boże Narodzenie - Spiewa Mormon Tabernackle Choir
7.30 Kolędy zespołu „Zajazd”
8.00 „Noc wigilijna” - film anim.
8.30 Program lokalny
9.30 Nad naszym domem jasność - widowisko
10.15 Gwiazdy na gwiazdkę - koncert
11.00 Scena Młodego Widza: „Abigel”
12.00 „Heidi” - film fab. USA
13.30 Elvis Stojko i jego goście - lzywiarstwo
14.30 Bezludna wyspa
15.25 „Klejnot Nilu” - film fab. prod. USA
17.10 Ogród sztuki
17.50 Bogusław Kaczyński zaprasza...
18.00 Program lokalny
18.10 Spotkanie z Bailadą
19.05 Koło fortuny - teleturniej
19.35 Salonowe potyczki - progr. dla dzieci
20.00 Godzina szczerości - Jerzy Polomski
21.00 Panorama
21.35 Czerwony Kapturek - pr. kabaret.
22.35 „Gliniarz w przedszkolu” - kom. prod. USA
0.20 Niecodzienne święta Natalie Cole
1.20 Zakończenie programu

PROGRAM III

7.00 Nie tylko o muzyce
7.30 Alladyn - film anim.
9.00 Królewna Śnieżka - film dla dzieci
9.55 Omówienie programu i świąteczny gość
10.10 Największy pokaz mody na świecie
11.40 Świąteczny gość
12.00 Aktualności
12.05 Sekrety Biblii - film dok.
13.30 Kopciuszek
14.20 Świąteczny gość
14.35 Kleks - program dla dzieci
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 Święty Mikołaj i Magik - film anim.
15.35 Najwięksi iluzjoniści świata
16.35 Świąteczny gość
16.50 Pozłacany warkocz
17.20 Cristal
18.00 Aktualności

18.10 Zygmunt Preisner - muzyka filmowa
19.00 Moje święta
19.30 „Betlejem Polskie” - film dok.
20.05 „Legenda Tatr” - film fab. prod. polskiej
22.00 Aktualności
22.10 Póki się znów nie spotkamy - serial USA
23.40 Ballady Leonarda Cohena
0.00 Nagrody muzyczne Monte Carlo
1.00 Noc filmowa: „Nowoczesne dziewczyny”
2.30 Koncert zespołu Duran Duran
3.30 „Stuknięty Bliźniak”
5.00 „Niesamowite dzieciaki”
6.30 Country Bar - kolędy

POLSAT

8.00 Gra!my
8.30 Strachy z Transylwanii
9.00 Koncert Jubileuszowy TV Polsat
10.00 „Samantha” - film USA
11.40 Trąbki świątecznej poczty - pr. poetycki
12.00 „Rocznik” - film USA
14.30 Przygody Leona - pr. rozrywk.
15.00 GRA!MY
15.30 Opiekuńczy duszek
16.00 Informacje
16.15 „Polowanie na Czerwony Październik” - film USA
18.45 Kolędy w TV Polsat
18.55 Misja Eureka - serial sens.
19.50 Informacje
20.05 Powrót do Edenu II - serial austral.
21.05 „Taniec zakochanych” - film USA
23.00 Koncert Świąteczny
0.30 Pożegnanie

ŚRODA - 27.12.1995 r.

PROGRAM I

6.00 Kawa czy herbata?
7.45 VIP - rozmowa Jedyńki
8.00 Moda na sukces - serial USA
8.30 Teleferie - Tele-Lar
9.00 Wiadomości
9.10 Taneeczne bajki
9.20 Mama i ja
9.35 Domowe przedszkole
10.00 „Siawa” - serial USA
10.50 Muzyczna Jedyńka
11.00 Poradnik petenta
11.15 Ryby i rybki
11.30 Razem czy osobno
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn notowań
12.40 Powtórka z historii - Władysław IV
13.00 Dom na Stawisku - film dok.
13.30 Kultura Litwinów
13.50 Gość dnia
13.55 Bajkowy świat Józefa Wilkonia
14.15 „Wielki objazd siostry Wendy” - serial prod. ang.
14.25 „Lumen 2000” - mag.
14.55 Program dnia
15.00 Kraina łagodności
15.30 „Moda na sukces” - serial USA
16.00 Raj - mag. młodzieżowy
16.25 Dla dzieci: Świąteczne śpiewanie
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Miliard w rozumie - teleturniej
17.50 Z kamerą wśród zwierząt
18.10 Słoneczny patrol (20) - serial USA
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.10 „Chłopcy z Brazylii” - film fab. prod. USA
22.15 Puls dnia
22.25 Mam prawo - Przedawnienie
23.00 Wiadomości
23.20 Sto lat kina
0.20 „Mleczna polewka” - film prod. niem.
2.05 Zakończenie programu

PROGRAM II

7.00 Panorama
7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia Zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 Wszystko tylko nie miłość - serial
9.00 Świat kobiet
9.30 Fitness Club - serial TP
10.00 Truskawkowe studio
10.25 Familiada
10.50 Scena Młodego Widza „Abigel”
11.40 „Rock and roll na lodzie” - film muz. USA
12.50 Akademia Zdrowia Dwójki
13.00 Panorama
13.20 „Chłopcy z ulicy Panisperna” - serial
14.10 Scena Młodego Widza „Abigel”
15.05 Powitanie
15.10 „Gargantua” - serial anim.
15.35 Pejzaże wsi polskiej

16.00 Zwierzęta wokół nas
16.30 5 x 5 - wygrajmy razem
17.00 Seans filmowy
17.30 Impresje lat 80.
17.55 Losowanie gier liczbowych Totalizatora Sportowego
18.00 Panorama
18.10 Program lokalny
19.05 Koło fortuny - teleturniej
19.35 Truskawkowe studio
20.00 Raz na 50 lat - Jubileusz ZAKR-u
21.00 Panorama
21.35 Ekspres reporterów
22.05 „Hrabia Luksemburg” - operetka
24.00 Panorama
0.05 Gwiazdy światowego jazzu
1.00 Zakończenie programu

PROGRAM III

7.00 TV Polonia
9.00 Poranek z Telewizją Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Namiętność” - serial
11.40 Dziś w Tele 3 - rep.
12.00 Aktualności
12.05 „Legenda Tatr” - film fab. prod. pol.
14.00 Betlejem polskie - film dok.
14.35 Kleks - program dla dzieci
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 „Wesołe święta krecika” - film anim.
15.35 „Przygody Huckleberry Finna” - film anim.
16.35 Dziś w Tele 3 - rep.
16.50 Poloneza czas zacząć
17.20 „Cristal” - telenowela
18.00 Gość dnia
18.10 Aktualności
18.40 Portrety miast - pr. przygotowane przez Agencję Reklamową Telewizji Katowice
18.45 Dziś w Tele 3 - rep.
19.00 Ekspres Reporterów Aktualności
19.30 „Czyste szaleństwo” - serial
20.00 „Beatles - A Hard Days Night” - kom. muz. USA
21.30 Sroczi - film dok.
22.00 Aktualności
22.05 Program na czwartek
22.10 „Namiętność” - telenowela
22.40 Jacy jesteście - pr. publ.
23.00 Nie dostałem Nobla
23.30 Pierwszy śnieg - rep.
23.45 Myszkowanie
0.00 Nasze stulecie - franc. film dok.
1.00 Ekspres Reporterów Aktualności (powt.)
1.30 Noc filmowa: „Co ludzie powiedzą” - serial angiel.
2.00 „Doktorek” - film fab. USA
3.30 Film fab.
5.00 „Flip i Flap na bezludnej wyspie” - film fab. prod. USA
6.30 „Granice sportu” - serial dok.

POLSAT

8.00 Filmowe studio POLSAT-u
8.15 Potop. cz. 1 - film prod. pol.
10.00 „Janeksa na dworze króla Artura” - film USA
11.45 Filmowe studio POLSAT-u
12.00 „Maroko” - film USA
13.35 Charlie Chaplin
14.00 „Niezwyoczony Bill” - film USA
16.00 Informacje
16.15 Filmowe studio POLSAT-u
16.30 Gra o wszystko... z Billem Cosby
17.00 „Casablanca” - film USA
19.00 Filmowe studio POLSAT-u
19.50 Informacje
20.05 „Love Story” - film USA
22.00 Informacje i biznesinformacje
22.25 Filmowe studio POLSAT-u
22.40 Sexy Beauties
23.00 „Nędzne psy” - film USA
1.10 Pożegnanie

CZWARTEK - 28.12.1995 r.

PROGRAM I

6.00 Kawa czy herbata?
7.45 V I P - rozmowa Jedyńki
8.00 „Różowa Pantera” - serial kom.
8.30 Teleferie - Tele-Lar
9.00 Wiadomości
9.10 Taneeczne bajki
9.20 Mama i ja
9.35 Domowe przedszkole
10.05 „Prawniczy z Miasta Aniołów”
10.50 Muzyczna Jedyńka
11.00 Gotowanie na ekranie
11.20 To jest łatwe
11.30 Kwadrans na kawę
11.45 Życ bezpieczniej
12.00 Wiadomości
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn notowań
12.40 Tętno pierwotnej puszczy
13.10 Między nami zwierzętami
13.30 Strzał w dziesiątkę
13.35 Klinika zdrowego człowieka

NOWINY

TELEWIZJA POLSKA

13.55 Zwierzęta świata - serial dok.	5.00 „Gwiazdkowe przebranie” - kom. prod. USA
14.25 Strzał w dziesiątkę	6.30 Krok za krokiem - serial dokumentalny
14.35 Brzuch	
14.50 Program dnia	
15.00 Potop popu	
15.30 „Max Glick” - serial niem.	
16.00 Teleferie: Zwierzęta na święta	
16.25 Teleferie: Świąteczne śpiewanie	
16.50 Kalendarium XX wieku	
17.00 Teleexpress	
17.20 Filmidło - magazyn filmowy	
17.40 Klinika zdrowego człowieka (problemy stomatologiczne)	
18.05 „Tata major” - serial prod. USA	
18.30 Magazyn katolicki	
19.00 Wieczorynka	
19.30 „Nietykalni” - serial prod. USA	
20.10 Rodzić po ludzku	
21.30 Wieczór publicystyczny	
22.20 Diariusz	
22.30 Pegaz	
23.00 Wiadomości gospodarcze	
23.20 Miniatury „Światło”	
23.25 „Metal i melancholia” - film dok.	
0.20 „W cieniu Artauda” - film fab. prod. franc.	
1.50 Zakończenie programu	
	PROGRAM II
7.00 Panorama	6.00 Kawa czy herbata?
7.10 Sport telegram	7.45 VIP - rozmowa Jedyńki
7.20 Poranny magazyn Dwójki	8.00 „Moda na sukces” - serial USA
7.50 Akademia Zdrowia Dwójki	8.30 Teleferie: Tele-Lar
8.00 Program lokalny	9.00 Wiadomości
8.30 „Dzieciaki, kłopoty i my” - serial kom. USA	9.10 Taneczne bajki - pr. dla dzieci
9.00 Transmisja obrad Sejmu, w przerwie ok. 13.00 Panorama	9.20 Mama i ja
14.55 Powitanie	9.30 Domowe przedszkole
15.00 „Dookoła świata z Willym Fogiem” - serial anim.	10.05 „Star Trek - następane pokolenie” serial s-f USA
15.30 Studio sport	10.50 Muzyczna Jedyńka
16.00 Animals	11.00 Od niemowlaka do przedszkolaka
16.30 5 x 5 - wygramy razem	11.15 Zrób to tak, jak my
17.00 Gwiazdozbiór - film dok.	11.30 U siebie - mag. mniejszości narod.
18.00 Panorama	12.00 Wiadomości
18.10 Programy lokalne	12.10 Agrobiznes
19.05 Jeden z dziesięciu - teleturniej	12.15 Magazyn notowań - Magazyn leśny
19.35 Klub pana Rysia	12.40-14.50 „O człowiek!”
20.00 Dossier	12.45 Zaścianek - fenomen polski
20.50 Sport telegram	12.55 Szkoła niejedno ma imię
21.00 Panorama	13.00 Jeśli nie Oxford, to co - informacja
21.35 Wieczór filmowy - Kocham kino	13.05 Jeśli nie Oxford, to co - teleturniej
21.40 Sto na sto, czyli sto filmów na stulecie kina: „Imię Róży” - film franc.-wł.	13.25 Jesień - jasna i wiosenna
23.45 Wieczór filmowy - Kocham kino	13.55 Firma
24.00 Panorama	14.10 Kto ty jesteś, jacy jesteścieśmy
0.05 Wieczór filmowy - Kocham kino	14.25 Sądobranie
1.05 Zakończenie programu	14.30 Zaścianek - fenomen polski prezentowania siebie
	14.50 Program dnia
	15.00 Muzyczna Jedyńka
	15.30 „Moda na sukces” - serial USA
	16.00 Dla młodych widzów - Rock raport
	16.25 Dla dzieci: Ciuchcia
	16.50 Kalendarium XX wieku
	17.00 Teleexpress
	17.20 Tata, a Marcin powiedział...
	17.30 Goniec - tygodnik kulturalny
	17.45 Test - mag. konsumenta
	18.05 Randka w ciemno
	18.50 Zulu Gula, Miedziana 13 program satyryczny
	19.00 Wieczorynka
	19.30 Wiadomości
	20.10 „Największy kochanek świata” - komedia prod. USA
	21.40 Puls dnia
	22.00 WC kwadrans
	22.25 MdM
	23.00 Wiadomości
	23.15 Zwierciadło, czyli Wolter w niebie - pr. rozr.
	23.40 „Klasa 1984” - dr. obycz. prod. USA
	1.25 Reportaż
	1.40 Goniec - tygodnik kulturalny
	2.00 Zakończenie programu
	PROGRAM II
	7.00 Panorama
	7.10 Sport telegram
	7.20 Poranny magazyn Dwójki
	7.50 Akademia Zdrowia Dwójki
	8.00 Program lokalny
	8.30 „Pełna chała” (19) serial kom. prod. USA
	9.00 Transmisja obrad Sejmu, w przerwie obrad, ok. 13.00 Panorama
	14.55 Powitanie
	15.00 „Wilczek” - „W schronisku dla psów” - ser. anim. prod. USA
	15.30 Lalamido, czyli porykiwania szarpidrutów
	16.00 Studio sport - NBA
	17.00 30 ton - lista, lista przebojów

PIĄTEK - 29.12.1995 r.

PROGRAM I

PROGRAM II

PROGRAM III

17.30 Jeden na jeden - mag. sportowy	18.00 Panorama
18.10 Program lokalny	19.05 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19.35 Co jest grane - program dla dzieci	20.00 Sztuka reżyserii - film dok.
20.50 Sport telegram	21.00 Panorama
21.35 Halo, weekend	21.40 Niby na serio - progr. rozrywk.
22.15 „Rok z życia pewnej rodziny” - film USA	24.00 Panorama
0.05 Dezerter - nie ma zagrożenia	1.00 Zakończenie programu
	PROGRAM III
7.00 TV Polonia	9.00 Poranek z Telewizją Katowice
11.00 Program dnia	11.05 „Namiętność”
11.40 Dziś w Tele 3.	12.00 Aktualności
12.05 „Cudotwórczyni” - dram. obycz. USA	13.45 Billy Idol - koncert
14.20 Muzyczne promocje	14.35 Co z niego wyrośnie? - progr. dla dzieci
15.00 Aktualności	15.05 Program dnia
15.10 „Mały skazaniec” - film fab.-anim. prod. austral.	16.35 Nie tylko w szafie - mag. mody
17.00 Tele - zakupy	17.20 Cristal
18.00 Gość dnia	18.10 Aktualności
18.40 Studio pod bukiem	19.00 Teleekspert - teleturniej
19.30 Zwycięstwo na morzu - dok. ang.	20.00 „Złoty wiek komedii” - film prod. USA
21.45 Gazeta domowa	22.00 Aktualności
22.05 Program na sobotę	22.10 „Namiętność”
22.40 „Szaleństwo na kółkach”	23.00 Poświętne kołędowanie
23.30 Kwiaty na kamieniach - pr. poetycki	0.00 Nietykalni
1.00 Teleekspert	1.30 Noc filmowa
3.30 Film fabularny	5.00 „Noc komety” - film USA
6.30 Country Club	

POLSAT

8.00 Filmowe studio POLSAT-u	8.15 Potop, cz. 3
10.00 „Kamienny lis” - film USA	12.00 „Blond Wenus” - film USA
13.35 Charlie Chaplin	14.00 „Kowboje” - film USA
16.25 Filmowe studio POLSAT-u	16.45 Informacje
17.00 „Ich noc” - film USA	19.10 Filmowe studio POLSAT-u
19.50 Informacje	20.05 Strażnik Teksasu - serial USA
22.25 Filmowe studio POLSAT-u	22.40 Sexy Beauties
23.00 „Kickboksier” - film USA	0.45 Pożegnanie

SOBOTA - 30.12.1995 r.

PROGRAM I

7.00 Proszę o odpowiedź - wyd. specjalne	7.15 Z Polski
7.30 Wszystko o działce i ogrodzie	7.55 Agrolinia
8.30 „Powrót do przyszłości” - serial USA	8.55 Program dnia
9.00 Wiadomości	9.10 Ziarno
9.35 Dla dzieci: 5-10-15	10.35 Kwant - prog. popularnonaukowy
10.55 Co wy na to?	11.00 „Tajemnica uzdrawiania” - serial dok. prod. USA
12.00 Wiadomości	12.10 Kraj
12.30 Koncert życzeń	13.05 Zwierzęta świata - ser. dok.
13.30 Walt Disney przedstawia: „Alladyn”	14.45 Europejskie Spotkania
15.25 Studio Sport - Turniej 4 Skoczni	16.10 „Bill Cosby show” serial kom. USA
16.35 Swojskie klimaty	16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress	17.25 Nowożeńcy - teleturniej
17.55 Swojskie klimaty	18.05 „Dzień za dniem” - serial USA

19.00 Wieczorynka	19.30 Wiadomości
20.10 „Żyje się tylko dwa razy” - film fab. prod. ang.	22.10 Czar par
23.40 Wiadomości	23.50 Sportowa sobota
0.10 „Pokarm Bogów” - film fab. prod. USA	1.35 „Mado” - film fab. prod. franc.
3.35 Zakończenie programu	

PROGRAM II

7.00 Panorama	7.10 Folkowe nuty
7.30 Tacy sami	7.50 Spotkanie z językiem migowym
8.00 „Legends wyspy skarbów” - serial anim.	8.25 Powitanie
8.30 Programy lokalne	9.30 Małe Ojczyzny - Pejzaż pełen smutku
10.00 Życie obok nas - serial dok.	10.30 Program publicystyczny
11.00 Godzina z Hanna Barbera - filmy anim.	12.00 Akademia Filmu Polskiego: „Wodzirej”
14.00 Wydarzenie tygodnia	14.35 Słów cięcie, gięcie, czyli rebusy Szymona Majewskiego
15.05 Familiada - teleturniej	15.40 „Fitness Club”
16.05 Wielka gra - teleturniej	17.00 „SeaQuest” - serial s-f prod. USA
17.55 Losowanie gier liczbowych Totalizatora Sportowego	18.00 Panorama
18.10 Program lokalny	18.30 7 dni świat
19.05 Gra - teleturniej	19.35 Szalone liczby - teleturniej dla dzieci
20.00 Krystyna Feldman - film dok.	20.30 „Wzdłuż ulic, jak wzdłuż snów” - pr. muz.-poetycki
21.00 Panorama	21.30 Słowo na niedzielę
21.35 Camerata 2 - mag. muzyczny	22.10 „Gra w kotka i myszkę” - serial prod. ang.
23.00 Szok'n'show - koncert Edyty Bartosiewicz	24.00 Panorama
0.05 „The Full Moon Show, czyli muzyczna podróż po Ameryce z Robbim Robertsonem” - film muzyczny USA	1.00 Zakończenie programu

PROGRAM III

7.00 „Mała Rosey” - serial dla dzieci	7.20 Pielgrzymka do miejsc świętych - film dok.
7.40 „Namiętność” - telenowela prod. wenezuelskiej	9.10 Program dnia
9.15 Sobota z Telewizją Katowice - mag. dla kobiet	11.00 Kolejowe przygody wzdłuż Europy - serial przyrodniczy
11.30 Hokejowe Mistrzostwa Świata - mecz Polska-Japonia	12.00 Aktualności - prog. informacyjny
12.05 Muzy - magazyn kulturalny	12.30 Dance Club
13.20 Sylwestrowy Turniej Piłkarski	13.45 Przeboje „Soboty w Bytkowie”
14.00 Kino familijne: „Tylko wtedy, gdy się śmieje” - serial komediowy prod. ang.	14.30 Zagadki przyszłości - serial dok.
15.00 Aktualności	15.05 Program dnia
15.10 „Dot i Kangurzyca” - film anim.-fab. produkcji austral.	16.35 Rozmowa tygodnia
16.50 Próba orkiestry	17.20 „Tak, panie premierze”
18.00 Gość dnia	18.10 Aktualności
18.30 Bliźniacy i więcej - teleturniej	19.00 Rock Box - progr. muzyczny
19.30 Szaleństwo na kółkach - serial ang.	19.50 Mike & The Mechanics - pr. muzyczny
20.00 Sto lat westernu - progr. rozr. USA	21.45 Muzyczna Tele 3.
22.00 Aktualności	22.05 Program na niedzielę
22.10 Sport	23.00 „Złodzieje diamentów” - film fab. prod. USA
0.30 Akademia Jazzowa	1.00 Program nocny „na żywo”
3.30 Film fabularny	5.00 „Nikt nie jest doskonały” - film fab. prod. USA
6.30 Dance Club	

POLSAT

8.00 W drodze	8.30 „Pan Wołodyjowski” - film prod. pol.
11.15 Smakosze i rozkosze	11.30 Oskar - mag. filmowy
12.00 „Płomień Nowego Orleanu” - film USA	13.30 Polsat dookoła świata
14.00 Góry przeznaczenia - film prod. kanadyjskiej	15.00 Egzamin dojrzałości - pr. rozr.
16.00 Informacje	16.10 Dzwonek samoloty
17.00 As, dama, walet	18.00 Nagrody BLOCKBUSTER, cz. 2
18.55 Disco Relax	19.50 Informacje
19.55 Losowanie Zakładów Specjalnych Totalizatora Sportowego	20.05 Wieczór filmowy: „Być doskonałym” - USA
0.25 Playboy	

NIEDZIELA - 31.12.1995 r.

PROGRAM I

7.00 Program dnia	7.05 Tańce w dawnej Polsce
7.25 Notowania	7.55 Program dnia
8.00 Kolorowe tańce	8.30 Teleranek
9.05 Tut Turu - wyd. świąteczne	9.20 Kukułka
9.30 W Starym Kinie: „Serenada w Dolinie Słońca” - kom. muz. prod. USA	11.00 Europejskie Spotkania Młodzieży
12.00 Anioł Pański	12.20 Opinie - prog. publ.
13.00 Wiadomości	13.10 Tydzień - wyd. specjalne
13.40 „Przyjemności życia” - film anim.	14.15 Seriale wszech czasów: „Północ - Południe”
15.20 Maria Carey - koncert	16.00 Around Claudia Schiffer
16.50 Kalendarium XX wieku	17.00 Teleexpress
17.20 Śmiechu warte	17.50 DTV - program satyryczny
18.05 „Dr Quinn” - ser. prod. USA	19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości	20.00 Orędzie Noworoczne Prezydenta RP
20.20 „Duży” - kom. prod. USA	22.10 Karnawałowa Gala Disco Polo
23.15 Rewia sylwestrowa - grupa „Sabat”	23.59 Toast z Jedyńką
0.15 Szopka Noworoczna '95	1.10 „Czarny deszcz” - dramat sens. USA
3.10 „Monty Python i Święty Graal” - film fab. prod. ang.	4.40 Zakończenie programu

PROGRAM II

7.00 Echa tygodnia	7.30 Film dla niesłyszących: „Ręce mordercy” - film fab. prod. ang.
8.25 Słowo na niedzielę	8.30 Program lokalny
9.30 Powitanie	9.35 Rock po rocku - przeboje: lata 60. i 70.
9.50 Piłka jest okrągła - świąteczne wydanie magazynu „Gol”	10.15 Ulica Sezamkowa - wyd. specjalne
11.15 Sylwestrowy kuferek - pr. dla dzieci	11.40 Rock po rocku - przeboje: lata 60. i 70.
12.00 „Tajemniczy blondyn w czarnym buciku” - kom. prod. franc.	13.30 Bogusław Kaczyński zaprasza dzieci
15.30 Familiada - wyd. specjalne	16.05 Powitanie
16.10 Staro i nowe przeboje - „Vox”	17.00 „Beverly Hills 90210” - ser.
17.50 Halo, Dwójka	18.00 Programy lokalne
18.10 Magia Davida Copperfielda	19.00 Rock po rocku - przeboje: lata 60. i 70.
19.35 Przygody Animków	20.00 Sylwester z Jose Carrerasem (live)
21.00 Panorama	21.35 Marzenia Marcina Dańca
22.20 Rock po rocku - przeboje: lata 60. i 70.	22.55 „Noce Harlemu” (1) - film fab. prod. USA
23.55 Powitanie Nowego Roku	0.10 „Noce Harlemu” (2)
1.10 Zyczenia od Jose Carrerasa dla widzów Dwójki	1.20 Poprawiny, czyli II Gala piosenki biesiadnej (1)
2.15 Na wielkim balu...	

2.25 Poprawiny, czyli II Gala piosenki biesiadnej (2)
3.25 Na wielkim balu...
3.35 Poprawiny, czyli II Gala piosenki biesiadnej (3)
4.20 Zakończenie programu

PROGRAM III

7.00 Nie tylko o muzyce - Bogusław Kaczyński
7.30 Z życia Archidiecezji
8.00 „Księżniczka astronautka” - serial
8.30 „Mysz Willy wędruje przez świat” - serial
9.00 „Druga B” - serial franc. dla młodzieży
9.30 „Polska Marynarka Wojenna”
10.00 Klub Globtrottera
11.00 Gala - operetkowa XXIX Festiwalu im. Jana Kiepury w Krynicy
12.00 Aktualności
12.05 Sport
13.00 Kino familijne: Haggard - serial
13.30 „Przechył” - pr. rozrywk. USA
14.00 Telefoniada
15.00 Aktualności
15.05 Program dnia
15.10 „Kłątwa Wikingów” - film fab. prod. kanad.
16.45 Bliźniacy i więcej - półfinały teleturnieju
17.20 Nie czekaj! - serial komediowy
18.00 Aktualności
18.10 Teleekspert Roku - finały teleturnieju
18.50 Gość dnia
19.00 Teleszopka
19.30 Niezwykły świat wytwórni Hammer - serial dok.
20.00 Europejskie Nagrody Muzyczne MTV 1995 roku
21.45 Gość dnia
22.00 Aktualności
22.05 Program na poniedziałek
22.10 „Decameron” - ang. film kostiumowy
23.30 Sylwester z Telewizją Katowice, a w nim: Nagrody Muzyczne Monte Carlo - cz. I
3.30 „Orgia władzy - Neron i Poppea” - film prod. USA
5.00 Koncert zespołu „NIRVANA”
6.00 „Florida Lady” - pilot serialu prod. niem.

POLSAT

8.00 Jesteśmy
8.30 Opiekuńczy duszek
8.55 Boże Narodzenie w Paclandii - film dla dzieci
9.20 Smakosze i rozkosze
9.30 Maski - magazyn
10.00 Disco Relax
11.00 Góry przeznaczenia - serial przyr.
12.00 Pantofelek Kopciuszka - film USA
13.35 Odyseja - serial
14.00 Tylko dla dam - wyd. specjalne
14.30 Wędrowki myśli
15.00 Dyzurny satyryk kraju
15.30 Fashion TV - mag. mody
16.00 Informacje
16.15 „Taniec zakochanych” - film USA
18.05 Benny Hill
18.20 Colombo - serial USA
19.50 Informacje
20.05 Na południe - serial USA
20.55 Kino satelitarne: „Ona” - Wielka Brytania
23.10 U Guniów wesele - Kabalet „Pirania”
23.45 Sylwestrowe studio POLSAT-u
2.00 Playboy
2.50 Pożegnanie

PONIEDZIAŁEK - 01.01.1996 r.

NOWY ROK

PROGRAM I

7.00 Program dnia
7.10 Reportaż
7.35 „Doktor Quinn” - serial
8.30 Międzynarodowy Festiwal Pop Music
9.10 „Kopciuszek” - baśń filmowa
10.40 Śmiałkowie - film dok.
11.30 Studio Sport - Sportowe bisy
12.00 Powtórzenie Orędzia Noworocznego
12.10 „Bandyci czasu” - film fab. USA
14.05 „Wściekłe gacie” film dla dzieci
14.35 Teatr Telewizji „Słomkowy kapeluszek”
16.00 Kultura Duchowa Narodu
16.50 Kalendarium XX wieku
17.20 Teleexpress
17.20 „Marynia” - film fab. prod. polskiej
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
20.10 „Co gryzie Gilberta Grape’a” - komediodramat USA

22.15	Hanna Banaszak i jej goście	13.00	Jesteśmy	19.05	Koło fortuny - teleturniej
23.10	Studio Sport Turniej Czterech Skoczni - Garmisch Partenkirchen	13.30	„Brygada z Acapulco” - film USA	19.35	Wehikul czasu - progr. dla dzieci
24.00	Mistrzowie kina: „Telefon Zuzanny” - film fab. prod. USA	15.30	GRAIMY	20.00	Dozwolone od lat 40 - lista przebojów starszych nastolatków
2.05	Zakończenie programu	16.00	Informacje	20.50	Sport telegram
PROGRAM II					
7.00	Muzyka prosto z Wiednia	16.45	I wszyscy razem - serial	21.00	Panorama
8.00	„Święty Mikołaj” - film anim.	17.15	Skrzydła - serial	21.30	Pogotowie ekologiczne 2
8.30	Program lokalny	17.45	Kalambury	21.45	Reporterzy Dwójki przedstawiają
9.30	Powitanie	18.15	Grace w opałach - serial	22.05	„Czas ucieka” - film fab. prod. ang.
9.35	Komentarz polityczny	18.45	Kolędy w TV Polsat	23.20	„Jedno życie - Ewa Hofman” - film dok.
10.00	Kolędy zespołu „Pod Budą”	18.55	Prawo Burke'a - serial	0.00	Panorama
10.35	„Na nowej Asteroidzie” - film anim.	19.50	Informacje	0.05	„Aby pokochać Ofelię” - film fab. prod. włoskiej
12.15	Koncert Noworoczny z Wiednia (live)	20.05	„Historia Olivera” - film USA	1.00	Zakończenie programu
13.30	Naprawdę, jaka jesteś - Nina Andrycz	21.55	„Commando 5” - film USA	PROGRAM III	
14.00	Jaś Fasola	23.45	Maraton kabaretowy	6.00	Dzień dobry - Tu Aktualności
14.30	Najstydniejsi iluzjoniści świata	1.00	Pozegnanie	7.05	„Walczone pingwiny” - film anim.
15.20	„Trzej Ojcowie Chrześni” - film fab. prod. USA	WTOREK - 02.01.1996 r.			
17.10	Kabaret „POTEM”	PROGRAM I			
18.00	Program lokalny	6.00	Kawa czy herbata	7.30	„Przygody Piotrków” - serial fab.
18.10	Sylwester z Jose Carrerasem	7.45	VIP	8.00	„Legendarne szlaki” - film dok.
19.05	Koło fortuny - teleturniej	8.00	„Albert - piąty muszkieter”	9.00	Poranek z Telewizją Katowice
19.35	Noworoczny program dla dzieci	8.30	Słowa, słówka i półsłówka - teleturniej	11.00	Program dnia
20.00	Zyczenia dla Polski	9.00	Wiadomości	11.05	„Parada oszustów” - serial
21.00	Panorama	9.10	Mama i ja	12.00	Aktualności
21.30	Przeżyjmy to jeszcze raz - sportowe wydarzenia roku	9.25	Gimnastyka	12.05	„Agentka z baru Johnny'ego” - kom. sens. USA
22.20	„Backbeat” - film fab. prod. ang.	9.30	Domowe przedszkole	13.35	Rytm przyrody - serial dok.
24.00	Panorama	9.55	Porozmawiajmy o dzieciach	14.20	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
0.05	VOO-VOO - koncert nie do zapomnienia	10.00	„Most Brookliński” - serial	14.35	Trzy po trzy - teleturniej
1.00	Zakończenie programu	10.50	Muzyczna Jedynka	15.00	Aktualności
PROGRAM III					
7.00	Muzyczna Tele 3.	11.00	Gielda pracy, giełda szans	15.05	„Kowboje w Krowigrodu”
7.20	„Piotruś Pan” film dla dzieci	11.20	Poradnik wexslowy	15.35	„Dzieci i piosenki”
8.10	„20 tysięcy mil podwodnej żegluga” - bajka	11.30	Videofashion - Kulisy pokazów	16.00	„Witajcie nowi”
9.00	„Konik Garbusek” - film rysunkowy	11.50	Prawnik domowy	16.35	Dzisiaj w Tele 3.
9.55	Program dnia i świąteczny gość	12.00	Wiadomości	16.50	M.I.K.
10.05	Odwieczne tajemnice świata - film dok.	12.10	Agrobiznes	17.20	Cristal
11.30	Noworoczny Koszałek Opalek - pr. dla dzieci	12.15	Magazyn notowań	18.00	Gość dnia
12.00	Aktualności	12.40	14.50 Blok nauk ścisłych	18.10	Aktualności
12.05	„Prywatka” - film fab. prod. franc.	12.45	Komputerowa szkoła II - Power point	18.40	Dzisiaj w Tele 3.
13.40	Świąteczny gość	13.00	„Niebo pełne samolotów” - film dok. prod. kan.	19.00	Wieczór z Telewizją Katowice
13.50	Bujaj się	13.25	Łyk matematyki - Trójkąt	19.30	Maraton w Sao Paulo - reportaż
14.20	Świąteczny gość	13.40	Heidrun - techniczne szczegóły budowy i eksploatacji	20.00	„Trzeba zabić tę miłość” - dramat obcy. prod. polskiej
14.35	Kleks - prog. dla dzieci	13.55	Kuchnia	21.45	Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy
15.00	Aktualności	14.10	Modelem sięgnąć nieba (1) - prog. o modelarstwie lotniczym	22.00	Aktualności
15.05	Program dnia	14.30	Alfa - „Atlantis mir”	22.05	Program na środę
15.10	„W 80 dni dookoła świata” - film anim.	14.50	Program dnia	22.10	Parada oszustów - serial
16.35	Bliźniacy i więcej - finał teleturnieju	15.00	Program rozrywkowy	23.00	Sylwetki muzyków WO-SPR
17.20	Cristal	15.30	„Nowe przygody Czarnego Księcia” - serial USA	23.30	Od Bacha do Beatlesów
18.00	Aktualności	16.00	Dla młodych widzów - Magazyn harcerski „Pojutrze”	0.00	„Świat przyrody” - serial
18.10	Pani modna - mag. mody	16.50	Kalendarium XX wieku	1.00	Wieczór z Telewizją Katowice
18.50	Świąteczny gość	17.00	Teleexpress	1.30	Noc filmowa: „Czerwony karzeł”
19.00	Ale kino - mag. filmowy	17.20	Program publicystyczny	2.00	„Odrzucony” - film fab.
19.30	„Rytm przyrody” - serial dok.-przyrodn.	18.00	„Panna z mokrą głową” - serial TVP	3.30	Film fabularny
20.00	„Agentka z baru Johnny'ego” - komedia sens. prod. USA	18.30	Rewizja nadzwyczajna - Obrońca z urzędu (2)	5.00	„Krok za krokiem”
21.35	Allmighty, The - pr. rozrywkowy	19.00	Wiadomości	POLSAT	
21.45	Świąteczny gość	19.30	Wiadomości	7.00	Halogromy
22.00	Aktualności	20.10	„Na podbój Broadwayu” - komedia prod. USA	7.20	Ye!Ye!Ye!
22.05	Program na wtorek	21.45	Puls dnia	7.30	Kalambury
22.10	„Łowcy bananów” - kom. prod. USA	22.05	Sejmograf	8.00	Strachy z Transylwanii
23.40	Historia tańca	22.15	„Zawsze po 21-szej”	8.20	Klub Lady Fitness
0.00	Nagrody muzyczne Monte Carlo - cz. II	23.00	Wiadomości	8.30	Webster - serial
1.00	„Miś zwany Arturem” - komedia prod. USA	23.55	„Skąd ta wrażliwość - Julian Kornhauser”	9.00	Prawo Burke'a
3.00	Crosby, Stills and Nash - pr. rozrywk.	0.30	Pr. muzyczny	10.00	Za wszelką cenę - telenowela
3.30	„Sercowe kłopoty” - komedia prod. kanad.	2.00	Zakończenie programu	11.00	W drodze
5.00	„Twórcza niemoc” - kom. prod. austriackiej	7.00	Panorama	11.30	„Kobiety nad przepaścią” - film polski
6.30	Dance Club - pr. muz.	7.10	Sport telegram	13.00	Przygody Leona
POLSAT					
8.00	Kalambury	7.20	Poranny magazyn Dwójki	13.30	Sztuka sprawiedliwości
8.30	Richie Rich - serial	7.50	Akademia Zdrowia Dwójki	14.00	Twój lekarz - mag. med.
9.00	David Copperfield - film anim.	8.00	Program lokalny	14.30	Link Journal
10.00	Webster - serial	8.30	„Fitness Club” - serial TVP	15.05	Halogromy
10.30	Wychować Mirandę	9.00	Świat kobiet	15.20	Ye!Ye!Ye!
11.00	Tylko dla dam - wyd. specjalne	9.30	Każdą chwilę dzieciom - Rodzice inni niż wszyscy - film dok. prod. franc.	15.30	Grand Prix - serial
11.30	Koncert Świąteczny	10.00	Wehikul czasu - progr. dla dzieci	16.00	Informacje
		10.25	Familiada - teleturniej	16.15	Pamiętnik nastolatki
		10.55	Podróże w czasie i przestrzeni	16.45	I wszyscy razem - serial
		11.50	Studio sport - NBA Action	17.15	Kalambury
		12.10	Na życzenie	17.45	Skrzydła - serial USA
		12.50	Akademia Zdrowia Dwójki	18.15	Kabaret - progr. rozrywk.
		13.00	Panorama	18.45	Informacje
		13.20	„Zakazana miłość” - serial	18.55	Misja Eureka - serial USA
		14.10	Clipol - magazyn muzyczny	19.50	Informacje
		14.55	Powitanie	20.05	Powrót do Edenu II - serial austral.
		15.00	„Zwierzyniec” - serial	21.00	„Brygada z Acapulco” - film USA
		15.30	Studio sport	22.00	Informacje i biznesinformacje
		16.00	Przegląd kronik filmowych	22.25	Dolina lalek - serial USA
		16.30	5x5 - wygramy razem	22.50	Magazyn sportowy - żużel
		17.00	Magazyn przechodnia	23.50	„Gangsterzy i filantropi” - film prod. pol.
		17.10	Reportaż	1.20	Pozegnanie
		17.35	W okolicy Stwórcy		
		18.00	Panorama		
		18.10	Program lokalny		

Służba zdrowia

POGOTOWIA RATUNKOWE

W całym regionie - 999. RYBNIK, tel. 23-666, kolejowe - tel. 22-638. JASTRZĘBIE, tel. 719-060, 713-254, 717-783. KNURÓW, tel. 135-15-15. ORZESZE, Mikołów, tel. 126-21-00. RACIBÓRZ, tel. 47-77. RYDUŁTOWY, tel. 577-209. WODZISŁAW, tel. 551-385, ŻORY, tel. 341-240.

OSTRE DYŻURY SZPITALI

RYBNIK. Szpital nr 1, ul. Rudzka 13, tel. 27-026 (do 9), Szpital nr 1, ul. 3 Maja 18, tel. 27-221, 27-222, Szpital nr 2, ul. Powstańców 27, tel. 23-481 (do 3) oraz oddział obserwacyjno-zakaźny szpitala w Belku, tel. 312-966.

JASTRZĘBIE. Szpital Miejski im. J. Korczaka, ul. I. Krasickiego, tel. 61-071, Szpital Miejski, ul. Zdrojowa 5, tel. 63-061. Szpital Górnicy GZOZ-u, ul. Leśna 5, tel. 61-411 (do 19).

KNURÓW. Szpital Miejski, ul. Niepodległości 7, tel. 135-24-67 lub 135-09-55 (dyr.). ORZESZE. Szpital Miejski nr 1, ul. Okrzei 27 (Mikołów), tel. 126-20-04, Szpital Miejski nr 2, ul. Waryńskiego 4 (Mikołów), tel. 126-20-04.

RACIBÓRZ. Szpital Miejski im. J. Rostka, ul. Bema 5, tel. 15-21-51.

RYDUŁTOWY. Szpital przy ul. Plebiscytowej 69, tel. 577-041.

WODZISŁAW. Szpital Miejski, ul. Wałowa, tel. 551-096 oraz Szpital Miejski nr 1, ul. 26 Marca, tel. 553-235.

ŻORY. Szpital Miejski nr 1, ul. Męczenników Oświęcimskich, tel. 345-431 oraz Szpital Miejski nr 2, ul. Księcia Władysława, tel. 341-224.

NOCNE DYŻURY APTEK

RYBNIK. ul. Raciborska 4 - 20-21.XII., ul. Gliwicka 3 - 22-28.XII. ul. Orzepowska 21 - 29.XII-4.1.96. JASTRZĘBIE. ul. Marusarzówny - 20.XII., ul. Wielkopolska - 21.XII. ul. Harcerska - 22.XII., ul. Opolska - 23-24.XII., ul. Marusarzówny - 25-26.XII., ul. I Maja - 27.XII., ul. Warmińska - 28.XII., ul. Katowicka - 29.XII., ul. Wielkopolska - 30-31.XII., ul. Mazowiecka - 1.1.96, ul. Wielkopolska - 2.1., ul. Harcerska - 3.1.

KNURÓW. Dyżury od poniedziałku do piątku w godz. 15.00-20.00 oraz w niedziele i święta pełnią apteki: ul. Batorego - 20-24.XII, ul. Witosa - 25-31.XII.

RACIBÓRZ. ul. Opawska 31 - 20.XII., ul. Ogrodowa 41 (czynna od poniedziałku do soboty do godz. 22.00) - 21.XII., Rynek 12 - 22.XII. Plac Wolności 13 - 23.XII., ul. Londzina 36 - 24.XII., ul. Książęca 12 - 25.XII., ul. Ocicka 41a - 26.XII., Świński Rynek - 27.XII., ul. Opawska 31 - 28.XII., ul. Ogrodowa 41 - 29.XII., Rynek 12 - 30.XII., Plac Wolności - 31.XII., ul. Londzina 36 - 1.1.96, ul. Książęca 12 - 2.1., ul. Ocicka 41a - 3.1.

RYDUŁTOWY. ul. Ks. Wolczyka 1 (Pszów) - 20.XII., ul. Korfatego 77 (Marcel) - 21.XII., ul. Bema 8 (Rydultowy) - 22.XII., ul. Korfatego 3 (Biertułtowy) - 23.XII., ul. Plebiscytowa 48 (Rydultowy) - 24.XII., ul. Ks. Skwary 4 - 25.XII., ul. Strzelców Bytomskich 11 (Rydultowy) - 26.XII., os. Orłowice - 27.XII., ul. Plebiscytowa 48 (Rydultowy) - 28.XII., ul. Korfatego 77 - 29.XII., ul. Bema 8 - 30.XII., ul. Korfatego 3 - 31.XII., ul. Ks. Wolczyka 1 - 1.1.96., ul. Ks. Skwary 4 - 2.1., ul. Strzelców Bytomskich 11 - 3.1.

WODZISŁAW. ul. 26 Marca (o.s.) - 20.XII., Rynek - 21.XII., ul. Leszka 10 - 22.XII., ul. Księżnej Konstancji - 23.XII., ul. Leszka 10 - 24-26.XII., os. XXX-lecia - 27.XII., ul. 26 Marca 18 - 28.XII., ul. 26 Marca (o.s.) - 29.XII., Rynek - 30.XII., ul. Księżnej Konstancji 4 - 31.XII., ul. Leszka 10 - 1.1.96., os. XXX-lecia - 2.1. os. 700-lecia - 3.1.

ŻORY. os. Księcia Władysława - 20.XII., os. Pawlikowskiego - 21.XII., os. Sikorskiego - 22.XII., os. 700-lecia - 23.XII., ul. Fabryczna 2 - 24.XII., ul. Szeptyckiego 2 - 25.XII., os. Korfatego - 26.XII., ul. Folwarczka - 27.XII., ul. Moniuszki 14 - 28.XII., ul. Kościuszki 1 - 29.XII., os. Powstańców Śl. - 30.XII., os. Księcia Władysława - 31.XII., os. Pawlikowskiego - 1.1.96., os. Sikorskiego - 2.1., os. 700-lecia - 3.1.

MŁODZIEŻOWY TELEFON ZAUFANIA. Wodzisław, tel. 55-55-59 (czynny od poniedziałku do piątku od 13.00 do 17.00)

TELEFON ZAUFANIA „KONTAKT”. Jastrzębie, tel. 717-878 (czynny codziennie w godz. 8.00-22.00).

HASŁO „KRZYŻY”. Rybnik, sobota, niedziela, tel. 268-76 (Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych, Izba Przyjęć, ul. Gliwicka 33).

PUNKT KONSULTACYJNY DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH I ICH RODZIN. Knurów ul. Dworcowa 38a, pok. 312, tel. 135-13-50.

PUNKT KONSULTACYJNY DS. NARKOMANII. Żory, aleja Wojska Polskiego 21, tel. 341-781 (poniedziałek, środa w godz. 15.00-20.00; czwartek 9.00-16.30; piątek 9.00-14.00).

HOSPICJUM DOMOWE PARAFII ŚW. KATARZYNY. Jastrzębie, ul. Pszczyńska 128, tel. 712-055. Czynne w każdy poniedziałek w godz. 19.00-21.00.

Telefony awaryjne

W całym regionie: pogotowie policyjne - 997, pogotowie straży pożarnej - 998, pogotowie gazowe - 992.

RYBNIK. Policja - 21-091, 22-082, 22-271, 22-272, 21-576. Straż Pożarna - 22-277, 28-867. Miejski Ośrodek Dyspozycyjny Prezydenta Miasta Rybnika przy Straży Pożarnej - 21-000. Straż Miejska - 27-254. Pogotowia: gazowe - 23-419, energetyczne - 21-071, wodno-kanalizacyjne - 23-681, 26-647, 26-192, ciepłownicze - 24-645, 24-956. Rybnickie Służby Komunalne - 21-221. RSM - 21-014, 21-401. ZGM - 260-36. Całodobowy Dyżur akcji zimowej RSK - 23-731.

CZERWIONKA-LESZCZYNY. Policja - 311-000, 311-355. Straż Pożarna - 312-804. Straż Miejska - 311-928. Pogotowia: gazowe - 23-419; energetyczne - 21-071; wodno-kanalizacyjne - 23-681; ciepłownicze - 715-569. ZGKiM - 311-440.

JASTRZĘBIE. Policja - 719-112, 719-425. Straż Pożarna - 63-021. Miejski Ośrodek Dyżurny przy UM - 986, 718-488, 717-141, informacja miejska - 714-231, fax - 713-757. Straż Miejska - 717-141, 986. Pogotowia awaryjne: w budynkach mieszkalnych: „Lokator” - 714-354. GSM - 714-354. KWK „Jastrzębie” - 68-128, 61-011 (w. 5128). „ELDŻWIG” - 711-569; gazowe - 710-981, 711-358, oraz 553-791 (Świerklany), energetyczne - 719-640, 719-560 oraz 551-555 (Wodzisław); wodno-kanalizacyjne - 717-640; ciepłownicze - 715-560. „Komunalnik” - 62-628. ZGM - 62-952.

KNURÓW. Policja - 135-11-22. Straż Pożarna - 135-12-11. Straż Miejska - 135-19-48. Pogotowia: gazowe - 135-19-13, 171-72-44 (Zabrze); energetyczne - 135-14-72 oraz 373-215, 373-216 (Gliwice); wodno-kanalizacyjne - 135-16-64; Spółka „Komart” - 135-11-83.

KUŹNIA RACIBORSKA. Policja - 111-107. Straż Pożarna - 111-321. Straż Miejska - 111-417. Pogotowia: energetyczne - 111-230 oraz 152-105, 152-106, 153-343, 152-133 (Racibórz), wodno-kanalizacyjne - 111-191. PGKiM - 111-326.

ORZESZE. Policja - 121-52-53. Straż Pożarna - 121-53-33. Straż Miejska - 121-53-12. Pogotowia: gazowe - 343-718 (Żory), 553-791 (Świerklany), energetyczne - 126-21-31 (Mikołów), wodno-kanalizacyjne - 124-18-37 (Łaziska).

RACIBÓRZ. Policja - 153-400, 154-410, 154-412, 154-572, 154-749, 154-841, 154-888. Straż Pożarna - 152-107. Straż Miejska - 154-759. Pogotowia gazowe - 154-779, 153-771. Pogotowia energetyczne - 152-105, 152-106, 153-343, 152-133; wodno-kanalizacyjne - 153-033, 153-424; ZGKiM - 153-577.

RYDUŁTOWY. Policja - 577-031. Straż Pożarna - 577-088. Straż Miejska - 577-551, w. 157. Pogotowia: gazowe - 553-791; energetyczne - 551-555; wodno-kanalizacyjne - 551-840, 577-334.

WODZISŁAW. Policja - 551-001. Straż Pożarna - 551-008, 551-321. Miejski Ośrodek Dyspozycyjny - 551-144, Straż Miejska - 551-345. Pogotowia: gazowe - 553-791; energetyczne - 551-555; wodno-kanalizacyjne - 551-840; w budynkach mieszkalnych: „Lokator”, GSM, kop. „Jastrzębie” i „Eldżwig” z Jastrzębia. PGMiR - 553-683; Wodzisławski Zakład Usług Komunalnych - 553-036.

ŻORY. Policja - 34

Zabawa dla najmłodszych

Gwiazdkowe prezenty

Basia i Maciek narysowali na gwiazdkach prezenty, jakie chcieliby otrzymać w wigilijny wieczór. Ustalcie ich nazwy i rysując łańcuch, połączcie je w kolejności alfabetycznej (od G do W). Litery wskazane przez cyfry utworzą rozwiązanie. Napiszcie je na szarfie pod choinką.

Rozwiązanie zagadki matematycznej z 6 grudnia brzmi: „ŻÓŁW”.

Za jej prawidłowe rozwiązanie nagrody – niespodzianki otrzymują: **Bartosz Bagsik** z Leszczyn, **Michalina Mazur** z Rybnika, **Robert Michalski** z Kamienia, **Dawid Nieszporek** z Popielowa i **Karol Wrona** z Rybnika.

W konkursie „LEGO” za prawidłowe rozpoznanie bajek, nagrody ufundowane przez firmę „SZKOLAK” w Rybniku otrzymują: **Kacper Skrzypiec** z Wielopola, **Hanna Zabka** z Niedobczyc, **Szymon Wilczek** z Rybnika, **Łukasz Serwin** z Żor, **Aneta Sobota** z Knurowa, **Krzysztof Tęcza** z Żor, **Rafał Odojczyk** z Orzepowic, **Marzena Rożek** z Rybnika, **Krzystian Kwiecień** z Rybnika oraz **Magdalena Żymelka** ze Świerklan Górnych.

Po odbiór wygranych prosimy zgłosić się w redakcji „Nowin” w Rybniku, ul. Wyzwolenia 10. Dzieci podawajcie swój wiek. Za rozwiązanie dzisiejszej świątecznej zagadki rozlosujemy 6 nagród – niespodzianek.

Zostało yno para dni do Wilije. Kończy sie pomału ta cało przedświąteczno krzontanina. Łokna som już opucowane, gardiny poprane, tepichy wykłupane i-w każdym kątku wysprzątane. Jeszcze trza przypryczyć ze sklepów reszt towaru, żeby lodówka była blank nałolowano. Niy śmi przeca niczego braknąć bez śwynta.

Latoś bydymy z Erwinym sami śwyntować. Nojmłodszo cera z malutkim dzieckim, kere niydowo urodziła, niy chce sie nikaj z chałpy ruszać, a nasz synek tyż nie sje dzie latoś z Nimiec. Żol nom trocha, bo niy radzi tak sami siedzmy. Zawsze przy wilijnym stole boło nos mocka. Tera zostali my yno łoba. Z drugij zaś strony dlo mje bydzie trocha lekszyj. Niy byda musiała tela jodła rychtować. Kożdy rok nastołał sie przy kuchni, a nastołał. Żeby wszystkigo boło mocka i na czas, już dziyń napród warzyłach srogi garniec moczki, a w sama Wilijo łod samego rana pyczczyłach reszta jodła. Pierniki piykłach już dwa tydzie pryndyj, żeby bez śwynta niy były twarde.

Kaprow we wannie pływalo dycki z puytności. Nojgorzij jak trza je boło wszystkie pozbijać. Jak jeszcze żyła teściowo, dycko łona nom wszystkie ryby zbijała.

Czekomy na Wilijo

Po jeji śmierci musieli my sie sprosić somsiadowi. Keregoś roku boło tak, że somsiad poszoł na nocka, a nasze ryby w wannie poczyn jakoś basami do góry pływać. Miarkowałach, że długo niy zwiekujom. Łokropnie mje to nerwowało, boch razuzinku niy wiedziła co mom s nimi wartko poczonć. Ani Erwin, ani jo niy poradziyli my tych ryb zabić. Prosiłach tego mojigo, żeby sie choć roz postawioł chopym i z takim robotom niy spuszczoł sie na mje. Ale kaj tam, ani słyszeć łó zabijaniu niy chcioł. Myślałach, że z tyj złości mje rozerwie. A tu boło na co czekać, bo kapry blank przestały sie ruszać. Nojprzod wyciągłach z wanny jednego. Łowinyłach go w staro gazeta, bo w gołych rękach pierońsko mi kiółzdoł. Z bołym serca wzynach młotek i strugłach w papiór. Mocie wiedzieć jak tyn pakslik poczon skokać po colkij łaziynce. Już w tym momynie miałach wszystkigo dość. Pizłach młotkym drugi roz i myślałach, że nareszcie je ogałuszony. Kaj tam, dalej sie ruszoł! Klupałach dalej z całyj siły i pieroniłach pod nosym sama do sia. Po tych razach ryba nareszcie łoklapuciała. Łodwinyłach gazeta i o małoch niy zymdłała. Borok kaper boł tak rozmaraszony, że na nic sie niy godził – no można yno na zupa. Z drugom rybom poszoł mi już zdziybko lepij. Przy trzecij miałach już tako wprawa, że po dzisiok niy musza już somsiada prosić, żeby mi kapry świąteczne zbijoł.

Tamtyń rok niy yno z rybami mieli my komedyjo. Rano we Wilijo łokozalo sie, że ni momy choinki. Erwin przisięgoł, że zeszłego roku, zaroz po kolyndzie zapakowol choinka do skrzinki i zanos jom do pywnicy. Przeszukali my łoba dwa razy, konszczeł po konszczeł colko pywnica, potom chałpa, a choinki my niy znojdl. Pedziałach Erwinowi, że jak jom stracił, to nych tera patrzy kupić nowo. Przeca Boże Narodzynie bez choinki, to jak Wielkanoc bez jajec. Polecioł flot do miasta, ale w sklepach już nic niy boło. Zaparzył jeszcze ku torgu i kupioł jakiegoś krziwego obstrugola. Dobre boło i to. Jedyn mieli my s niy profit – woniała lasym, niy to co ta sztuczno.

Downij, tak można tydziyń przed Wilijom poczynaly chodzieć po chałpach pastuszki. Byli to szkolorze poprzeblykani za anioły, diobły i króle. Dzwoniyli do kożdych dźwyrzi i śpiywali kolyndy. W rękach trzymali drzewiane kostury i przy tymu śpiewaniu klupali nimi łó dyliny. Larma narobiyli jak diosi, ale boło fajnie i wszyscy wiedzieli, że Wilijo już blisko. Za te kolyndowanie dostowali dycko para zlotków abo coś do zmaszkicynio. Teroz jakosik pastuszki niy przychodzm. Można te dzisiysze dziecka sie gańbujom, abo tyż kolynd śpiywać niy umiom.

Łoba z Erwinym niy mogomy sie już doczkać na makówki i moczka. Łokropnie to radzi jymy. Bez colki rok momy na nie smak. Przepis na moczka chnet w kożdyj śląkij familiji je inkszy. Przechodzi z pokolynio na pokolynie. Jedni dodowajom do moczki piwo, inksi szekulada. Z makówkami je tak samo. Jo na tyn przykład oprócz zymeł, mlyka, masła, cukru, rodzynek i mandli dodowom skórzica i miód. Jadłach już rostomajte makówki, ale te moje smakujom mi noj-bardziej.

Na naszym wilijnym stole momy dycki 7 potraw. W bogatszych familijach majom 9, 11 i 13. Musi ich być niy do pory. Kożde jodło na wilijnym stole cosik znaczć. Ryby – siła i zdrowie, maszkiyty – bogajstwo, mak – płodność a miód – uciecha i dugie życi. Niy yno jodło, ale i choinka tyż mo swoje znacznio. Postawiono w rogu izby funkcjuruje jak betlyjka. Przy nij siodo colko familijo i śpiywo kolyndy. Pod niom znojduje podarunki.

Chociż mom już kupa lot, na ta wilijno noc niy umia sie doczkać. Jak mały dzieć wyglądom bez łoko piyrzyszy gwiozdki, żeby już szło siednać ku stole i zachońć ta nojbardziej uroczyzto w roku wieczero. Przelomimy sie oplatkiym zatakany w miódzie i słożymy jedyn drugimu życzynia. Bydom szczere, ciepłe i richtich z serca płynące. A potom to już zaśpiywomy piyknie „Cicha noc, święta noc...”

Na te zbliżające sie śwynta jo tyż życza wszystkim miłości, zgody, jedności i żeby ubyło Wom starości a przibolo szczzynio.

CILA

„Aniolki Charliego” rąbnęły 2,8 mln dolarów!

Wierne, kopie KATE JACKSON, FARRAH FAWCETT I JACLYN SMITH, czyli telewizyjnych „Aniolków Charliego” dokonały zuchwałego napadu na bank w centrum Los Angeles. Łupem uzbrojonych pań padło ponad 2,8 miliona dolarów.

– Straty byłyby dużo większe – powiedziała jedna z kasjerek – ale główny skarbiec wyposażony jest w zamek czasowy i miał być otwarty dopiero za dwie godziny. Nasz kierownik, pan TELLER, nawet sugerował tym kobietom, żeby trochę poczekały, one jednak wołały zniknąć z forsa, którą wyjęliśmy dla nich ze swoich skrytek.

Kierownik ów został aresztowany pod zarzutem współudziału w przestępstwie.

– Z zeznań personelu wynika, że Daniel Teller wobec sprawczyń napadu był bardzo przyjazny, nawet serdeczny – oświadczył prokurator Dean MORITZ. – Z nadmierną gorliwością oprowadził je po stanowiskach kasowych, a także wskazał im drogę do podręcznego sejfów, gdzie tego dnia przechowywano blisko 2 miliony dolarów.

Adwokat pana Tellera utrzymuje, że jego klient padł ofiarą pomyłki i jest niewinny.

– W zaistniałych okolicznościach każdy postąpiłby tak samo – wyjaśnił. – Dzięki starannej charakterystyce i wyglądomi zewnętrznemu podobieństwu tych kobiet do znanych, ekranowych postaci było tak uderzające, że zarówno pracownicy banku jak i klienci wzięli je za autentyczne aktorki. Nikt nie podejrzewał mistyfikacji, wszyscy byli przekonani, że biorą udział w scenie filmowej zaaranżowanej dla potrzeb kina.

Naoczni świadkowie są zgodni w ocenie wydarzeń. Mówią, że napastniczki chwilami zachowywały się tak, jakby chodziło o inscenizację jakiegoś żartu na użytek ukrytej kamery.

– Ta, która udawała Farrah Fawcett, w pewnym momencie oddała mi swój pistolet maszynowy – relacjonuje szefowa działu kredytów. – Uśmiechnęła się do mnie i powiedziała: „Potrzymaj, kochanie, bo jedną ręką nie dam rady zapakować tej forsy”. Bardzo lubię tę

aktorke; byłam przejęta, że stoję z nią twarzą w twarz i do głowy mi nie przyszło, by jej odmówić.

– Dobrowolnie wręczyłem tej fałszywej Jaclyn Smith swoją złotą dozę, książeczkę czekową i jeszcze portfel pełen kart kredytowych – wspomina pewien klient banku. – Już jako chłopak podkochiwałem się w tym „Aniolku”, zrobiłem to więc bez namysłu, żeby po zakończeniu całej akcji móc swoje rzeczy osobiście od niej odebrać i mieć pretekst do zaproszenia jej na kawę.

Akcja ta, przeprowadzona na dużym luzie, choć nader sprawnie, zakończyła się szybką rejteradą pięknych grabieżczyń. Na ich powrót podeksycytowani klienci i pracownicy banku czekali bezskutecznie ponad kwadrans, zanim ktokolwiek zdecydował się zawiadomić policję.

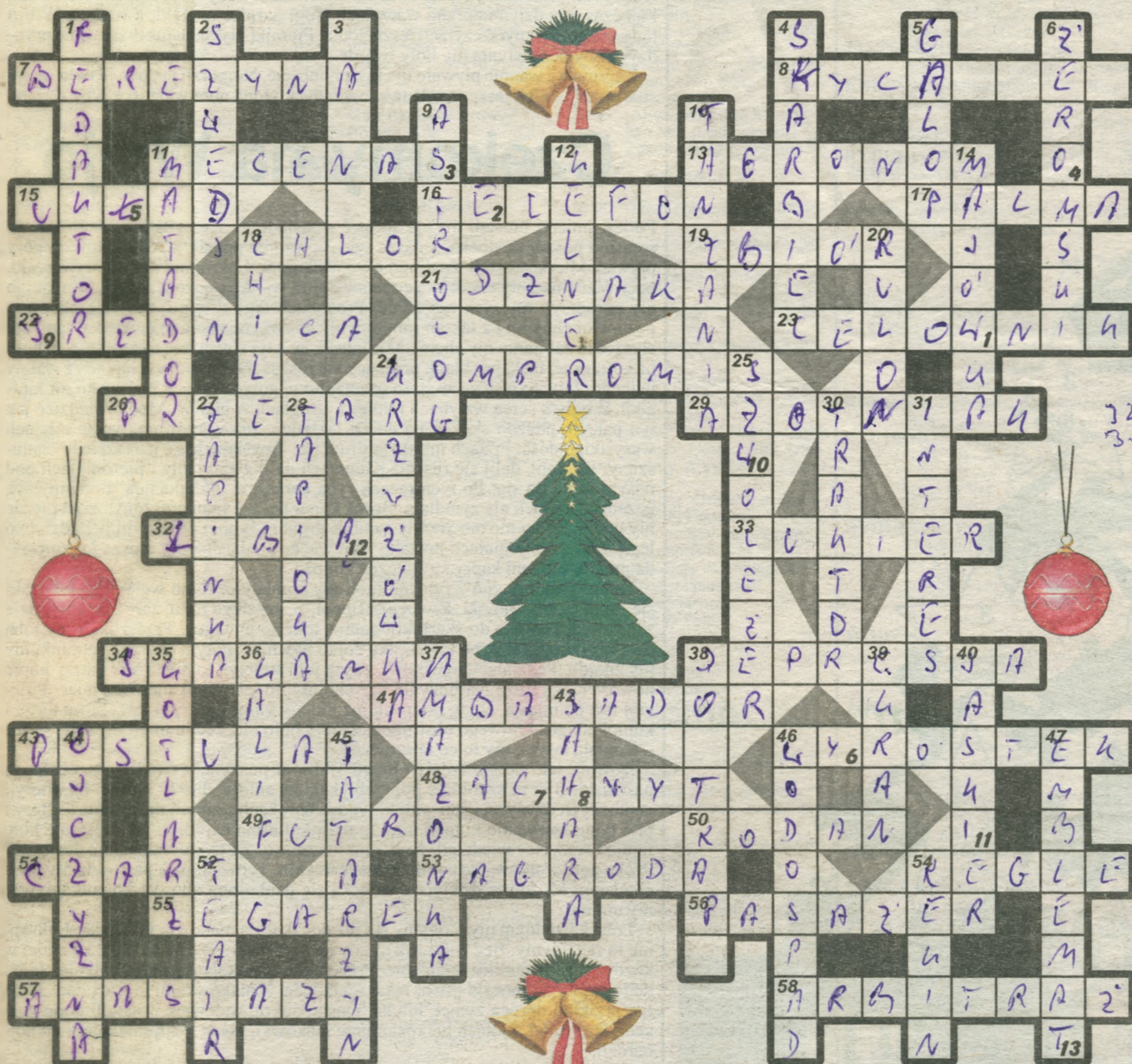
Prawie trzy miliony dolarów – głównie w gotówce, ale również w kosztownych ozdobach i drobiazgach osobistych – wzięło bez śladu. Z ich odnalezieniem mogą mieć nieliczne kłopoty nawet prawdziwe „Aniolki Charliego”.

JACEK SAWASZKIEWICZ

Krzyżówka nr 51

Kupon 51

POZIOMO: 7. jest znana z dramatycznej przeprawy rezerwy Wielkiej Armii Napoleona I w odwrocie spod Moskwy w 1812 r., 8. walczył w metalowej zbroi i hełmie (XVII-XIX w.), 11. popiera lub broni, 13. rolnik z dyplomem, 15. rodzaj porozumienia, 16. łączy z całym globem, 17. „dostawca” kokosów, daktyli lub tp., 18. gaz trujący, stosowany do dezynfekcji wody, 19. cieszy kolekcjonera, 21. w kłapie, a nie krzyż ani medal, 22. cięciwa koła, przechodząca przez jego środek, 23. trzeci przypadek, 24. jest wynikiem wzajemnych ustępstw, 26. umożliwia wybranie najkorzystniejszej oferty, 29. związek nieorganiczny używany w rolnictwie jako nawóz sztuczny, 32. miasto w woj. katowickim, 33. zdobi świąteczne baby, 34. kawałek sznura z rączkami, 38. obszar ziemi leżącej poniżej poziomu morza, 41. figura w korpusie dyplomatycznym, 43. życzenia, wymagania, 46. młodzieńcem jeszcze nie jest, 48. więcej niż podziw, 49. przyda się na wielkie mrozy, 50. uchodzi delta do Zatoki Lwiej (Morze Śródziemne), 51. „reprezentant” Belzebuba, 53. dla zwycięzców, 54. lasy wysokogórskie, 55. chodzi na rękę, 56. „towarzyszy” w podróży, 57. imieniny obchodzi w styczniu, 58. rozstrzygnięcie sporów majątkowych między jednostkami gospodarki społecznej.

PIONOWO: 1. zapełnia łamy, 2. sąsiad nad Bałtyku, 3. zdobi ogrody dużymi kwiatami, 4. „przechowalnia” większych ilości złota i walut, 5. jest szybszy niż kłus, 6. autor „Popiołów”, 9. czyta przyszłość w gwiazdach, 10. republika we wsch. Afryce, 11. zadaje bykowi śmiertelny cios, 12. podaje nie tylko to, co szef kuchni poleca, 14. wypadł z miasta, 18. slynę z salety, 20. zwój papieru, folii lub tp., 24. coś do rozwiązania, 25. kolega ulana, 27. rodzaj kłamy, broszki, 28. kasza z bulw manioku, 30. konie mechaniczne w służbie rolnika, 31. transakcja handlowa, 35. wykłepwał z blachy garnki, kotły itp., 36. dawny zwierzchnik wyznawców islamu, 37. plynę przez Peru i Brazylię, 38. system poglądów filozoficznych, 39. część telewizora, 40. roślinie na polach, łąkach i nad wodami, 42. największy suchy ocean naszego globu, 44. banita nie może do niej wrócić, 45. „a on Kozaka za łeb trzyma”, 46. dużo spadającej wody, 47. godło, znak, 52. przybytek Melpomeny, 54. potentat finansowy.

Litery oznaczone cyframi w prawym dolnym rogu krzyżówki utworzą hasło. Rozwiązanie (hasło) prosimy przysłać na kartkach pocztowych z naklejonym kuponem na adres: „Nowiny”, 44-200 Rybnik, ul. Wyzwolenia 10, w terminie do 10 dni od ukazania się numeru.

Rozwiązanie krzyżówki nr 49: „DOBRYM SPRZYJAJ, ZŁYCH OMIJAJ”

POZIOMO: Malgasz, Chartum, susz, rygorizm, okres, doza, piła, przeszkoła, Ala, odzew, tęsknota, otomana, stado, troska, Bach, wytwórca, klaser, Krzyki, fasada, Jokohama, blagier, kaskader, bąk, trener, zwój, Tasso, unia, koda, Lozanna, zębátka

PIONOWO: miedzioryt, kądziel, rubryka, rzeszoto, skrót, Goya, stryj, Jawa, piwo, kobalt, trawnik, zaraza, epoka, element, Huron, szosa, wyka, udo, rum, membrana, katastrofa, czoło, bakalarz, Ajaks, alkad, lawa, rzep, obiad, sioło, sari, tarcie, mozaika, reprodukcja.

Za prawidłowe rozwiązanie, nagrody po 500 tys. (50 zł nowe) otrzymują: Waldemar Piechaczek z Borucina, Józef Grzonka z Godowa oraz Agata Leśnik z Rybnika. Nagrody przesłemy pocztą.

Za rozwiązanie dzisiejszej, świątecznej krzyżówki rozdajemy 6 nagród po 500 tys. (50 zł nowe) każda.

BARAN 21.03-20.04

Łatwo Barana schwytać, ale trudniej z nim współżyć, gdyż lubi on sporo przestrzeni – w uczuciach, planach życiowych, fantazji, pracy. Barany są domatorami, dobrze się czują w miłych czterech ścianach przy dobrym jedzeniu. Należy również zwrócić szczególną uwagę na ich wysoki. W pierwszej połowie roku jakieś zmiany w układach zawodowych. Jedne będą korzystne, a inne narażą Cię na spore kłopoty.

Mimo całej szarpaniny znajdziesz satysfakcję. I to niemałą. Finał będzie wart uwagi nie tylko Twojej. Druga połowa roku przyniesie serdeczne uczucie. Miłość i przyjaźń.

BYK 21.04-21.05

Byk to wielki indywidualista. Zdolny, ale powierzchowny. Dobry organizator pracy, chętnie kieruje, samemu zbytnio się nie angażując w wysiłek. Roztrzępany, nie lubi dotrzymać terminów. Mimo to lubiany, bo ma miły, pogodny sposób bycia. Najważniejsze będą na początku roku sprawy serca i miłości. Wszystko inne znajdzie się na drugim planie. Później trzeba się już będzie skupić na innych sprawach i nad własnymi kwalifikacjami. Będą one wymagać uzupełnienia lub korekty kierunku. Problem, z którym się zetkniesz latem – w efekcie intratny, ale do realizacji nieco trudny – da się podjąć przy czyjejś życzliwej pomocy.

BLIŹNIĘTA 22.05-21.06

Bliźnięta są ambitne, cierpliwe, o silnej woli. Potrafią rozsądnie ułożyć sobie życie, znane z solidności i uczciwości. Z każdej opresji wychodzą zwycięsko. Bardzo pomyślne pierwsze tygodnie roku. Wyraży sympatię, miłe słowa, warte uwagi propozycje zawodowe. Towarzysko cały rok zapowiada się bogato. Późną wiosną dość istotny wzrost w Twoich interesach. Trzeba się

będzie zastanowić nad przedstawieniem na nowe tory. Jesienią sporo zabiegów wokół spraw, które nieoczekiwanie wypłyną. Nie angażuj się poważnie, nim wszystkiego dokładnie nie sprawdzisz.

RAK 22.06-22.07

Całe Jego życie jest polowaniem i wielką przygodą. Ma poczucie humoru, cechuje go wdzięk i kokieteria. Kokietauje ludzi i życie. Można wśród Raków spotkać dzielną marynarzy, lotników a także dyplomatów, adwokatów. Rok niepokoju, konfliktów

PANNA 23.08-22.09

Inteligentna i błyskotliwa, lubi rzeczy ciekawe, chętnie podróżuje. Kocha rodzinę i poświęca jej wiele czasu. Otacza się pięknymi rzeczami i pięknymi kobietami. Wśród Panien jest wielu dyplomatów, polityków i biznesme-

do zapanowania nad nimi. Osoba bliska pomoże Ci przebrnąć przez najcięższe etapy. Pod koniec roku plany wyjazdowe, które przelotem na rok następną, będzie ku temu lepsza atmosfera.

różnych życiowych zawirowań. Trzeba będzie lawirować – raz przemilczeć, raz się przypochlebić. Mimo że spraw ważnych będzie nagromadzenie, znajdziesz energię, by wszystkim sprostać. I najpewniej Ci się wspaniale uda, ku zdziwieniu otoczenia i własnemu. Wielka miłość przyjdzie nieoczekiwanie, niczym grom, pod koniec roku.

LEW 23.07-22.08

Miłość jest dla Lwa najważniejsza. Łatwo zdobywa sympatię, łatwo się zakochuje, ale zakochany staje się piekielnie zazdrosny. Łasy na pochwały i słodkie słowa, lubi sobie od czasu do czasu poplotkować. Kocha przyrodę, chętnie opiekuje się zwierzętami. To często przewodnicy turystyczni, a także leśnicy. Zająd wydarzenia, które dość radykalnie zmieniają dotychczasowy porządek Twojej codzienności. Niektóre z nowych układów okażą się znakomite, ale będą i dokuczliwe, trudne

nów. Plany masz nietypowe, mierzysz bardzo wysoko, szanse na ich spełnienie są, ale wymagają wielu starań. Głównie pomogą Ci Twoi bliscy i pewna bardzo romantyczna znajomość. Ktoś z daleka będzie Ci bardzo sprzyjał i dzięki temu wszystko obejdzie się bez większych nerwów.

WAGA 23.09-23.10

Cicha i spokojna, wie czego chce od życia i potrafi to konsekwentnie realizować. Wszechstronnie uzdolniona. o ładnej powierzchowności. Ma zapewnioną sympatię otoczenia. Żyje mądrze i u boku właściwego partnera, którego sobie dobrze wybrała i kocha. Ma dalekosiężne plany, wymagające wysiłku intelektualnego, ale też i fizycznego. Dbaj więc o zdrowie!! Nie szafuj niepotrzebnie siłami. Szukaj przychylności i akceptacji dla swoich zamierzeń. Udany urlop, a potem wir ciekawych zajęć. Na brak gotówki nie będziesz specjalnie narzekać.

SKORPION 24.10-22.11

Kocha życie i przeważnie zwycięża. Odważny, silny, szlachetny. Potrafi znieść wiele. Inteligentny i pracowity. W miłości zaboreczy. Czas przemysleń i istotnych zmian głównie w kręgu zawodowym i spraw publicznych. Dopiero późną jesienią nastąpi pewne uporządkowanie i uspokojenie spraw, na których Ci przede wszystkim zależy. I jeśli nawet wówczas nastąpi większy napływ gotówki, nie wydawaj pochopnie, bo pod koniec roku zajdzie potrze-

ba większej inwestycji czy też drogiego wyjazdu.

STRZELEC 23.11-21.12

Cichy i uśmiechnięty. Kocha dom i piękno. Czaruje otoczenie swoim wyglądem i zachowaniem. Przyjacielski, ale skryty. Nie lubi się zwierzać. Ambitne plany, korzystne zmiany. Tak myślisz o przyszłości. I najpewniej wszystko tak przebiegnie. Podejmiesz też rywalizację zawodową wymagającą wiele wysiłku i skupienia. To z kolei źle wpłynie na układy rodzinno-domowe. Czy ktoś bliski nie potrafi Ci zrozumieć? Jesień pod znakiem przeprowadzania ważnej sprawy. Szansa na powodzenie. Pod koniec roku spotkanie z kimś ważnym dla Ciebie.

KOZIOROŻEC 22.12-20.01

Miewają jakby dwie dusze. Doskonale łączą dwa zawody, w małżeństwie często zbaczają w boczne uliczki. Chętnie dobrze się bawią i sami bawią innych. W pracy wysoko cenią.

Przedsięwzięcie o dużym znaczeniu – to na początku roku. Ale ta nowa inicjatywa otworzy przed Tobą perspektywę na cały rok. Niestety, okazji do zatargów i napięć nie zabraknie. Czeka Cię ostra walka z konkurencją i rywalami. Mimo to późną wiosną znajdziesz czas na mały romansik, owszem bardzo sympatyczny. Pod koniec roku szereg rozmów, z których trzeba będzie szybko wyciągnąć właściwe wnioski.

RYBY 21.02-20.03

Prawdy, zdecydowany. Peten życiowej energii. Ma silne nerwy i dużo cierpliwości. Opiekuńczy. Doskonały organizator pracy i menadżer. Lubi mieć pieniądze i potrafi na nie zarobić. Wierny w miłości. Rok bogaty w ciekawe przeżycia. Nowe sprawy, zetkniesz się z nimi po raz pierwszy. W połowie roku nieoczekiwane zawirowania w sprawach zawodowych. Dzięki obrotności, dobremu pomysłowi i odpowiedniemu sojusznikowi wybrniesz zupełnie nieźle. Na początku jesieni staraj się zwrócić uwagę na kogoś znanego, ale rzadko widywanego. To może się okazać ta właściwa osoba, za którą się rozglądasz. W sprawach materialnych powodzenie przez cały ten rok.

HOROSKOP NA ROK 1996